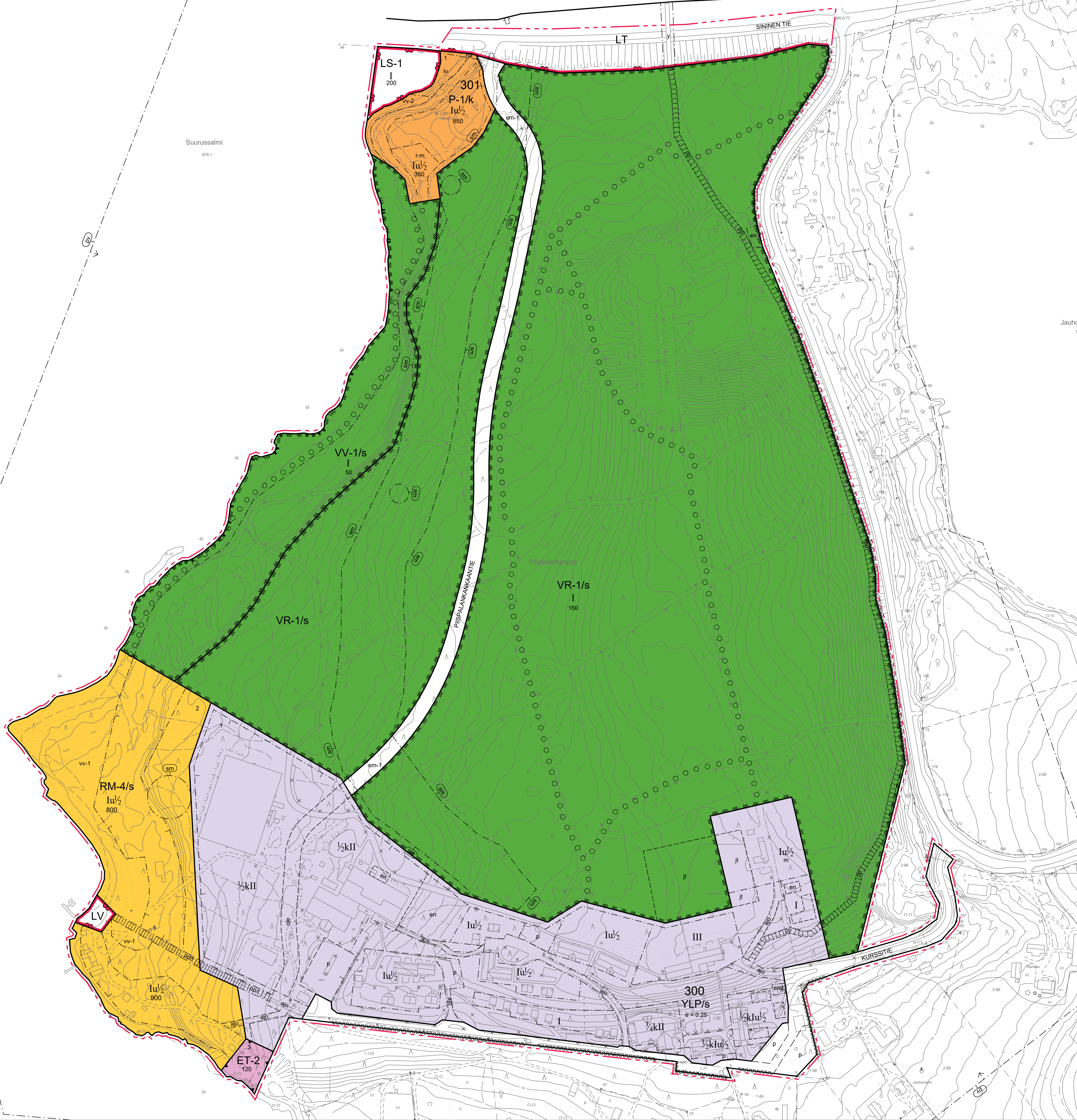

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

- P-1

Palvelurakennusten korttelialue. Pääosa korttelialueesta tulee säilyttää kantatien tienkäyttäjien saavutettavissa. Alueelle saa rakentaa venevalkaman toimintoja, matkailua, retkeilyä ja kantatien tienkäyttäjien virkistystä palvelevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita. Majotusrakennuksia voidaan rakentaa korttelialueelle erikseen merkitylle osa-alueelle. Rakennusten ja rakennelmien tulee sopia muodoitan, materiaaleiltaan ja väreiltään vesistömaisemaan ja kantatien tiemaisemaan.
- YLP/s

Maakunnallisesti arvokas opetustoimintaa ja sosiaalitointa palvelevien kurssi- ja leirikeskusten ja urheilua, virkistystä ja matkailua palvelevien rakennusten sekä näitä toimintoja tukevien liike- ja palvelurakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Uudisrakentamisessa tulee huomioida olemassa olevan rakennuskannan rakennustapa ja rakennusryhmitt. Rakentaminen tulee sopeuttaa kooltaan, materiaaleiltaan, muodoiltaan ja väreiltään olemassa olevaan rakennuskantaan, maisemaan sekä maaston muotoihin.
- RM-4/s

Uimaranta- ja virkistyskäyttöön varattava maisemallisesti arvokas ranta-alue. Alueella oleva maisemallisesti arvokas hiekkaranta-alue tulee säilyttää avoimena.
- LV

Retkeily- ja ulkoilualue, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään. Aluetta tulee hoitaa mätnyvaltaisena metsänä. Alueelle saa rakentaa virkistystoimintaa palvelevia rakennelmia ja pienimuotoisia rakennuksia alueen maisema-arvoihin soveltuvalla tavalla.
- ET-2

Maakunnallisesti arvokkaaseen leirikeskusalueeseen liittyvä, matkailua ja virkistystoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Uudisrakennusten tulee sopia kooltaan, muodoiltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään rantamaisemaan. Rakennukset tulee sijoittaa ryhmiin huomioiden keskeisien näkymien säilyminen sisämaan suunnasta vesistöä päin.
- LT

Maantien alue.
- LS-1

Venesatama. Alueelle saa rakentaa veneaitureita ja lautasaunoja.
- LV

Venevalkama-alue. Alueelle saa rakentaa veneiden säilytykseen liittyviä rakennelmia.
- ET-2

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitojen alue. Alueelle saa rakentaa ainoastaan pohjavedenottoon toimintaan liittyviä rakennuksia.
- /k

Alue on varattu kunnan tarpeisiin.
- 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
- Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
- Osa-alueen raja.
- Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.
- Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.
- 300

Korttelin numero.
- 2

Ohjeellisen tontin/rakennuspaikan numero.
- KURSSITIE

Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.
- 2500

Rakennusoikeus kerrosalanelömetreinä.
- II

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
- 1/2 k I

Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kellarin tasolla käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.
- Iu 1/2

Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennukset suurimman kerroksen alasta saa ullakon tasolla käyttää kerrosalaan luettavaksi tilaksi.
- e = 0.25

Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin/rakennuspaikan pinta-alaan.
- Rakennusala.
- r-m

Käyttötarkoitukseltaan pääasiassa majotukseen varattujen rakennusten rakennusala.
- m

Rakennusala, jolle voidaan rakentaa eläinsuojia sekä tarvittavia muita toimintaan liittyviä rakennuksia. Lantala tulee kattaa ja varustaa tiivisohjaisella lattialla.
- emt

Maston rakennusala. Maston tulee olla tyypittään rakennettuun ympäristöön sopiva, mastosta ei saa aiheutua vaaraa lähiympäristöön. Maston enimmäiskorkeus on 30 m.
- vv-1

Virkistys- ja uimarantakäyttöön varattava alueen osa. Alue on osa maisemallisesti arvokasta, yhtenäistä hiekkaranta-alueita, joka tulee säilyttää avoimena. Ranta-alueen keskustana toimiva aukiomainen alue säilytetään ja huomioidaan virkistysreitien johtamisessa ja rakennusten sijoittamisessa.
- vv-2

Virkistys- ja uimarantakäyttöön varattava alueen osa. Alue on osa maisemallisesti arvokasta, yhtenäistä hiekkaranta-alueita, joka tulee säilyttää avoimena.
- lv

Venevalkamalle varattu alueen osa.
- en

Ohjeellinen energianhuoltoon varattu osa-alue.
- il

Ohjeellinen eläinten jalostelutarha-alueeksi varattu alueen osa. Tarha-alue on toteutettava siten, ettei pohjaveden pilaantumisvaaraa aiheudu.
- Katu.
- o o o o

Ohjeellinen ulkoilureitti.
- ajo

Ajoyhteys.
- ajo

Ohjeellinen ajoyhteys.
- jk/h

Alueen sisäiselle jalankululle ja huoltoliikenteelle varattu alueen osa.
- pp/pp

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.
- pp/pp

Ohjeellinen jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa.
- pp/pp

Jalankululle ja pyöräilylle varattu alueen osa, jolla tontille/rakennuspaikalle ajo on sallittu
- p

Pysäköimispaikka.
- p

Ohjeellinen pysäköimispaikka.
- na

Yleisen tien näkemäalueeksi varattu alueen osa.
- y

Kadun tai liikennealueen ylittävä kevyen liikenteen yhteys.
- o o o o

Ajoneuvoliittymän likimääräinen sijainti.
- Katualueen rajan osa, jolta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.
- sm

Alueen osa, jolla sijaitsee muinaismuistolailla 295/1963 rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.
- sm-1

Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuun kiinteään muinaisjäännöksen osa. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydetävä alueellisen vastuun museon lausunto. Muinaismuistolain 13 §:n mukaisesti käytetyn neuvottelujen perusteella kaava voidaan toteuttaa vasta sen jälkeen, kun kohdetta on arkeologisesti riittävästi tutkittu. Kunta vastaa tutkimusten suorittamisesta ennen rakentamisen aloittamista. Tutkimukset edellyttävät muinaismuistolain 10 §:n edellyttämää tutkimuslupaa Museovirastolta. Museovirasto hyväksyy tutkimusten riittävyyden alustavan tutkimusraportin perusteella.

YLEISMÄÄRÄYKSET:

Kaava-alue käsittää maakunnallisesti merkittävän, modernia rakennusperintöä edustavan leirikeskuskokonaisuuden, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Arkkitehtuurin, maiseman ja luonnon vuoropuhelu tulee huomioida suunnittelun ja alueen kehittämisen lähtökohtana. Rakennuskannan tulee muodostaa ehjä kokonaisuus. Suunnittelussa tulee huolehtia, että uudet lisäykset; uudisrakentaminen ja ympäristön muutokset, tukevat ja vahvistavat maakunnallisia arvoja. Uudisrakentamisesta ja rakennuksiin tehtävistä merkittävistä muutoks- ja korjauksista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto ennen rakennusluvan myöntämistä.

Kaava-alue on kokonaisuudessaan 1-luokan pohjavesialuetta. Kaikki pohjaveden laatua ja määrää heikentävät toimenpiteet on kielletty. Alueella ei saa irrallaan säilyttää tai varastoida minkäänlaisia pohjavedelle tai maaperälle haitallisia ja vaarallisia kemikaaleja. Ojjsäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle tiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn suurin määrä. Energiakaivoja ei saa rakentaa ilman, että vesilain mukaisen luvan tarve on selvitetty. Keskeiset ajoneuvoliikenteeseen, pysäköintiin ja huoltoon käytettävät alueet on päällystettävä. Ennen rakentamista tulee tehdä selvitys pohjaveden pinnan korkeudesta. Rakentamisen perustamisvaiheessa ei saa aiheuttaa pohjaveden purkautumista eikä vaikutuksia pohjaveden pinnan korkeuteen. Alueelle saa rakentaa pohjavedenottoamoa ja siihen liittyviä rakennuksia.

Hulevesien johtamisessa tulee huomioida rankkasadetilanteet. Puhtaat hulevedet, kuten mm. kattovedet tulee erottaa likaantuneista hulevesistä. Puhtaat hulevedet tulee mahdollisuuksien mukaan imeyttää maahan tonteilla ja viheralueilla likaantuneet hulevedet tulee kerätä ja johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Hulevesiä ei saa johtaa valtaten oja pitkin. Kaikkien kiinteistöjen tulee liittyä keskitetyn vesi- ja viemäriverkostoon. Hule-, sade- tai perustusten kuivatusvesiä ei saa johtaa jätevesijärjestelmään. Ennen rakentamiseen ryhtymistä tulee selvittää rakennuspaikalla käytössä olevien maanalaisten johtojen sijainti.

Tonttijako ei ole sitova tämän asemakaavan alueella (AKL 78.1 §). Alueen rakentamisessa tulee välttää liiallista maaston leikkausta ja maantäyttöä. Rakentamatta jäävät alueet tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan metsäisenä.

Tietömyöman suunnittelussa on muinaismuistolain tarkoittama alue merkittävä maastoon työmaa-alueesta ja alueen käyttäminen työmaan varastointiin, kulkuun yms. on kiellettävä uhkasakon nojalla. Merkinnästä vastaa Kannonkosken kunta ja siitä sovitaa alueellisen vastuun museon Keski-Suomen museon kanssa.

SUOSITUKSET:

Alin suositeltava rakentamiskorkeus Kivijärven rannalla on +132.50 N2000 (m). Ulkovalaistusperiaatteet: Ulkovalaistuksessa on suositeltavaa käyttää kuvallisia valaisimia, joista valonsäteet suuntautuvat alas päin, ylimmä lahtevän valonsäteen tulee jäädä vähintään 5 astetta alle horisontin.

Kannonkosken kunta

MUSEOSOKESKUS PIISPALAN ALUEEN ASEMAKAAVA

Asemakaava koskee tiloja 216-402-1-29, 216-402-1-71, 216-402-11-69, osaa tiloista 216-402-2-66, 216-402-2-86, 216-895-1-6890, 216-895-0-77 sekä 216-402- 876-1.

Asemakaavalla muodostuu kortteilit 300 - 301 sekä niihin liittyvät virkistys- ja erityisaluetta, katualuetta, satama, venevalkama, maantietalue ja vesialuetta.

KAVALUONNOS	2.6.2021		
nähtävillä	16.6.2021-31.8.2021		
KAVAEHDOTUS	11.8.2025		
nähtävillä	xx.xx.xx.xx.2025		
HYVÄKSYMINEN			
Kunnanhallitus	xx.xx.xxxx § xx	Minna Vesisenaho	Ville Vihanta
Kunnanvaltuusto	xx.xx.xxxx § xx	Kaavaliituspäällikkö	Kaavaliitusinsinööri, YKS 691
		Plande Oy	Plande Oy
VOIMAANTULO	xx.xx.xxxx	Kaavaluonnos: Arkkitehti toimisto Anna-Liisa Nisu, YKS 412	

Kannonkosken kunta
NUORISOKESKUS PIISPALAN ALUEEN ASEMAKAAVA
Kaavaehdotus

Kaavaselostus 11.8.2025

Vireilletulo: 16.6.2016
Kunnanvaltuuston hyväksyminen: _____.____._____ § ____
Voimaantulokuulutus: _____.____._____

SISÄLLYS

1	Perus- ja tunnistetiedot	3
1.1	Tunnistetiedot	3
1.2	Kaavan tarkoitus ja tavoitteet	4
1.3	Alueen sijainti	5
2	Lähtökohdat.....	6
2.1	Suunnittelualueen nykytila.....	6
2.1.1	Alueen yleiskuvaus	6
2.1.2	Rakennettu ympäristö	6
2.1.3	Rakennettu kulttuuriympäristö	7
2.1.4	Muinaisjäännökset	7
2.1.5	Luonnonympäristö ja maisema	9
2.1.6	Asuminen	16
2.1.7	Palvelut, työpaikat ja elinkeinotoiminta.....	16
2.1.8	Yhdyskuntarakenne	16
2.1.9	Kylä/taajamakuva	16
2.1.10	Virkistys.....	17
2.1.11	Liikenne.....	18
2.1.12	Tekninen huolto.....	19
2.1.13	Eriyistoiminnat	20
2.1.14	Ympäristönsuojelu, ympäristöhäiriöt	20
2.1.15	Maanomistus	21
2.2	Suunnittelutilanne	21
2.2.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	21
2.2.2	Maakuntakaava	22
2.2.3	Yleiskaava	24
2.2.4	Asemakaava	25
2.2.5	Rakennusjärjestys	25
2.2.6	Pohjakartta	25
	Rakennuskiellot, suojelualueet ja -kohteet	26
2.2.7	Suunnitelmat	26
3	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	27
3.1	Osallistuminen ja yhteistyö	27
3.1.1	Osalliset	27
3.1.2	Vireilletulo	27
3.1.3	Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely.....	27
4	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot	30
4.1.1	Alustavien vaihtoehtojen kuvaus	30
4.5.2	Kurssitien vaihtoehtoja.....	34
5	Asemakaavan kuvaus	35
5.1	Kaavaratkaisu.....	35
5.1.1	Kaavaluonnos.....	35
5.1.2	Kaavaehdotus	35
5.2	Mitoitus	40
5.3	Asemakaavaratkaisun suhde yleiskaavaan.....	40

	2
5.4 Asemakaavaehdotuksen suhde kaavaluonnokseen.....	41
5.5 Kaavan vaikutukset.....	43
5.6 Kaavamerkinnot ja -määräykset	45
6 Asemakaavan toteutus.....	45

Liitteet:

Liite 1	Yleiskaavallinen tarkastelu
Liite 2	Muistio ideapalaverista 23.11.2017
Liite 3	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Liite 4	Luontoselvitys, Ahlman Group 2016.
Liite 5	Piispalan nuorisokeskuksen asemakaavan, Öijänniemen ranta-asemakaavan ja Piispalan lähiympäristön kyläleiskaavan arkeologinen inventointi 7.10.2016, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu.
Liite 6	Rakennusselvitys, arkk. tsto A-L. Nisu.
Liite 7	Muistio Muinaismuistolain 13 § mukaisesta neuvottelusta 21.11.2023
Liite 8	Asemakaavan seurantalomake
Liite 9	Valmisteluvaiheen vastineet
Liite 10	Piispalankankaantien katu- ja liittymäsuunnitelmat, Aluetaito 2023 ja 2024

Erillisenä Kaavakartta, 1:2000

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 TUNNISTETIEDOT

Selostus koskee 11.8.2025 päivättyä asemakaavakarttaa.

Kaavan nimi:	Nuorisokeskus Piispalan alueen asemakaava	
Kaavan päiväys:	Valmisteluvaihe 2.6.2021 Ehdotusvaihe 11.8.2025	
Alueen määrittely:	Asemakaava koskee tiloja 216-402-1-29, 216-402-1-71, 216-402-11-69, osaa tiloista 216-402-2-66, 216-402-2-86, 216-895-1-6890, 216-895-0-77 sekä 216-402-876-1. Asemakaavan muutoksella muodostuu korttelit 300-302 sekä niihin liittyvät virkistys- ja erityisalueet, venevalkama, maantien alue ja vesialue.	
Yhteystiedot:	<u>Kaavoittaja:</u> Kannonkosken kunta Järvitie 1 43300 Kannonkoski Tekninen johtaja Markku Riekko +358 44 459 6146 markku.riekko@kannonkoski.fi Nuorisokeskus Piispala Kurssitie 40, 43300 Kannonkoski Saarijärven kaupungin aluearkkitehtipalvelut Kaavoitusjohtaja Ulla-Maija Humppi +358 44 459 8405 ulla-maija.humppi@saarijarvi.fi Kaavasuunnittelija Seela Ihanainen +358 40 5144 859 seela.ihanainen@saarijarvi.fi	<u>Kaavan luonnosvaiheen konsultti:</u> Arkkitehtitoimisto Anna-Liisa Nisu Väinö Auerin katu 7 D TT2 00560 Helsinki Tel. 045110 9193 nisu.anni@sau-nalahti.fi <u>Kaavan ehdotusvaiheen konsultti:</u> Plandea Oy Pitkäsillankatu 1-3 G 67100 Kokkola Kaavoitusinsinööri, YKS 691 Ville Vihanta +358 50 590 6214 ville.vihanta@plandea.fi Kaavoituspäällikkö Minna Vesisenaho +358 50 537 4491 minna.vesisenaho@plandea.fi

Kaavaprosessin vaiheet:	- Kunnanhallituksen kaavoituspäätös 11.4.2016 § 36 - Kaavoituksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 17.5.2016 Keski-Suomen ELY-keskuksessa - Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) laadittu 17.5.2016 ja päivitetty 20.5.2016 ja viimeksi 2.6.2021. - Kuulutus kaavoituksen vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta 16.6.2016 - Osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkisesti nähtävillä 16.6. – 14.8.2016. - Kaavaluonnos päivämäärällä 2.6.2021 on ollut nähtävillä valmisteluvaiheen kuulemista varten 16.6.-31.8.2021 välisen ajan. - Muinaismuistolain 13 § mukainen neuvottelu 21.11.2023 - 3.4.2024 suunnittelukokous Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa uuteen liittymään ja tieyhteyteen liittyen. - Viranomaisten työkokous 25.4.2025 - Kaavaehdotus päivämäärällä 11.8.2025 nähtävillä ehdotusvaiheen kuulemista varten syksyllä 2025
-------------------------	---

1.2 KAAVAN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Kannonkosken Nuorisokeskus Piispalan leirikeskus palvelee alueellista, valtakunnallista ja kansainvälistä nuorisotoimintaa sekä toimii monipuolisena vapaa-ajan ja koulutuksen keskuksena. Piispala järjestää mm: leirikouluja, nuoriso-, koulutus- ja liikuntapalveluja, perhelomia sekä työhyvinvointipalveluja. Kannonkosken kunnan omistamalla alueella toimii niin ikään kunnan omistama liikelaitos Piispalan nuorisokeskus sekä Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy.

Piispalan alue on kehittynyt vuosikymmenten aikana merkittäväksi leirikoulu-, matkailu- ja virkistyspalvelujen sekä urheilutoimintapalvelujen keskuksesi, jota edelleen kehitetään ja laajennetaan.

Voimassa oleva Kivijärven rantaosayleiskaava ei enää sisällöllisesti palvele alueen kehittämistä. Tulevaisuuden kehittämistarpeiden ja –mahdollisuuksien turvaamiseksi on alueelle tarpeen laatia asemakaava. Asemakaavatyön tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen, lisärakentaminen ja laajentuminen, monipuoliset rakentamistarpeet pyritään huomioimaan tekemällä kaavasta joustava.

Piispalassa toimii Kannonkosken kunnan omistama kunnallinen liikelaitos Piispalan nuorisokeskus sekä Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy. Piispalan nuorisokeskuksen maa-alue on kunnan omistuksessa. Asemakaavoitushankkeesta on laadittu kaavoituksen käynnistämissopimus (KH 11.4.2016 § 36) ja tarvittaessa laaditaan maankäyttösopimus. Asemakaavoitettavan alueen rajausta on tarkennettu prosessin aikana ja pääosa Jauhovainio –tilan palstasta 216–402–2–24 on rajattu kaava-alueen ulkopuolelle.

Suunnittelun yhtenä lähtökohtana on Piispalan leirikeskuksen rakennetun kulttuuriympäristön arvot. Alue on arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi, joka edustaa modernia arkkitehtuuria (1930–2016). Piispalan yhtenäinen hiekkaranta on aiemmin arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi, mutta vuoden 2005 inventoinnissa sen arvoluokka on laskenut paikallisesti arvokkaisiin alueisiin.

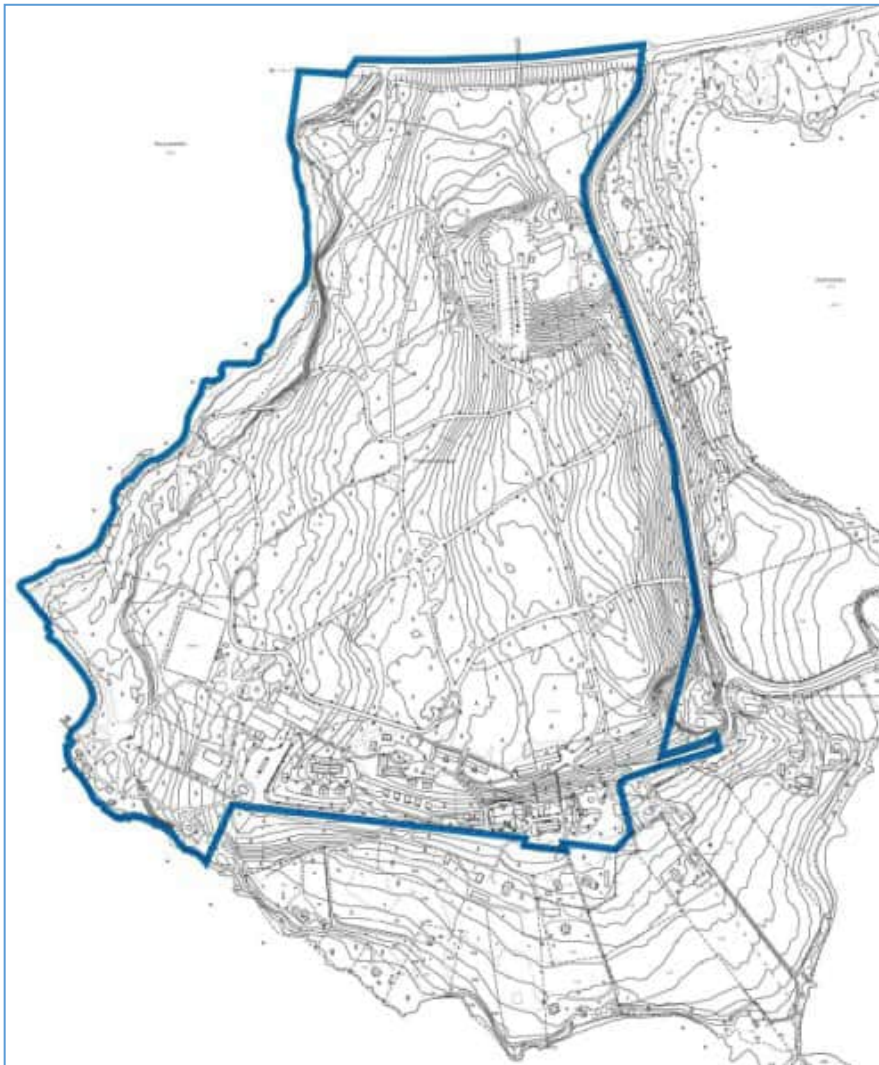

1.3 ALUEEN SIJAINTI

Suunnittelualue sijaitsee Kivijärven rannalla noin kuuden kilometrin etäisyydellä Kannonkosken keskustasta luoteeseen Piispalantien ja Sinisen Tien risteyksen tuntumassa. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 70 hehtaaria.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti. (Taustakartta ©MML)

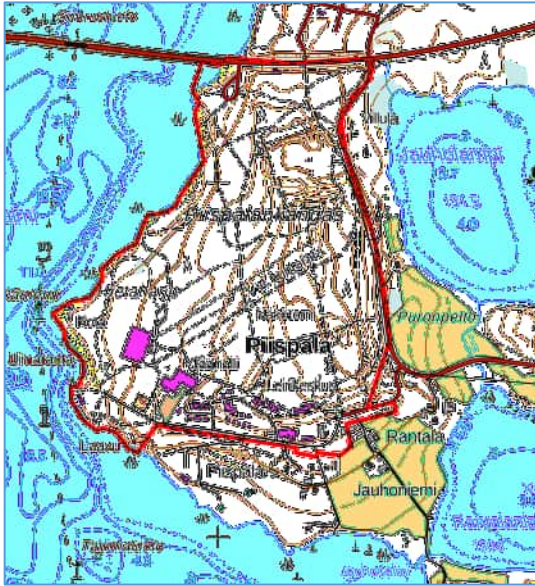
Kuva 2. Suunnittelualueen likimääräinen rajaus. (Taustakartta ©MML)

2 LÄHTÖKOHDAT

2.1 SUUNNITTELUALUEEN NYKYTILA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue koostuu Piispalankankaan rakentumattomasta pohjois- ja keskiosasta sekä leirikeskuksen alueeksi rakentuneesta eteläosasta. Alueen rakentumattomilla osilla risteilee kuntoratoja, samoin Kivijärveen rajautuvan hiekkarannan tuntumassa. Kantatieltä 77 on liittymä suunnittelualueella sijaitsevalle levähdysalueelle, leirikeskus liittyy tieverkkoon suunnittelualueen itärajalla kulkevan Piispalantien kautta kantatielle 77. Piispalantien varrella on vanha maa-ainesten ottoalue, jota on myös käytetty talviurheilukeskuksena. Alueen käyttö talviurheiluun on hiipunut.

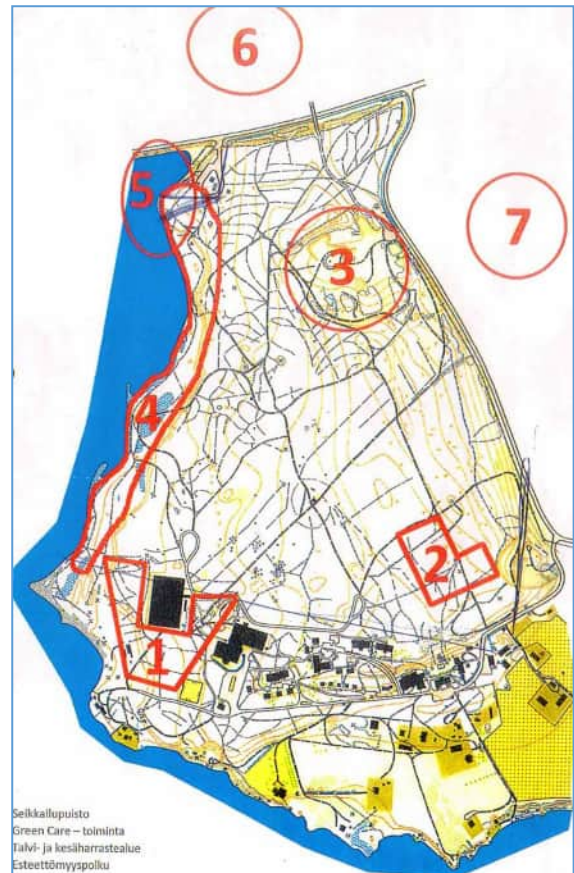
Kuva 3. Suunnittelualueen rajausta punaisella.
(Taustakartta ©MML).

2.1.2 Rakennettu ympäristö

Leirikeskus perustettiin š.v. 1982 entiseen kansakoulurakennukseen ja siitä lähtien alue on laajentunut vähitellen. Entisen kansakoulurakennuksen (Piispantupa) ja keskuspihan ympärille on rakennettu alueen päärakennukset. Majoitusmökkit ja –rivitalot on rakennettu etelään laskevaan rinteeseen päärakennuksien länsipuolelle. Aivan alueen länsilaidassa on v. 2005 rakennettu vesi- ja jäähliikuntakeskus (PiiSpa) sekä siitä sivummalla v. 2008 rakennettu ylipainehalli, jossa on tekonurmipäällysteinen pallokenttä. Päärakennuksista koilliseen mäntymetsän suojiin on rakennettu viime vuosina pieneläinkoti ja jaloittelutarha-alue. Rakennetun leirikeskuskokonaisuuden länsipuolella on uimaranta ja rantarakennukset.

Alueen rakennukset on kuvattu yksityiskohtaisesti **liitteessä 6**.

1 = Seikkailupuisto
2 = Green Care – toiminta
3 = Talvi- ja kesäharrastealue
4 = Esteettömyyspolku
5 = Kesäaktiviteettialue
6 = Öjänniemen matkailualue
7 = Jauhoholmen matkailualue

Kuva 4. Toiminnot suunnittelualueella ja sen läheisyydessä.

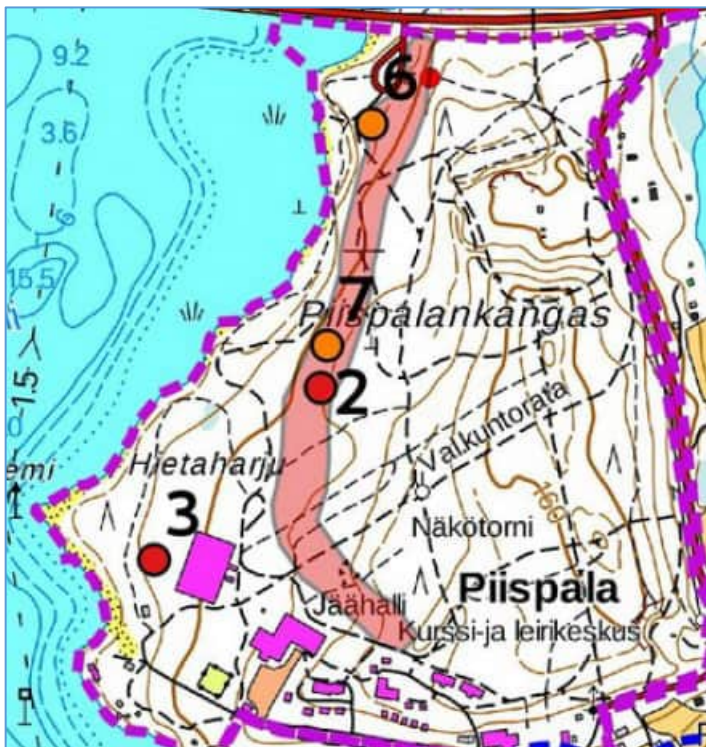
2.1.3 Rakennettu kulttuuriympäristö

Piispalan leirikeskus on arvotettu Keski-Suomen maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittäväksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi. Kohteita ei ole esitetty maakuntakaavakartalla. Maakuntakaavan kohdekuvauksen mukaan:

”Piispalan leirikeskus Piispalan leirikeskus on opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksesta syntynyt kansainvälinen nuorten kurssi- ja leirikeskus. Helsingissä vuonna 1975 pidetyssä ETY-kokouksessa oli sovittu, että jokaisen maan tulee rakentaa tiloja, jossa eri maista tulevat nuoret voivat tavata toisiaan. Leirikeskus perustettiin vuonna 1982 koulurakennukseen vuodelta 1938. Vähitellen alueelle on rakentunut matkailukeskus, jossa on monia erilaisia toimintoja ja palveluja matkailun ja virkistysympäristön ympärillä. Alueella on edelleen peruskorjattu ja uudistettu entinen koulu vuodelta 1938 ja sen vieressä päärakennus vuodelta 1991. Pihapiiriä täydentää jyrkän rinteen päälle vuonna 2013 rakennettu uusi päärakennus. Metsänrinteessä on myös eri vuosina 1980–2000-luvuilla rakentunut mökkialue sekä hiekkarantaan päättyvä ranta-alue, jossa myös on tapahtumapuisto ja erityyppistä rakennettua ympäristöä, kuten mm. aidattu perinteinen mukailtu perinnepiha saunoineen ja hautatervan valmistukseen tarkoitettu alue. Leirikeskuksen ja rannan väliin jää myös vuonna 2005 valmistunut vesi- ja jäähallikeskus Piispa sekä DUOL-ylipainehalli. Ympäri vuotisesti käytössä oleva kurssi- ja leirikeskus on yksi pohjoisen Keski-Suomen matkailun vetovoimakohteista ja nähtävyyksistä, jota kehitetään edelleen kansainvälisenä kohtaamispaikkana. Piispalalla on erityistä eurooppalaiseen kulttuuriseen integraatioon ja nuorisotyöhön liittyvää maakunnallista kulttuurista ja sivistyksellistä arvoa. Keskukseen alue on rakentunut pääosin 1900-luvun jälkipuolella ja 2000-luvulla maisemallisesti ja arkkitehtonisesti kiinnostavaksi ja näyttäväksi luonto- ja virkistysympäristöksi.”
Lähde: Keski-Suomen museo, Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2016.

Alueen rakennukset on kuvattu yksityiskohtaisesti **liitteessä 6**.

2.1.4 Muinaisjäännökset

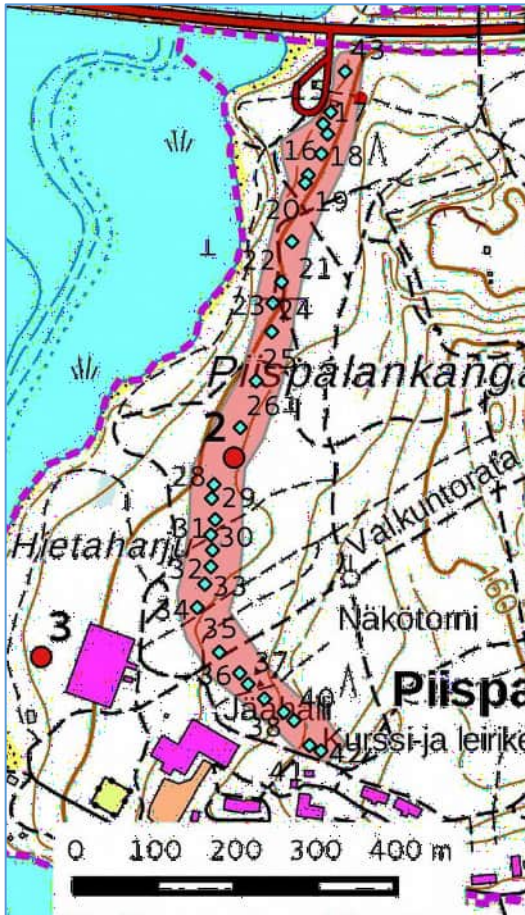

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu inventoi Kannonkosken Piispalan nuorisokeskuksen asemakaavan alueen 24.-26.9.2016. Kenttätyön teki FM/MA Hans-Peter Schulz.

Inventoinnissa kartoitettiin Piispalan asemakaavan alueelta kaksi esihistoriallista muinaisjäännöskohdetta (2 Piispalankangas pyyntikuoppajärjestelmä, 3 Piispala Uimaranta esihistoriallinen leiripaikka), kaksi historiallista muinaisjäännöskohdetta (tervahaudoitus 6 ja 7 Piispalankangas 2 ja Piispalankangas 3).

Kuva 5. Esihistorialliset muinaisjäännöskohteet punaisena pisteinä, historialliset muinaisjäännöskohteet oranssina pisteinä.
Kartta © K-P Arkeologia

Kuva 6. Kohde 2, alakohteet ja numerot (siniset rombit), rajausta punaisena. Kartta © K-P Arkeologia

Kohde 2 Piispalankangas

Mj-rekisteri: 1000006082

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Mj-tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyydin tarkenne: pyyntikuoppajärjestelmä

Ajoitus yleinen: esihistoriallinen

Kuvaus: Harjun keski- ja eteläosassa, vt:n 77 eteläpuolella harjun kivisen ytimen länsipuolella on 990 m pitkä ja keskimäärin 60 m leveä 29 kuopan jono. Jono alkaa heti valtatie eteläpuolella, suuntautuu harjun loivalla länsirinteellä etelään ja kaartaa jäähallin lähellä kaakkoon. Kuoppien halkaisija on 3–4,5 m ja syvyys 0,4–1,0 m, paikoitellen vallia havaittavissa.

Huuhtoutumiskerros on monissa kuopissa melko tumma, ehkä osittain noensekainen, väri voi myös johtua paikoitellen rehevästä aluskasvillisuudesta, kerroksen vahvuus on useissa kuopissa yli 10 cm.

Vuonna 2006 oli kartoitettu enemmän kuoppia. Muutama kuoppa on melko resentti (ei huuhtoutumiskerrosta, ohut humuskerros).

Muinaisjäänösrajoituksen sisällä on myös kaksi tervahautaa (kohteet 6 ja 7).

Kohde 3 Piispala - Uimaranta

Mj-rekisteri: 216010008

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Mj-tyyppi: asuinpaikat

Tyydin tarkenne: leiripaikat

Ajoitus yleinen: esihistoriallinen

Kuvaus: inventointi 1989: Paikka sijaitsee Piispalan kurssi- ja leirikeskuksen päärakennuksesta vajaan 600 m länsiluoteeseen, Suurussalmen sillan itätyvestä 830–850 m etelälounaaseen ja Kivijärven rannasta 100 m länteen, uimarannan

Kuva 7. Kuvattu luoteeseen. Kuva © K-P Arkeologia

itäpuolisella törmällä, tilojen Rn:o 11:8 ja 11:3 rajalla. Kyseessä on ehkä melko pienialainen leiri-
paikka, josta löytyi kvartsia ja palanutta luuta vain kahdesta koekuopasta. Samoissa koekuopissa
oli myös likamaata, loppuissa koekuopissa ei ollut mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Maaperä alu-
eella on hiekkaa, kasvillisuus mäntyjä ja puolukoita. Topografialtaan alue on asuinpaikaksi so-
piva.

Inventointi 2016: inventoinnissa tarkistettiin, että lähialue on ennallaan. Inventoinnin 1989 jälkeen viereen on rakennettu jäähalli, rakentamisen yhteydessä muinaisjäännöksen lähiympäristöä ei ole muokattu eikä kohde ole vahingoittunut.

Kohde 6 Piispalankangas 2

Mj-rekisteri: 1000031248

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Mj-tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: tervahaudat

Ajoitus yleinen: historiallinen

Kuvaus: Paikalla on pieni tervahauta, halkaisija 6 m, kuopan halkaisija 3,5 m ja syvyys 0,5 m. Halssi suuntautuu länteen, pituus n. 3 m ja syvyys n. 1,5 m. Haudan päällä kasvaa isoja mäntyjä.

Kohde 7 Piispalankangas 3

Mj-rekisteri: 1000031249

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Mj-tyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: tervahaudat

Ajoitus yleinen: historiallinen

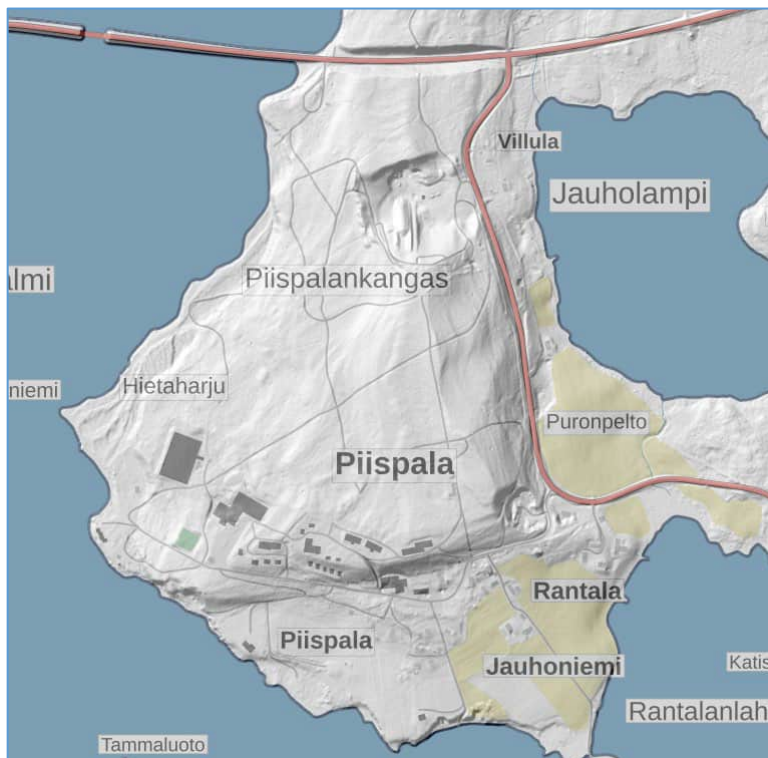
Kuvaus: Ison pyyntikuopan vieressä on tervahauta, halkaisija 5,5 m, kuopan halkaisija 3 m ja syvyys 0,5 m. Halssi suuntautuu länteen, pituus n. 2 m ja syvyys n. 1,1 m. Vallin päällä kasvaa isoja mäntyjä.

2.1.5 Luonnonympäristö ja maisema

Maastorakenne:

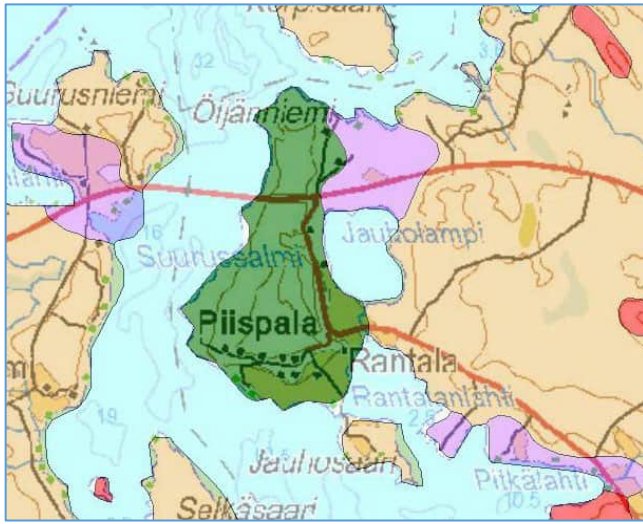
Piispalankankaan harju on osa kaakko – luodesuuntaista pitkäisharjujaksoa. Harjualue nousee Piispalassa korkeimmillaan +164 metrin korkeuteen, rantaviiva on n. tasossa + 132, Kivijärven veden pinnan korkeus on n. 130,9 mmpy ja Jauhoholammen + 131,5 mmpy. Harjun rinteet ovat itä- ja eteläpuolella jyrkkiä.

Piispalan keskeiset hallintorakennukset on rakennettu etelärinteen ylä- ja alaosaan. Harjun länsiosassa on n. 5 - 50 m päässä nykyisestä rantaviivasta 5 m korkuinen rantatörmä (korkeustasot +133 - +138). Törmän länsipuolella ranta-alue on hyvin tasaista. Harjusta on otettu soraa nykyisen hiihtokeskuksen kohdalta sekä Piispalantien ja Kurssitien risteysalueen luota.

Kuva 8. Maaston muodot alueella
(Taustakartta ©MML)

Maa- ja kallioperä:

Kallioperä on Piispalan pohjoisosassa ja Öijänniemessä graniittia (kivilajiluokka: plutonic rock), ja Piispalan eteläosassa porfyryista graniittia, ns. Karstulan graniittia.

Piispalan ja Öijänniemen maaperä on harjusoraa ja hiekkaa. (GTK:n mukaan Pinta- ja pohjamaalaji: karkearakeinen maalaji, päälajitetta ei ole selvitetty).

Kuva 9. Maaston muodot alueella (Taustakartta ©MML)

Valuma-alueet: Kivijärven valuma-alue.

Vesisuhteet: Suunnittelualue rajoittuu Kivijärven rantaan. Kivijärven Suurussalmi erottaa eteläpuolisen Kuivaselän ja pohjoispuolisen Lintuselän toisistaan. Kivijärvi kuuluu Kymijoen vesistöalueeseen, Viitasaaren reittiin. Kivijärvi on Viitasaaren reitin ainoa säännöstelty järvi. Kivijärven vesitaloutta on säädelty voimalaitoskäyttöön, järveä säännöstellään Hilmon voimalaitoksen ja Potmonkosken padon avulla. Ennen säännöstelyä Kivijärven vedet ovat virranneet Potmonkosken kautta Syväjärveen. Nykyisin vain pieni osa järven vedestä virtaa Potmonkosken kautta. Valtaosa vedestä (95 %) virtaa Huhmarlahdesta Kämärinjoen eteläpuolelle kaivetun Hilmon voimalaitoskanavan kautta ja siitä edelleen Vuosjärveen. Säännöstelystä huolimatta Kivijärven vedenpinnan taso noudattaa pääpiirteissään luonnontilaisen järven rytmikkaa (Öijänniemen luontoselvitys Fcg Suunnittelukeskus/Minna Eskelinen 12.7.2006).

Harjun itäpuolella on Jauholahti, jonka syvyys on enimmillään n. 4 m. Lammesta vedet virtaavat puroa pitkin etelään Kivijärven Rantalanlahteen. Pääteiden varsiin rakennettujen ojien lisäksi harjualueella ei ole muita merkittäviä laskuojia.

Ranta-alue: Rannat ovat hiekkarantoja, ranta on vähitellen syvenevää; uimarannalla vesi on 3 m syvää vasta n. 40 m päässä rantaviivasta ja uimarannasta pohjoiseen 3 m syvyys alkaa vasta n. 150–200 m päässä rannasta. Suurussalmen kesivaiheilla järvi on n. 17,5 m syvää. (Lähde: paikkatietokuna.fi).

Pohjavesialueet: Alue on Piispalankankaan I-luokan pohjavesialuetta VHA2 (09 21603); kokonaispinta-ala on 1,68 km², josta pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala on 1,13 km². Alueen arvioitu kokonaisantoisuus on 500 m³/d, kun pohjavedeksi imeytyy 25 % sadannasta. Muodostumatyyppi on vettä ympäristöön purkava harju. Pitkittäisharju sijoittuu luode-kaakkosuuntaiselle pitkittäisharjujaksolle, joka kulkee Saarijärven Majajärvenkankaalta Kivijärven Penttilän kylälle. Harju on leveä, ympäristöään korkeampi selänne. Harjun maaperä on länsilaitteella ja pohjoisosassa pääosin hienorakeista hiekkaa. Harjun keskiosassa maaperä on kivistä soraa ja hiekkaista soraa. Harjun länsilaitteella on kairauksissa päästy syvimillään lähes 16 metrin syvyyteen. Antoisuuspumppauspaikan, pisteen P23, kohdalla maaperän paksuus on yli 13 metriä.

Pohjaveden virtaussuuntien määrittäminen vaatii lisätutkimuksia. Antoisuuspumppauksessa pisteeltä P23 pumpattiin hyvälaatuaista pohjavettä yli 200 m³/d. Rantaimeytyminen todennäköisesti lisää pisteeltä P23 saatavan pohjaveden määrää. Alueella sijaitsee Piispalan kurssi- ja leirikeskus sekä asutusta ja loma-asuntoja.

Osa kiinteistöistä on liittynyt myös viemäriin. Pohjavesialueella on viemäriin liittymättömiä 10 asuinrakennusta ja 3 loma-asuntoa. Alueen asutus sijaitsee vesijohdon toiminta-alueella. (Otteet pohjaveden suojelusuunnitelmasta). Vuonna 1990 tehdyn pohjavesiselvityksen mukaan pohjaveden pinta oli rannan lähellä 1–2 m syvyydellä maanpinnasta ja soranottokuopassa pohjaveden pinta oli 5 m syvyydessä.

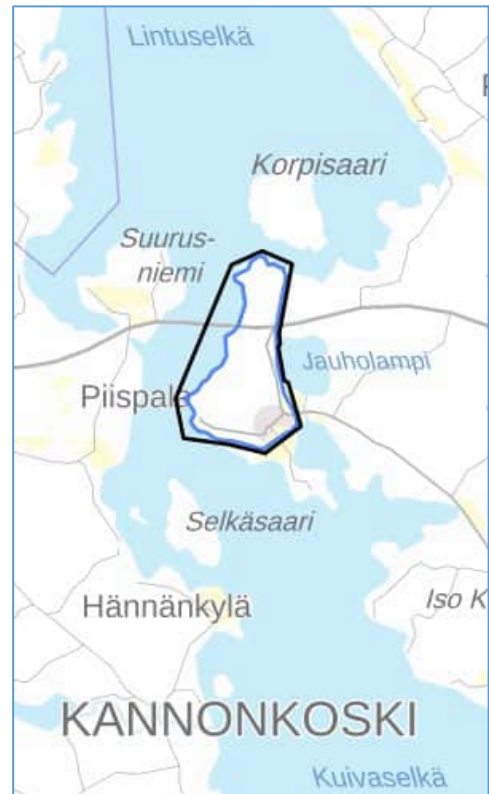
Piispalan vedenottamo:

Piispalan kurssi- ja leirikeskuksella on vedenottamona (2169001 01) kuilukaivo Piispalankankaan pohjavesialueella. Keskukseen verkostosta on lisäksi rakennettu runkovesijohto keskustaajamaan. Vedenottamo on otettu käyttöön vuonna 1982. Ottamon kokonaisantoisuus on 200 m³/d. Vettä ei käsitellä. Vuonna 2010 vettä otettiin keskimäärin 33,5 m³/d. Vedenottamolla on oma valvontatutkimussuunnitelma. Näytteet otetaan verkostovedestä, joka on käsittelemätöntä pohjavettä (*Ote pohjaveden suojelusuunnitelmasta*). Pohjavedenottamolle ei ole määritelty lähi- eikä kaukosuojavyöhykettä.

Ilmasto, tuulisuus

Vallitseva tuulensuunta Suomessa on lounaasta. Lounaistuulet puhaltavat Kuivaselän puolelta Piispalan harjun länsirannalle. Tuulierioosio kuluttaa rantahiekkaa paljastaen paikoitellen mäntyjen juurakoita.

Pienilmasto: Piispalan rakennetussa kokonaisuudessa on säilytetty harjuluontoa; mäntypuita sekä maanpinnan kasvillisuutta. Kasvillisuus ja puusto luovat alueelle raikkaan pienilmaston. Pienilmastoa varjellaan myös toiminnassa; alueen huoltoautot ovat sähkökäyttöisiä. Runsas puusto suojaa kurssikeskuksen aluetta järveltä puhaltavilta tuulilta.

Kuva 10. Maaston muodot alueella
(Taustakartta ©MML)

Maiseman erityispiirteet

Kuva 11. Koko harjun länsipuolen rantavesi on matalaa.

Piispalan alueella erityisenä luonnon ominaispiirteenä on laaja hiekkaranta. Hiekkaranta mainitaan mm. Keski-Suomen seutukaavaliiton v. 1972 laatimassa selvityksessä ” Rannassa on n. 2 km pitkä puhdas hietikko, mikä on kenties Keski-Suomen pisin yhtenäinen hiekkaranta. ” (Keski-Suomen luonnonsuojelusuunnitelma, alueinventointi, Keski-Suomen seutukaavaliitto, julkaisu n.o 19 sarja B 1972).

Piispalan uimarannasta pohjoiseen oleva matala hiekkaranta on ollut pitkään heinittyneenä. Heinittymisen on arvioitu johtuneen veden virtauksen muuttumisesta sen jälkeen, kun Sininen Tie (kantatie 77) rakennettiin penkereelle (1978–1980) ja Suurussalmen virtausaukko kapeni kantatien sillan levyiseksi. Suurussalmen silta on saanut Itä-Suomen vesioikeuden päätöksen 8.5.1972. Myös Kivijärven säännöstelyllä, joka aloitettiin 1960-luvulla, katsotaan olleen vaikutusta asiaan.

Kuvasarja 12.
Valokuvia
hiekkarannalta
nuorisokeskuksen
perustamisen
alkuvaiheessa 1980-
luvulla. Sininen Tie on
rakennettu Kivijärven
Suurussalmen poikki
(rakennustyö vuosina
1978–1980).

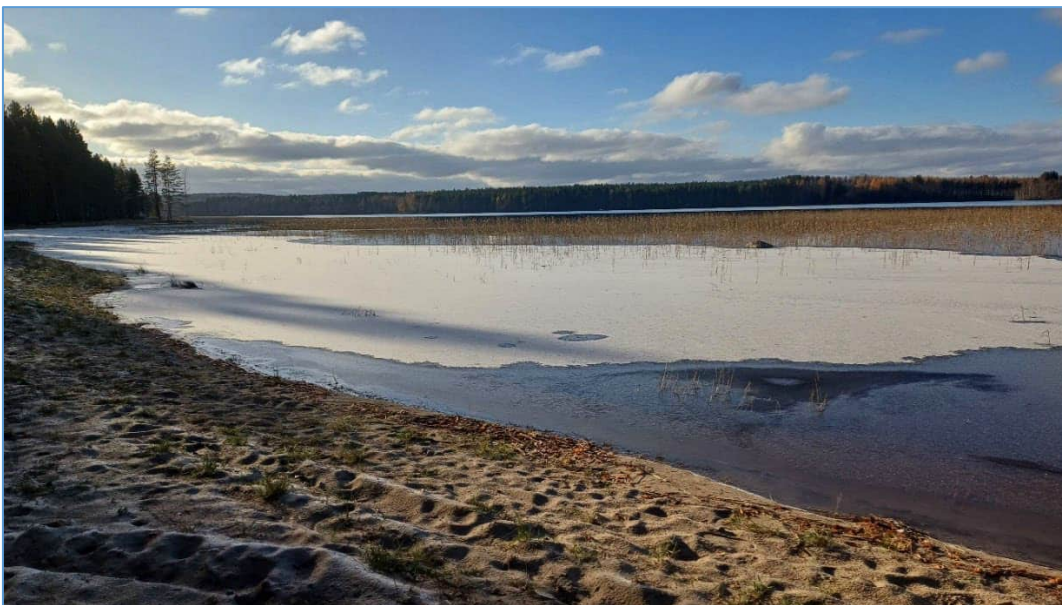

Alueen omistaja, Jauhoniemen osakaskunta, on suunnitellut ja toteuttanut ranta-alueen ennallistamisen. I vaiheessa on tehty puuston poisto vuonna 2018 ja II vaiheessa, vuosina 2019–2021 on tehty vesikasvillisuuden niitto.

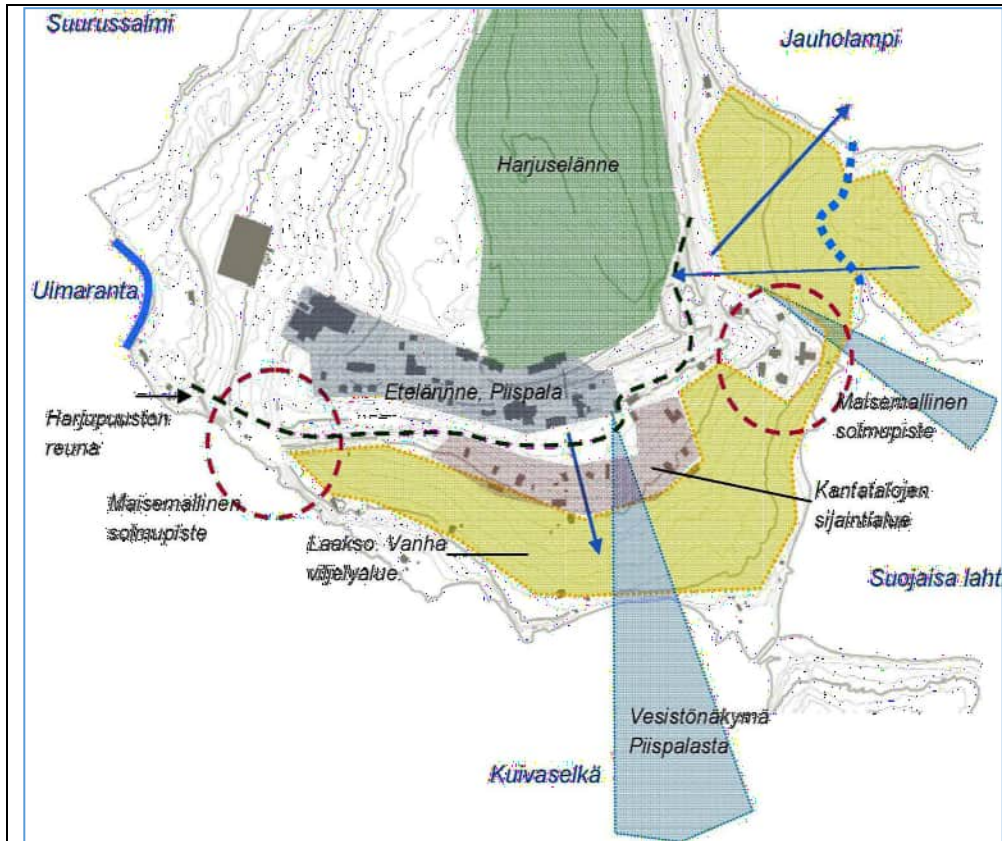
Kuvat 13 ja 14. Hiekkaranta ennen ennallistamista vuonna 2021 vasemmalla ja ennallistamisen jälkeen syksyllä 2023.

Kuva 15. Pohjoisempaa ranta-aluetta syksyllä 2023.

Maiseman muut erityispiirteet: Harjupuusto reunustaa Piispalan harjuselänteeseen tukeutuvaa rakennettua kokonaisuutta. Puusto osaltaan sulkee rakentuneen alueen omaksi kokonaisuudekseen ja erottaa sen alueen eteläpuolisesta maanviljelymaisemasta. Piispalan rakennukset on sijoitettu pääasiassa harja rinteen suuntaisesti siten, että rakennuksen pitkä sivu on etelään. Rakennusryhmien suuntaus ohjaa liikettä kohti lännessä sijaitsevaa keskeistä uimarantaa. Uimahallin kohdalla harjun pää kohtaa vesistön muodostaen maisemallisen solmukohtan.

Kuva 16.
Suunnittelualueen
maisemalliset
erityispiirteet.

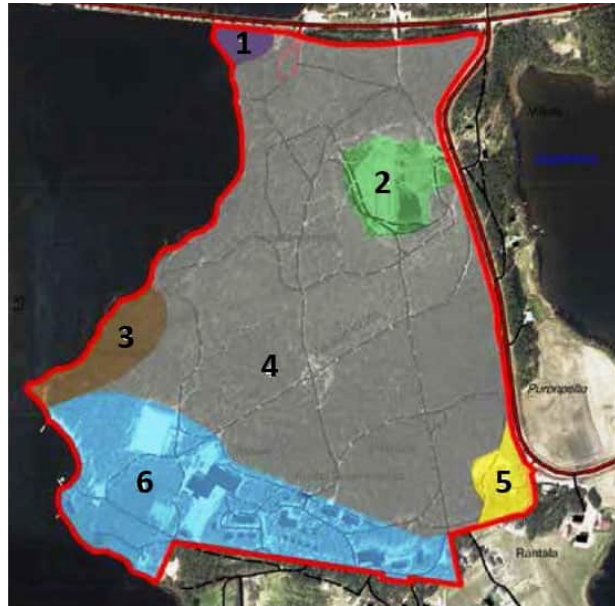

Luontoselvitys / laatija *Ahlman Group Oy 2016 (Liite 3)*

Kasvillisuus: Kannonkoski lukeutuu kasvimaantieteellisesti eteläboreaaliseen Järvi-Suomen vyöhykkeeseen sekä metsäkasvillisuusvyöhykkeeltään eteläboreaaliseen havumetsävyöhykkeeseen. Seutukunta on keskiboreaalisen vyöhykkeen rajamailla.

Piispalan asemakaava-alueen kasvillisuus ja luontotyytit selvitettiin 10.8.2016, kevätlajistoa havainnointiin myös linnustوسelvitysten yhteydessä.

1. Vesialue, jossa ei kasva mainittavasti vesikasvillisuutta. Rannan tuntumassa esiintyy lähinnä järviruokoa sekä muita rantakasveja, kuten esimerkiksi luhtakuusiota.
2. Lumiliikuntakeskus, joka vastaa kasvillisuudeltaan maa-aineksenottoalueita. Tyypillisiä kasveja ovat mäntyjen taiimet, maitohorsma, siiankärsä, pujo, ahosuolaheinä ja rohtotädyke.
3. Mustikkatyytin (MT) tuore kangas (NT)
4. Variksenmarja-kanervatyytin (EVT) kiihko kangas (NT).
5. Käytöstä poistettu vanha maa-aineksenotto-alue, jossa kasvaa koivuja ja mäntyjä. Kasvillisuus on muuten varsin sekavaa, käsittäen muun muassa maitohorsmaa, ahojakkärää, siiankärsämöä, puolukkaa, kanervaa ja heiniä. Kuvion läpi kulkee ulkoilureitti.
6. Piispalan alue. Laajahko nuorisokeskuksen alue, jossa on lukuisia rakennuksia erilaisista mökeistä jäähalliin. Rakennusten laiteilla on erilaisia pihapiirejä nurmikenttineen, parkkialueineen ja istutuksineen. Kuviolla on, erityisesti länsilaidalla, myös samantyyppistä kangasmetsää kuin kuviolla 4, mutta se on virkistyskäytössä ja aluskasvillisuus on talleantunut voimakkaasti muun muassa tempuradan liepeiltä.

Kuva 17. Piispalan asemakaava-alueen kasvillisuus ja luontotyytit.

Linnusto: Pesimälinnusto selvitettiin kartoituslaskennoin 5.5., 31.5. ja 14.6.2016. Selvitysalueen luontotyytit ovat varsin yksipuolisia, mutta Piispalan pihapiirien ja rantavyöhykkeen vuoksi alueella pesii kohtalaisesti lajistoa. Piispalan asemakaava-alueelta löydettiin yhteensä 41 pesimälajia, joista 13 lukeutuu ns. huomionarvoisiin lajeihin.

Alueella olevat huomionarvoiset lintulajit: *Uhanalaisuusluokitus (VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, L = lintudirektiivin laji ja V = Suomen erityisvastuulaji).*

▪ Tavi (V)	▪ Palokärki (L) Tutkimusalueen keskivaiheilla oli yksi elinpiiri. Palokärki on erityisesti iäkkäiden havumetsien laji, mutta se pesii myös esimerkiksi hakkuuaukkojen kookkaissa jättöpuissa. Se on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji.	▪ Pyrstötiainen
▪ Sinisorsa		▪ Hömötiainen (VU)
▪ Telkkä (V)		▪ Töyhtötiainen (VU)
▪ Rantasipi (V)		▪ Varpunen (VU)
▪ Kivitasku (NT)	▪ Haarapääsky (NT)	
▪ Leppälintu (V)		

EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaiset lajit: Alueelta tehtiin liito-orava- ja viitasammakkoselvitys 5.5.2016. Alueella ei ole liito-oravalle soveliaista elinympäristöä. Tutkimusalueella ei havaittu yhtään viitasammakkoa tai lajin mätimunia maastotöiden aikana, eikä myöskään soidinääntelyä kuultu. Lisäksi alueelta ei tunneta aiempia viitasammakkohavaintoja (Suomen ympäristökeskus 2016).

Päätelmät:

Luontoselvityksen mukaan tutkimusalueelta ei löydetty huomionarvoisia elinympäristöjä, joten maankäytölle ei ole rajoituksia tai esteitä. Alueella on nykymittakaavassa yhtenäinen metsälohko, joka on suositeltavaa jättää maankäytön ulkopuolelle. Rajaukselta löydettiin 132 putkilokasvia, mikä on melko vähäinen määrä. Havaituista putkilokasveista yksikään ei lukeudu valtakunnalliseen tai alueelliseen uhanalaisuusluokitukseen. Lisäksi alueelta ei tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä.

Maisemalliset arvot: Lännen puoleisella ranta-alueella on maisemallisia arvoja.

Kuva 18. Rantaosuus, jolla on maisemallisia arvoja.
Luontoselvitys Ahlman Group Oy 2016.

2.1.6 Asuminen

Piispalan etelä- ja itäpuolella on maatilan talouskeskuksia, omakotikiinteistöjä sekä joitakin loma-asuntoja, Piispalan ulkopuolinen asutus muodostaa harvahkon kylärakenteen. Piispalan nuorisokeskuksen alueella ei ole vakituista asutusta.

2.1.7 Palvelut, työpaikat ja elinkeinotoiminta

Lähimmät palvelut (kaupat, terveydenhoito tms.) ovat n. 6 km päässä Kannonkosken keskustassa.

Luonto-, liikunta- ja nuorisomatkailukeskus Piispalan toiminta jakautuu kahteen osa-alueeseen; nuorisokeskukseen ja työhyvinvointipalveluihin. Piispalassa on majoitus- ja virkistyspalvelujen lisäksi mm. ruokala, kahvio ja kioski. Vesi- ja jäalliikuntakeskuksessa oleva uimahalli on auki yleisölle.

Piispalassa on noin 50 työntekijää. Henkilötyövuosilla mitattuna Piispala on Kannonkosken kunnan suurin työllistäjä.

2.1.8 Yhdyskuntarakenne

Piispalan alue sijoittuu pääteiden; kantatien 77 ja Piispalantien (yhdystie) risteyksen tuntumaan. Lähiympäristössä on harvaan rakennettu Jauhoniemen kylä, muu ympäristö on haja-asutusta. Kannonkosken keskustaan on matkaa n. 6 km. Leirikeskus käsittää useita eri kokoisia rakennuksia, jotka muodostavat yhden ”kylämäisen” rakennetun kokonaisuuden. Alue on liitetty kunnan viemäriverkostoon, puhdas vesi saadaan alueella olevasta pohjavedenottamosta.

2.1.9 Kylä/taajamakuva

Piispala on pääosin puu- ja hirsirakennuksista rakennettu kokonaisuus, rakennusten värit ovat maanläheiset ja metsämaisemaan hyvin sopivat. Alueen länsipäähän sijoittuu kaksi suurempaa lii-
kuntarakennusta hieman erilleen muusta rakennusryhmästä. Alueen luonne on säilytetty metsäisenä, jolloin rakennettu alue liittyy luontevasti muuhun harjukangasmetsään.

2.1.10 Virkistys

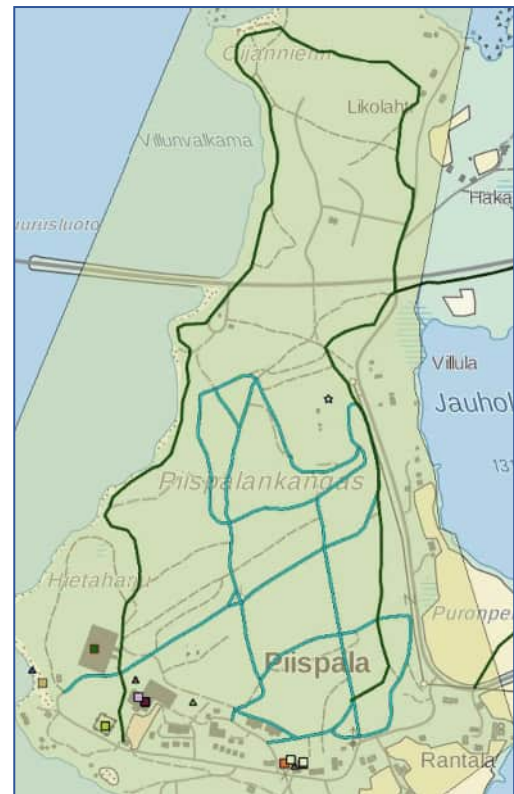
Piispalassa on monipuolinen virkistyspalvelutarjonta sekä ulko-, että sisäliikuntaan:

Ulkoliikunta:

- Luontopolku seuraa länsirantaa Öijänniemeeseen ja kiertää sieltä harjun itälaitaa pitkin. Luontopolku liittyy laajempaan luontopolkuverkostoon (maakuntaura), jolta on yhteys Kismanniemeen ja Kannonkosken keskustaajamaan.
- Piispalan harjun valaistu ulkoilureitistö, joka on talvisin hiihtolatuna.
- Ulkokiipeilyseinä
- Frisbeegolfrata
- Tennis- ja koripallokenttä
- Uimaranta, beachvolley, veneily, kanoottisoutu
- alaköysirata

Sisäliikunta:

- Palloilukenttä, tekonurmipinta (Ylipainehalli)
- Uimahalli, jäähalli; luistelurata, keilaradat
- Sisäliikuntasali, kiipeilyseinä
- temppuulusali
- Kuntosali

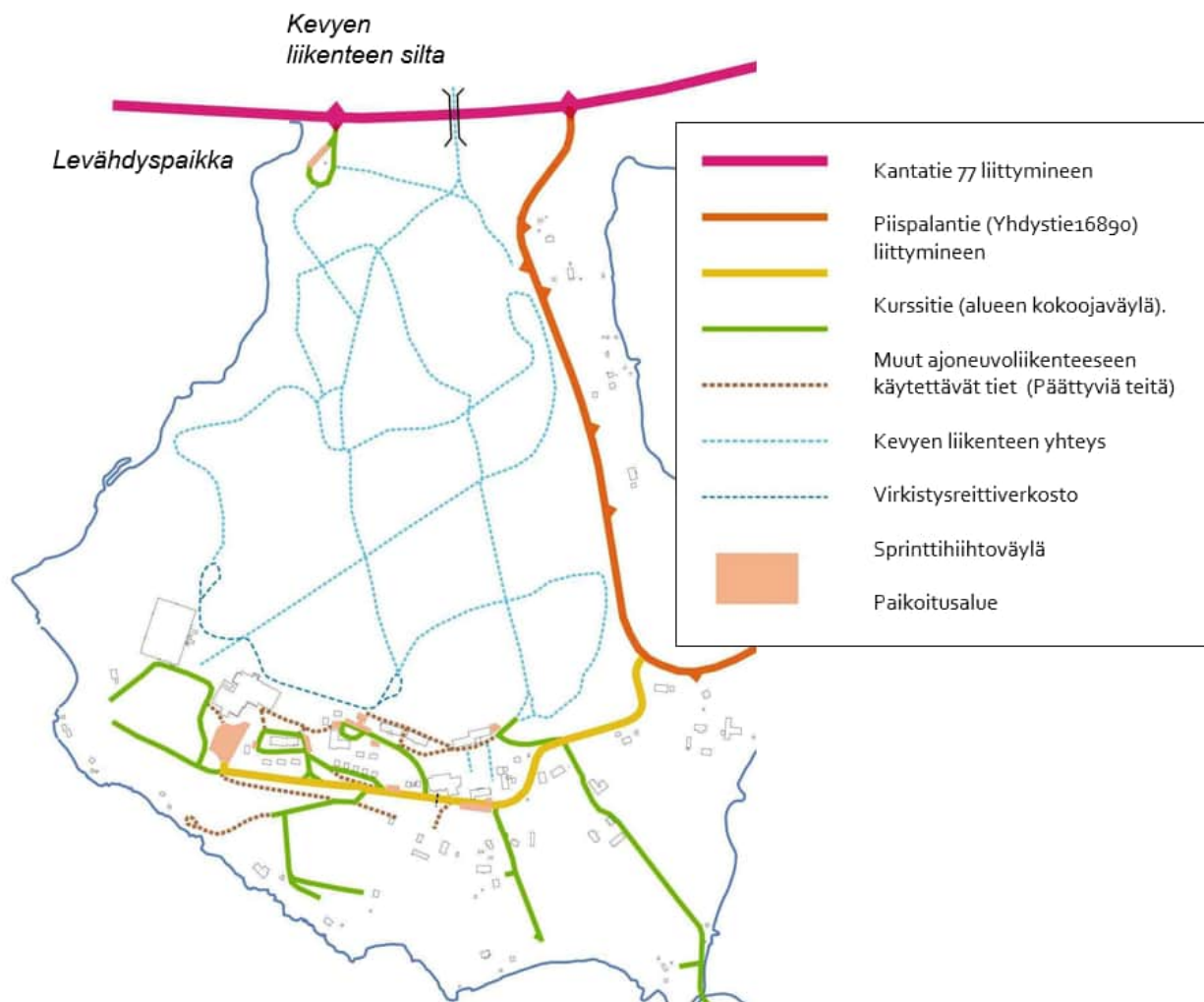
Kuva 19. Piispalan alueen virkistysreitit.
(Kartta: Maanmittauslaitos).

Kuvat 20 ja 21. Rantasauna ja grillikota
uimarannan tuntumassa. Kuvaus ©Anna-Liisa Nisu.

2.1.11 Liikenne

Kuva 22. Alueen tiestö.

Kantatie 77 on keskistä Suomea halkova itä- länsisuuntainen pääväylä, joka on osa pohjoismaiden läpi Norjasta Ruotsin ja Suomen kautta Venäjälle johtavaa Sininen tie-nimistä matkailutietä. Sinisen tien suunnittelun alkujuuret ovat jo 1960-luvulla, tie on toteutettu vaiheittain.

Kyyjärven ja Viitasaaren välistä osuutta rakennettiin 1971–1977 ja Kivijärven ylitys Suurussalmessa rakennettiin vv. 1978–1980. Salmi on n. 750 m leveä ja ylitys rakennettiin pengertä ja siltaa pitkin. Silta-aukko on n. 45 m levyinen salmen keskivaiheilla. Koko yhteysväli Kyyjärveltä Siilinjärvelle valmistui 1980-luvun puolivälin tienoilla ja tie numeroitiin kantatieksi 77. (www.mattigronroos.fi).

- Liikennemäärä: 351–1500 KVL.
- Nopeusrajoitus Suurussalmen ja suunnittelualueen kohdalla on 80 km/h.
- Asfalttipäällyste.
- Ei tievalaistusta
- ei kevyen liikenteen väylää
- Levähdyspaikka kantatien eteläpuolella, sillan kupeessa, jossa kioskiki kesäaikana.

Suomen Sininen Tie ry on tieyhdistys, jonka toiminnan tavoitteena on mm. matkailutien ylläpitoon liittyvä edunvalvonta ja kehittäminen sekä matkailutien palveluiden ja toiminnan kehittäminen (www.sininentie.fi).

Piispalantie on hallinnolliselta luokituksestaan yhdystie no. 16890.

- Liikennemäärä: 100–350 KVL. (Pv-suojelusuunnitelman mukaan 360 ajoneuvoa/vrk)
- Asfalttipäällyste.
- Ei tievalaistusta
- ei kevyen liikenteen väylää

Kurssitie on Piispalan nuorisokeskusta sekä sen eteläpuolella olevia kiinteistöjä sekä Jauhosaaren kiinteistöjä palveleva kokoava tieyhteys.

- Liikennemäärä: Piispalan pääliikenneväylä; päivittäistä liikennettä päärakennukselle, ruokalaan, majoitustiloihin sekä uima- ja jäähallille. Liikenne koostuu pääosin bussiliikenteestä ja henkilöautoliikenteestä. Tieyhteys on varustettu sulkuportilla päärakennuksen kohdalla, portti on kiinni klo 21:30 -07:00 välisen ajan.
- Nopeusrajoitusta ei ole asetettu, Piispalan kohdalla tie on pääosin suoraviivainen.
- Asfalttipäällyste.
- Tie on valaistu nuorisokeskuksen alueella.
- Tien yhteydessä ei ole erillistä kevyen liikenteen väylää.

Muu ajoneuvoliikenteeseen käytettävä tiestö:

- Kurssitiestä haarautuu Jauhosaarentie, tie kulkee maatilan talouskeskuksen pihapiirin läpi.
- nuorisokeskuksen eteläpuolella olevat loma- ja asuinkiinteistöt liittyvät Kurssitiehen yksityisteillä.
- Kurssitiestä haarautuu tieyhteys Piispalankankaan vedenottamolle, jota kautta kuljetaan myös mm. Hipon tuvalle.
- Kurssitiestä erkanevat kolme nuorisokeskuksen alueen sisäistä ajotietä Piispanhatulle ja Piispalan majoitusrakennuksille. Tiet ovat asfalttipäällysteisiä.

Paikoitus: Piispalan alueella paikoitusalueet on asfaltoitu ja ne on sijoitettu palvelemaan majoitusrakennusryhmiä, pää- ja ruokalarakennuksia sekä uima- ja jäähallia. Uimahallin edustan paikoitusalue on laajin (n. 40 autopaikkaa).

Kevyen liikenteen verkosto: Alueen tiestöä ei ole varustettu kevyen liikenteen väylillä. Metsä- ja ranta-alueella on virkistysreitit ja polkuja, osa kurssikeskuksen sisäisestä tiestöstä on varattu kevyelle liikenteelle (ylärinteessä). Piispalan virkistysverkosto liittyy Öijanniemen alueeseen kantatien ylikulkusillan kautta. Metsäalueen virkistysreitistö on valaistu.

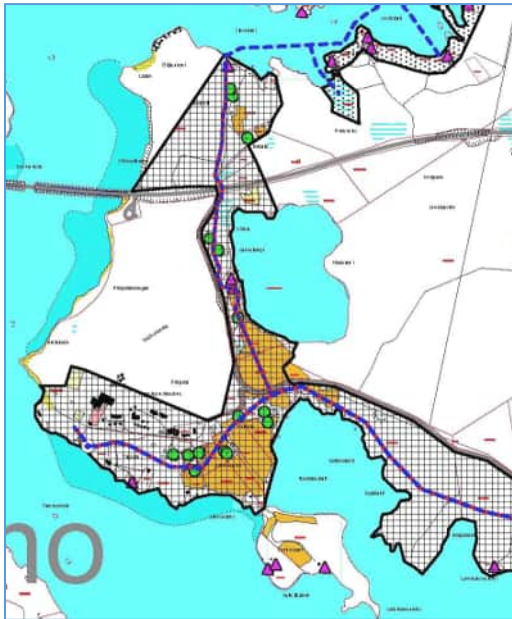
2.1.12 Tekninen huolto

Alue kuuluu kunnallisteknisten verkostojen piiriin. Sähköverkkoyhtiönä alueella on Elenia Oy ja Piispalantien varrella on 20 kV keskijänniteilmajohto sekä keskijännitemaakaapeleita. Pienjänniteverkko on rakennettu ilmajohtona ja maakaapelina. Lisäksi alueella on kolme muuntamo; Kurssitien mutkassa yksi, uimahallirakennuksessa yksi ja yksi entisen soranottoaikan luona. Ulkona sijaitsevien muuntamoiden suojaetäisyys on 8 m joka suuntaan.

Puhdas vesi otetaan Piispalankankaan pohjavedenottamosta. Jätevedet johdetaan kunnan jätevesiviemäriin. Piispalan alue on Kannonkosken vesilaitoksen toiminta-alue. Vesi- ja jäaliikuntakeskuksen kattovedet, perustusten kuivatusvedet sekä uima-altaan suodatinhuuhteluvesi johdetaan erilliseen sadevesiviemäriin.

Lämmityksen osalta alueella on oma sisäinen lämpöverkko. Lämpö tuotetaan hakelämpölaitoksessa (1 MW), joka sijaitsee alueen itäpäässä olevan huoltorakennuksen yhteydessä. Varalämpölaitoksena on (1 MW) öljykäyttöinen lämpökeskus ylipainehallin luona. Alueella ollaan siirtymässä aurinkoenergian hyödyntämiseen osaenergiaratkaisuna; ensimmäiset aurinkokeräimet on rakennettu uimahallin katolle.

Kuva 23. Kannonkosken vesilaitoksen toiminta-alue Piispalassa (rasteroitu alue). Vesilaitoksen vesijohto sinisellä ja viemäri punaisella. Asuinkiinteistö; vihreä pallo, loma-asunto; punainen kolmio

Jätehuolto: Kannonkosken kunnassa jätehuollon toteuttaa 8 kunnan omistama Sammakkokangas Oy. Viranomaispäätöksistä vastaa Saarijärven seudun jätelautakunta. Jätekeskus sijaitsee Kannonkoskentien varrella lähellä Kannonkosken rajaa, Saarijärven puolella. Kannonkosken kunnalla on varaus Mannilantiellä jäteaseman mahdolliseksi sijoittamiseksi.

Leirikeskuksen alueella on useita jätekeräyskatoksia, lisäksi hiihtokeskuksen (entinen soranottoalue) alueella on yksi jätekeräyspiste.

2.1.13 Erityistoiminnot

- Pohjavedenottoamo
- Pieneläintoiminta
- Kaksi vanhaa soranottopaikkaa, soranotto päättynyt.
- Lämpölaitos: Piispalan alueen sisäinen lämpölaitos, teholtaan n. 1MW.

2.1.14 Ympäristönsuojelu, ympäristöhäiriöt

Melu:

Kantatien 77 liikenteen melua kantautuu Suurussalmen sillalta vesistöön ja ranta-alueille päin. Suunnittelualueen kohdalla kantatie on maaleikkauksessa, tien penkereet estävät liikenteen melun leviämistä ympäristöön. Yhdystien, eli Piispalantien liikenteen melu kohdistuu vain teiden lähialueelle, liikennemäärä on suhteellisen alhainen.

Pohjaveden suojelu

Piispalankankaan pohjavesialueelle on laadittu suojelusuunnitelma, jossa on määritelty toimenpiteitä. Pohjaveden pinnan korkeutta ei ole tutkittu tarkasti, myöskään veden virtaussuuntaa ei ole tutkittu. Pohjaveden ottamolle ei ole määritetty suoja-alueita.

Kotieläintalous: Pohjaveden suojelun kannalta oleellista on pieneläinten lannan ja virtsan käsittely. Lantala katetaan ja lattia rakennetaan tiivispohjaiseksi, ulkoilutarha-alueet perustetaan ja salaojitetaan, lanta kerätään pois myös ulkotarhoista.

Hulevedet, sadevedet:

Rakennusten katoilta valuvat sadevedet ovat ns. puhtaita sadevesiä ja liikenteeseen käytettävien alueiden, erityisesti paikoitusalueiden ja huoltapihojen, sadevedet likaisia.

Maaperä on sadeveden imeytykseen hyvin soveltuvaa harjuhiekkaa ja soraa.

Saastuneet maa-alueet

Alueelta ei ole tiedossa saastuneita maa-aineksia. Alueella on kaksi öljysäiliötä, toinen rakennuksessa sisällä ja toinen maanpinnalla. (Kannonkosken kunnan pohjavesien suojelusuunnitelma Katja Viitaniemi 2012, KV 17.6.2013 §37).

Tulviminen, alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet

Keski-Suomen ELY-keskus on määrittänyt alimmaksi suositeltavaksi rakentamiskorkeudeksi Kannonkoskella Kivijärven rannalla +132,50 N2000 (m). (N60 korkeusjärjestelmässä +132,17). Suositus koskee vakituksia ja vapaa-ajan asuntoja. Haavoittuvimmat rakennukset (esim. yhdyskunnan toimivuuden kannalta tärkeät rakennukset) tulisi riskien minimoimiseksi sijoittaa tätäkin ylemmäksi.

Radon

Kannonkosken alueella ei ole tiedossa merkittäviä maaperän radonpitoisuuksia. Rakentamisessa; alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelussa on suositeltavaa ottaa huomioon maaperän mahdollinen radonpitoisuus.

2.1.15 Maanomistus

Kiinteistöt RN:o 216-402-11-69 (Piispalanniemi), RN:o 216-402-1-29 (Koulumaa) ja RN:o 216-402-1-71 omistaa Kannonkosken kunta.

Kantatien 77 (216-895-0-77) ja Piispalantien (216-895-1-6890) maantiealueet omistaa valtio. Vesijättöalueen 216-402-876-1 omistaa Jauhoniemen lohkokunta.

Kiinteistöt 216-402-1-98, 216-402-2-66 ja 216-402-2-86 ovat yksityisessä omistuksessa.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtioneuvosto hyväksyi uudet valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet 14.12.2017, ja ne tulivat voimaan 1.4.2018.

2.2.2 Maakuntakaava

Kannonkoski kuuluu Keski-Suomen maakuntaan ja suunnittelualueella on voimassa 1.12.2017 hyväksytty ja 28.1.2020 voimaan tullut Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistus. Lisäksi maakuntaliitto on laatinut voimassa olevaa maakuntakaavaa täydentävän ja muuttavan maakuntakaavan, jonka nimenä on Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Kaava on hyväksytty maakuntavaltuuston kokouksessa 8.12.2023 ja maakuntahallitus päätti kokouksessaan 23.2.2024 (§ 11) määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kaavalla muutetaan ja täydennetään voimassa olevaa maakuntakaavaa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon ja liikenteen osalta.

Kuva 24. Ote Keski-Suomen maakuntakaavojen yhdistelmästä.

Suunnittelussa huomioitavia Keski-Suomen maakuntakaavan merkintöjä ovat:

Matkailun ja virkistysalueen vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitit ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 - verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Virkistysalue

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä virkistysalue. Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Nuolella osoitetaan Jyväskylän kaupunkiseudulla virkistysalueiden laajenemissuunnat.

Rakentamismääräys: Alueella sallitaan virkistys- ja retkeilykäyttöä palveleva rakentaminen. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Kohde no. 18 Piispalanniemi Kannonkoski Osa mv-alueita, valtakunnallinen ulkoilualue.

Matkailupalvelujen alue, kohde

Merkinnällä osoitetaan merkittävä matkailupalvelujen alue.

Rakentamismääräys: Alueella sallitaan matkailupalveluja tukeva rakentaminen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusi rakentaminen on sopeutettava ympäristöön.

Kohde no. 10 Piispala Kannonkoski Matkailukeskus, osa mv-alueetta.

Kohde no. 11 Öijanniemi Kannonkoski Lomakylä, osa mv-alueetta.

Maisema-/matkailutie

Merkinnällä osoitetaan maisemallisesti arvokas tie. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Moottorikelkkailureitti

Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Vesiretkeilyreitti

Merkinnällä osoitetaan vesiretkeilyyn sopiva reitti.

Veneväylä

Merkinnällä osoitetaan veneilyä palveleva runkoväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Satama

Merkinnällä osoitetaan satama-alueita laiva- ja veneliikenteelle sekä vesiliikenteen satamatoimintoja varten. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kohde no. 13 Piispala Kannonkoski Venesatama

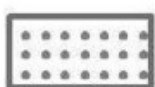

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävä käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön Maakuntakaavan alueluettelossa: Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Kohde no. 203. Piispalan leirikeskus

Natura 2000-alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000- verkostoon kuuluva alue.

Kohde no. 45 Kivijärvi Kannonkoski, Kinnula, Kivijärvi Natura-alue FI0900090.

Luonnonsuojelualue

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. V = valtakunnallisesti arvokas, M = maakunnallisesti arvokas.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojeluohjelmiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

*Kohde no. 61 Kivijärvi Kannonkoski, Kivijärvi Valtakunnallinen rantojen suojeluohjelma. Valtakunnallinen vanhojen metsien suojeluohjelma: Hiiden-
niemi eli Kusiaisniemi. Osa Natura-alueesta FI0900090. V*

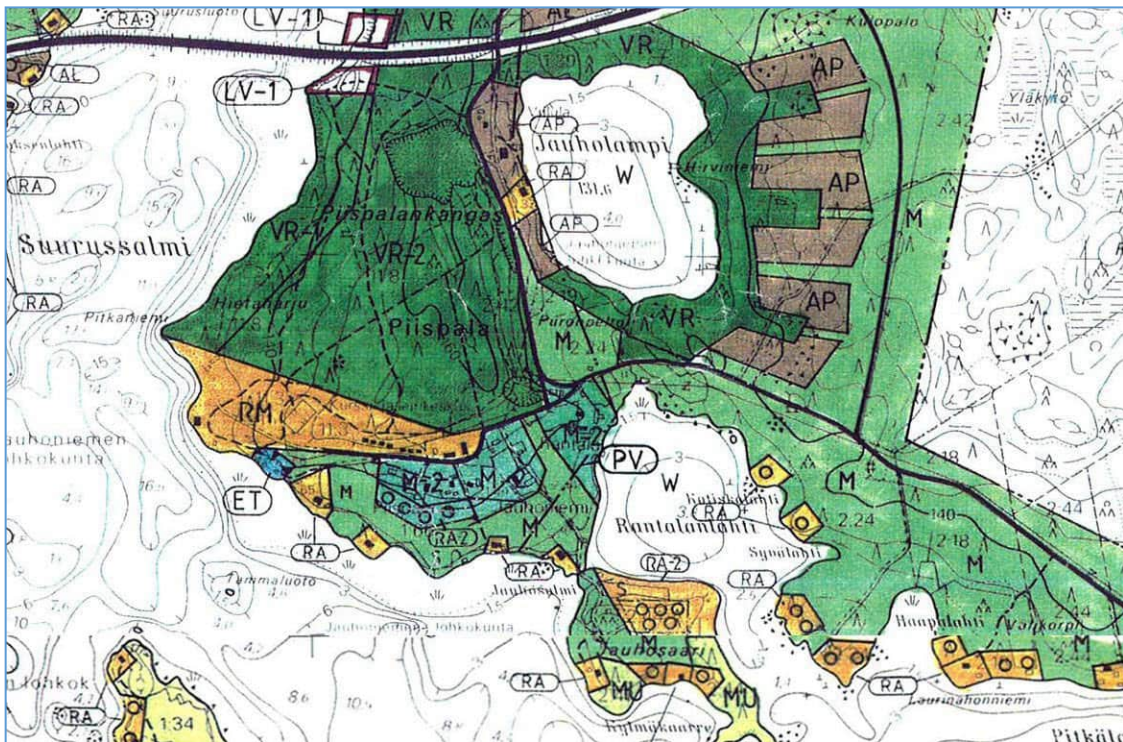

Tieluokan muutos

Merkinnällä osoitetaan tieluokan tavoite. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

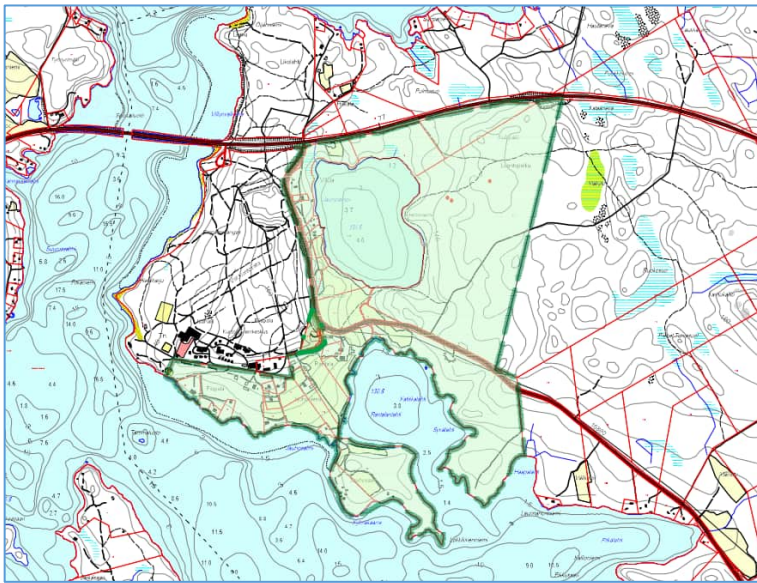
2.2.3 Yleiskaava

Piispalan alue kuuluu Kannonkosken Kivijärven rantaosayleiskaavan alueeseen, joka hyväksyttiin Kannonkosken kunnanvaltuustossa vuonna 1994. Rantaosayleiskaavassa alueelle on varattu mm. matkailupalvelujen aluetta (RM), venevalkama (LV-1), erityisaluetta (ET) ja retkeilyaluetta (VR-1, VR-2). VR-2 –alueelle saa rakentaa 20 kpl majoitusmökkejä ja yleisötapahtumia palvelevia luontoon sopeutettavia rakenteita sekä leirintätoimintaa palvelevia huolto- ja palvelurakennuksia.

Kuva 25. Ote voimassa olevasta rantaosayleiskaavasta.

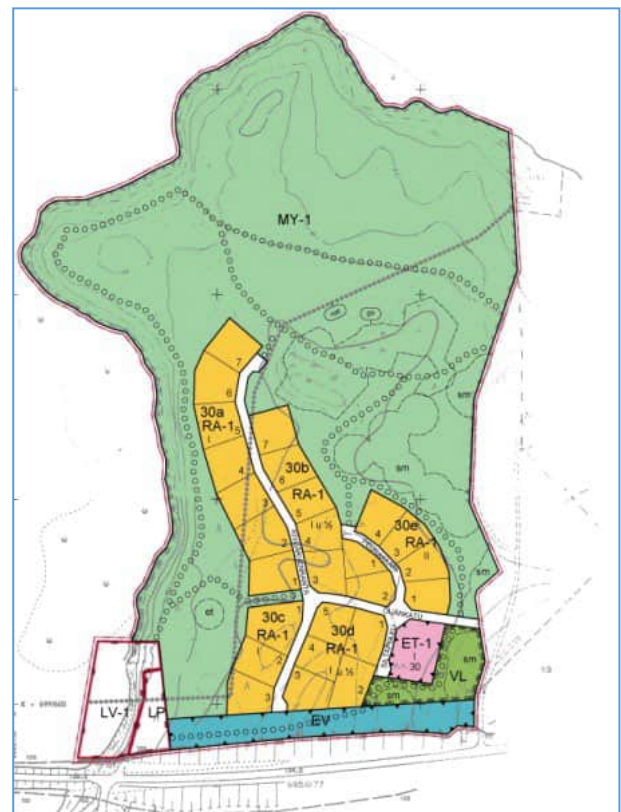

Lähiympäristöön on vireillä Piispalan kyläyleiskaavan ja Kivijärven rantaosayleiskaavan muutoksen ja osittaisen kumoamisen laadinta (Saarijärven kaupunki, aluearkkitehtipalvelut), kaavoitus on luonnosvaiheessa.

Kuva 26. Vireillä olevan kyläyleiskaavan rajaus

2.2.4 Asemakaava

Kantatien 77 pohjoispuolella on voimassa Kismanniemen ranta-asetmakaavan muutos (KV 16.6.2008 § 14). Ranta-asetmakaavan muutos asemakaavaksi on ehdotusvaiheessa.

Kuva 27. Voimassa oleva Kismanniemen ranta-asetmakaava.

2.2.5 Rakennusjärjestys

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen yhteinen rakennusjärjestys on hyväksytty Kannonkosken kunnanvaltuustossa 30. 9.2013, rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.11.2013.

2.2.6 Pohjakartta

Alueelle on laadittu numeerinen ETRS-GK25 -koordinaatiston pohjakartta vuonna 2015, korkeusjärjestelmä on N60, mittausluokka 2 (Äänekartta Ky). Pohjakartta hyväksytään ennen kaavaehdotusvaihetta.

Rakennuskiellot, suojelualueet ja -kohteet

Alueella ei ole voimassa rakennuskieltoa eikä suojelupäätöksiä.

2.2.7 Suunnitelmat

Jauhoniemen osakaskunta on laatinut vuonna 2018 Piispalan hiekkarannan ennallistamissuunnitelman välille Suurusalmi – Pitkänniemi. Suunnitelma sisältää hiekkarannan puuston ja kasvillisuuden raivaamisen ja matalan rantavesialueen kasvillisuuden niiton ja poiskuljetuksen. Toimenpiteet alueella on tehty ja niitä on kuvattu tarkemmin **kohdassa 2.3.1.**

Kuva 28. Ennallistamissuunnitelman alue osoitettu vaakaviivoin ranta-alueelle.

Aluetaito/Juha Porre laati päivämäärällä 23.10.2023 katusuunnitelman, jonka mukaisesti uusi katusyhteys kantatieltä 77 Piispalan päärakennukselle on osoitettu asemakaavalla. Lisäksi päivämäärällä 13.9.2024 Aluetaito/Juha Porre laati suunnitelman kantatien ja uuden kadun liittymästä kantatielle 77. Aluetaidon laatimat suunnitelmat on koottu **liitteeseen 10.**

3 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.1.1 Osalliset

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia sekä lausua kaavasta mielipiteitä (luonnosvaihe) ja muistutuksia (ehdotusvaihe) sekä viranomaisten ja yhteisöjen antaa lausuntoja.

Osallisia ovat (AKL 62 §):

• alueen maanomistajat
• ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa
• ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään: ○ Kannonkosken kunnan eri hallintokunnat○ Keski-Suomen ELY-keskus○ Keski-Suomen liitto○ Keski-Suomen museo○ Keski-Suomen pelastuslaitos○ Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen ympäristöterveystarkastaja ja ympäristösihteeri○ Elenia Oy○ Kannonkosken lämpö-, vesi- ja viemäripalvelut
• muut osalliset ○ Osakaskunnat○ paikallinen kotiseutuyhdistys○ kyläyhdistys○ Piispalan johtokunta○ Kannonkosken tulevaisuustyöryhmä○ Sammakkokangas Oy

3.1.2 Vireilletulo

Asemakaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta kuu-
lutettiin 16.6.2016.

3.1.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen on kuvattu osallistumis- ja arviointisuunnitel-
massa (OAS).

3.1.3.1 Aloitusvaihe

- Maanomistajien ennakkokuuleminen sekä suunnittelutilaisuus maanomistajille ja päättäjille on pidetty 2.2.2015 jo ennen kaavoituksen vireilletuloa. Keskustelun tulokset on kuvattu alla olevalla kartalla:

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on pidetty yleisesti nähtävillä 16.6. – 14.8.2016 välisen ajan kunnanvirastolla ja kunnan internet-sivuilla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei saatu kaava-aluetta koskevia lausuntoja tai mielipiteitä.
- 23.11.2016 on pidetty ideointi-ilta päättäjille Piispalassa, muistio on liitteenä 2.
- 28.9.2017 on pidetty tiejärjestelypalaveri (Piispalan asemakaava-alue ja kyläyleiskaava-alue)
- 27.4.2021 on pidetty työpalaveri: Kurssitien vaihtoehtoiset ratkaisut, Kantatien levähdyspaikan kehittäminen, uusi pohjavedenotto.

3.1.3.2 Valmisteluvaihe

Kaavaluonnos päivämäärällä 2.6.2021 on pidetty yleisesti nähtävillä 16.6.-31.8.2021 välisen ajan. Kaavaluonnoksesta saatiin lausunnot (6kpl) seuraavilta tahoilta: Keski-Suomen Liitto, Keski-Suomen ELY-keskus, Elenia Verkko Oyj, Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi, Kannonkosken kunnan Ympäristösihteeri ja Keski-Suomen museo.

Mielipiteitä ei luonnoksesta saatu.

Lausuntoihin on laadittu erillinen vastine, joka on **liitteenä 9**.

Valmisteluvaiheesta saadun palautteen vaikutus kaavaehdotukseen on kuvattu kohdassa 5.4.

3.1.3.3 Ehdotusvaihe

Kaavaehdotus asetetaan nähtäville syksyllä 2025

3.1.3.4 Hyväksyminen

Kunnanvaltuuston hyväksyntä alustavasti vuoden 2025 aikana.

3.1.3.5 Viranomaisyhteistyö

- 17.5.2016 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
- 11.5.2017 erillinen työneuvottelu liikennejärjestelmän osalta Keski-Suomen ELY-keskuksessa
- Lausuntokierros valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä on tehty.
- 7.3.2022 Valmisteluvaiheen kuulemisen jälkeen on järjestetty erillinen palaveri Keski-Suomen museon kanssa
- 21.11.2023 MML 13 § mukainen neuvottelu Museoviraston ja Keski-Suomen museon kanssa, muistio liitteenä 7.
- 3.4.2024 suunnittelukokous Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa uuteen liittymään ja tieyhteyteen liittyen.
- Viranomaisten työkokous 25.4.2025
- Lausuntokierros ehdotusvaiheen kuulemisen yhteydessä.

4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

4.1.1 Alustavien vaihtoehtojen kuvaus

Sisääntuloalueen ja huoltopihan erottaminen; luonnoksessa sisääntulotie ohjataan hieman idempää, konehallin kohdalla, konehalli purettaisiin ja uusi huoltorakennus rakennettaisiin hieman lännemmäksi. Huoltoalue sulkeutuu omaksi kokonaisuudekseen, sisääntulotieltä voidaan muodostaa myös ajotie eteläpuolisille asuinkiinteistöille, jolloin Piispalan alueella läpiajoliikenne vähentyisi. Punaiset rakennukset olemassa olevia, tumman siniset uusia.

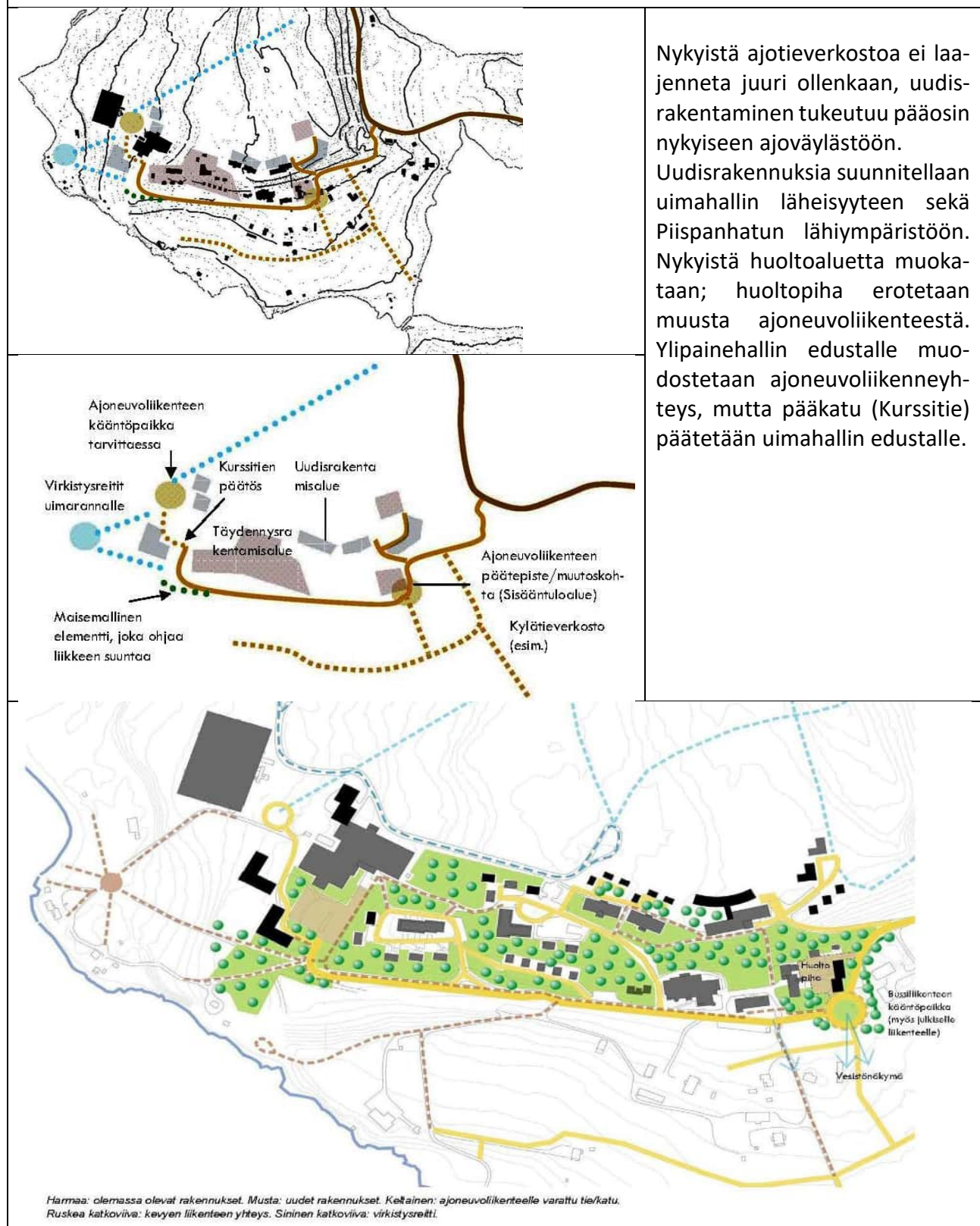

Kuva 30. Luonnosvaihtoehto sisääntuloalueen ja huoltopihan erottamisesta.

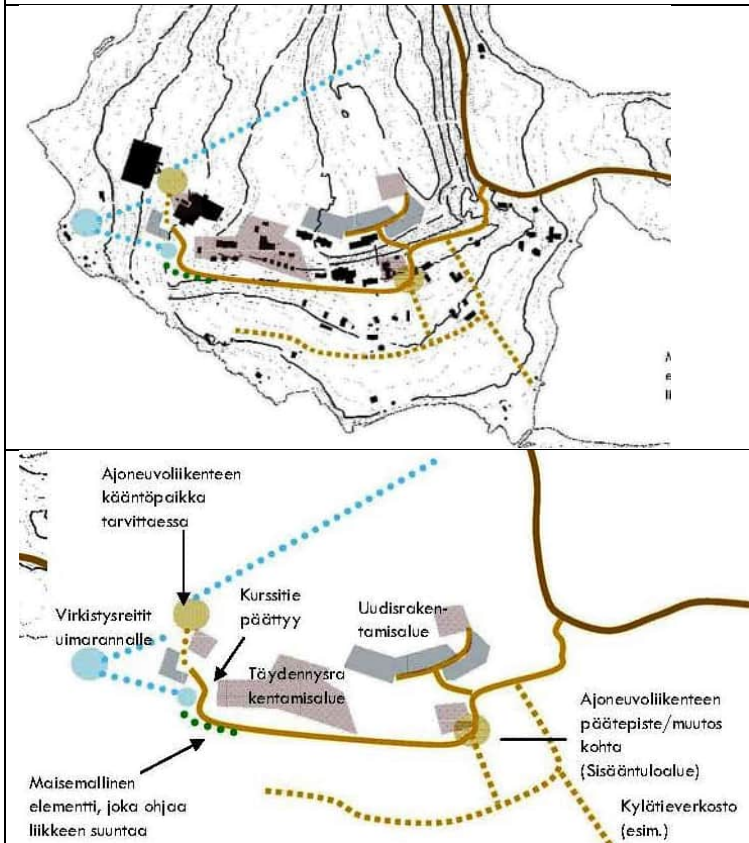

4.1.1.1 Kolme vaihtoehtoista luonnosta:

LAAJENEMISVAIHTOEHTO 1

LAAJENEMISVAIHTOEHTO 2

Nykyistä ajotieverkostoa laajennetaan Piispanhatun luona.

- Uudisrakennuksia suunnitellaan Piispanhatun ja uimahallin lähiympäristössä. Uimahallin luona uudisrakentamista ei uloteta uimahallia pohjoisemmaksi.
- Nykyistä huoltoaluetta muokataan; huoltopiha erotetaan muusta ajoneuvoliikenteestä.
- Kurssitie päätetään uimahallin edustalle. Ylipainehallin edustalle muodostetaan ajoyhteys mm. huoltoliikennettä varten.

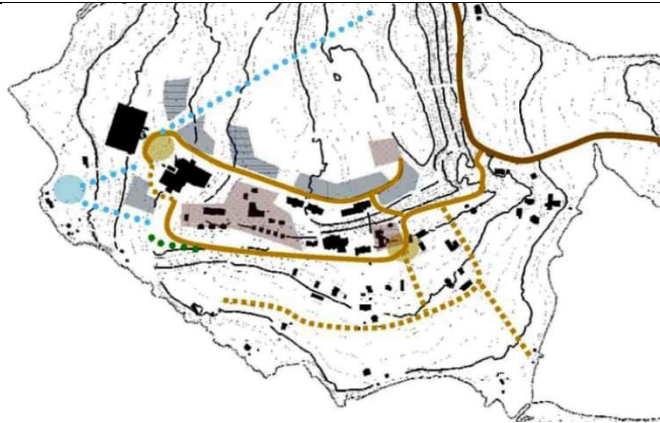
LAAJENEMISVAIHTOEHTO 2, ASEMAPIIRROS

Harmaa: olemassa olevat rakennukset. Musta: uudet rakennukset. Keltainen: ajoneuvoliikenteelle varattu tie/katu.
Ruskea katkoviiva: kevyen liikenteen yhteys. Sininen katkoviiva: virkistysreitti.

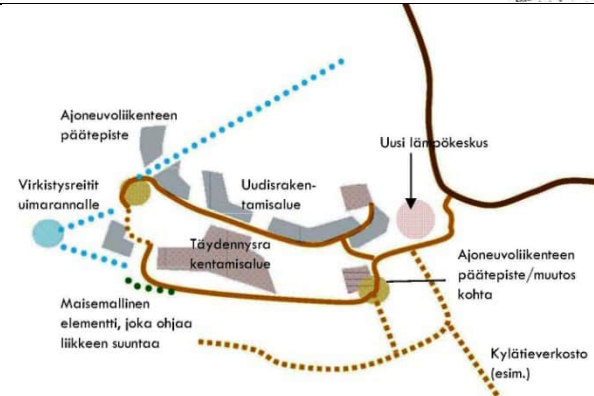

LAAJENEMISVAIHTOEHTO 3

Nykyistä ajotieverkostoa laajennetaan merkittävästi; alueelle rakennetaan uusi, Kurssitien suuntainen ajotie ylärinteeseen.

- Uudisrakentaminen suunnitellaan pääosin nykyisen rakennetun alueen pohjoispuolelle tukeutumaan uuteen ajotiehen. Uimahallin luokse suunnitellaan vähäistä lisärakentamista jäsentämään aluetta.
- Uudisrakentamisen määrällä on vaikutuksia mm. energia-huoltoon (uusi lämpökeskus) sekä mahdollisesti muidenkin rakennusten käyttötarkoituksiin (huoltotilojen riittävyys, hallintorakennusten laajentamistarve jne.).

LAAJENEMISVAIHTOEHTO 3, ASEMAPIIRROS

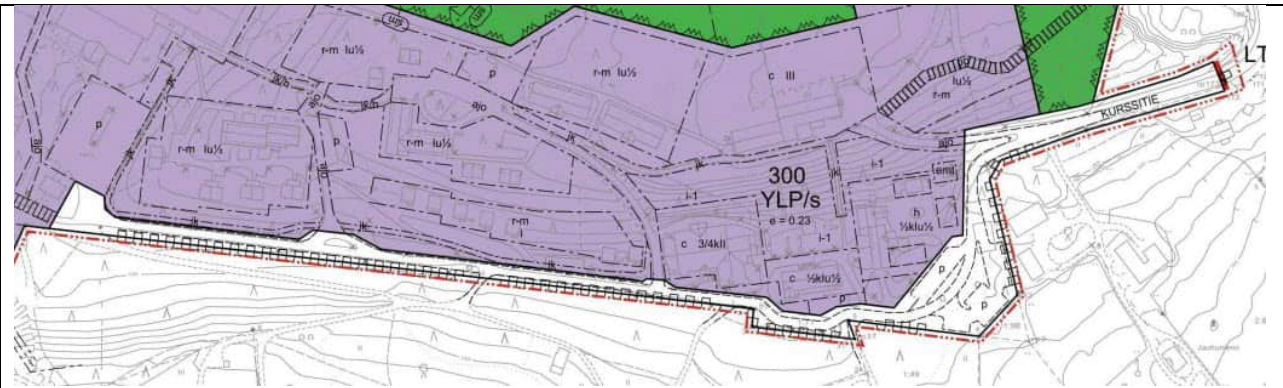

Harmaa: olemassa olevat rakennukset. Musta: uudet rakennukset. Keltainen: ajoneuvoliikenteelle varattu tie/katu. Ruskea katkoviiva: kevyen liikenteen yhteys. Sininen katkoviiva: virkistysreitti.

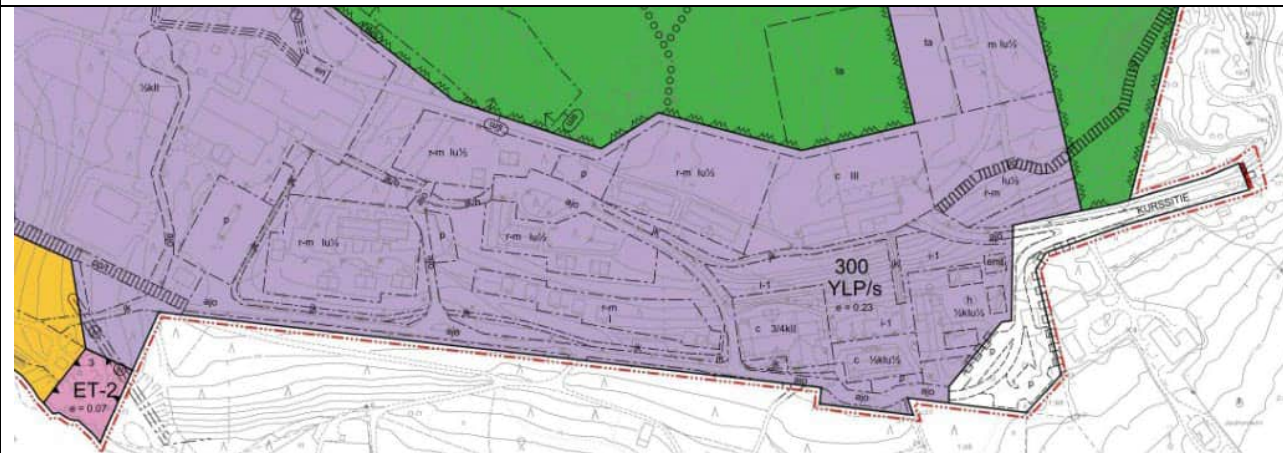
4.5.2 Kurssitien vaihtoehdot

Luonnosvaiheessa tutkittiin Piispalan leirikeskuksen alueen päätieyhteyden merkitsemistapaa asemakaavassa joko katualueena tai Piispalan sisäisenä tieyhteytenä:

VAIHTOEHTO A KURSSITIE KATUNA: Kurssitie katualueena aina uimahallin paikoitusalueelle saakka, johon muodostetaan käänköpaikka.

- Katualueen reunaan liittymäkieltoalueita mm. rinnekohtiin. Nykyiset liittymät yksityisille kiinteistöille pysyvät.
- Kevytväylä katualueesta erillään YLP/s-korttelialueen puolella (jk).
- Kurssitien katua ei voida sulkea ajoportilla. Ajoportti voidaan kuitenkin laittaa Piispalan majoitusrakennuksille johtavien teiden alkuun (YLP/s-alueella olevat ajoyhteydet) ja esim. rantaan johtavan tien alkuun (RM-4-alue).

VAIHTOEHTO B PIISPALAN SISÄINEN TIEYHTEYS: Kurssitie katualueena Piispalan sisääntuloalueelle saakka, johon muodostetaan käänköpaikka. Siitä eteenpäin Kurssitie on YLP/s-korttelialueen sisäinen tieyhteys (ajoyhteys –merkintä). Nykyisten yksityistieliittymien kohdalla ajoyhteys ulottuu korttelialueen etelärajaan asti, Kulkuyhteydet nykyisille kiinteistöille Piispalan eteläpuolella turvataan.

- Kevytväylä tieyhteyden pohjoispuolella YLP/s-korttelialueen puolella (jk).
- Piispalan leirikeskuksen alueella leirikeskuksen sisäinen tie on mahdollista tarvittaessa sulkea ajoportilla, jolla ajoneuvoliikennettä voidaan rajoittaa esim. öiseen aikaan.

Kaavaluonnos on laadittu vaihtoehdon A pohjalta (Kurssitie katuna uimahallille saakka).

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

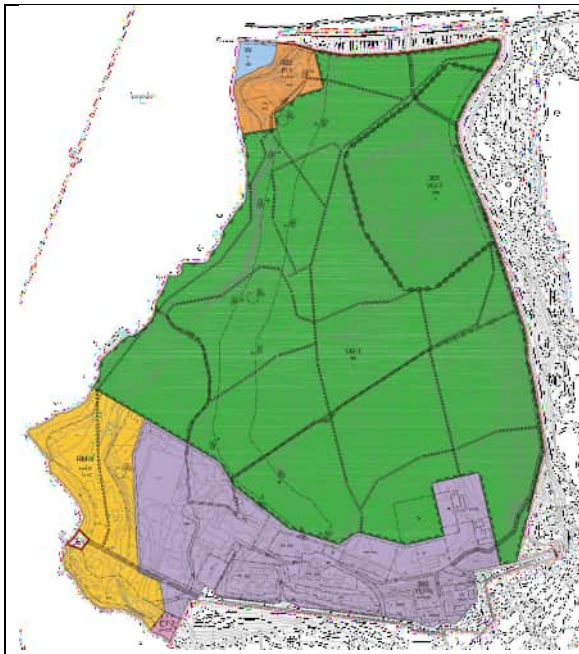
5.1 KAAVARATKAISU

5.1.1 Kaavaluonnos

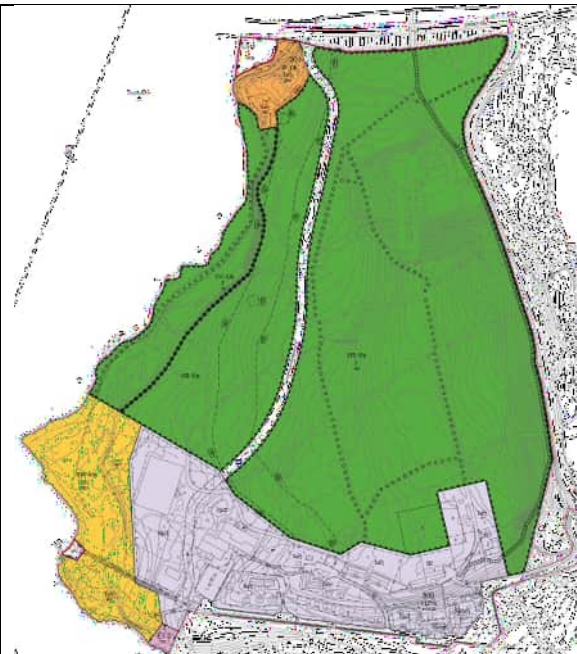
Asemakaavaluonnos laadittiin alustavien luonnosten pohjalta vaihtoehtoa 2 kehittäen.

Asemakaavaluonnoksessa nykyisen leirikeskuksen alue on osoitettu yleisten rakennusten kortteli-alueeksi, jolla sallitaan myös liiketoiminta (YLP/s: Opetustoimintaa ja sosiaalitoimintaa palvelevien kurssi- ja leirikeskusten ja urheilua, virkistystä ja matkailua palvelevien rakennusten sekä näitä toimintoja tukevien liike- ja palvelurakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään. Uudisrakentamisessa huomioidaan olemassa olevan rakennuskannan rakennustapa ja rakennusryhmät, rakentaminen sopeutetaan kooltaan, materiaaleiltaan, muodoltaan ja väreiltään olemassa olevaan rakennuskantaan, maisemaan sekä maaston muotoihin. Alueen rakentamisessa vältetään liiallista maaston leikkausta ja maantäyttöä. Rakentamatta jäävällä alueella säilytetään puustoa ja metsäkasvillisuutta).

5.1.2 Kaavaehdotus

Kuva 31. Kaavaluonnos

Kuva 32. Kaavaehdotus

Kaavaehdotus perustuu kaavaluonnokseen sekä siitä saatuihin lausuntoihin ja pidettyihin työkokouksiin. Keskeinen muutos kohdistuu uuden katuyhteyden osoittamiseen kantatieltä 77 suoraan Piispalan kurssikeskuksen päärakennuksille sekä asemakaavan yksinkertaistettuun merkintätekniikkaan. Kaavatyön alussa asetettu tavoite kaavan joustavuudesta on huomioitu esim. siten, että leirikeskuksen korttelialueen rakentamista ja uudisrakennusten sijoittelua ohjataan edelleen rakennusalojen kautta, mutta toimintojen sijoittumista ei määritellä asemakaavalla. Kerroskorkeudet määritellään edelleen rakennusaloittain ja samoin rakennusoikeudet ovat korttelikohtaisia. Rannan avoimuutta ja maisemaa on suojattu ohjaamalla rakentaminen kauemmas välittömältä ranta-alueelta.

Muutokset kaavaluonnoksesta kaavaehdotukseen on listattu **kohtaan 5.4**.

Korttelialueet / alueiden pääkäyttötarkoitukset:

- Palvelurakennusten korttelialue (**P-1**) osoitetaan kantatien 77 varrelle nykyisen levähdyspaikan alueelle. Kaavamääräyksen mukaisesti pääosa korttelialueesta tulee säilyttää kantatien tienkäyttäjien saavutettavissa. Alueelle saa rakentaa venevalkaman toimintoja, matkailua, retkeilyä ja kantatien tienkäyttäjien virkistystä palvelevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita. Majoitusrakennuksia voidaan rakentaa korttelialueelle erikseen merkitylle osa-alueelle. Rakennusten ja rakennelmien tulee sopia muodoltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään vesistömaisemaan ja kantatien tiemaisemaan.
- Piispalan leirikeskuksen alue osoitetaan maakunnallisesti arvokkaana opetustoimintaa ja sosiaalitoimintaa palvelevien kurssi- ja leirikeskusten ja urheilua, virkistystä ja matkailua palvelevien rakennusten sekä näitä toimintoja tukevien liike- ja palvelurakennusten korttelialueena, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään (**YLP/s**). Lisäksi määrätään, että Uudisrakentamisessa tulee huomioida olemassa olevan rakennuskannan rakennustapa ja rakennusryhmät. Rakentaminen tulee sopeuttaa kooltaan, materiaaleiltaan, muodoltaan ja väreiltään olemassa olevaan rakennuskantaan, maisemaan sekä maaston muotoihin.
- Virkistysalueen ranta-alue osoitetaan uimaranta- ja virkistyskäyttöön varattavana maisemallisesti arvokkaana ranta-alueena (**VV-1/s**). Alueella oleva maisemallisesti arvokas hiekkaranta-alue tulee säilyttää avoimena.
- Pääosa asemakaava-alueesta osoitetaan retkeily- ja ulkoilualueena, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään (**VR-1/s**). Aluetta tulee hoitaa mäntyvaltaisena metsänä. Alueelle saa rakentaa virkistystoimintaa palvelevia rakennelmia ja pienimuotoisia rakennuksia alueen maisearvoihin soveltuvalla tavalla.
- Lisäksi aluevarauksin osoitetaan maantien alue (**LT**), venesatama (**LS-1**) jonka alueelle saa rakentaa venelaitureita ja lauttasaunoja, venevalkama-alue (**LV**), jonka alueelle saa rakentaa veneiden säilytykseen liittyviä rakennelmia, pohjavedenottamon alue (**ET-2**) sekä katualueina Kurssitie asemakaava-alueen eteläosassa ja uutena rakennettava katuyhteys Piispalankankaantie.

Osa-alueet / rakennusalat:

- **YPL/s** korttelialueelle on osoitettu kymmenen erillistä rakennusala-alueen pääkäyttötarkoitusta varten ja niihin on osoitettu rakennusala-kohtaiset kerroskorkeudet. Rakennusoikeus on osoitettu tehokkuuslukuna koko korttelialueelle. Alueen lisärakentamista ohjaavat rakennusalojen rajaukset. Lisäksi korttelialueen itäosaan on osoitettu pieneläinpihaa varten rakennusala (m), jolle voidaan rakentaa eläinsuojia sekä tarvittavia muita toimintaan liittyviä rakennuksia. Alueen sijoittumisesta pohjavesialueelle on huomioitu antamalla kaavamääräys, että lantala tulee kattaa ja varustaa tiivispohjaisella lattialla. Pieneläinpihan toimintaa varten on varattu lisäksi ohjeellinen eläinten jaloittelutarha-alueeksi varattu alueen osa (jt). Tarha-alue on toteutettava siten, ettei pohjaveden pilaantumisvaaraa aiheudu.
- **P-1/k** korttelialue jakautuu kahteen rakennusalaan, joille on osoitettu rakennusala-kohtaiset rakennusoikeudet. Korttelissa sallitaan pääkäyttötarkoituksen mukainen palvelurakentaminen sekä pääasiassa majoitukseen varattujen rakennusten rakentaminen (**r-m**).

- Yhdyskuntateknistä huoltoa varten on Kurssitien varrelle YLP/s korttelialueen itäosaan osoitettu maston rakennusala (**emt**). Maston tulee olla tyypiltään rakennettuun ympäristöön sopiva, mastosta ei saa aiheutua vaaraa lähiympäristöön. Maston enimmäiskorkeus on 30 m. Lisäksi energiahuoltoon on varattu neljä osa-aluetta, yksi Piispantien varrelle sekä kaksi erillistä aluetta YLP/s korttelin länsiosaan jäähallin yhteyteen ja yksi kotieläinpihan yhteyteen.

Maisemaltaan paikallisesti arvokas ranta-alue on osoitettu kolmella eri merkinnällä:

- *Kaava-alueen pohjoisosassa: P-1* korttelialueen ranta on varattu virkistys- ja uimarantakäyttöön (**vv-2**). Alue on osa maisemallisesti arvokasta, yhtenäistä hiekkaranta-aluetta, joka tulee säilyttää avoimena.
- *Kaava-alueen keskiosassa:* merkinnällä **VV-1/s**; Uimaranta- ja virkistyskäyttöön varattava maisemallisesti arvokas ranta-alue. Alueella oleva maisemallisesti arvokas hiekkaranta-aluetta tulee säilyttää avoimena.
- *Kaava-alueen eteläosassa: RM-4/s* korttelialueella ranta on osoitettu virkistys- ja uimarantakäyttöön (**vv-1**) määräyksellä: alue on osa maisemallisesti arvokasta, yhtenäistä hiekkaranta-aluetta, joka tulee säilyttää avoimena. Ranta-alueen keskustana toimiva aukiomainen alue säilytetään ja huomioidaan virkistysreittien johtamisessa ja rakennusten sijoittamisessa.
- Venevalkamalle varattu alueen osa (lv) on osoitettu P-1 korttelialueen rantaan.

Maakunnallisesti arvokkaan Piispalan leirikeskuksen huomioiminen:

Piispalan leirikeskus on arvotettu Keski-Suomen maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittäväksi rakennetun kulttuuriympäristön alueeksi (kohteita ei ole merkitty maakuntakaavakartalle). Arvojen säilymistä vaalitaan antamalla korttelialuettakoskeva kaavamääräys:

YLP/s

Maakunnallisesti arvokas opetustoimintaa ja sosiaalitoimintaa palvelevien kurssi- ja leirikeskusten ja urheilua, virkistystä ja matkailua palvelevien rakennusten sekä näitä toimintoja tukevien liike- ja palvelurakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään. Uudisrakentamisessa huomioidaan olemassa olevan rakennuskannan rakennustapa ja rakennusryhmät, rakentaminen sopeutetaan kooltaan, materiaaleiltaan, muodoltaan ja väreiltään olemassa olevaan rakennuskantaan, maisemaan sekä maaston muotoihin. Alueen rakentamisessa vältetään liiallista maaston leikkausta ja maantäyttöä.

Yleismääräys:

Kaava-alue käsittää maakunnallisesti merkittävän, modernia rakennusperintöä edustavan leirikeskuskokonaisuuden, jonka ominaispiirteet tulee säilyttää. Arkkitehtuurin, maiseman ja luonnon vuoropuhelu tulee huomioida suunnittelun ja alueen kehittämisen lähtökohtana. Alueen vanha rakennuskanta tulee säilyttää osana kokonaisuutta. Suunnittelussa tulee huolehtia, että uudet lisäykset; uudisrakentaminen ja ympäristön muutokset, tukevat ja vahvistavat maakunnallisia. Uudisrakentamisesta ja rakennuksiin tehtävistä merkittävistä muutos- ja korjaustoista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto ennen rakennuslupan myöntämistä.

Pohjavesialueen huomioiminen:

Yleismääräykset:

Kaava-alue on kokonaisuudessaan 1-luokan pohjavesialuetta.

Kaikki pohjaveden laatua ja määrää heikentävät toimenpiteet on kielletty. Alueella ei saa irrallaan säilyttää tai varastoida minkäänlaisia pohjavedelle tai maaperälle haitallisia ja vaarallisia kemikaaleja.

Öljysäiliöt on sijoitettava rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle tiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuuden tulee olla suurempi kuin varastoitavan öljyn suurin määrä.

Energiakaivoja ei saa rakentaa ilman, että vesilain mukaisen luvan tarve on selvitetty.

Keskeiset ajoneuvoliikenteeseen, pysäköintiin ja huoltoon käytettävät alueet on päällystettävä.

Ennen rakentamista tulee tehdä selvitys pohjaveden pinnan korkeudesta. Rakentamisen perustamisvaiheessa ei saa aiheuttaa pohjaveden purkautumista eikä vaikutuksia pohjaveden pinnan korkeuteen.

Alueelle saa rakentaa pohjavedenottamon ja siihen liittyviä rakennuksia.

Hulevesien johtamisessa tulee huomioida rankkasadetilanteet. Puhtaat hulevedet, kuten mm. kattovedet tulee erottaa likaantuvista hulevesistä. Puhtaat hulevedet tulee mahdollisuuksien mukaan imeyttää maahan tonteilla ja viheralueilla.

Likaantuneet hulevedet tulee kerätä ja johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Hulevesiä ei saa johtaa valtatien ojia pitkin.

Kaikkien kiinteistöjen tulee liittyä keskitettyyn vesi- ja viemäriverkostoon. Hule-, sade- tai perustusten kuivatusvesiä ei saa johtaa jätevesijärjestelmään. Ennen rakentamiseen ryhtymistä tulee selvittää rakennuspaikalla käytössä olevien maanalaisten johtojen sijainti.

Virkistysreitistön huomioiminen:

Ohjeelliset ulkoilureitit on osoitettu Piispalankankaantien molemmiin puolin VV-1 ja VR-1 alueille. Lisäksi on osoitettu omilla merkinnöillään kaava-alueen muut jalankululle ja pyöräilylle varatut väylät.

Muinaisjäännös/tieyhteys:

Kannonkoski Piispalankankaan kaava-alueella sijaitsee Piispalankangas-niminen muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000006082). Kyseessä on pyyntikuoppaketju, jonka pituus on noin 1,5 km ja johon kuuluu noin 60 kuoppaa. Pyyntikuopat sijaitsevat Kivijärven Kuivaselän ja Lintulanselän välisellä Piispalankankaan soraharjulla, lähellä Piispalan leirikeskusta. Pyyntikuopastoa ei ole tutkittu ja ajoitettu arkeologisesti tarkemmin, kahteen kuoppaan on myöhemmin tehty tervahauta.

Kaavassa osoitetaan uusi Piispalankankaantie harjun keskivaiheille, siten, että tie kulkee pyyntikuopaston suuntaisesti sen itä/yläpuolella harjun rinteessä, mutta leikkaa kuopaston sekä lähellä kantatietä että leirikeskuksen puoleisessa päässä. ***Kohdat, joissa muinaisjäännös ja katuyhteys risteävät on osoitettu merkinnällä sm-1, jonka mukaisesti alueella on Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen osa. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Aluetta koskevista tai siihen liittyvistä suunnitelmista on pyydettyävä alueellisen vastuumuseon lausunto. Muinaismuistolain 13 §:n mukaisesti käytyjen neuvottelujen perusteella kaava voidaan to-***

teuttaa vasta sen jälkeen, kun kohdetta on arkeologisesti riittävästi tutkittu. Kunta vastaa tutkimusten suorittamisesta ennen rakentamisen aloittamista. Tutkimukset edellyttävät muinaismuistolain 10 §:n edellyttämää tutkimuslupaa Museovirastolta. Museovirasto hyväksyy tutkimusten riittävyyden alustavan tutkimusraportin perusteella.

Yleismääräys: Tietyömaan suunnittelussa on muinaismuistolain tarkoittama alue merkittävä maastoon työmaa-alueesta ja alueen käyttäminen työmaan varastointiin, kulkuun yms. on kiellettävä uhkasakon nojalla. Merkinnästä vastaa Kannonkosken kunta ja siitä sovitaan alueellisen vastuumuseon Keski-Suomen museon kanssa.

Neuvottelumuistiosta: ”Muinaismuistolain (295/1963) 13 §:n tarkoittamissa neuvotteluissa 21.11.2023 on todettu, että kaavan tarkoituksenmukainen toteuttaminen edellyttää osittaista kajoamista seuraavaan muinaisjäännökseen: Kannonkoski Piispalankangas (muinaisjäännösrekisteritunnus 1000006082). Kaava voidaan toteuttaa ja rakentaminen aloittaa sen jälkeen, kun edellä mainitussa muinaisjäännöskohteessa on suoritettu riittävät arkeologiset tutkimukset.

Tutkimustavoitteet arvioivat suojelusta vastaavana asiantuntijana Keski-Suomen alueellisena vastuumuseona toimiva Keski-Suomen museo yhdessä Museoviraston kanssa. Tutkimuksissa on varauduttava näytteiden ottoon ja niiden analyysiin sekä löytöjen konservointiin. Arkeologiset tutkimukset tilaa ja niiden kustannuksista vastaa Kannonkosken kunta, alueellinen vastuumuseo voi kommentoida tarjouspyynnön luonnosta ennen sen lähettämistä. Tutkimuksissa on noudatettava Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita ja valitun arkeologisten tutkimusten suorittajalla on oltava muinaismuistolain 10 §:n mukainen tutkimuslupa, jonka myöntää Museovirasto. Ennen tutkimusten aloittamista valitun konsultin on oltava yhteydessä alueelliseen vastuumuseoon.

Museovirasto arvioi tutkimusten riittävyyden tutkimuksen suorittajan laatiman alustavan tutkimusraportin perusteella. Muinaismuistolain 11 §:n tarkoittamaa kajoamislupaa ei kaavan mukaista rakennushanketta varten siten erikseen haeta. Edellä tarkoitettun muinaismuistolain 13 §:n tarkoittaman neuvottelun asiakirjat ovat tämän kaavaselostuksen liitteenä.

Tietyömaan suunnittelussa on muinaismuistolain tarkoittama alue merkittävä maastoon työmaa-alueesta ja alueen käyttäminen työmaan varastointiin, kulkuun yms. on kiellettävä uhkasakon nojalla. Merkinnästä vastaa Kannonkosken kunta ja siitä sovitaan alueellisen vastuumuseon Keski-Suomen museon kanssa.”

5.2 MITOITUS

Kaava-alueen pinta-ala on yhteensä n. 69,4 ha.

Taulukko 1. Rakennuspaikkojen mitoituslaskelma.

Kortteli	Tontti	Käyttötarkoitus	Tehokkuus	Pinta-ala (m ²)	Rakennusoikeus
300	1	YLP	0,25	125865,721	31466
300	2	RM-4		51968,175	1700
300	3	ET-2		1607,257	120
301	1	P-1		11656,633	1000
		VR-1		329967,833	150
		VR-1		87019,394	
		VV-1		39724,192	50
		LS-1		3561,325	200
Piispalankankaantie		Katu		13189,962	
Kurssitie		Katu		13263,63	
		LT		15072,574	
		LV		817,764	

	Pinta-ala (ha)	Rakennusoikeus
Yht.	69,3714	34686

Asemakaavan sisältö ja mitoitus on esitetty myös **liitteenä 8** olevalla seurantalomakkeella. Alueelle ei ole aiemmin laadittu asemakaavaa.

5.3 ASEMAKAAVARATKAISUN SUHDE YLEISKAAVAAN

Suunnittelualueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa. AKL 54 § mukaisesti, jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään. Tällä asemakaavalla on huomioitu yleiskaavan sisältövaatimukset seuraavasti:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
 - Kaavaratkaisu tukeutuu pääasiassa olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ollen siten taloudellinen, ekologisesti kestävä ja yhdyskuntarakenteellisesti toimiva.
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
 - Suunnittelualue sijaitsee olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisällä, jossa valmiiksi rakennettu yhdyskuntarakenne on hyvin käytettävissä. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden tieyhteyden rakentamisen Piispalaan kantatieltä alueen paremman saavutettavuuden ja toimintojen selkeyttämisen vuoksi.
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
 - Piispalan alueelta saatavien palvelujen saavutettavuus paranee huomattavasti uuden tieyhteyden rakentamisen myötä. Alueen toimintaan perustuvaa matkailua ja loma-asumista on alueella runsaasti, pysyvän asumisen tarpeita alueella ei ole.

- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
 - Alue sijoittuu päätien varrelle ja on siten hyvin saavutettavissa hyvin.
 - Energia-, vesi- ja jätehuolto on jatkossakin järjestettävissä alueella jo olemassa olevaa infrastruktuuria hyödyntäen.
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
 - Alue sijoittuu harvaan asutulle alueelle ja asemakaavamuutoksella suuri osa alueesta varataan edelleen virkistyskäyttöön, joten kaavaratkaisulla ei ole haitallisia vaikutuksia ihmisten elinympäristöihin. Uuden sisääntulotien ja lisärakentamismahdollisuuksien myötä Piispalan leirikeskuksen vetovoima kasvaa mahdollistaen sen toiminnan jatkumisen, mikä puolestaan lisää eri väestöryhmien mahdollisuuksia päästä nauttimaan alueesta ja sen toiminnoista.
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
 - Piispalan toiminnan laajentaminen ja kehittäminen vahvistaa kunnan taloutta ja siten lisää osaltaan kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
 - Rakentamisen keskittäminen suunnittelualueen eteläosaan vähentää ympäristöhaittojen riskiä muulla alueella.
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen;
 - Asemakaavaratkaisussa on huomioitu alueen rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnon arvoja. Rakennetun ympäristön arvoja on huomioitu kaavamääräyksin. Arvokkaan rantamaiseman säilyminen on turvattu kaavamerkinnoin- ja määräyksin. Rannoille on jätetty runsaasti vapaita alueita.
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys;
 - Alueen laajat virkistysalueet sekä niihin liittyvät toiminnot on turvattu osoittamalla alueet em. käyttöön.

Kaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

- Alueen omistaa kunta, joka kaavoittaa alueen. Kaava ei aiheuta alueen maanomistajille tai muille oikeuden haltijoille haittaa.

5.4 ASEMAKAAVAEHDOTUKSEN SUHDE KAAVALUONNOKSEEN

Palvelurakennusten korttelialue (P-1)

- Alue on rajautunut pienemmäksi Piispalankankaantien osoittamisen vuoksi.
- Alueelle osoitettu tehokkuusluku $e=0,1$ on jaettu eri toimintojen kesken ja rakennusoikeus on osoitettu rakennusoikeusneliöinä (650+350).
- Talviurheilun alueen (VU-1) poistumisen myötä P-1-alueen korttelinumero muuttunut, kaavaluonnoksessa 302 ja nyt kaavaehdotuksessa 301.
- Rantaan lisätty venevalkamille osoitettu alue (lv) sekä virkistys- ja uimarantakäyttöön varattava alueen osa (vv-2).

Maakunnallisesti arvokas opetustoimintaa ja sosiaalitoimintaa palvelevien kurssi- ja leirikeskusten ja urheilua, virkistystä ja matkailua palvelevien rakennusten sekä näitä toimintoja tukevien liike- ja palvelurakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää (YLP/s).

- osakäyttötarkoitukset suurelta osin poistettu, jotta Nuorisokeskuksen toiminta voi kehittyä ja muuttua alueella asemakaavan estämättä.
- ohjeellinen ajoyhteys lisätty eläinpihan alueelle (m-osa-alue).
- ohjeellinen ajoyhteys lisätty RM-4/s ja ET-2-alueille
- Rakennusaloja on muutettu vähäisesti
- Alueen rakennusoikeus on nostettu, kaavaluonnos $e=0,23$ ja kaavaehdotus $e=0,25$

Virkistysalueet (VV-1/s ja VR-1 (VU-1))

- Rannassa osa Retkeily- ja ulkoilualueesta (VR-1) on muutettu uimaranta- ja virkistyskäyttöön varattavaksi alueeksi, jolla maisemallisesti arvokas hiekkaranta-alue tulee säilyttää avoimena (VV-1/s).
- VV-1/s alueen rakennusoikeus on 50 k-m²
- VR-1- merkintä (Retkeily- ja ulkoilualue. Aluetta hoidetaan mäntyvaltaisena metsänä. Alueelle saa rakentaa rakennelmia ja pieniä rakennuksia virkistysalueen käyttöön) on muutunut VR-1/s- merkinnäksi (Retkeily- ja ulkoilualue, jolla ympäristön ominaispiirteet säilytetään. Aluetta tulee hoitaa mäntyvaltaisena metsänä. Alueelle saa rakentaa virkistystoimintaa palvelevia rakennelmia ja pienimuotoisia rakennuksia alueen maisema-arvoihin soveltuvalla tavalla).
- VR-1/s alueen rakennusoikeus on laskettu 300 k-m² → 150 k-m²
- Kaavaluonnoksessa osoitettu VU-1 (urheilu- ja virkistyspalvelujen alue (talviurheilualue)) on osoitettu osana VR-1/s aluetta.

Matkailualue (RM-4/s)

- *RM-4- merkintä* (Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue. Uudisrakennusten tulee sopia kooltaan, muodoltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään rantamaisemaan. Rakennusten sijoittamisessa huomioidaan, että alueelle jää rakentamisesta vapaata ranta-aluetta ja rakennukset eivät estä keskeisiä näkymiä vesistöön sisämaan suunnasta) *on muuttunut RM-4/s merkinnäksi* (Maakunnallisesti arvokkaaseen leirikeskusalueeseen liittyvä, matkailua ja virkistystoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Uudisrakennusten tulee sopia kooltaan, muodoltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään rantamaisemaan. Rakennukset tulee sijoittaa ryhmiin huomioiden keskeisten näkymien säilyminen sisämaan suunnasta vesistöön päin).
- Alueelle osoitettu tehokkuusluku $e=0,07$ on jaettu eri toimintojen kesken ja rakennusoikeus on osoitettu rakennusoikeusneliöinä (650+350).
- *vv-merkintä* (uimaranta) *on muuttunut vv-1 merkinnäksi* (Virkistys- ja uimarantakäyttöön varattava alueen osa. Alue on osa maisemallisesti arvokasta, yhtenäistä hiekkaranta-aluetta, joka tulee säilyttää avoimena. Ranta-alueen keskustana toimiva aukiomainen alue säilytetään ja huomioidaan virkistysreittien johtamisessa ja rakennusten sijoittamisessa).
- *Rakennusala on pienennetty siten että avointa ranta-aluetta on osoitettu laajemmin.*
- Muinaisjäännöksen aluetta on laajennettu.
- Aiemmin alueen sisäiselle jalankululle varattu alueen osa on muutettu ohjeelliseksi ajoyhteydeksi.

Vesialue, Venesatama

- Vesialueena (W) osoitettu alue osoitetaan Venesatamana (LS-1)
- Rakennusoikeus on nostettu 200 k-m² (kaavaluonnos 100 k-m)

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue (ET-2)

- rakennusoikeus muutettu rakennusoikeusneliöiksi 120 (kaavaluonnos $e=0,07$)

Uusi katuyhteys Piispalankankaantie

- osoitettu kantatieltä Piispalaan
- katu on nimetty Piispalankankaantieksi
- katualueelle on merkitty sm-1-merkintä kahteen kohtaan, joissa tieyhteys puhkaisee muinaisjäänneksen
- osoitettu liittymäkieltoa kantatien liittymään ja näkemäalue P-1 ja LS-1-alueiden kohdalle kantatien liittymään

Muuta

- Korttelinumerointi muuttunut, kun VR-alue on poistunut
- Kurssitien katualueen kaava-alue on laajennettu Piispalantielle asti ja LT-alue on poistunut
- Maanalaisia johtoja ei enää esitetä asemakaavassa
- Ohjeelliset ulkoilureitit osoitetaan vain virkistysalueella (perusteena Piispalan latuverkosto sekä rantaväylä)
- Osoitetaan itäosaan ohjeellinen jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa (pp) koko kaava-alueen läpi
- Piispalantietä vasten osoitettuun liittymäkieltoon on tehty pieniä laajennuksia
- Osa-aluemerkintä ta on muutettu merkinnäksi jt, jaloittelutahan
- Yleisesti kaavamerkintöihin liittyvät kaavamääräykset ovat muuttuneet
- Yleismääräyksiin on lisätty määräyksiä liittyen leirikeskuksen modernin rakennuskannan ja ominaispiirteiden säilyttämiseen, pohjavesimääräyksiin, hulevesimääräyksiin, muinaisjäänneksiin sekä metsien säilyttämiseen ja maaston leikkaamiseen.
- Lämpölaitokselle on osoitettu sijainti jäähallin yhteyteen.
- Lisätty liite 10, Piispalankankaantien katu- ja liittymäsuunnitelmat, Aluetaito 2023 ja 2024

5.5 KAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavoitustyön yhteydessä on arvioitava, aiheutuuko kaavan toteuttamisesta AKL 9 §:ssä (6.3.2015/204) tarkoitettuja merkittäviä vaikutuksia. Seuraavassa on arvioitu vaikutuksia AKL:n mukaisen jaotuksen mukaisesti.

1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,

- *Piispalan nuoriso- ja leirikeskuksen alueen toiminnot jäsentyvät, tulo alueelle sekä liikuminen alueen sisällä selkeytyy asemakaavaratkaisun myötä. Piispalan aluetta voidaan kehittää joustavasti lisärakentamisella rajatulla alueella. Asemakaavan myötä alueen elinympäristöllä on hyvät edellytykset kehittyä yhä viihtyisämmäksi elinympäristöksi sekä matkailijoille että paikalliselle väestölle.*
- *Vapaasti käytettävissä olevien virkistysalueiden määrä hieman vähenee uuden tien rakentamisen myötä, mutta toisaalta alueen saavutettavuus ja houkuttelevuus lisääntyvät. Laajat vapaat alueet säilyvät ihmisten vapaassa käytössä muodostaen hyvää elinympäristöä ja parantaen siten elinoloja.*
- *Kantatien nopeus alueella on 80 km/h ja liikennettä tieosuudella on 351–1500 KVL. Teoreettisen melutarkastelun mukaan 55 dBA leveys olisi siten alle 50 m. Majoittuminen alueella sijoittuu lähimmilläänkin yli sadan metrin etäisyydelle Kantatiestä, joten voidaan arvioida, että Kantatieltä kantautuvalla melulla ei ole siten vaikutusta alueen toiminnoille, elinoloihin tai elinympäristöön.*

2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,

- *Maaperään kohdistuvat muutokset ovat pitkälti pysyviä ja liittyvät lisärakentamiseen sekä uuden tieyhteyden rakentamiseen.*
- *Alue kuuluu kunnan viemäriverkkoon, joten vaikutuksia vesistöihin ei synny.*
- *Alue sijoittuu pohjavesialueelle, mikä on huomioitu kaavamääräyksiin.*
- *Alue kuuluu kaukolämpöverkostoon, joten tältä osin vaikutukset ilmastoon ovat positiivisia.*

3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,

- *Suunnittelualueella ei ole erityisiä luontoarvoja. Laajat vapaat alueet edistävät kuitenkin luonnon monimuotoisuutta. Vaikutukset luonnonvaroihin syntyvät uudis- ja tienrakentamisen kautta.*

4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,

- *Asemakaavalla ei ole vaikutuksia alue- tai yhdyskuntarakenteeseen, kaavalla mahdollistetaan nykyisten toimintojen ja rakenteen kasvu ja vahvistuminen.*
- *Asemakaavaratkaisu mahdollistaa alueella olevan toiminnan kehittymisen sekä näkyyden ja saavutettavuuden parantumisen, mikä puolestaan voi lisätä alueen käyttöä vahvistaen sitä myöden kuntataloutta.*

5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

- *Maisemallinen muutos näkyy vähäisesti kantatien käyttäjille ja osittain myös virkistysalueella liikkuville, kun uusi tieyhteys rakennetaan. Rantapuuston ansiosta avoimia näkymiä tieosuudelle vesistöä käsin ei synny.*
- *Maiseman erityispiirteenä on avoin ja laaja hiekkaranta-alue siltä osin kuin suunnittelualue rajautuu Kivijärveen. Kaavaratkaisulla ohjataan liikkumista ranta-alueelle useiden eri kaavamääräysten kautta, mikä edesauttaa rannan säilymistä avoimena. Lisäksi on annettu kaavamääräys koskien rakentamisen ryhmittelyä RM alueella, minkä kautta varmistetaan keskeisten näkymien säilyminen myös kurssikeskuksen alueelta kohti vesistöä.*
- *Kaavalla varataan kaksi erillistä aluetta maihin nousuun vesistöltä, jolloin laiturirakenteet keskittyvät vain näille alueille ja muu osa rannasta säilyy avoimena virkistys- ja uimarantakäytössä.*
- *Kaavamääräyksellä ohjataan rakentamisen vaikutusta maisemaan siten, että alueen rakentamisessa tulee välttää liiallista maaston leikkausta ja maantäyttöä. Lisäksi rakentamatta jäävät alueet tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan metsäisenä.*
- *Asemakaavan myötä mahdollistetaan uuden tieyhteyden rakentaminen alueella olevan muinaisjäännöksen läpi kahdesta kohdasta, vaikutus muinaisjäännökseen on py-*

syvä. Asiasta on neuvoteltu Museoviraston kanssa ja annettu sovitut kaavamääräykset. Muinaisjäännöksen kerrostumat voivat jäädä näkyville tieleikkauksiin ja esim. opastuksella voidaan lisätä mielenkiintoa aluetta kohtaan.

- *Piispalan arvokkaan rakennuskannan säilyminen on varmistettu rakennusalojen kautta siten, että vaikka koko alueelle on annettu rakennusoikeutta, niin vapaata rakennusala on vain korttelialueen länsipuolella.*
- *Maakunnallisesti arvokas rakennuskanta tulee huomioida uudisrakentamisen yhteydessä ja sopeuttaa rakentaminen kooltaan, materiaaleiltaan, muodoltaan ja väreiltään olemassa olevaan rakennuskantaan, maisemaan ja muotoihin.*

5.6 KAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

Kaavamerkinnot ja -määräykset on esitetty kaavakartalla.

6 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Asemakaavan muutoksen toteutumista ohjaa asemakaavakartan lisäksi tämä asemakaavaselostus. Alueen toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman. Kannonkosken kunta valvoo normaalina viranomaisvalvontanaan alueen jatkosuunnittelua ja rakentamista.

Kokkolassa 11.8.2025

Minna Vesisenaho
Kaavoituspäällikkö

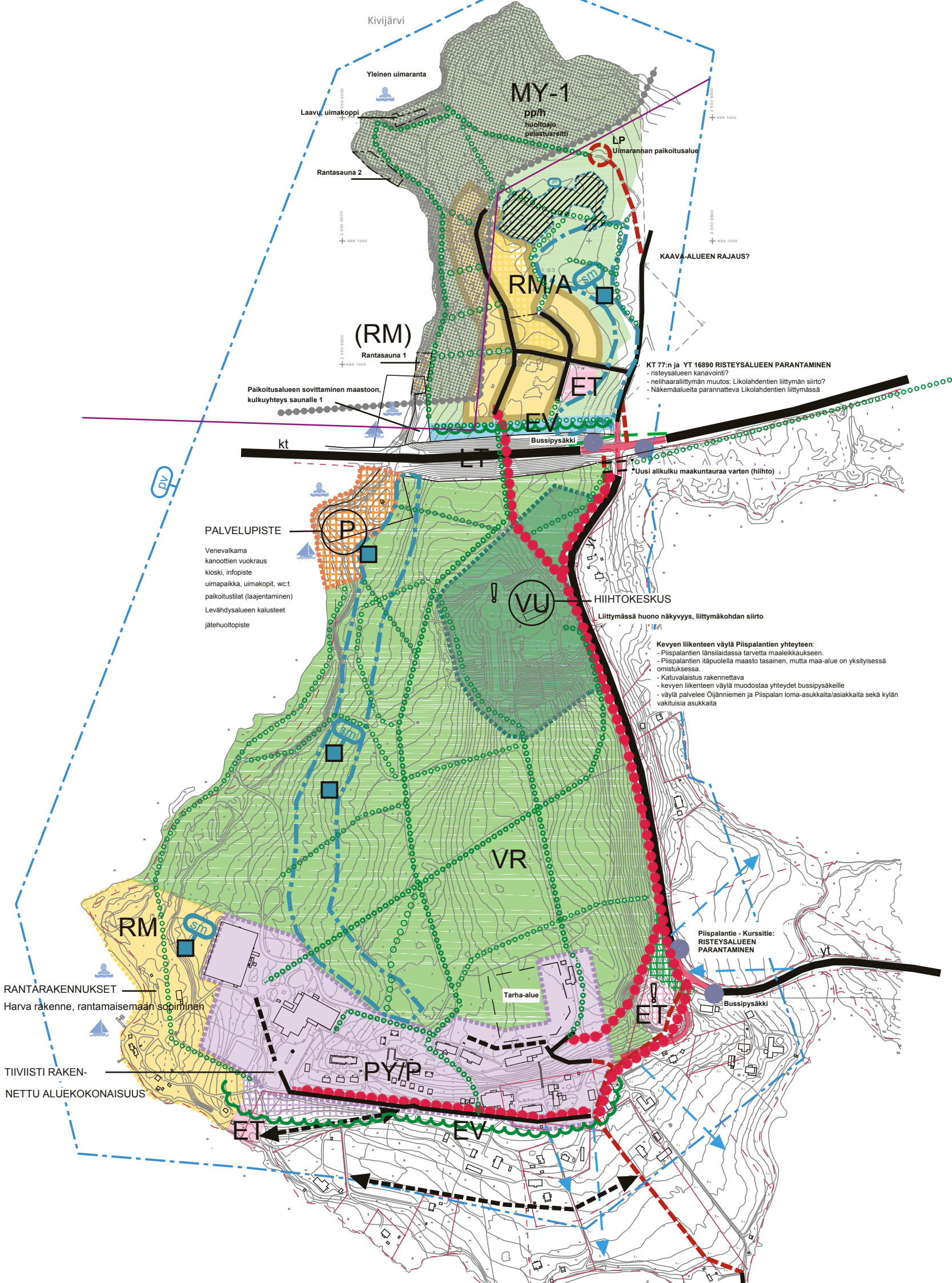

Ville Vihanta
Kaavoitusinsinööri, YKS 691

PIISPALAN NUORISOKEKUKSEN JA ÖIJÄNNIEMEN ALUE

YLEISKAAVALLINEN TARKASTELU 1:7000 (A3), LUONNOS 30.3.2017

	kt/yt	Olemassa oleva kantatie / yhdystie
	Katu /tie	Katu /tie
		Kehitettävä kohta tiessä / risteysalueessa.
		Ohjeellinen uusi tielinjaus.
		Tieliikenteen yhteystarve.
		Uusi kevyen liikenteen väylä.
		Virkistysreitti pääväylä (ei päällystetä)
		Virkistysreitti sivuväylä, (ei päällystetä).
		Julkisten ja yksityisten palvelujen alue.
		Matkailupalvelujen alue.
		Pientalovaltaiseen asumiseen tietyn ehdoin kehitettävä alue.
		Virkistysalue.
		Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue.
		Pienin toimenpitein kehitettävä alue. (julkisten palvelujen alue)
		Pienin toimenpitein kehitettävä alue. (palvelujen alue)
		Pienin toimenpitein kehitettävä alue. (matkailupalvelujen alue)
		Pienin toimenpitein kehitettävä alue. (virkistysalue)
		Yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva alue.
		Pienin toimenpitein kehitettävä alue (Yhd.kunta tekninen huolto)
		Suojaviheralue.
		Puustoinen suojavyöhyke.
		Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjaviesialue.
		Tärkeä näkymä.
		Natura 2000-verkostoon kuuluva alue.
		Rantojen suojeluohjelmaan kuuluvan alueen raja.
		Arvokas geologinen muodostuma.
		Muinaismuistokohde ja -alue.
		Maisemavaurion korjaustarve.

PIISPALAN JA LÄHIYMPÄRISTÖN KEHITTÄMISEN IDEAILTA

Paikka: Piispala, kokoustila Lintuselkä

Aika: 23.11.2016, klo 17.30

Osallistujat: Vesa Wilkko, Kari Hietaharju, Terttu Möttönen, Jarmo Kulmala, Reijo Vesterinen, Asko Hänninen, Reijo Kinnunen, Seppo Ahonen, Mauno Autio, Jukka Kainulainen, Johannes Leppänen, Simo Mäkelä, Matti Tall, Jukka Tuohimaa, Ulla-Maija Humppi, Mirja Tarvainen, Sari Peura, Anna-Liisa Nisu.

Muistio

1. Tilaisuuden avaus

Valtuuston varapuheenjohtaja Reijo Vesterinen avasi tilaisuuden klo 17.30 ja toivotti kaikki paikalla olijat tervetulleiksi.

2. Kaavahankkeiden laadintavaiheet yleispiirteisesti/U-M Humppi

- Piispalan alueen sekä asemakaavan pohjakartta on valmis, mutta vielä hyväksymättä
- Öijänniemen pohjakartta on täydennyskartoitettu
- muinaismuistiselvitykset kaavahankkeiden alueelta on laadittu samoin luontoselvitys
- Piispalan sekä Öijänniemen asemakaavaluonnosten laadinta aloitetaan välittömästi
- kyläyleiskaavasta on olemassa jo erilaisia mitoitustarkasteluja, joissa tässä vaiheessa on vasta tutkittu rakennusoikeuksien määrää eri mitoitusluvuilla

3. Nuorisokeskus Piispalan asemakaava-alueen ja Öijänniemen asemakaava-alueen suunnittelun lähtökohdat sekä kehittämisen ideointia/Anna-Liisa Nisu

- työpajan tarkoituksena on alueiden kehittämisideoiden löytäminen, erilaisten näkemysten esille tuominen, vuorovaikutuksen järjestäminen sekä kaavan tavoitteiden selkeyttäminen
- tällä hetkellä tiedossa olevia tavoitteita Piispalan alueen asemakaavalle:
 - o alueella voimassa oleva rantaosayleiskaava ei ohjaa tarpeeksi alueen rakentamista, joten tavoitteena on laatia asemakaava, jonka tulee olla kuitenkin riittävän joustava väline alueen kehittämisen kannalta
 - o Rakennusoikeudessa varaudutaan tulevaisuuteen, tällä hetkellä ei välitöntä rakentamistarvetta
 - o Virkistys- ja ulkoilualueen säilyminen Piispalan toimintaa ja matkailua palvelevana kokonaisuutena. Monipuolisen virkistyskäytön turvaaminen ja kehittäminen.
 - o sisään tulotien ja pysäköinnin kehittäminen, läpiajoliikenteen välttäminen
 - o Kantatien levähdyspaikan kehittäminen
 - o uudesta maakuntakaavaluonnoksesta tulevat tavoitteet
 - o pohjavesialue ja vedenhankinnan turvaaminen, maaperä
 - o esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten (mm. pyyntikuopat)huomiointi.
- tällä hetkellä tiedossa olevia tavoitteita Öijänniemen kaavamuutokselle:
 - o Epäselvyyttä laaditaanko kaavamuutos asumista vai loma-asumista ajatellen.
 - o Rannat julkisessa käytössä
 - o kantatie kaava-alueen kohdalla mukaan kaava-alueeseen (tai Piispalan)

- o Loma-asuinalue: Erilaisia rakennustyyppejä mahdollistava, korttelialueiden laajentaminen, tonttijaon muutos, rakennusoikeuden nosto, kerrosluvun nosto, myös pienimuotoinen loma-osaketyypinen ratkaisu
- o rantasaunan paikan muutos melulta suojaan
- o Maakuntakaavoitus sopeutuu, jos pysyvää asutusta alueelle.
- o pohjavesialue ja vedenhankinnan turvaaminen, maaperä
- o esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten (mm. pyyntikuopat)huomiointi.

4. Tavoitetyöpaja

- Piispalan ja Öijänniemen alueen maankäytön ideointi aloitettiin ryhmätyöskentelynä seuraavien aihealueiden kautta; Piispala: toiminnan sisältö, aika, alueen fyysinen luonne, liikenne, energiatalous. Öijänniemi: Asuinalue vai loma-alue, loma-asumiskonsepti, kohderyhmät, alueen fyysinen luonne vetovoimatekijänä.
- kooste ryhmien ideoista liitteinä 1 ja 2.

5. Kyläyleiskaava-alueen alustavien mitoitus- ja suunnitteluperusteiden esittely/Ulla-Maija Humppi

- kyläyleiskaavan suunnittelu- ja mitoituserusteet ovat säännöt, jolla rakennusoikeutta kaava-alueella jaetaan.
- ranta-alueeksi luetaan n. 100 metrin levyinen kaista vesistön rannasta ja tällä alueella rakennusoikeuden tarkastelu tapahtuu emätilaperiaatteella, jossa rantaviivan pituus on rakennusoikeuden mitoittava tekijä
- rantaviivan mittana käytetään ns. muunnettua rantaviivaa, jossa enintään 50 metriä leveissä niemissä ja salmissa mitataan ainoastaan kanta ja 50- 100 metriä leveissä niemissä ja salmissa rantaviivasta huomioidaan puolet.
- emätila = 1.7.1959 voimassa ollut tila
- alustavassa mitoituksessa Kivijärven rannalla on käytetty 7 yksikköä/muunnettu rantaviivakilometri ja Jauhoholamman rannalla 6 yksikköä/muunnettu rantaviivakilometri.
- kuivanmaan rakennusoikeus jaetaan tilojen pinta-alojen (josta on vähennetty ranta-alueen pinta-ala) mukaan erillisen mitoitustaulukon mukaisesti.
- maankäyttö ja rakennuslaki on mahdollisesti muuttumassa ensi vuoden puolella siten, että kyläalueiden rannoilla olisi mahdollista käyttää korkeampaa mitoitusta.

6. Tilaisuudessa esille tulleita mielipiteitä kyläyleiskaavan osalta

- kyläyleiskaavan mitoitus näyttäisi olevan melko sopiva, korkeampi mitoitus johtaisi lähes kaikkien rannanosien rakentumiseen. Vaikka mitoitusta nostettaisiin, rakennuskelpoisia rannanosia ei välttämättä löytyisi.
- paikalla oli vain pieni osa kunnanvaltuuston jäsenistä, joten kyläyleiskaavan suunnittelu- ja mitoituserusteiden esittely koko valtuustolle nähtiin tarpeelliseksi
- uusien rakennuspaikkojen myötä liikenteellinen tarkastelu yhdessä Piispalan asemakaava-alueen kanssa todettiin tärkeäksi.

7. Tilaisuuden päättäminen

Valtuuston vapapuheenjohtaja Reijo Vesterinen päätti kokouksen klo 20:30.

TOIMINNAN SISÄLTÖ AJATELTUNA ESIM. 3:N OSATEKIJÄN KAUTTA Toimii liikelaitoksena, tuottaa taloudellista hyötyä / Luo identiteettiä kunnalle ainutkertaisena luonnon- ja kulttuuriympäristönä /Tuottaa virkistysmahdollisuuksia kunnan asukkaille	IDEOITA, AJATUKSIA	TAVOITE ASEMAKAAVASSA
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus: - nuorisokeskus- valtakunnallinen - Kunnan sisällä sekä alueellisesti merkitystä tuovat Piispalan työpaikat sekä liikuntapalvelut ja virkistytymismahdollisuudet.	- 3:a osatekijää ei voida erottaa toisistaan. - jos liikelaitos pelaa, muutkin osatekijät ovat mahdollisia. - nuorisokeskuspainotus pysyy. - Kunnalliset liikuntapalvelut tärkeitä. - luontopainotus on tärkeä, suunnittelun reunaehto. - järviluonto -> kalastus - liikunta- ja luontopainotteisuus tuo matkailijoita	- luontoarvojen vaaliminen suunnittelussa - kalastus: laituri - Julkinen palvelu käyttötarkoituksena merkittävässä osassa, muita; matkailu, majoitus
TOIMINNAN SISÄLLÖN SUHDE VUODENAIKAAN, ERI AISTEIHIN	IDEOITA TOIMINNAN SISÄLLÖN KEHITTÄMISEEN ERI VUODENAJAT JA AISTIMAAILMA HUOMIOIDEN	TAVOITE ASEMAKAAVASSA
- Toiminta on ympärivuotista, sesonkipiikit ajoittuvat keväälle ja syksylle. Hiljaiset kaudet ajoittuvat marraskuusta helmikuulle (?). Puoliteholla sesonkien ulkopuolella. - Toiminta vaihtelee vuodenaikojen mukaan, myös käyttäjäryhmät vaihtelevat vuodenaikojen mukaan. - Säävapaita tiloja ovat mm.; sisäpelisali, kuntosali, uimahalli, jäähalli, tekonurmikenttä (ylipainehallissa).	- Hiljentyminen: Hiljentymistila / metsä tarjoaa hiljaisuutta. - musiikkileirit, taidetoiminta, -leirit - maisema-, valotaide ulkona - tähtitaivas, lumiveistosleirit (kohderyhmänä matkailijat / ajoitus: alkukevät) - lintujen tarkkailu (Lintubongareille ei kuitenkaan merkittävä alue) - valokuvaus - Kurssitoiminta: luonnonyrtit, marjat, sienet - kalastajat, uistelijat. Kalastusmatkailu - Luonto ja vesistö puhtaita. - Talviaikaan talviliikuntamahdollisuudet - Kesäisin: toimintaa eri ryhmille, matkailu. - Alueella on sekä vanhaa että uutta kulttuuria. Alueen historian esiin nostaminen; muinaismuistot /muinaispolku. Vanha koulu. Kulttuuri -> liikuntakulttuuri. - Aistimusten kautta tarjolla monenlaista. Kokemuksen ja elämyksen painottaminen - Vesi, ilma (eri elementit). Vesi on puhdasta. - "Vihreä Voima" - Luonnonmukaisuus.	- tilavarauksia musiikki- ja taidetoiminnalle, hiljentymiselle - maisemaselvityksessä voidaan ottaa esille joitakin tekijöitä esim. valotaidetta ajatellen (orientoituminen alueella pimeään vuodenaikaan). Valosaasteen ehkäiseminen (valaistustapa alapäin suuntautuvaa). - ympäristötaiteen osuus? - Venesatama-alue, pitkä laituri - Ulkoalueiden kehittäminen, seikkailupuistoradat - säävapaiden liikuntapalvelujen kehittämistarve? - Kivijärven rannan tila suhteessa Kantatien siltaan otetaan kaavaprosessissa tarkastelun alle ja esille neuvotteluissa ELY:n kanssa. Voiko kantatielle rakentaa uusia virtausaukkoja. - Ratsastustallit, maneesit, ratsastusreitit (Piispalassa / lähiympäristössä?) - Kyläyleiskaavan puolelle asuntovaunualue

	- Kivijärven hiekkarantojen palauttaminen; kantatien sillan virtausaukkojen lisääminen. Rannan ruoppausta ei tarvita, jos veden virtaus paranee. Rannan ruoppauksessa toimijana olisi osakaskunta (vesi-alueen omistaja), maksumiehenä kunta. Käyttäjät: - toiminnan jakoa lapset/nuoret/aikuiset - Perheleirit ja –lomat + aikuiset kesäisin, urheiluryhmät, matkailijat	
TOIMINNAN SISÄLLÖN AIKAPERSPEKTIIVI	IDEOITA	TAVOITE ASEMAKAAVASSA
Valtion avustusta 17% Uhkatekijät: - valtion avustuksen päättyminen - liika erikoistuminen	- Ylläpito on kallista -> pitää kehittyä. - ”Kaikki verkot vesillä” - Erikoistumista on tehty koko ajan. - ympärivuotista toimintaa edelleen - sama perusidea, mutta perheitä enemmän. - Ydintoiminta säilytettävä - luonnon ehdoilla - Hyvinvointi ja terveysteema (syventävänä asiana) - Liikunta on vahvana osana toimintaa -> taiteen ja musiikin osuuden lisääminen. - NHL-kaukalo - Piispala on sopivan kokoinen. Rakennuskanta valmis. Työn sisältö on tärkeä- ei seinät. - lapset, nuoret (perheet) - huomioidaan maahanmuuttajat - Virkistysmerkitys kasvaa; metsä, green care, eläimet - Ohjattu toiminta painottuu. - Laajeneminen Öijänniemeen. - Oheistoimintaa lähiympäristöön, jotka hyötyisivät /hyödyttäisivät Piispalan toiminnoista/ja. - Alkoholiton alue. Öijänniemessä ei rajoitusta. - Ainutlaatuisuus on voimavarana. - Huomioitava ja tarkkailtava tilojen käyttöastetta. Kohderyhmät: - Erityisryhmien huomiointi; esteettömyys, luontokemukset, musiikki ja taide - Kansainvälisyys (miten hyödynnettävissä paremmin?)	- Väljyyttä kaavaan. - Ei lyödä asioita lukkoon. - Hallittu laajentuminen tavoitteena, pysyminen omassa sektorissaan. - luonto- ja maisema-arvojen vaaliminen - Rakennukset: Liikuntatilat riittävät? Onko tarvittavia tiloja ajatellen musiikin, taiteen harjoittamista, kotieläintilojen laajentuminen huomioitava? - Esteettömyys huomioitava; millä alueilla voidaan päästä esteettömyyteen (Nyt mm. viikinkiveneeseen on pääsy pyörätuolilla). - tulevaisuuteen suuntautuminen (” jos verrataan, mitä muutoksia 20 v. taaksepäin ajateltuna on tapahtunut – Yleensä ei uskalleta visioida riittävän rohkeasti”. Uimahallista kanta oli sekä puolesta että vastaan) - Kyläyleiskaavassa: Oheistoimintoja, jotka hyötyisivät/hyödyttäisivät Piispalan toimintoja, palveluja.

ALUEEN FYYSINEN LUONNE	IDEOITA ALUEEN FYYSISEEN LUONTEESEEN LIITTY- EN	TAVOITE ASEMAKAAVASSA
<i>Luonnehdinta:</i> Rakennettu alue sijoittuu etelärinteeseen, harjumetsän suojaan, kulku johtaa rannalle (uimaranta). Rakennustyylillä on rakennusperinteinen, kotoinen. Rantarakennuksia on vähän ja ne ovat rantamaisemaan soveltuvia. Vanha soramonttu on hiihtokeskusalueena. Maasto on kulutukselle arkaa, länsipuolella oleva matala ranta on lapsiperheille hyvä alue. Arkkitehti Seija Laitinen ollut ideoimassa vanhan koulurakennuksen muutosta.	- Alue on vaihteittain rakentunut, muuttuu jatkuvasti. - Pihapiiri on selkeä kokonaisuus (Päärakennus, Piispantupa, huoltorakennus) - Eheyttäminen on tarpeen - Alueelle tullaan "takapihan" kautta, ei avaa parhaita näkymiä. Harmoninen kokonaisuus ei hahmotu kun tullaan alueelle. (Esim. huoltoalue). - Alueen muoto ohjaa rantaan -> hiekkaranta esiin - Tulotien sijainti?	- Täydennysrakentaminen aluetta eheyttävästi, ominaisluonteeseen sopivasti. - Sisääntulokohtien kehittäminen, sisääntulovaihteluiden huomiointi /tulotien sijainnin mahdollinen muuttaminen/ hienosäätö - Hiekkaranta-alueen esiin nostaminen - Rannan käyttö.
LIIKENNEJÄRJESTELMÄ	IDEOITA LIIKENNEJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMISEEN	TAVOITE ASEMAKAAVASSA
- Kurssitie on alueen kokoojaväylä - Puute: Piispalantieltä ja Kurssitieltä puuttuu kevyen liikenteen väylä. - Liikenne on järkevää, mutta risteävää.	- Sisääntulovaihtelumat - Kurssitie huoltotienä - uusi tieyhteys tulotieksi. - uusi liittymä Piispalantielle?	- Liikennejärjestelmän kehittämisen vaihtoehtoisia tarkasteluja - Sisääntulovaihteluiden miettiminen samassa yhteydessä - kevyen liikenteen väylien huomiointi liikenne-, katualuevarauksissa - Piispalantie säilyy yleisenä tienä (ei kaduksi). - Suhde kyläleiskaavaan
ENERGIATALOUS	IDEOITA LIITTYEN ENERGIATALOUTEEN	TAVOITE ASEMAKAAVASSA
- nykyinen hakekattila on 35v. - pohjavesialueen vuoksi lämpökaivot eivät tule kyseeseen. - Aurinkokeräimiä tulossa uimahallin katolle	- biokaasun käyttö - aurinkokeräimet - soramonttu hyvä paikka lämpökeskukselle.	- Tarkastellaan uuden lämpökeskuksen vaihtoehtoisia sijoituskohtia. Yhtenä vaihtoehtona soramonttu. (Alueellinen lämpökeskus/ Piispalan lämpökeskus?) - lämpökeskuksen sijainnissa huomioidaan huoltoliikenne - energiahuollossa suuntaudutaan tulevaisuuteen, tulevaisuuden tekniikat (aurinko-, biokaasu- jne.). - Samaa verkostoa käytetään.

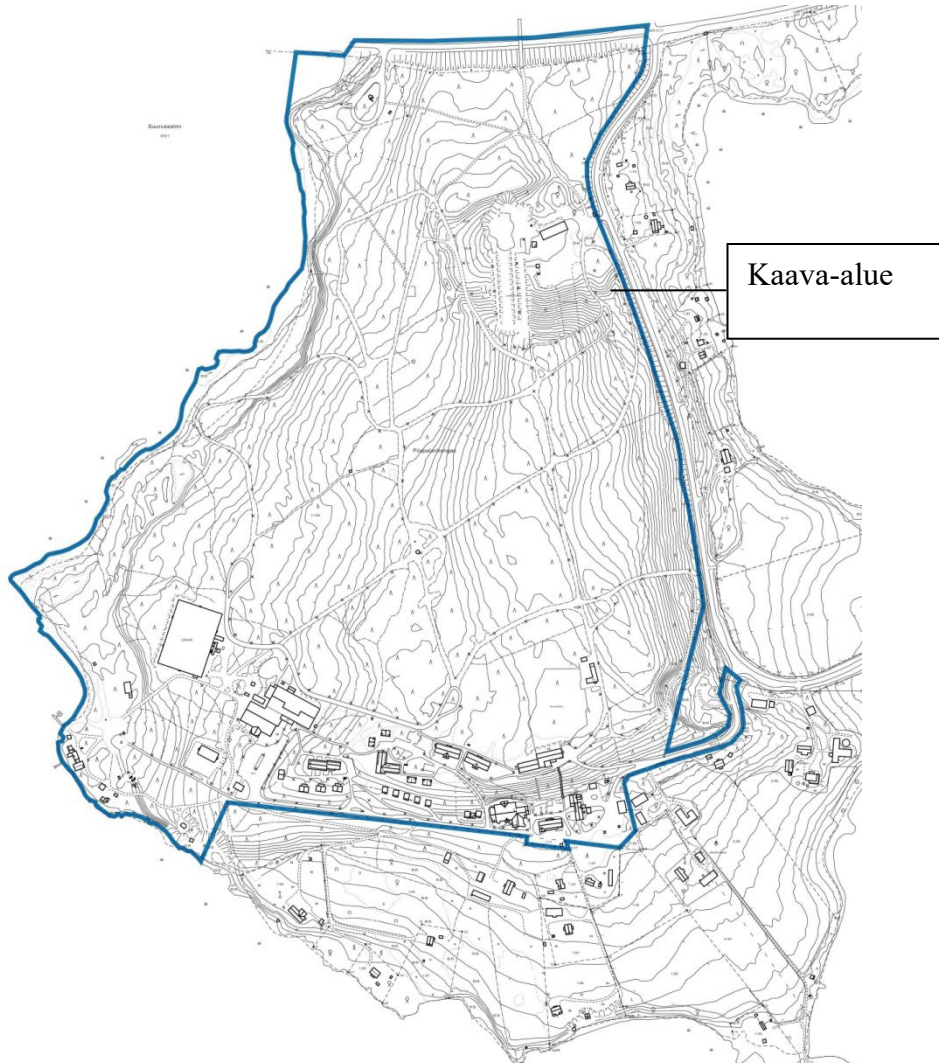

KANNONKOSKEN KUNTA

NUORISOKESKUS PIISPALAN ALUEEN ASEMAKAAVA

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

20.5.2016, 10.4.2017, 18.8.2017, 2.6.2021, 7.3.2022, 11.8.2025

Khall. 11.4.2016 § 36

Saarijärven kaupunki/Aluearkkitehtipalvelut

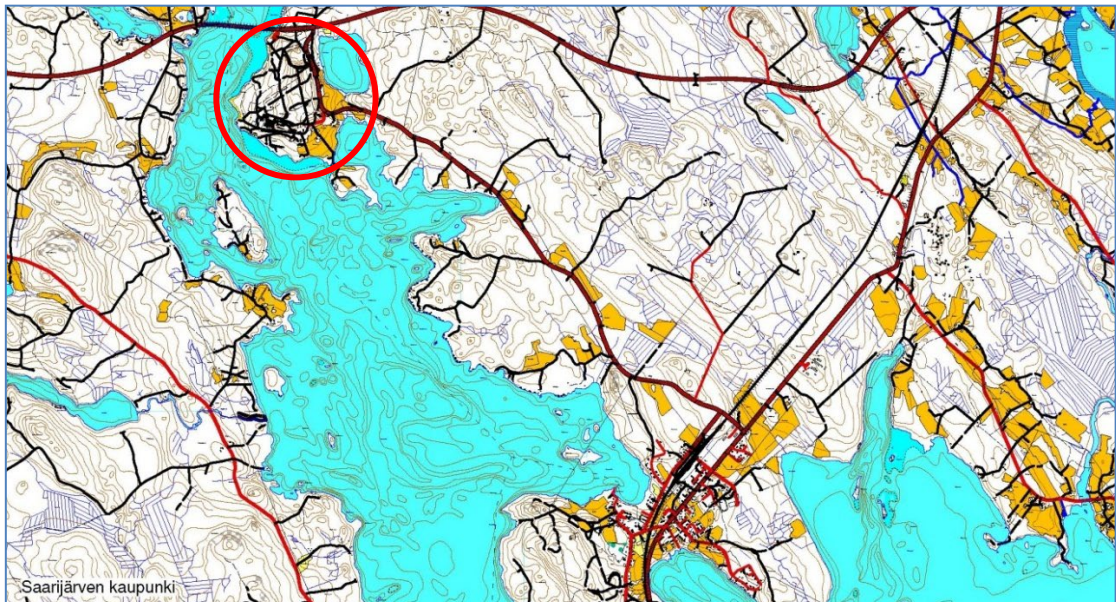
SISÄLLYSLUETTELO

1. SUUNNITTELUALUE	2
2. SUUNNITTELUTEHTÄVÄN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET	3
3. AIEMMAT SUUNNITELMAT JA LAADITUT SELVITYKSET	3
3.1 Maakuntakaava	3
3.2 Yleiskaava	5
3.4 Rakennusjärjestys	6
3.5 Pohjakartta	6
3.6 Laaditut selvitykset	6
4. VAIKUTUSALUE	6
5. SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET JA LAADITTAVAT SELVITYKSET	7
7. KAAVOITUKSEN KULKU, OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN	8
8. VIRANOMAISYHTEISTYÖ	9
9. KAAVOITUKSEN AIKATAULU	10
10. YHTEYSTIEDOT	11

1. SUUNNITTELUALUE

Suunnittelualue sijaitsee Kivijärven rannalla noin kuuden kilometrin etäisyydellä Kannonkosken keskustasta. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 70 hehtaaria. Piispalan asemakaavahanke on tullut vireille Kannonkosken vuoden 2014 kaavoituskatsauksessa ja kunnanhallitus on tehnyt kaavoituspäätöksen 11.4.2016.

Kannonkosken kunnan omistamalla alueella toimii Piispalan nuorisokeskus, joka on Kannonkosken kunnan omistama kunnallinen liikelaitos sekä Piispalan kokous- ja hyvinvointipalvelut Oy.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti Kannonkosken kirkonkylään nähden.

2. SUUNNITTELUKÄYTÄVÄN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET

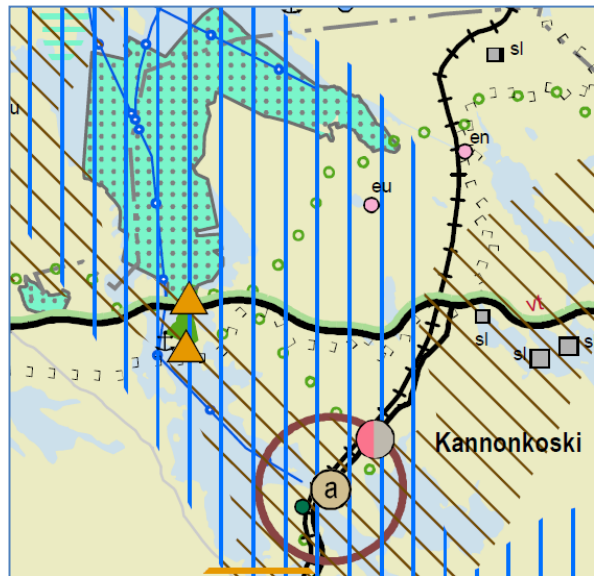
Asemakaavatyön tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen, lisärakentaminen ja laajentuminen. Piispalan nuorisokeskuksen monipuoliset rakennustarpeet pyritään huomioimaan tekemällä kaavasta joustava. Piispalan alueella voimassa oleva ranta-osayleiskaava ei ole sisällöllisesti riittävä turvaamaan Piispalan kehittämistä tulevaisuudessa ja siten asemakaavoitus on ajankohtaista alueella.

Asemakaavoitushankkeessa laaditaan yhteistyötahojen välinen kaavoituksen käynnistämissopimus ja tarvittaessa maankäyttösopimus.

3. AIEMMAT SUUNNITELMAT JA LAADITUT SELVITYKSET

3.1 Maakuntakaava

Keski-Suomen kokonaismaakuntakaavan tarkistus käynnistettiin 13.3.2015 (mkh). Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntakaavan 1.12.2017. Keski-Suomen maakuntahallitus päätti kokouksessaan 26.1.2018 (§ 6) maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti määrätä Keski-Suomen maakuntavaltuuston 1.12.2017 (§ 40) hyväksymän Keski-Suomen tarkistetun maakuntakaavan tulemaan voimaan. Maakuntakaava tuli lainvoimaiseksi 28.1.2020. Voimaan tullessaan Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava kumosi Keski-Suomen maakuntakaavan, 1., 2., 3., ja 4. vaihemaakuntakaavat. Piispalan aluetta koskevat erityisesti matkailun ja virkistysalueen maakuntakaavamääräykset ja -merkinnät.

Kuva 3. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta.

Matkailun ja virkistysalue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet. Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Virkistysalue, kohde; laajenemissuunta

Merkinnällä osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävä virkistysalue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Nuolella osoitetaan Jyväskylän kaupunkiseudulla virkistysalueiden laajenemissuunnat. Rakentamismääräys: Alueella sallitaan virkistys- ja retkeilykäyttöä palveleva rakentaminen. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Kohde no. 18 Piispalanniemi Kannonkoski Osa mv-aluetta, valtakunnallinen ulkoilualue.

Matkailupalvelujen alue, kohde

Merkinnällä osoitetaan merkittävä matkailupalvelujen alue. *Rakentamismääräys:* Alueella sallitaan matkailupalveluja tukeva rakentaminen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusi rakentaminen on sopeutettava ympäristöön.

Kohde no. 10 Piispala Kannonkoski Matkailukeskus, osa mv-aluetta.

Kohde no. 11 Öijanniemi Kannonkoski Lomakylä, osa mv-aluetta.

Maisema-/matkailutie

Merkinnällä osoitetaan maisemallisesti arvokas tie. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Moottorikelkkailureitti

Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisenä.

Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Vesiretkeilyreitti

Merkinnällä osoitetaan vesiretkeilyyn sopiva reitti.

Veneväylä

Merkinnällä osoitetaan veneilyä palveleva runkoväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Satama

Merkinnällä osoitetaan satama-alueita laiva- ja veneliikenteelle sekä vesiliikenteen satamatoimintoja varten. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Kohde no. 13 Piispala Kannonkoski Venesatama.

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Maakuntakaavan alueluettelossa:

Maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Kohde no. 203. Piispalan leirikeskus.

Natura 2000 -alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000- verkostoon kuuluva alue.

Kohde no. 45 Kivijärvi Kannonkoski, Kinnula, Kivijärvi Natura-alue FI0900090.

Luonnonsuojelualue

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojeluohjelmiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

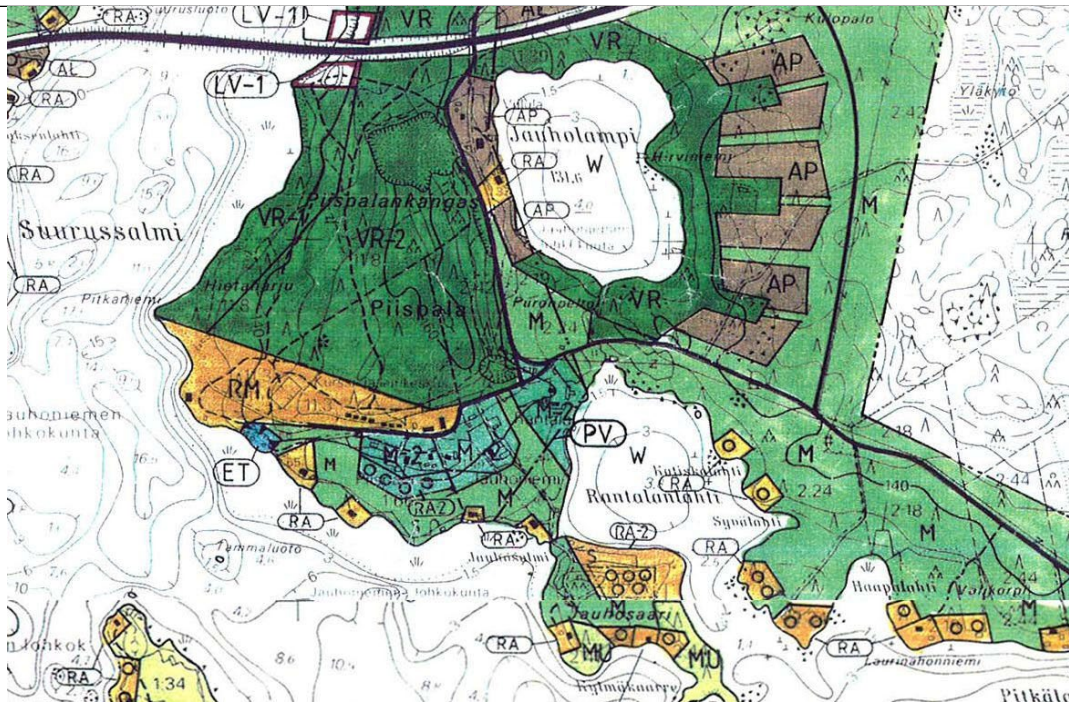
Kohde no. 61 Kivijärvi Kannonkoski, Kivijärvi Valtakunnallinen rantojensuojeluohjelma. Valtakunnallinen vanhojen metsien suojeluohjelma: Hiidenniemi eli Kusiaisniemi. Osa Natura-alueesta FI0900090. V.

Tieluokan muutos

Merkinnällä osoitetaan tieluokan tavoite. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

3.2 Yleiskaava

Piispalan alue kuuluu Kannonkosken Kivijärven rantaosayleiskaavan alueeseen, joka hyväksyttiin Kannonkosken kunnanvaltuustossa vuonna 1994. Rantaosayleiskaavassa alueelle on varattu mm. matkailupalvelujen aluetta (RM), venevalkama (LV-1), erityis- aluetta (ET) ja retkeilyaluetta (VR-1, VR-2).

Kuva 4. Ote voimassa olevasta rantaosayleiskaavasta.

3.4 Rakennusjärjestys

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen yhteinen rakennusjärjestys on hyväksytty Kannonkosken kunnanvaltuustossa 30.9.2013 ja rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.11.2013.

3.5 Pohjakartta

Kaavoitettavalta alueelta on laadittu kaavoituksen pohjakartta v. 2015. Pohjakartta tulee vielä tarkistaa ja hyväksyttää kaavoitusmittausten valvojalla.

3.6 Laaditut selvitykset

- Kivijärven luonto ja maisemaselvitys (Liikennetekniikka Oy, 2003)
- Kannonkosken muinaisjäännösinventointi (Museovirasto, 1989)
- Kannonkosken kunnan pohjavesien suojelusuunnitelma (K. Viitaniemi, 2012)
- Kannonkosken, Karstulan, Kivijärven ja Kyyjärven kuntien alueellinen vesihuollon kehittämissuunnitelma (K. Viitaniemi, 2012)
- Modernin rakennusperinnön inventointi, (K-S museo 2014).
- Luontoselvitys, Ahlman Group 2016.
- Piispalan nuorisokeskuksen asemakaavan, Öijänniemen ranta-asemakaavan ja Piispalan lähiympäristön kyläyleiskaavan arkeologinen inventointi 7.10.2016, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu.
- Rakennusselvitys, 2.6.2021, arkk.tsto A-L. Nisu.

4. VAIKUTUSALUE

Asemakaavan välitöntä vaikutusalueetta on koko Piispalan alue lähiympäristöineen, mutta asemakaavoituksella on vaikutusta myös koko kunnan alueelle.

5. SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET JA LAADITTAVAT SELVITYKSET

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia arvioidaan mm. seuraavien ominaisuuksien osalta:

- 1) **Ympäristölliset vaikutukset** (pinta- ja pohjavedet, maaperä, luonto ja maisema)
- 2) **Taloudelliset vaikutukset** (yhdyskuntatekniset kustannukset, elinkeinojen harjoittaminen)
- 3) **Liikenteelliset vaikutukset** (liikenneturvallisuus, kevyt liikenne, liittymät)
- 4) **Sosiaaliset vaikutukset** (asukkaiden arkielämän laatu, turvallisuus, viihtyisyys)
- 5) **Kulttuuri- ja muut vaikutukset** (rakennuskulttuuri, taajamakuva)

Kaava-alueelle laaditaan seuraavat selvitykset:

- luonto- ja maisemaselvitys, johon liittyy myös liito-oravaselvitys. (Laadittu 2016)
- muinaisjäännösinventointi (Laadittu 2016)
- kunnallisteknisten verkostojen sijainnit ja kapasiteetti
- liikennejärjestelyt (esim. yksittäisten katujen tai liittymien toimivuus, sisäisen katuverkon toimivuus)
- tarvittaessa taajama-/kyläkuvaallinen tarkastelu

6. OSALLISET

Osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava vaikuttaa:

1. Maanomistajat ja asukkaat

- Kaava-alueen ja tähän rajoittuvien alueiden maanomistajat ja asukkaat
- Kaavan vaikutusalueen asukkaat
- Vaikutusalueen yritysten, laitosten työntekijät ja käyttäjät sekä yritykset ja elinkeinonharjoittajat
- Kaava-alueen liikenneväylien ja liittymien käyttäjät

2. Kunnan hallintokunnat

- Tekninen lautakunta

3. Viranomaiset

- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen ELY – keskus
- Keski-Suomen museo
- Paloviranomaisena Keski-Suomen pelastuslaitos
- Terveysviranomaisena Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen ympäristötarkastaja

4. Muut osalliset

- Elenia Oy
- Paikallinen kotiseutuyhdistys

-
- Kyläyhdistys
 - Osakaskunnat
 - Piispalan johtokunta
 - Kannonkosken tulevaisuustyöryhmä

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä.

7. KAAVOITUKSEN KULKU, OSALLISTUMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Kaavan vireilletulo

- Asemakaavan vireilletulosta kuulutetaan
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on nähtävillä 14 päivän ajan
- Osalliset ja muut kuntalaiset voivat jättää osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta mielipiteensä OAS:n nähtävilläoloajan kuluessa
- Kaavoittaja on osallisten ja kaavahankkeesta kiinnostuneiden tavattavissa sopimuksen mukaan

Kaavan valmisteluvaihe

- Asemakaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta kuulutetaan
- Kaavaluonnos on nähtävillä 30 päivän ajan
- Tarvittaessa järjestetään yleisötilaisuus
- Osalliset ja kuntalaiset voivat jättää kaavaluonnoksesta kirjallisen mielipiteensä kaavaluonnoksen nähtävilläoloajan kuluessa

Kaavaehdotus

- Asemakaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta kuulutetaan
- Kaavaehdotus on nähtävillä 30 päivän ajan
- Vieraspaiikkakuntalaisia maanomistajia tiedotetaan kaavan nähtäville asettamisesta kirjeitse
- Osalliset ja kuntalaiset voivat jättää kaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen kaupunginhallitukselle kaavaehdotuksen nähtävilläoloajan kuluessa

Kaavan hyväksyminen

- kunnanhallitus esittää kaavan hyväksymistä kunnanvaltuustolle
- kunnanvaltuusto hyväksyy kaavan
- Kaavan hyväksymisestä kuulutetaan
- Muutosta hyväksymispäätökseen voidaan hakea valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, jonka ratkaisusta on mahdollista valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kaavan voimaantulo

- Valitusajan umpeuduttua tarkistetaan, onko kaavasta valitettu ja voidaanko voimaantulo kuuluttaa
- Kaavan voimaantulo kuulutetaan

Kaava-asiakirjat (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnos, kaavaehdotus) ovat nähtävillä Kannonkosken kunnantalolla, osoitteessa: Järvitie 1, 43300 Kannonkoski sekä internetissä www.kannonkoski.fi.

Kuulutukset julkaistaan kunnan virallisella ilmoitustaululla, *Viispiikkinen* -lehdesä sekä kaupungin kotisivuilla www.kannonkoski.fi

8. VIRANOMAISYHTEISTYÖ

- Asemakaavatyöstä pidetään vireilletulovaiheen MRL 66 §:n ja MRA 26 §:n mukainen viranomaisneuvottelu Keski-Suomen ELY-keskuksessa.
- Keski-Suomen liitolta, Keski-Suomen museolta ja Keski-Suomen ELY-keskukselta, Keski-suomen pelastuslaitokselta sekä Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimen ympäristötarkastajalta pyydetään kommentit kaavaluonnoksesta ja lausunnot kaavaehdotuksesta.
- Kaavaluonnos ja kaavaehdotus käsitellään Kannonkosken kunnanhallituksessa ennen nähtäville asettamista.
- Kaavoitukseen liittyvä viranomaisneuvottelu järjestetään tarvittaessa, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot on saatu.
- Viranomaisneuvotteluun kutsutaan:
 - o Keski-Suomen ELY-keskus
 - o Keski-Suomen liitto
 - o Keski-Suomen museo
 - o Kannonkosken kunta
- Kaavan hyväksyy Kannonkosken kunnanvaltuusto kunnanhallituksen esityksestä ja hyväksymisaineisto tarvittavine liitteineen lähetetään tiedoksi Keski-Suomen ELY-keskukseen.
- Voimaantullut kaava-aineisto toimitetaan Maanmittauslaitokselle sekä kunnan rakennustarkastajalle. Keski-Suomen ELY-keskukselle ja Keski-Suomen liittoon ilmoitetaan kaavan voimaantulosta.

9. KAAVOITUKSEN AIKATAULU

OHJELMOINTI JA VIREILLETULO

Huhtikuu - elokuu 2016

- Kunnan päätös asemakaavoituksen käynnistämisestä sekä kaavoituksen käynnistämissopimusten hyväksyminen ja allekirjoittaminen
- Pohjakartan tarkistaminen ja hyväksyminen
- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu Keski-Suomen ELY – keskuksessa
- Asemakaavahankkeen vireilletulosta tiedottaminen
- Luonto- ja maisemaselvityksen sekä muiden mahdollisten selvitysten laadinta

ASEMAKAAVALUONNOS

Elokuu 2016 – elokuu 2021

- Laaditaan kaavaluonnoksia.
- Kaavaluonnoksen ja selostusosan viimeistely nähtäville asettamista varten.
- Tiedottaminen, kuulutukset nähtäville asettamisesta.
- Tarvittaessa järjestetään yleisötilaisuus
- Valmisteluvaiheen kuuleminen, osalliset jättävät mielipiteensä, kommentit pyydetään viranomaisilta.
- Mahdollisten maankäyttösovimusten valmistelu neuvotteluineen
- Kaavan tarkistaminen ja täydentäminen kaavaehdotukseksi.

ASEMAKAAVAEHDOTUS

Syksyllä 2025

- Tiedottaminen, kuulutukset kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta.
- Virallinen nähtävillä olo, osalliset voivat jättää muistutuksen, lausunnot pyydetään.
- Muistutusten ja lausuntojen käsittelyt.
- Mahdollisten maankäyttösovimusten viimeistely hyväksymiskäsittelyyn
- Kaavan tarkistaminen hyväksymiskäsittelyyn.

HYVÄKSYMISKÄSITTELY

Vuoden 2025 aikana

- Mahdollinen viranomaisneuvottelu (MRA 26 §)
- Hallituskäsittely
- Kunnanvaltuuston hyväksymispäätös (kaava-aineiston lisäksi mahdollisesti maankäyttösovimusaineistoa)
- Tiedottaminen

10. YHTEYSTIEDOT**Kannonkosken kunta:**

Tekninen johtaja Markku Riekko

044 459 6146; markku.riekko@kannonkoski.fi

Kunnanjohtaja Markku Rautiainen

044 459 6121; markku.rautiainen@kannonkoski.fi**Luonto-, liikunta- ja nuorisomatkailukeskus Piispala:**

Johtaja Semi Nuorala

0207 694 302; piispala@piispala.fi**Saarijärven kaupungin aluearkkitehtipalvelut:**

Kaavoitusjohtaja Ulla-Maija Humppi

044 459 8405; ulla-maija.humppi@saarijarvi.fi

Kaavasuunnittelija Seela Ihanainen

040 5144 859 seela.ihanainen@saarijarvi.fi**Kaavan laatija**

Plandea Oy

Ville Vihanta, kaavan laatija YKS 691

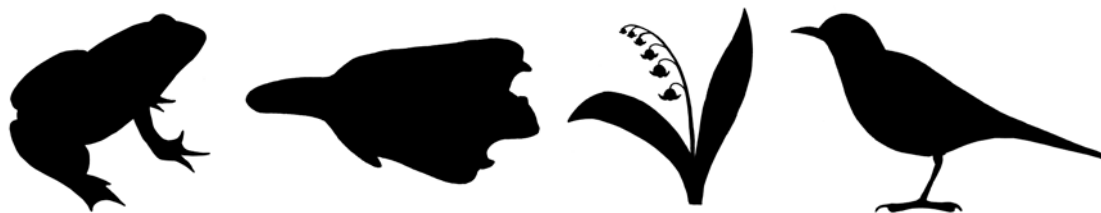
050 590 6214, ville.vihanta@plandea.fi

Minna Vesisenaho, projektipäällikkö

050 537 4491, minna.vesisenaho@plandea.fi

Oas päivitetty: 20.5.2016/mt, 10.4.2017/aln, 18.8.2017/aln, 2.6.2021/aln, 7.3.2022/aln,
11.8.2025/mv

Kannonkosken Piispalan asemakaava-alueen luontoselvitys 2016

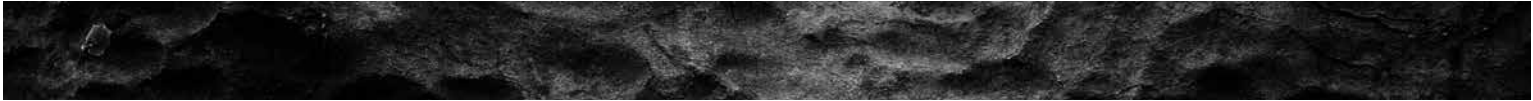
SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	4
Raportista	4
Selvitysalueen yleiskuvaus	4
Luonnonympäristö	5
Työstä vastaavat henkilöt	5
Liito-oravaselvitys	5
Tutkimusmenetelmät	5
Liito-oravan elinpiiristä	5
Liito-orava lainsäädännössä	6
Tulokset ja päätelmät	6
Viitasammakkoselvitys	6
Viitasammakon tunnistaminen	6
Viitasammakon elinpiiristä	7
Viitasammakko lainsäädännössä	7
Tutkimusmenetelmät	8
Tulokset ja päätelmät	8
Pesimälinnustoselvitys	8
Tutkimusmenetelmät	8
Piispalan asemakaava-alueen linnustosta	9
Lajikohtaista tarkastelua	9
Päätelmät	11

Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:

Ahlman, S. 2016: Kannonkosken Piispalan asemakaava-alueen luontoselvitys 2016.

Ahlman Group Oy.

Kasvillisuusselvitys.....	15
Tutkimusmenetelmät.....	15
Piispalan asemakaava-alueen kasvillisuudesta	15
Kuviokohtaiset kuvaukset.....	15
Päätelmät.....	17
 Maisemalliset arvot	 20
 Kirjallisuus	 21

JOHDANTO

Tämä raportti esittelee Kannonkosken kunnan tilaaman Piispalan asemakaava-alueen luontoselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan suunnitella alueen maankäyttöä kaavoituksessa.

Osana asemakaavoitusta toteutettiin luonto- ja maisemaselvitys, jonka tarkoituksena oli selvittää tutkimusalueen pesimälinnusto, mahdolliset liito-oravan reviirit, viitasammakoiden elinpiirit ja kasvillisuus sekä maisemalliset arvot.

RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään toukokuun alun ja elokuun puolivälin välisenä aikana 2016 toteutetun pesimälinnusto-, liito-orava-, viitasammakko- ja kasvillisuus- ja maisemaselvityksen tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä sekä inventointien tulokset ja mahdolliset maankäyttösuositukset.

SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

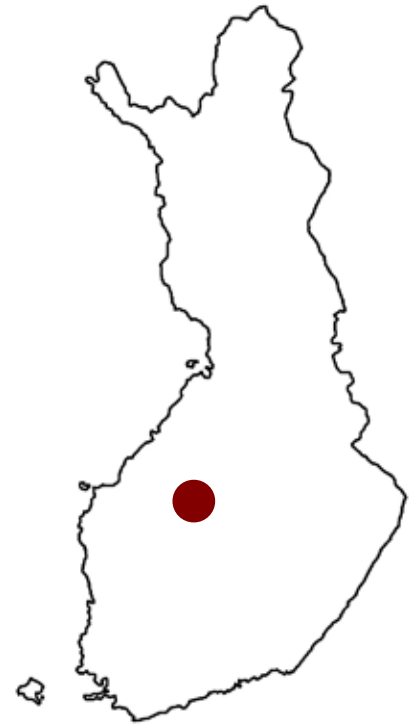
Piispalan asemakaava-alue sijaitsee noin viisi kilometriä Kannonkosken keskustan luoteispuolella. Tutkimusalue on noin 70 hehtaarin laajuinen kokonaisuus, joka käsittää pääosin mäntyvaltaisia kangasmetsiä sekä erilaisia rantavyöhykkeitä ja varsin laajan Piispalan nuorisokeskuksen, johon lukeutuu suuri määrä erilaisia rakennuksia mökeistä jäähalliin. Osa rakennuksista sijaitsee rantaviivan lähellä.

Alueella on myös lumiliikuntakeskusta ja runsaasti ulkoilureittejä.

Kaava-alue rajautuu länsilaidaltaan Kuivaselkään, joka on osa Kivijärven vesistöä. (kuva 1).

Kuva 1.
Piispalan asemakaava-
alueen sijainti
(punainen raja).

LUONNONYMPÄRISTÖ

Kannonkoski lukeutuu kasvimaantieteellisesti eteläboreaaliseen järvi-Suomen vyöhykkeeseen sekä metsäkasvillisuusvyöhykkeeltään eteläboreaaliseen havumetsävyöhykkeeseen. Seutukunta on keskiboreaalisen vyöhykkeen rajamailla.

Piispalan asemakaava-alueen eteläosa koostuu syväkivistä (Plutonic rock), joka on karkearakeinen magmakivi. Pohjoisosa on magmakiveä ja graniittia. Piispala sijaitsee harjujaksolla, minkä vuoksi alueen maaperä on pääosin hienojakoista maalajia, jonka päälajitetta ei ole selvitetty (Geologian tutkimuskeskus 2016).

Piispalan asemakaava-alue rajautuu Kuivaselkä-nimiseen vesistöön, joka on pohjoispuolella sijaitsevan Kivijärven jatkumoa. Järviketju jatkuu aina Kinnulasta Karstulaan saakka. Asemakaava-alue sijaitsee kokonaisuudessaan pohjavesialueella, joka jatkuu pohjoispuolen Öijänniemeeseen saakka (Suomen ympäristökeskus 2016).

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

Kannonkosken Piispalan asemakaava-alueen luontoselvityksen maastotöistä vastasi luontokartoittaja Santtu Ahlman sekä Toni Ahlman. Raportin laati Santtu Ahlman.

LIITO-ORAVASELVITYS

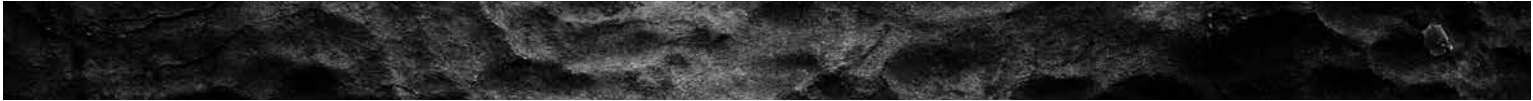
TUTKIMUSMENETELMÄT

Piispalan asemakaava-alue kierrettiin huolella läpi 5.5., jolloin etsittiin liito-oravien jätöksiä puiden runkojen tyviltä. Inventoinnit tehtiin ajankohtana, jolloin lumet olivat sulaneet riittävästi. Näin ollen mahdollisten jätöksien löytämiseen oli erinomaiset edellytykset. Alueelta tutkittiin kaikkien järeähköjen leppien, raitojen, haapojen ja kuusten tyvet. Lisäksi useiden muiden puiden tyvet tutkittiin, vaikka liito-orava ei yleensä niitä suosi.

LIITO-ORAVAN ELINPIIRISTÄ

Liito-orava asettuu mieluiten kuusivaltaiseen metsään, jossa on riittävästi lehtipuita seassa. Kesällä se syö pääosin lehtipuiden lehtiä, suosituimpia ovat koivut, lepät ja haapa. Syksyllä ravinto koostuu lähinnä havupuiden silmuista sekä koivun ja lepän norkoista. Vastaavaan ravintoon se turvautuu myös talvella. Monipuoliset ravintovaatimukset määräävät lajin elinympäristön sijoittumista. Lisäksi sopivia pesäpaikkoja – kuten vanhoja tikankoloja tai risupesäitä – täytyy olla riittävästi tarjolla.

Liito-oravien reviirit ovat varsin laajoja, erityisesti koiraille, joiden elinpiirin keskimääräinen pinta-ala on noin 60 hehtaaria. Naarailla on huomattavasti pienempi reviiri, vain noin kahdeksan hehtaaria. Molemmat sukupuolet käyttävät useita eri koloja, ja niiden reviireillä on tärkeitä ydinalueita.

Aikuiset yksilöt ovat varsin paikkauskollisia ja liikkuvat vain pakon edessä uusille alueille. Nuoret yksilöt sen sijaan levittäytyvät uusille alueille säännöllisesti (dispersaali). Levittäytymisen vuoksi elinvoimaisen reviirin on oltava yhteydessä laajempiin metsäalueisiin niin sannotujen ekologisten käytävien kautta. Mikäli metsät ovat eristäytyneitä saarekkeita, ei liito-oravilla ole edellytyksiä elinvoimaisiin pesimäkantoihin. Lisääntymismetsien välillä tulisi olla vähintään kymmenen metriä korkeaa puustoa, mieluummin vielä korkeampaa. Hakkuuaukot ja taimikot eivät ole liito-oravalle kelvollisia liikkumisreittejä.

LIITO-ORAVA LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisiin lajeihin, joihin kuuluvien yksilöiden luonnossa selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on uuden luonnonsuojelulain (49 §) mukaisesti kielletty.

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Piispalan asemakaava-alueelta ei löydetty lainkaan liito-oravan jätöksiä. Alueella ei ole käytännössä lainkaan soveliaista elinympäristöä. Lisäksi rajaukselta ei tunneta aiempia liito-oravahavaintoja (Suomen ympäristökeskus 2016). Lajin esiintymistä ei näin ollen tarvitse huomioida asemakaavoituksessa.

VIITASAMMAKKOSELVITYS

VIITASAMMAKON TUNNISTAMINEN

Viitasammakko (*Rana arvalis*) muistuttaa ulkonäöltään huomattavasti sammakkoa (*Rana temporaria*), mutta se voidaan erottaa tiettyjen tuntomerkkien avulla. Viitasammakko on teräväkuonoinen ja takajalkojen räpylöiden ulkopuolelle jää 2,5–3 varvasluuta. Sammakolla niitä on korkeintaan kaksi. Lisäksi jalkapohjan sisäsyryssä on kova ja kookas metatarsaalikyhmy (jalkapöydän luu), joka on vähintään puolet sisimmän varpaan pituudesta. Värituntomerkit ovat haastavampia, mutta kutevilla koiraila on usein sinertävä kurkku. Toisinaan lähes koko ruumis saattaa olla varsin selvästi sinertävän sävyinen.

Parhain tuntomerkki on koiraan tunnusomainen soidinääni ”voup, voup, voup...”. Se on hidastempoinen ääni, joka muistuttaa uppoavaa pulloa. Lajin havaitsee parhaiten nimenomaan soidinäänen perusteella, sillä elintavoiltaan se on varsin piilotteleva ja arka.

Laji voidaan tunnistaa myös melko luotettavasti mätimunista eli kudusta. Viitasammakolla ne kelluvat ”välivedessä” ja ovat jokseenkin pieniä. Sammakon kutu on tyypillisesti selvästi kookkaampaa ja se on aivan veden pinnassa. Rupikonnan (*Bufo bufo*) kutu on usean metrin mittaista ”helminauhaa”, joka poikkeaa suuresti viitasammakon ja sammakon mätimunista.

VIITASAMMAKON ELINPIIRISTÄ

Viitasammakko on mieltynyt erityisesti reheviin vesistöihin, ja sitä pidetäänkin usein nimenomaan rehevien lintujärvien lajina. Se suosii kuitenkin myös hieman karumpia lampareita, mutta kutupaikaltaan se vaatii riittävästi suojaista kasvillisuutta. Pienet kosteat painanteet tai vaikkapa ojat eivät sille kelpaa muuta kuin liikkumisreitiksi.

Viitasammakko on hyvin paikkauskollinen laji, joka pysyttelee vain muutaman neliökilometrin alueella läpi vuoden. Talvehtimaan viitasammakot hakeutuvat huomaamattomasti syys-lokakuussa, jolloin ne katoavat sopivien vesistön pohjiin muun muassa kivien alle. Viitasammakot kerääntyvät muiden sammakoiden tavoin ryhmäsoitimelle jo hyvin varhain keväällä, kun jääpeite sulaa ja yöpakkaset laantuvat.

Sopivia kutupaikkoja ovat muun muassa rehevät luhtarannat, ilmaversoiskasvillisuuden laiteilla olevat suojaosat sopukat ja muut vastaavat paikat. Mätimunaklimpit ovat usein vesirajalla vesisammalten ja muun kasvillisuuden lomassa.

Viitasammakoiden liikehtimistä on tutkittu hyvin vähän, mutta eräiden eurooppalaisten tutkimusten (Kovar ym. 2009) mukaan keskimääräinen liikkumismatka on noin 1 000 metriä. Liikkumisreitinä ne käyttävät usein kosteita ja suojaista oja, mutta esimerkiksi kuiville mäntykankailla ne nousevat ilmeisesti harvoin. Kesänsä viitasammakot viettävät vesistöjen lähellä rannoilla, rantapensaikoissa, tuoreissa metsissä, soilla ja pelloilla. Ravinnonsaantimahdollisuudet vaikuttavat lajin elinpiiriin valintaan.

Kutupaikoilta poistuvien ja niillä kesää viettävien yksilöiden prosentuaalisia suhteita ei tiedetä. Todennäköisesti viitasammakot pysyttelevät mahdollisimman lähellä kutu- ja talvehtimispaikkoja – jotka voivat sijaita samalla järvellä – mikäli ravintoa on riittävästi tarjolla.

Viitasammakon kudusta kehittyy toukkia noin kolmessa viikossa. Toukkavaihe kestää keskimäärin 2–3 kuukautta, riippuen kesän sääolosuhteista. Toukkien muodonmuutoksen jälkeen pienet sammakot nousevat yleensä maalle, mutta niiden liikehtimisestä on niukasti tietoa saatavilla.

VIITASAMMAKKO LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Viitasammakko kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisiin lajeihin, joihin kuuluviin yksilöiden luonnossa selvästi havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on uuden luonnonsuojelulain (49 §) mukaisesti kielletty. IV(a)-liitteen lajit ja niiden elinympäristöt ovat tiukasti suojeltuja.

Luonnonsuojelulain mukaan paikallinen ELY-keskus voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeusluvan, vaikka toiminta aiheuttaisikin varmuudella haittaa direktiivilajille. Edellytyksenä on kuitenkin se, että hanke koskee yleistä etua ja muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole.

Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisuusluokituksessa viitasammakko on elinvoimainen (LC, Least Concern). Suomalaisessa uhanalaisuusluokituksessa viitasammakkoa ei ole luokiteltu uhanalaiseksi tai vaarantuneeksi lajiksi (Rassi ym. 2010).

TUTKIMUSMENETELMÄT

Viitasammakkoselvityksen maastoinventoinnit tehtiin 5.5., jolloin käytiin läpi kaikki potentiaaliset kohteet. Tutkimusalueella tällaisia paikkoja on koko lähes koko rantaviiva. Maastotyöt tehtiin liito-orava- ja linnustoselvitysten yhteydessä, ja ne keskittyivät varhaiseen aamuun ja aamupäivään, pääosin noin klo 4.00–11.00 väliseen aikaan, jolloin rannat kierrettiin läpi hiljaa ja rauhallisesti. Inventointien aikana pysähdyttiin tietyin välimatkoin useiksi minuuteiksi, sillä viitasammakot ovat hyvin arkoja ja voivat säikähtäessään pysytellä pitkään piilossa.

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Tutkimusalueella ei havaittu yhtään viitasammakkoa tai lajin mätimunua maastotöiden aikana, eikä myöskään soidinäytäntelyä kuultu. Lisäksi alueelta ei tunneta aiempia viitasammakkohavaintoja (Suomen ympäristökeskus 2016). Lajin esiintymistä ei näin ollen tarvitse huomioida asemakaavoituksessa.

PESIMÄLINNUSTOSELVITYS

TUTKIMUSMENETELMÄT

Pesimälinnusto selvitettiin kartoituslaskennoin 5.5., 31.5. ja 14.6. Ensimmäinen inventointikerta tehtiin liito-oravaselvityksen ohessa. Kartoitukset tehtiin kello 4–11 välisenä aikana, jolloin linnut olivat aktiivisesti äänessä. Yksi inventointikerta kesti noin 6–7 tuntia. Yölaulajiin keskitettyjä inventointeja ei tehty.

Menetelmä soveltuu hyvin pienten ja rikkonaisten alueiden kartoituksiin, ja se perustuu siihen, että kaikki pareiksi tulkittavat havainnot merkitään karttapohjalle, jotta päällekkäisyyksiltä vältytään. Pareiksi tulkittiin seuraavat havainnot: laulava koiras, varoiteleva koiras, nähty koiras, varoiteleva naaras, nähty naaras, varoiteleva pari ja nähty pari. Kartoituslaskenta on tarkin mahdollinen linnustonselvitysmenetelmä, ja kolmen inventointikerran selvitystä voidaan pitää riittävän tarkkana. Vesilinnut tulkittiin vesilintulaskentaohjeiden mukaan.

Lajit, joista kerättiin kaikki reviirihavainnot:

▶ Vesilinnut	▶ Päiväpetolinnut
▶ Metsä-, pelto- ja rantakanat (ei fasaani)	▶ Kurki
▶ Kahlaajat (ei metsäviklo ja lehtokurppa)	▶ Lokit ja tiirat
▶ Pöllöt ja tikat (ei käpytikka)	▶ Uuttukyyhky ja turkinkyyhky
▶ Kivitasku ja kangaskiuru	▶ Kehräjä ja tervapääsky
▶ Niittykirvinen ja keltavästäräkki	▶ Törmä-, haara- ja räystäspääsky
▶ Sirkkalinnut	▶ Peukaloinen, satakieli ja leppälintu
▶ Sirittäjä ja idänuunilintu	▶ Viita-, luhta- ryti- ja rastaskerttunen
▶ Lepinkäiset ja kuhankeittäjä	▶ Pikkusieppo ja pyrstötiainen
▶ Mustavaris, viherpeippo ja varpunen	▶ Töyhtötiainen ja hömötiainen
▶ Isokäpylintu, punavarpunen ja -tulku	▶ Järripeippo ja nokkavarpunen
	▶ Pelto-, pohjan- ja pajusirkku

PIISPALAN ASEMAKAAVA-ALUEEN LINNUSTOSTA

Selvitysalueen luontotyytit ovat varsin yksipuolisia (katso kasvillisuusselvitys s. 15), mutta Piispalan pihapiirien ja rantavyöhykkeen vuoksi alueella pesii kohtalaisesti lajistoa. Piispalan asemakaava-alueelta löydettiin yhteensä 41 pesimälajia, joista 13 lukeutuu ns. huomionarvoisiin lajeihin.

LAJIKOHTAISTA TARKASTELUA

Tässä osiossa käsitellään tutkimusalueella maastotöiden aikana havaittuja huomionarvoisia lajeja. Lajiluettelossa käytetään termeinä sekä reviiriä että pesiviä paria. Molemmat tarkoittavat kuitenkin pesimähavaintoja. Reviirit esitetään reviirikartoissa sivulla 12–14.

Kustakin lajista esitetään suomalaisen nimen lisäksi tieteellinen nimi. Palstan oikeassa reunassa on merkitty punaisella hakasulkuihin lajin mahdollinen uhanalaisuusluokitus (VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, L = lintudirektiivin laji ja V = Suomen erityisvastuulaji).

Tavi (*Anas crecca*)

[V]

Länsirannalla pesi yksi pari (reviirikartta 1). Tavi on tavallinen laji, joka pesii monenlaisissa kosteikoissa, jopa metsäojien varsilla. Se on Suomen erityisvastuulaji.

Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*)

Piispalankankaan rannalta tulkittiin pesivä pari (reviirikartta 1). Sinisorsa on Suomessa hyvin tavallinen pesimälaji, joka pesii monenlaisissa kosteikoissa.

Telkkä (*Bucephala clangula*)

[V]

Tutkimusalueelle asettui pesimään kolme paria (reviirikartta 1). Telkkä on hyvin tavallinen sorvalintu maassamme. Toisinaan se pesii hyvin kaukana lähimmästä vesialueesta, mikäli sopiva luonnonkolo on tarjolla. Telkkä on Suomen erityisvastuulaji.

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*)

[V]

Luoteisosan rannalla pesi yksi pari (reviirikartta 1). Rantasipi on tyypillinen kivikkorantaisten järvien pesijä, joka on taantunut melko voimakkaasti. Se on Suomen erityisvastuulaji.

Palokärki (*Dryocopus martius*)

[L]

Tutkimusalueen keskivaiheilla oli yksi elinpiiri (reviirikartta 1). Palokärki on erityisesti iäkkäiden havumetsien laji, mutta se pesii myös esimerkiksi hakkuuaukkojen kookkaissa jättöpuissa. Se on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji.

Haarapääsky (*Hirundo rustica*)

[NT]

Yksi pari pesi kaakkoisosan rakennuksessa (reviirikartta 2). Haarapääsky on kulttuurisidonainen laji, joka pesii tyypillisesti erilaisiin rakennuksiin. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävä (NT).

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*)

[V]

Tutkimusalueella kuultiin viisi laulavaa koirasta (reviirikartta 2). Laji pesii vanhemmissa metsissä, asutuksen piirissä ja runsaimmin mäntykankailla. Leppälintu on Suomen erityisvastuulaji.

Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*)**[NT]**

Yksi reviiri löydettiin lumiliikuntakeskuksen alueelta (reviirikartta 2). Kivitasku on nimensä mukaisesti erilaista kivikoiden pesijä, jota tavataan myös muun muassa hakkuualoilla. Se on taantunut voimakkaasti. Kivitasku on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettävä (NT).

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*)

Länsirannan tuntumaan asettui pesimään yksi pari (reviirikartta 2). Pyrstötiainen pesii tyypillisesti vesistöjen laiteilla lehtimetsissä.

Hömötiainen (*Poecile montanus*)**[VU]**

Tutkimusalueelta löydettiin kuusi elinpiiriä (reviirikartta 2). Hömötiainen kovertaa itse pesäkolonsa lahoon pötkelöön tai käyttää luonnonkoloja hyväkseen. Se on tyypillinen iäkkäiden havumetsien laji. Hömötiainen on uhanalaisuusluokituksestaan vaarantunut (VU).

Töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*)**[VU]**

Neljä paria pesi rajauksella (reviirikartta 3). Töyhtötiainen on erityisesti iäkkäiden havumetsien pesimälaji. Se on uhanalaisuusluokituksestaan vaarantunut (VU).

Varpunen (*Passer domesticus*)**[VU]**

Piispalan rakennuksissa pesi kolme paria (reviirikartta 3). Varpunen on täysin kulttuurisidonnainen laji, joka pesii tyypillisesti asuinrakennuksiin. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa vaarantunut (VU).

Taulukko 1. Tutkimusalueella vuonna 2016 pesineet huomionarvoiset lintulajit luokituksineen.

VU = vaarantunut ja NT = silmälläpidettävä.

Laji	Parimäärä	Lintudirektiivin I-liitteen laji	Erityisvastuulaji	Uhanalaisuusluokitus
Tavi	1	-	x	-
Telkkä	3	-	x	-
Rantasipi	1	-	x	-
Palokärki	1	x	-	-
Haarapääsky	1	-	-	NT
Leppälintu	5	-	x	-
Kivitasku	1	-	-	NT
Hömötiainen	6	-	-	VU
Töyhtötiainen	4	-	-	VU
Varpunen	3	-	-	VU
Viherpeippo	3	-	-	VU
Punatulkku	3	-	-	VU
Pajusirkku	1	-	-	VU
Yhteensä	33 paria	1 laji	4 lajia	8 lajia

Viherpeippo (*Carduelis chloris*)

[VU]

Kolme paria pesi alueella (reviirikartta 3). Viherpeippo on tavallinen kulttuuriympäristöjen sekä muun muassa hakkuualojen pesijä. Se on valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa vaarantunut (VU).

Punatulkku (*Pyrrhula pyrrhula*)

[VU]

Alueella oli kolme reviiriä (reviirikartta 3). Punatulkku pesii kuusivaltaisissa metsissä, eikä ole missään erityisen runsas. Se on uhanalaisuusluokitukseltaan vaarantunut (VU).

Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*)

[VU]

Länsirannalla oli yksi reviiri (reviirikartta 3). Pajusirkku on nimensä mukaisesti erilaisesti pensaikoiden pesijä, mutta yleensä sen tapaa nimenomaan kosteikkojen laitamilta. Se on uhanalaisuusluokitukseltaan vaarantunut (VU).

PÄÄTELMÄT

Piispalan asemakaava-alueen pesimälinnusto on tavanomaista, eikä erityisiä reviirikeskittymiä löydetty. Kokonaisuudessaan Piispalan tutkimusalueella ei ole sellaisia linnustollisia arvoja, jotka vaikuttavat alueen maankäytön suunnitteluun, sillä kaikilla huomionarvoilla lajeilla (taulukko 1) on runsaasti tarjolla soveliaita elinympäristöjä, eivätkä ne tyypillisesti pesi vuosittain samassa paikassa. Lisäksi ne ovat hyvin tavallisia pesijöitä. Kaavasuunnitelman mukaan suurin osa jätetään ennalleen ulkoilu- ja retkeilyalueeksi, joten linnustoon kohdistuu varsin vähäisiä vaikutuksia. Huomionarvoisen lajien lisäksi alueella pesi 28 muuta lajia (taulukko 2).

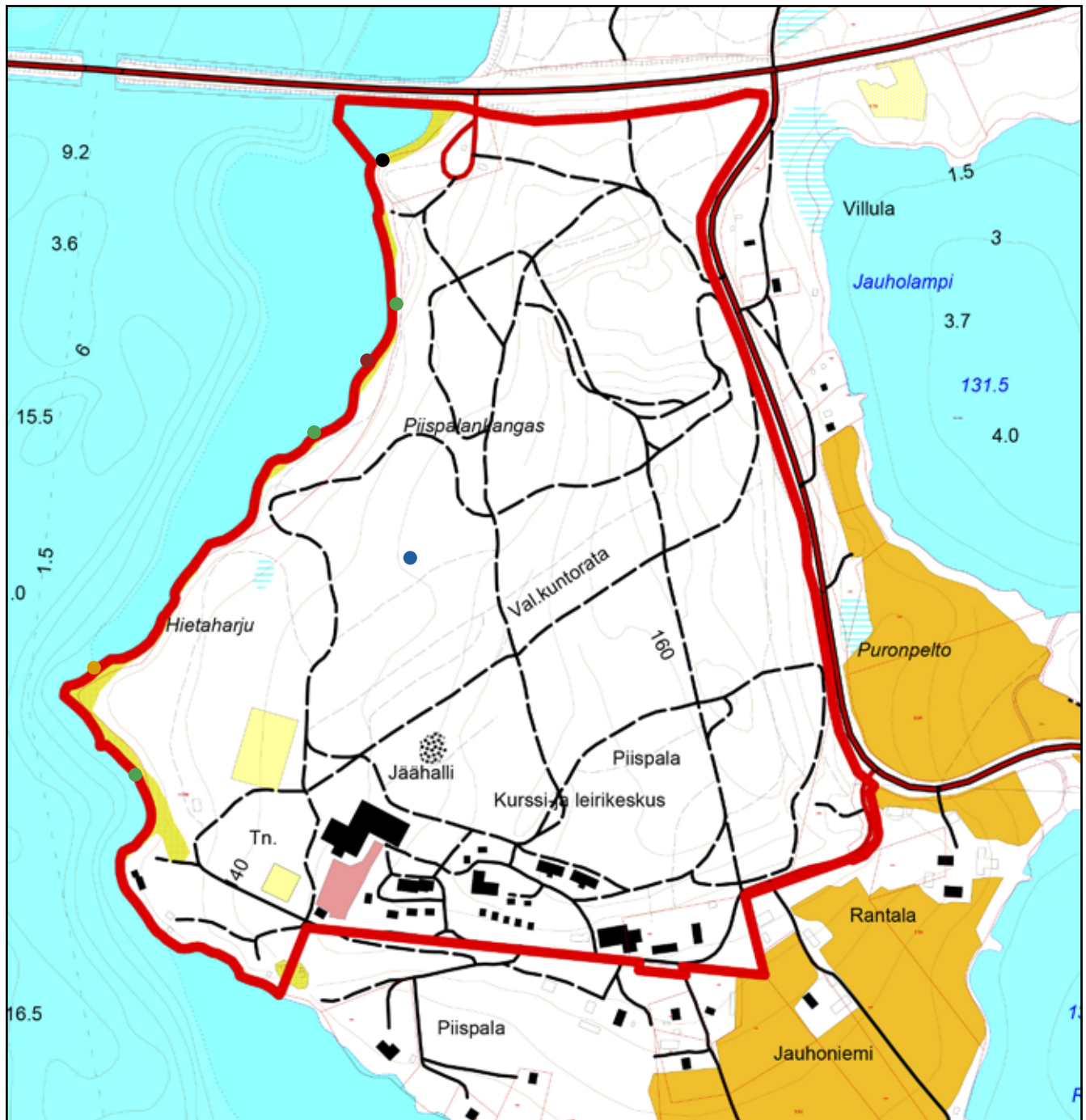
Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä
<i>Sinisorsa</i>	1	<i>Hippiäinen</i>	-
<i>Sepelkyyhky</i>	-	<i>Harmaasieppo</i>	-
<i>Käpytikka</i>	-	<i>Kirjosieppo</i>	-
<i>Metsäkirvinen</i>	-	<i>Pyrstötiainen</i>	1
<i>Västäräkki</i>	-	<i>Sinitiainen</i>	-
<i>Punarinta</i>	-	<i>Talitiainen</i>	-
<i>Mustarastas</i>	-	<i>Puukiipijä</i>	1
<i>Räkättirastas</i>	-	<i>Närhi</i>	-
<i>Laulurastas</i>	-	<i>Harakka</i>	-
<i>Punakylkirastas</i>	-	<i>Varis</i>	-
<i>Kulorastas</i>	1	<i>Korppi</i>	1
<i>Lehtokerttu</i>	-	<i>Peippo</i>	-
<i>Tiltiltti</i>	-	<i>Vihervarpunen</i>	-
<i>Pajulintu</i>	-	<i>Keltasirkku</i>	-
<i>Yhteensä</i>			28 lajia

Taulukko 2.

Tutkimusalueen muu pesimälinnusto vuonna 2016. Parimääräarvio esitetään vain niistä lajeista, joita inventoitiin systemaattisesti.

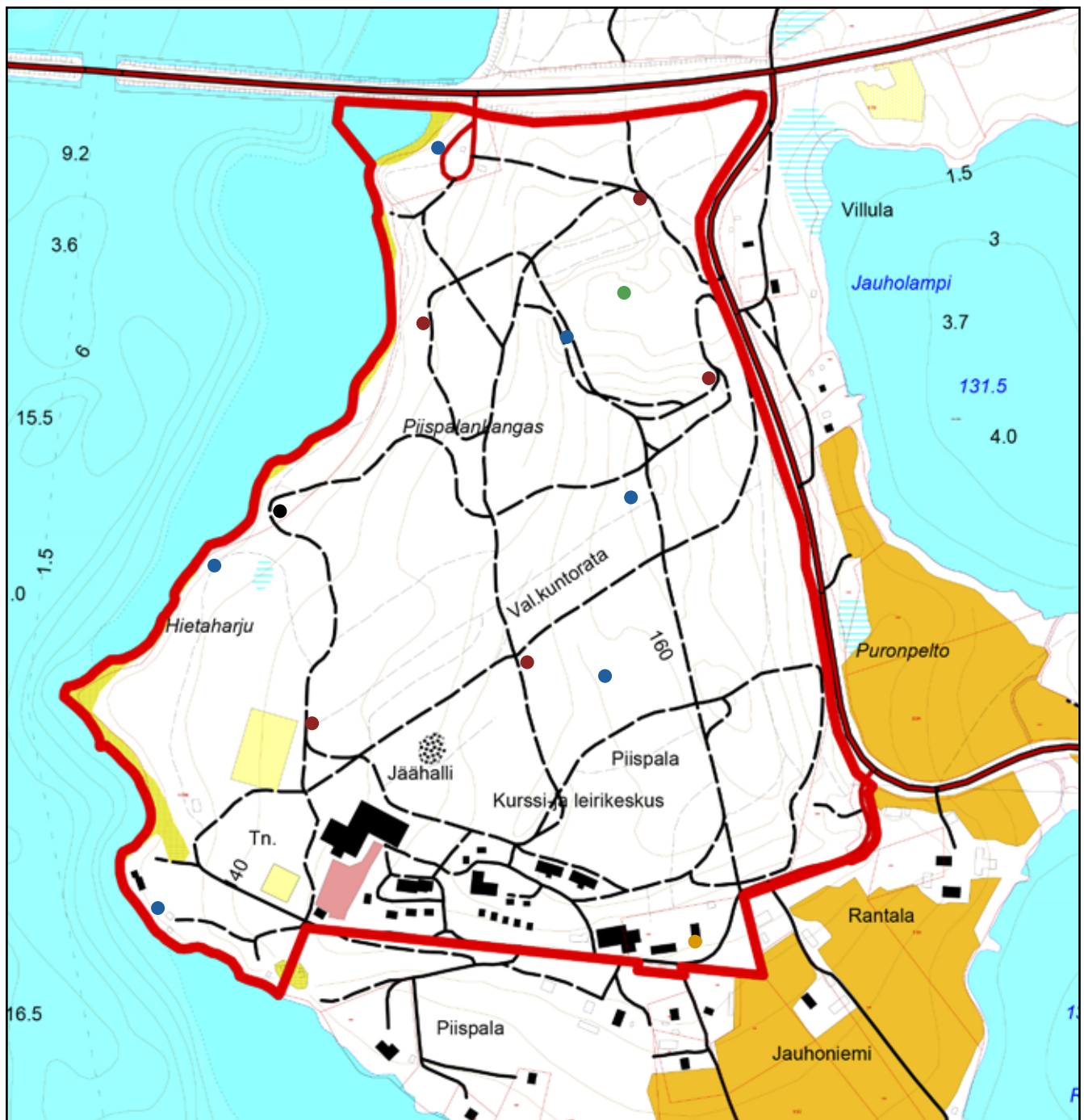
Reviirikartta 1.

Tavin (1 pari), sinisorsan (1 pr), telkän (3 pr),
rantasipin (1 pr) ja palokärjen (1 pr) reviirit.

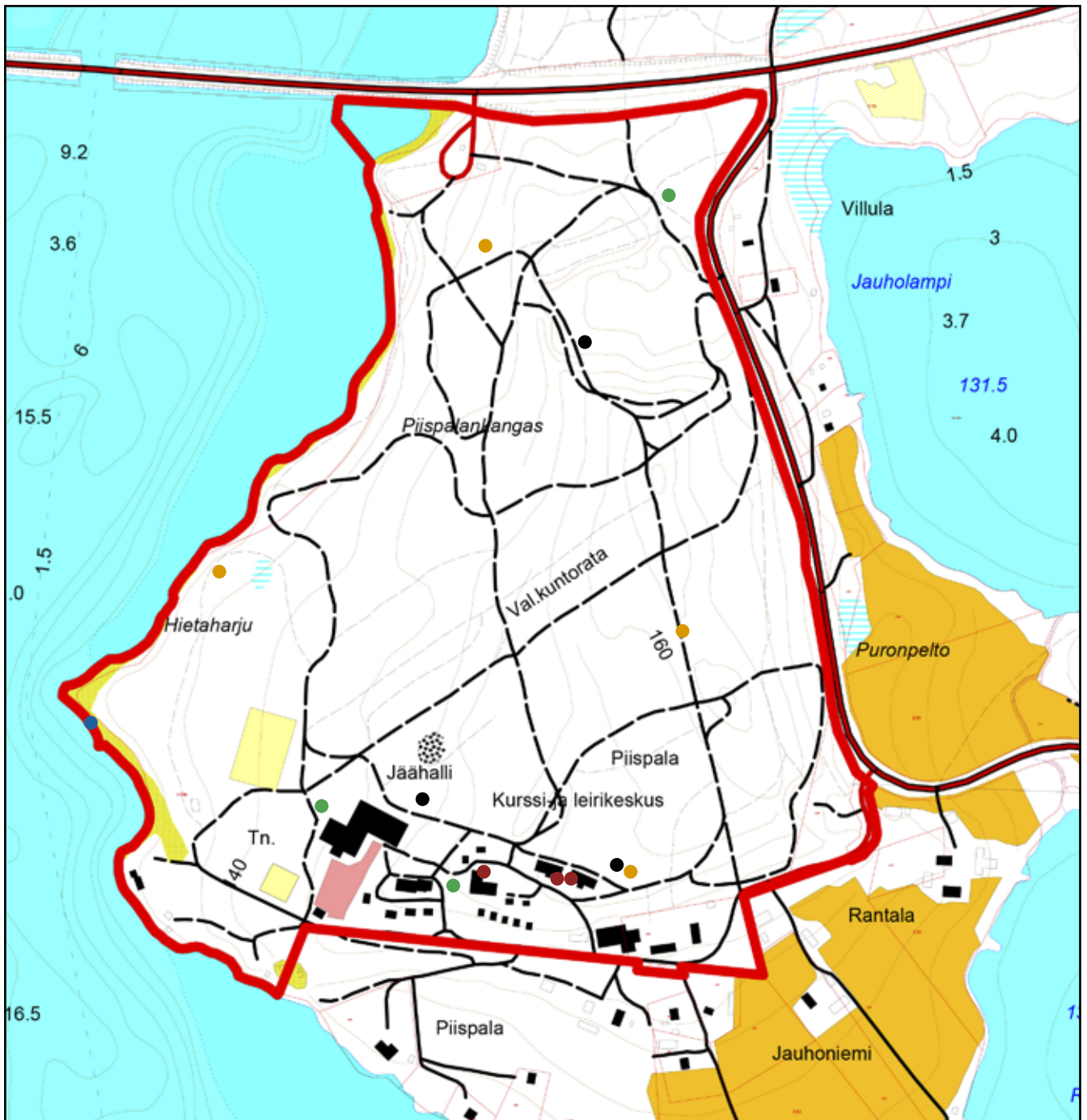
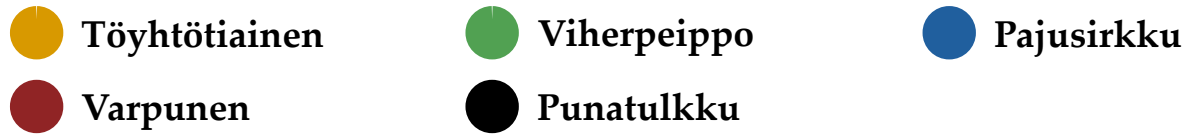
Reviirikartta 2.

Haarapääskyn (1 pari), leppälinnun (5 pr), kivitaskun (1 pr),
pyrstötiaisen (1 pr) ja hömötiaisen (6 pr) reviirit.

Reviirikartta 3.

Töyhtötiainen (4 paria), varpusen (3 pr), viherpeipon (3 pr),
punatulkun (3 pr) ja pajusirkkun (1 pr) reviirit.

KASVILLISUUSSELVITYS

Piispalan asemakaava-alueen kasvillisuus ja luontotyyppit selvitettiin 10.8., mutta kevätlajistoa havainnoitiin myös linnustoselvitysten yhteydessä.

TUTKIMUSMENETELMÄT

Aluerajaus kierrettiin järjestelmällisesti läpi, jolloin kirjattiin kaikki löydetty putkilokasvilajit, myös puutarhoista ja pihoista villiintyneet lajit. Jokainen kuvio tyypiteltiin maastossa ja niiden rajat piirrettiin maastokartalle, sillä tarkoituksena oli löytää mahdolliset arvokohteet, kuten esimerkiksi metsä-, vesi- ja luonnonsuojelulain mukaiset elinympäristöt. Kustakin kuviosta kirjoitettiin yleisluonnehdinta ja mahdolliset lisätiedot. Selvityksessä käytetty nimistö on Suuren Pohjolan Kasvion (Mossberg & Stenberg 2005) mukainen.

PIISPALAN ASEMAKAAVA-ALUEEN KASVILLISUUDESTA

Tutkimusalue on kasvillisuuden kannalta yksipuolinen, sillä alue on lähes kauttaaltaan mäntyvaltaista kangasmetsää, joka vaihtelee mosaiikkimaisesti eri kangasmetsätyyppien välillä. Rantavyöhykkeellä esiintyy joukko kosteikkolajistoa, mutta kokonaisuutena lajistoa ei ole erityisen runsaasti. Kulttuurivaikutus keskittyy tutkimusalueen eteläosaan, jossa on Piispalan nuorisokeskus. Lukuisten rakennusten pihapiireissä kasvaa kohtalaisesti kulttuurilajistoa.

KUVIOKOHTAINEN KUVAUS

Tässä osiossa kuvataan jokaisen kasvillisuuskuvion (kuva 2) yleisluonnehdinta ja maankäyttösuositukset. Lisäksi tietoihin on lisätty luontotyyppien uhanalaisuusluokitus (Raunio ym. 2008). Nämä luokitukset (esimerkiksi EN = erittäin uhanalainen ja NT = silmälläpidettävä) on merkitty punaisella luontotyyppinimikkeen oikeaan reunaan. Mikäli kyseessä on viljelysalue tai jokin muu luontotyyppi, joka uupuu uhanalaisuusluokituksesta, käytetään pelkkää viivaa.

1. Vesialue

[–]

Alueen luoteislaidalla oleva pieni vesialue, jossa ei kasva mainittavasti vesikasvillisuutta. Rannan tuntumassa esiintyy lähinnä järviruokoa sekä muita rantakasveja, kuten esimerkiksi luh-takuusiota.

Maankäyttösuositus: kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja tai lakien mukaan suojeltavia luontotyyppejä, joten maankäytölle ei ole esteitä.

2. Lumiliikuntakeskus

[–]

Talvella käytössä oleva lumiliikuntakeskus, joka vastaa kasvillisuudeltaan maa-aineksenotto-alueita. Tyypillisiä kasveja ovat mäntyjen taimet, maitohorsma, siankärsämö, pujo, ahosuolaheinä ja rohtotädyke.

Maankäyttösuositus: kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja tai lakien mukaan suojeltavia luontotyyppejä, joten maankäytölle ei ole esteitä.

Kuva 2.
Piispalan asemakaava-
alueen kuviokohtaiset
rajaukset (kuviokartta).

3. Mustikkatyypin (MT) tuore kangas

[NT]

Mäntyvaltainen mustikkatyypin (MT) tuore kangas, jossa mustikka on valtalaji. Kuviolla on myös hieman variksenmarja-puolukkatyypin (EVT) kuivahkoa kangasta, jossa on nimensä mukaisesti runsaasti sekä variksenmarjaa että puolukkaa. Tyypillisiä ruohoja edustavat metsätähti ja oravanmarja. Perusheiniä ovat puolestaan metsälauha ja kevätpiippo. Kuvion länsilaidalla on kapea rantakasvillisuusvyöhyke, johon lukeutuu muun muassa viiltosara, järviruoko, luh-takuusio ja rantaluikka.

Maankäyttösuositus: kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja tai lakien mukaan suojeltavia luon-totyyppejä, joten maankäytölle ei ole esteitä.

4. Variksenmarja-kanervatyypin (EVT) kuivahko kangas

[NT]

Mosaiikkimaisesti vaihteleva ja laaja variksenmarja-kanervatyypin (EVT) kuivahko kangas, joka on kauttaaltaan mäntyvaltaista. Lehtipuustoa esiintyy niukasti, eikä se muodosta missään valtapuustoa. Kuvion luoteisosassa kulkee pohjois-eteläsuuntainen vanha törmä, jossa kasvaa runsaasti nuoria koivuja ja muuta lehtipuustoa. Tyypillisiä kasveja ovat kanervan ja variksen-marjan lisäksi myös puolukka, mustikka ja kangasmaitikka. Kuviolla on pienialaisesti myös puolukkatyypin (VT) kuivahkoa, mustikkatyypin (MT) tuoretta ja kanervatyypin (CT) kuivaa kangasta, mutta valtaosa on kuitenkin otsikon mukaista kangasmetsätyyppejä. Metsätyyppi vaihtelee paikoin voimakkaasti, minkä vuoksi yhtenäinen metsälohko olisi mahdollista pilkkoa useisiin kymmeniin pieniin kuvioihin, mutta se ei ole merkityksellistä kaavoituksen kannalta. Kuviolla risteilee useita retkeily- ja ulkoilupolkuja. Länsilaidalla on kapea hiekkarantavyöhy-

ke, jossa esiintyy muun muassa pohjanpajua, luhtakuusiota, viitakastikkaa ja rantaluikkaa. Se on kuitenkin niin kapea, ettei sitä ole rajattu erikseen.

Maankäyttösuositus: kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja tai lakien mukaan suojeltavia luontotyyppejä, joten maankäytölle ei ole esteitä.

5. Vanha maa-ainesottamo

[–]

Käytöstä poistettu vanha maa-aineksenottoalue, jossa kasvaa koivuja ja mäntyjä. Kasvillisuus on muuten varsin sekavaa, käsittäen muun muassa maitohorsmaa, ahojäkkärää, siiankärsämöä, puolukkaa, kanervaa ja heiniä. Kuvion läpi kulkee ulkoilureitti.

Maankäyttösuositus: kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja tai lakien mukaan suojeltavia luontotyyppejä, joten maankäytölle ei ole esteitä.

6. Piispalan alue

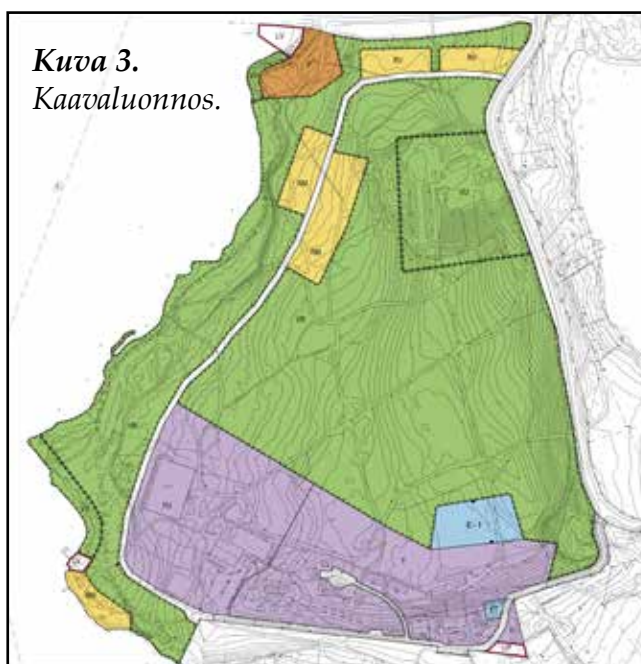
[–]

Laajahko nuorisokeskuksen alue, jossa on lukuisia rakennuksia erilaisista mökeistä jäähalliin. Rakennusten laiteilla on erilaisia pihapiirejä nurmikenttineen, parkkialueineen ja istutuksineen. Kuviolla on, erityisesti länsilaidalla, on myös samantyyppistä kangasmetsää kuin kuviolla 4, mutta se on virkistyskäytössä ja aluskasvillisuus on tallaantunut voimakkaasti muun muassa tempuradan liepeiltä.

Maankäyttösuositus: kuviolla ei ole erityisiä luontoarvoja tai lakien mukaan suojeltavia luontotyyppejä, joten maankäytölle ei ole esteitä.

PÄÄTELMÄT

Piispalan tutkimusalue on varsin tavanomaista kangasmetsää, joka on pääosin kuivahkoa kangasta. Hakkuualoja ja taimikoita ei kuitenkaan ole. Sen sijaan alueella on tiheä ulkoilureitistö, joka liittyy nuorisokeskuksen toimintaan. Tutkimusalueelta ei löydetty huomionarvoisia elinympäristöjä, joten maankäytölle ei ole rajoituksia tai esteitä. Alustavan kaavarunkotarkastelun mukaan (kuva 3) suurin osa alueesta jäisi varsinaisen maankäytön ulkopuolelle, mikä on suositeltavaa, sillä kyseessä on nykymittakaavassa varsin yhtenäinen metsälohko. Rajaukselta löydettiin 132 putkilokasvia (taulukko 3), mikä on melko vähäinen määrä. Havaituista putkilokasveista yksikään ei lukeudu valtakunnalliseen tai alueelliseen uhanalaisuusluokitukseen. Lisäksi alueelta ei tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä (Suomen ympäristökeskus 2016).

Taulukko 3. Piispalan selvitysalueella esiintyvät putkilokasvilajit aakkosjärjestyksessä. Tähdellä merkityt ovat puutarhalajeja tai viljelysjäänteitä.

Laji	Tieteellinen nimi	Laji	Tieteellinen nimi
Ahojäkärä	<i>Gnaphalium sylvaticum</i>	Ketosilmäruoho	<i>Euphrasia stricta</i>
Ahokeltano	<i>Hieracium</i> (sektio) <i>vulgata</i>	Kevätpiippo	<i>Luzula pilosa</i>
Ahomansikka	<i>Fragaria vesca</i>	Kielo	<i>Convallaria majalis</i>
Ahosuolaheinä	<i>Rumex acetosella</i>	Kiiltopaju	<i>Salix phylicifolia</i>
Aitovirna	<i>Vicia sepium</i>	Kiiltotuhkapensas *	<i>Cotoneaster lucidus</i>
Alsikeapila	<i>Trifolium hybridum</i>	Kirjopillike	<i>Galeopsis speciosa</i>
Amerikanhorsma	<i>Epilobium adenocaulon</i>	Kissankello	<i>Campanula rotundifolia</i>
Haapa	<i>Populus tremula</i>	Koiranputki	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Harakankello	<i>Campanula patula</i>	Kotipihlaja	<i>Sorbus aucuparia</i>
Harmaaleppä	<i>Alnus incana</i>	Kotkansiipi *	<i>Matteuccia struthiopteris</i>
Harmaasara	<i>Carex canescens</i>	Kultapiisku	<i>Solidago virgaurea</i>
Heinätahtimö	<i>Stellaria graminea</i>	Kurjenjalka	<i>Comarum palustre</i>
Hieskoivu	<i>Betula pubescens</i>	Kurturuusu *	<i>Rosa rugosa</i>
Hietakastikka	<i>Calamagrostis epigejos</i>	Kylänurmikka	<i>Poa annua</i>
Hiirenvirna	<i>Vicia cracca</i>	Lampaannata	<i>Festuca ovina</i>
Huopakeltano	<i>Pilosella officinarum</i> ssp. <i>pilosella</i>	Leskenlehti	<i>Tussilago farfara</i>
Idänvirpiangervo *	<i>Spiraea chamaedryfolia</i>	Luhtakuusio	<i>Pedicularis palustris</i>
Isonokkonen	<i>Urtica dioica</i>	Luhtalemmikki	<i>Myosotis scorpioides</i>
Jokapaikansara	<i>Carex nigra</i>	Luhtasuoputki	<i>Peucedanum palustre</i>
Jouhivihvilä	<i>Juncus filiformis</i>	Luhtavuohennokka	<i>Scutellaria galericulata</i>
Juolavehnä	<i>Elytrigia repens</i>	Maitohorsma	<i>Epilobium angustifolium</i>
Juolukka	<i>Vaccinium uliginosum</i>	Metsäalvejuuri	<i>Dryopteris carthusiana</i>
Jänönsara	<i>Carex ovalis</i>	Metsäimarre	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>
Järvikorte	<i>Equisetum fluviatile</i>	Metsäkorte	<i>Equisetum sylvaticum</i>
Järviruoko	<i>Phragmites australis</i>	Metsäkurjenpolvi	<i>Geranium sylvaticum</i>
Kaitapihatatar	<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>neglectum</i>	Metsäkuusi	<i>Picea abies</i>
Kangasmaitikka	<i>Melampyrum pratense</i>	Metsälauha	<i>Deschampsia flexuosa</i>
Kanerva	<i>Calluna vulgaris</i>	Metsämaitikka	<i>Melampyrum sylvaticum</i>
Karvaskallioinen	<i>Erigeron acer</i>	Metsämänty	<i>Pinus sylvestris</i>
Karviainen *	<i>Ribes uva-crispa</i>	Metsätähti	<i>Trientalis europaea</i>
Kataja	<i>Juniperus communis</i>	Metsävaahtera *	<i>Acer platanoides</i>
Keltapensashanhikki *	<i>Dasiphora fruticosa</i>	Mustikka	<i>Vaccinium myrtillus</i>
Ketohopeahanhikki	<i>Potentilla argentea</i> ssp. <i>argentea</i>	Myrkkyykeiso	<i>Cicuta virosa</i>

Laji	Tieteellinen nimi	Laji	Tieteellinen nimi
Mökinpajuangervo *	<i>Spiraea x rosalba</i>	Puolukka	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Niittyhumala	<i>Prunella vulgaris</i>	Päivänkakkara	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Niittyleinikki	<i>Ranunculus acris</i>	Raita	<i>Salix caprea</i>
Niittynurmikka	<i>Poa pratensis</i>	Ranta-alpi	<i>Lysimachia vulgaris</i>
Niittynätkelmä	<i>Lathyrus pratensis</i>	Rantakukka	<i>Lythrum salicaria</i>
Niittysuolaheinä	<i>Rumex acetosa</i>	Rantaleinikki	<i>Ranunculus reptans</i>
Nuokkotalvikki	<i>Orthilia secunda</i>	Rantalemmikki	<i>Myosotis laxa</i>
Nurmihärkki	<i>Cerastium fontana</i>	Rantaluiikka	<i>Eleocharis palustris</i>
Nurmilauha	<i>Deschampsia cespitosa</i>	Rantamatara	<i>Galium palustre</i>
Nurmipiippo	<i>Luzula multiflora</i>	Rantanurmikka	<i>Poa palustris</i>
Nurmipuntarpää	<i>Alopecurus pratensis</i>	Ratamosarpio	<i>Alisma plantago-aquatica</i>
Nurmirölli	<i>Agrostis capillaris</i>	Rauduskoivu	<i>Betula pendula</i>
Nurmitädyke	<i>Veronica chamaedrys</i>	Rentohaarikko	<i>Sagina procumbens</i>
Nurmitähkiö, timotei	<i>Phleum pratense</i>	Rohtotädyke	<i>Veronica officinalis</i>
Ojakellukka	<i>Geum rivale</i>	Rönsyleinikki	<i>Ranunculus repens</i>
Ojakärsämö	<i>Achillea ptarmica</i>	Sananjalka	<i>Pteridium aquilinum</i>
Oravanmarja	<i>Maianthemum bifolium</i>	Sarjakeltano	<i>Hieracium umbellatum</i>
Peltokorte	<i>Equisetum arvense</i>	Savijäkkärä	<i>Gnaphalium uliginosum</i>
Peltolemmikki	<i>Myosotis arvensis</i>	Suomenpihlaja *	<i>Sorbus hybrida</i>
Peltopillike	<i>Galeopsis bifida</i>	Suopursu	<i>Rhododendron tomentosum</i>
Peltopäikkämö	<i>Stachys palustris</i>	Terttualpi	<i>Lysimachia thyrsiflora</i>
Peltosaunio	<i>Tripleurospermum perforatum</i>	Tummarantaviihvilä	<i>Juncus alpinoarcticulatus</i> ssp. <i>alpinoarcticulatus</i>
Pietaryrtti	<i>Tanacetum vulgare</i>	Ulpukka	<i>Nuphar lutea</i>
Piharatamo	<i>Plantago major</i>	Unkarinsyreeni *	<i>Syringa josikaea</i>
Pihasaunio	<i>Matricaria suaveolens</i>	Vadelma	<i>Rubus idaeus</i>
Pihatähtimö	<i>Stellaria media</i>	Valkoapila	<i>Trifolium repens</i>
Pihasyreeni *	<i>Syringa vulgaris</i>	Vanamo	<i>Linnaea borealis</i>
Pohjanpaju	<i>Salix lapponum</i>	Variksenmarja	<i>Empetrum nigrum</i>
Pujo	<i>Artemisia vulgaris</i>	Viiltosara	<i>Carex acuta</i>
Pullosara	<i>Carex rostrata</i>	Viitakastikka	<i>Calamagrostis canescens</i>
Puna-ailakki	<i>Silene dioica</i>	Virpajaju	<i>Salix aurita</i>
Puna-apila	<i>Trifolium pratense</i>	Voikukka	<i>Taraxacum</i> sp.
Punanata	<i>Festuca rubra</i>	Vuorimänty *	<i>Pinus mugo</i>
Yhteensä			132 lajia

MAISEMALLISET ARVOT

Piispalan asemakaava-alueelle suunnitellaan lähinnä matkailua palvelevia rakennuksia luoteisosaan sekä asuntovaunualuetta pohjoisosaan (kuva 3 sivulla 17). Muilta osin alue jäisi alustavan kaavarunkotarkastelun perusteella ennalleen palvelemaan virkistyskäyttötarpeita. Matkailurakennuksia ja asuntovaunualuetta ei ole suunniteltu sijoitettavan rannan välittömään läheisyyteen.

Tutkimusalueen rantavyöhykkeisiin kohdistuu suurimmat maisemalliset vaikutukset, sillä avoimen vesialueen vuoksi rannat näkyvät kauas. Lisäksi luoteispuolella on Suurusluodon pengertie, josta avautuu näkymä suoraan asemakaava-alueen rannoille. Piispalan nuorisokeskuksen länsipuolella olevan Hietaharjun niemen pohjoispuolinen rantavyöhyke on arvioita maisemallisesti arvokkaaksi (kuva 4). Niemen eteläpuolista osaa ei ole arvioitu arvokkaaksi, sillä rannoille on jo kohdennettu maankäyttöä muun muassa erilaisten rakennusten muodossa.

Kaavarunkotarkastelu ei ole ristiriidassa maisemallisten arvojen kanssa, sillä rantavyöhyke jätetään ennalleen. Tällöin rannoilla säilyy luontainen puusto, joka peittää tämän arvioinnin mukaan riittävästi mahdollisesti paikalle rakennettavia rakenteita.

*Kuva 4.
Maisemallisesti arvokkaat
kohteet (punainen alue).*

Hietaharjun pohjoispuolen rantavyöhyke on arvioitu maisemallisesti arvokkaaksi.

KIRJALLISUUS

Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001:

Natura 2000 -luontotyyppiopas. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

From, S. (toim.) 2005:

Paahdeympäristöjen ekologia ja uhanalaiset lajit. Suomen ympäristö 774. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Geologian tutkimuskeskus 2016:

Maankamaran karttapalvelu. <www.gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Hotanen, J-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A., Tonteri, T. 2008:

Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. Metsäkustannus.

Jakobsson, N. (toim.) 2008:

Ympäristön- ja luonnonsuojelu 2008. Lakikokoelmat. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Jokinen, A., Nygren, N., Haila, Y. & Schrader, M. 2007:

Yhteiselo liito-oravan kanssa. Liito-oravan suojelun ja kasvavan kaupunkiseudun maankäytön tarpeiden yhteensovittaminen. Suomen ympäristö 20/2007. Pirkanmaan ympäristökeskus.

Kovar, R., Brabec, M., Vita, R. & Bocek, R. 2009:

Spring migration distances of some Central European amphibian species. Amphibia-Reptilia 30: 367–378.

Kwet, A. 2009:

European Reptile and Amphibian Guide. New Holland Publishers. United Kingdom.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 2002:

Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. 2. painos. Metsälehti kustannus. Helsinki.

Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005:

Suuri Pohjolan Kasvio. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Pöntinen, B. 2001:

Liito-orava, Flygekorren. Omakustanne. Kirjapaino Stencca. Vaasa.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008:

Suomen luontotyyppien uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 8/2008. Osat 1 ja 2.

Saurola, P., Valkama, J. & Velmala, W. 2013:

Suomen Rengastusatlas. Osa 1. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. Helsinki.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:

Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa.
Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Suomen ympäristökeskus 2016:

Hertta-tietokanta.

Söderman, T. 2003:

Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M. & Below, A. ym. 2016:

Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Ympäristöministeriö a) luontodirektiivin II, IV ja V -liitteiden lajit

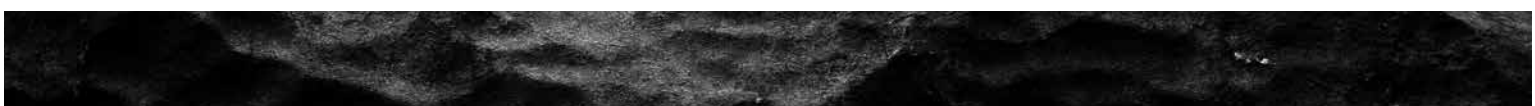
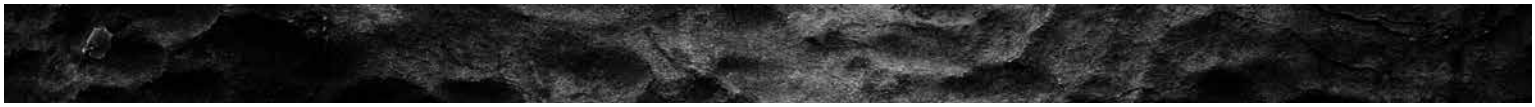
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9045&lan=fi#a7>.

Ympäristöministeriö 2001:

Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojele Suomessa.
Suomen ympäristö 459. Oy Edita Ab. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005:

Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Moniste 16 s.

Kannonkoski 2016

Piispalan nuorisokeskuksen asemakaavan,
Öijänniemen ranta-asemakaavan ja Piispalan
lähiympäristön kyläyleiskaavan
arkeologinen inventointi

Hans-Peter Schulz 7.10.2016

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologista inventointia Kannonkosken Piispalan nuorisokeskuksen asemakaavan, Öijänniemen ranta-asemakaavan ja Piispalan lähiympäristön kyläyleiskaavan alueilla. Alueet sijaitsivat Soinin keskustasta 4,2 – 6,9 km luoteeseen. Niiden laajuus on noin 2,63 km². Kenttätyön teki FM/MA Hans-Peter Schulz 24.-26.9.2016, yht. 2,5 kenttätyöpäivää.

Inventoinnissa kartoitettiin neljä esihistoriallista muinaisjäännöskohdetta (1 Likolahti pyyntikuoppajärjestelmä, 2 Piispalankangas pyyntikuoppajärjestelmä, 3 Piispala Uimaranta esihistoriallinen leiripaikka, 4 Rantala kivi-kautinen löytöpaikka), kolme historiallista muinaisjäännöskohdetta (5 Likolahti 2 rakennusjäännös, 6 ja 7 Piispalankangas 2 ja 3 tervahaudat) sekä kaksi muuta havaintoa. Kahden 1700-luvun kantatalon (Piispala ja Jauhoniemi) taustatiedot selvitettiin, mutta niiden tarkka sijainti jäi puutteellisen kartta-aineiston takia avoimeksi.

Tämän hetken layoutin perusteella voidaan arvioida ainoastaan Öijänniemen asemakaavan vaikutusta muinaisjäännöskohteisiin. Tiestö ja kunnallistekniikka ovat pääosin jo olemassa, RA-1 kortteilla ei ole vaikutusta, huoltoalueen ET-1 kohdalla voi olla vaikutusta kohteen 1 Likolahti alakohteeseen no. 13 pyyntikuoppa. Piispalan asemakaavan suunnittelussa on otettava huomioon muinaisjäännöskohteet ja aluerajaukset.

Sisällysluettelo

	S.
1. Perustiedot.....	4
2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät.....	5
2.1. Esiselvitys.....	6
2.2. Menetelmät.....	7
3. Maisema, topografia ja geologia.....	8
4 Maastokuvaukset ja valokuvat.....	9
5. Alueen aiempi maankäyttö.....	16
6. Tulokset.....	17
yleiskartta.....	17
7. Kohdehakemisto.....	18
8. Kohdetiedot.....	18
9. Aineistoluettelo.....	35
Liite Isonjaon täydennyskartta v. 1890	36

1. Perustiedot

Inventointialue: Kannonkosken Piispalan nuorisokeskuksen asemakaava, Öijänniemen ranta-asemakaava ja Piispalan lähiympäristön kyläyleiskaava Kannonkosken keskustasta 4,2 – 6,9 km luoteeseen.

Tilaaja: Kannonkosken kunta

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätyöaika: 24. - 26.9.2016, yht. 2,5 kenttätyöpäivää

Karttanumerot: TM35-lehtijako, P4321L, P4322L
vanha yleislehtijako, 2333 05, 08

Korkeus: n. 130 – 165 m mpy

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto (digitaalinen ja paperikopio), Keski-Suomen museo (digitaalinen kopio)

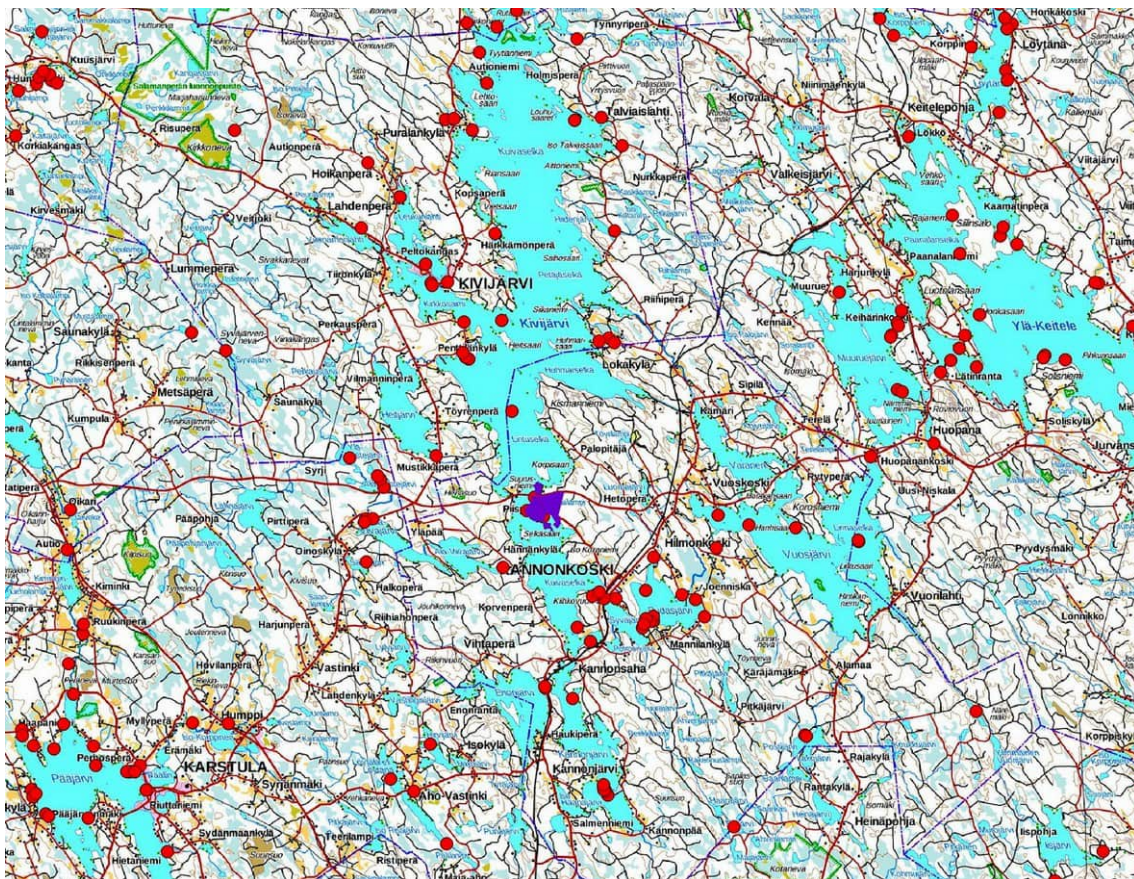
Aiemmat tutkimukset:

tarkastus A.-L. Hirviluoto 1962

kuntainventointi T. Jussila 1989

tarkastus M. Kumpulainen 2006

Aiemmat löydöt: KM 25398; Rantalasta piikärki (hukassa), kourutaltta ja reikäkirves (Lybeckin kokoelma)

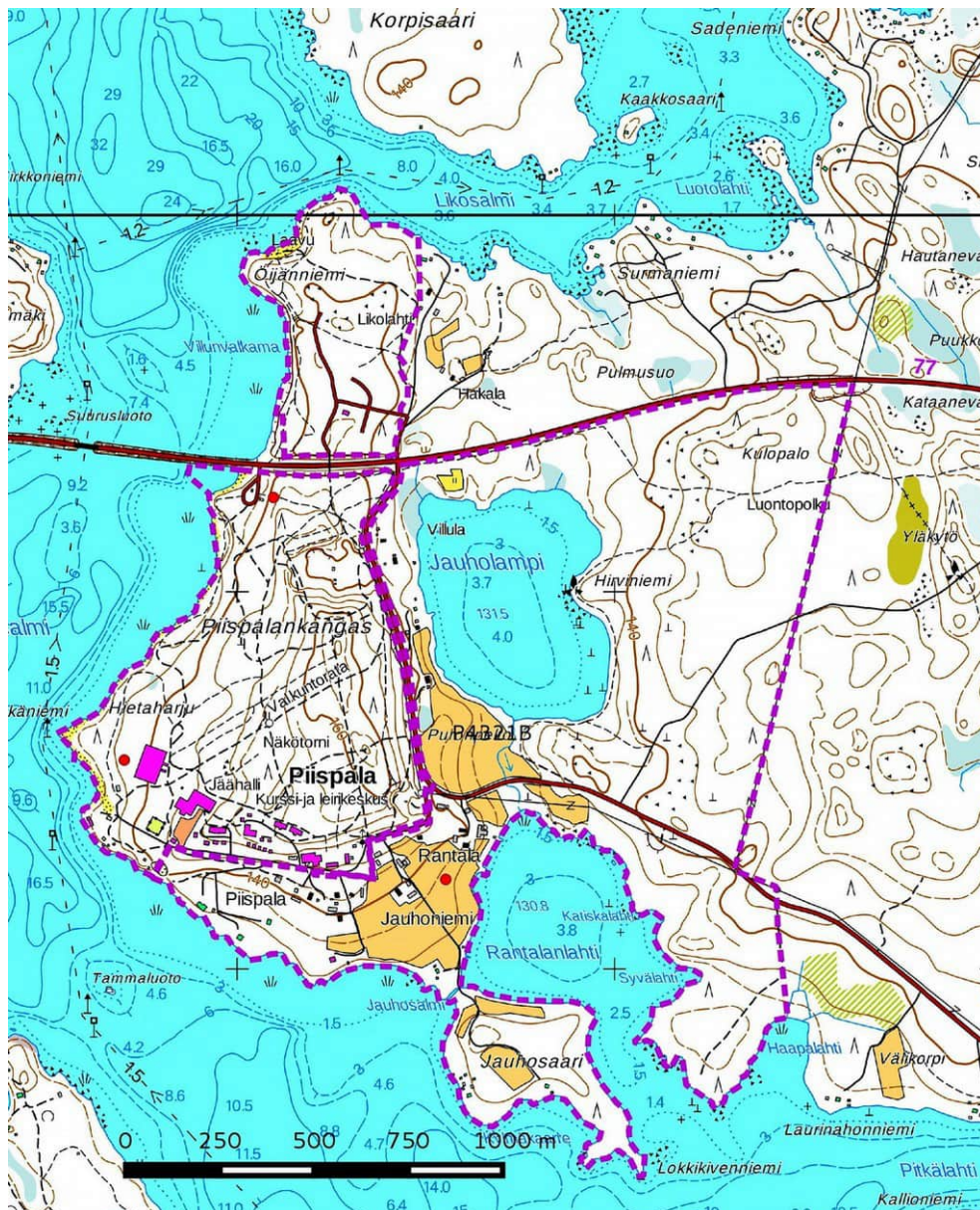
Kartta 1. Hankealueiden sijainti. Tunnetut muinaisjäännökset punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:250 000, 9/2016.

2. Inventoinnin lähtökohdat ja menetelmät

Kannonkosken kunnan luoteisosassa Kivijärven itäpuolella on kolme kaavahankealuetta: Piispalan nuorisokeskuksen asemakaava, Oijänniemen ranta-asemakaava, joka muutetaan asemakaava-alueeksi ja Piispalan lähiympäristön kyläyleiskaava. Niiden kokonaispinta-ala on yhteensä 2,63 km².

Piispalan harjujaksolta, joka sijaitsee hankealueen länsiosassa, tunnetaan laaja esihistoriallinen pyyntikuop-pajärjestelmä (Piispalankangas, mj-tunnus 1000006082), esihistoriallinen leiripaikka (Piispala Uimaranta, mj-tunnus 216010008) ja kivikautinen löytöpaikka (Rantala, mj-tunnus 1000010427).

Kartta 2. Kaava-alueiden rajat violettina katkoviivana; tunnetut muinaisjäännökset punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016.

Kartta 3. Ortoilmakuva. Kaava-alueiden rajat violettina katkoviivana; tunnetut muinaisjäännökset punaisena pisteenä. Maanmittauslaitoksen ortokuvat 9/2016 >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?> .

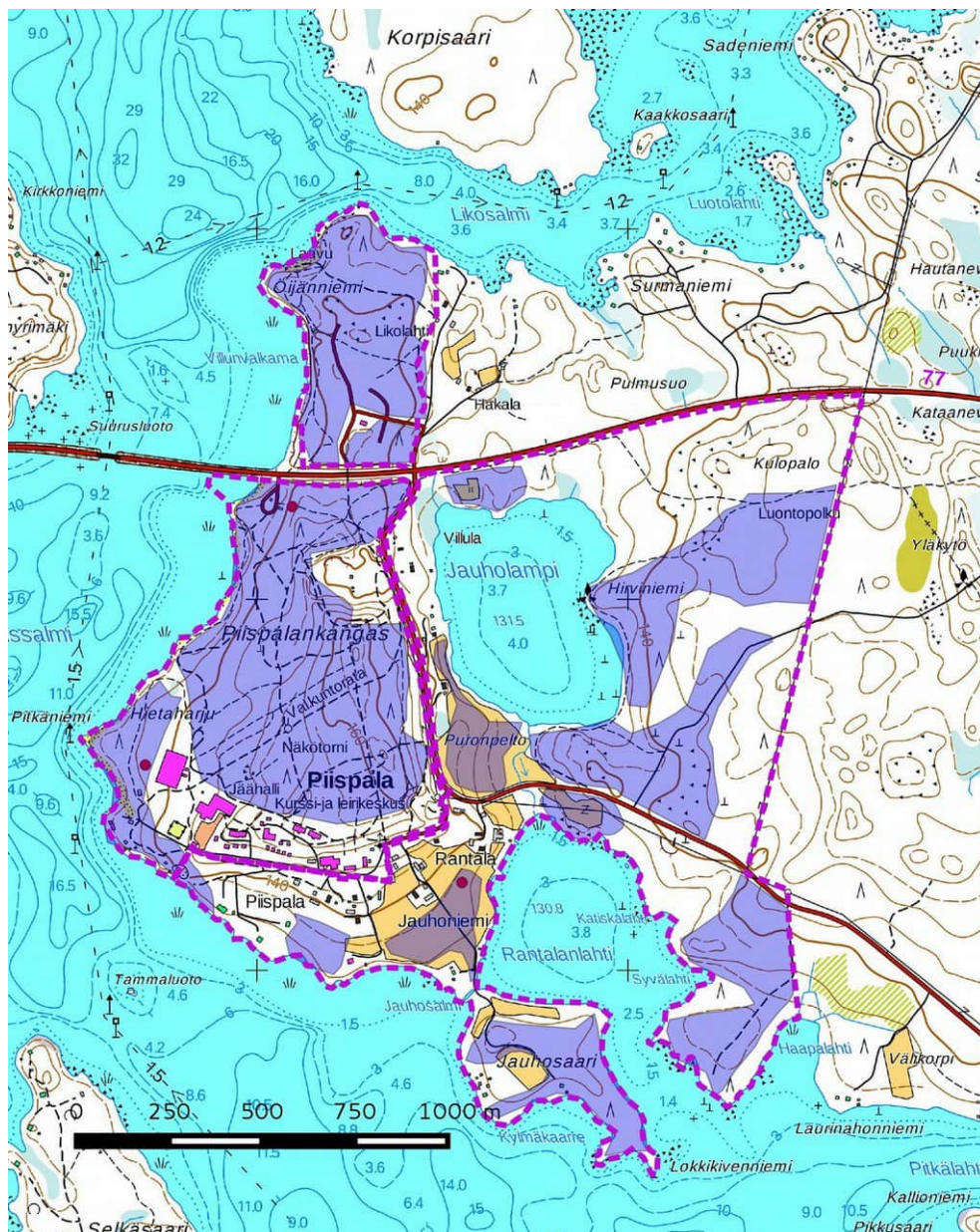
2.1. Esiselvitys

Muinaisjäännösten paikallistaminen ja arviointi perustuu hankealueella ja lähiseudulla aikaisemmin tehtyjen arkeologisten selvitysten tuloksiin. Näiden tietojen lisäksi esiselvityksessä käytetään erilaisia aineistoja, joiden avulla erotetaan muinaisjäännösten sijainnin kannalta relevantit alueet. Esihistoriallisten kohteiden osalta kaukokartoituksessa keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat sekä korkeusmalli. Laserkeilausaineistoa ei ole vielä saatavilla ko. alueelta. Historiallisen ajan kohteita etsitään topografian, kirjallisuustietojen, perimätiedon, paikannimistön ja internetistä löytyvän historiallisen karttamateriaalin avulla, kuten pitäjänkarttojen, rajakarttojen, tie- ja liikennekarttojen, sotilaskarttojen tai myös alueesta laadittujen vanhimpien peruskarttojen avulla.

2.2. Menetelmät

Maastoinventoinnissa tarkastettiin melko kattavasti asemakaava-alueet, lukuun ottamatta muokattuja alueita (sorakuoppia yms.), rakennettuja sekä muokattuja piha-alueita. Kyläyleiskaava-alueella tarkastettiin mahdollisia otollisia alueita, karkeita lohkarieikkoja, pakettipeltoja ja osaa avohakkuualueista ei tarkastettu. Koekuoppia tehtiin useissa kohdissa harjun länsiosassa ja rakennusjäännöksen kohdalla (kohde 5), useimmat kuoppakohteet kairattiin. Työssä käytettiin EGNOS-yhteensopivaa paikanninta Garmin GPSmap 62s, Samsung Galaxy Tab3 tabletti-tietokonetta, QuantumGis 2.8 -ohjelmaa paikkatietohallintaan ja GrassGis 7.0 -ohjelmaa terrain-analyysiin.

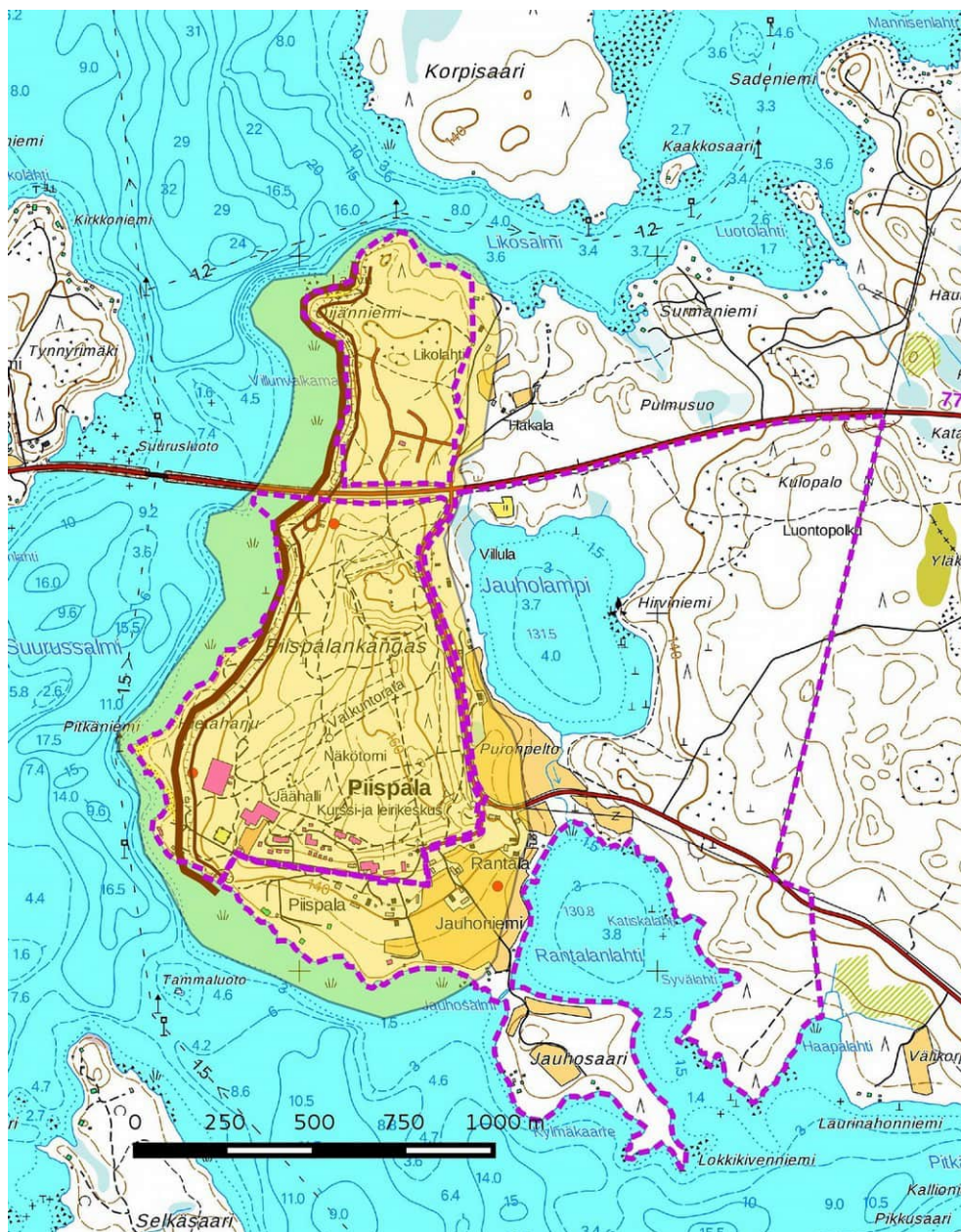

Kartta 4. Inventoidut alueet sinisenä, kaava-alueiden rajat violettina katkoviivana. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016.

3. Maisema, topografia ja geologia

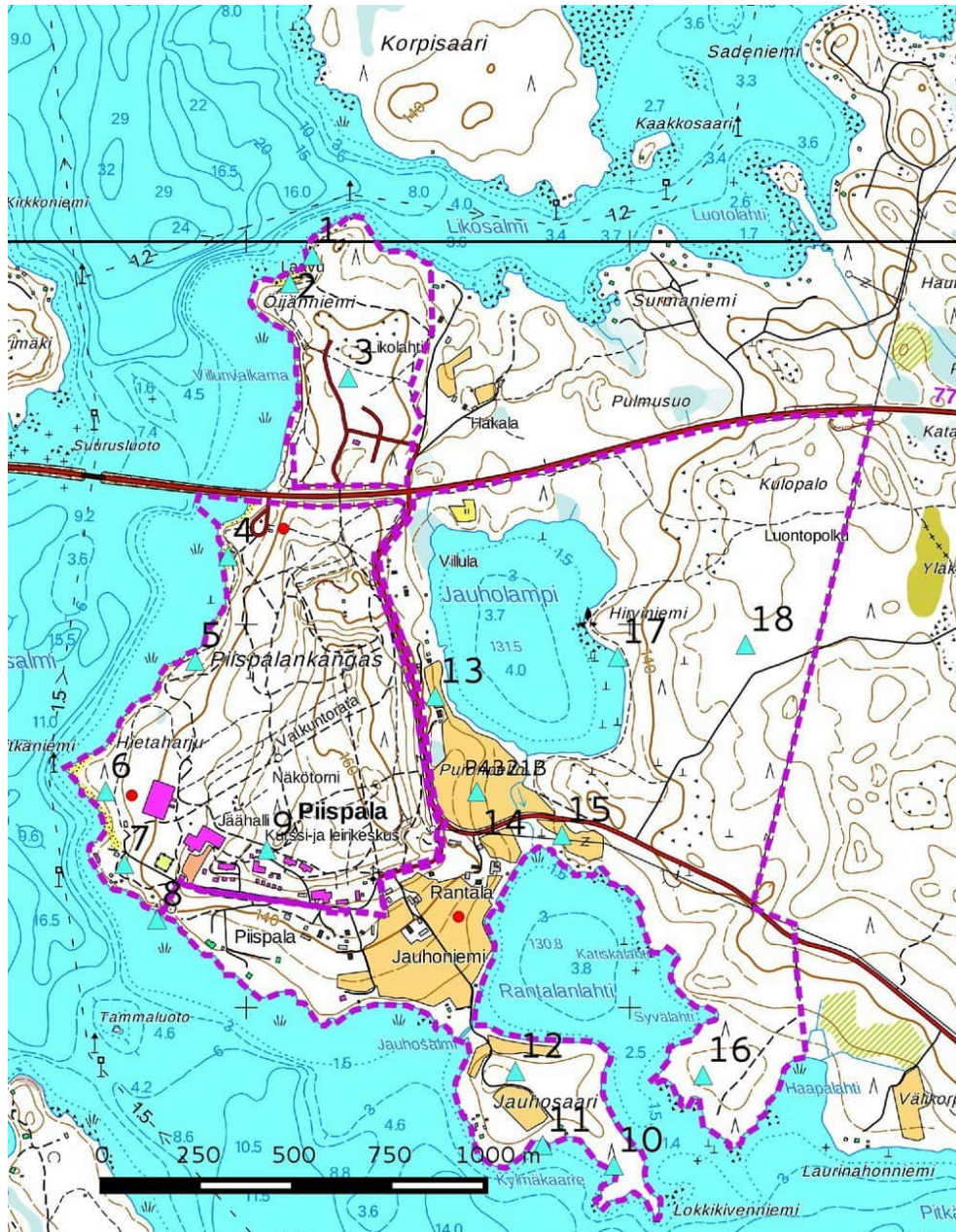
Mannerjäätikkö vetäytyi alueelta noin 10 300 – 10 100 vuotta sitten, jolloin suuri osa kunnasta oli vielä veden alla Ancylusjärven peittämänä. Piispalankankaan harju nousi vedestä n. 9500 – 8 700 vuotta sitten, pian sen jälkeen noin 8 600 vuotta sitten Kivijärvi kuroutui Ancylusjärvestä. Piispalankankaan 2,1 km pitkä ja alun perin n. 1 km leveä ja 30 m korkea harjujakso hallitsi alueen maisemakuva. Alkuperäinen läntinen rantaviiva sijaitsi Kivijärven kuroutumisen jälkeen noin 100 metriä lännempänä nykyisellä matalalla vesialueella, se siirtyi eroosion takia pikku hiljaa 100 – 150 m itään, nykyinen rantatörmä on merkitty kartalle 5 ruskeana kaksoisviivana. Eroosio loppui melkein kokonaan, kun Kivijärven vedenpintaa laskettiin metrillä Kämärin voimalan rakentamisen yhteydessä vuonna 1957. Harjun itäpuoliset alueet ovat melko kivistä pohjamooreenia ja huuhtoutunutta kumpumoreenia. Harjun eteläosassa sijaitsee Piispalan kurssi- ja leirikeskus lukuisine rakennuksineen, niiden kaakkoispuolella on kaksi maatilaa ja niiden pellot. Suurin osa harjasta toimii ulkoilualueena, sen itäpuoliset moreenialueet ovat pääosin metsätalouskäytössä.

Kartta 5. Piispalan harju merkitty keltaisena, nykyinen törmä ruskeana kaksoisviivana. Syke, pohjavesiaineisto. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016.

4. Maastokuvaukset ja valokuvat

Kartta 6. Kuvauspaikat 1 – 18 turkoosina kolmiona. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 9/2016. Karttaselitykset ks. kartta 2.

Kuva 1. Öijänniemen luoteiskärjen hiekkaranta kuvattu lounaaseen.

Kuva 2. Kivijärvi kuvattu Öijänniemen luoteiskärjestä pohjoiseen. Oikealla harjun ytimen huuhtoutunutta kivikkoa.

Kuva 3. Harjun ytimen kivikkoa Öijänniemen korkeimmassa kohdassa, kuvattu koilliseen.

Kuva 4. Piispalan harjun rantatörmä vt:n 77 eteläpuolella. Törmän eroosioon vaikuttavat enää ulkoilureitit, kuvattu pohjoiseen.

Kuva 5. Harjun rantatörmä leirialueen pohjoispuolella. Kuvattu itään.

Kuva 6. Piispalan leirintäalueen pohjoisosa kuvattu koilliseen. Maan pinta on kulunut koko alueella.

Kuva 7. Vanhoja siirrettyjä rakennuksia (Piispalan talon piha-rakennuksia ?) leirintäalueen lounaisosassa, kuvattu etelään.

Kuva 8. Piispalan eteläinen rantavyöhyke kuvattuna kaakkoon. Matala umpeen kasvanut ranta.

Kuva 9. Uusi tie kurssikeskuksen pohjoispuolella, kuvattu länteen.

Kuva 10. Lökkikivenniemi kuvattu etelään. Huuhtoutunutta kivikkoa, matala kivinen mutainen rantavyöhyke.

Kuva 11. Jauhosaaren eteläkärki kuvattu lounaaseen. Huuhtoutunut kivipalle veden rajassa.

Kuva 12. Jauhosaaren korkeimmassa kohdassa on osittain raivattua kivikkoa, jossa kasvaa tiheä kuusimetsä. Maannos, raivatut alueet ja kasvillisuus viittaavat vanhaan kaskialueeseen. Kaskiröykkiöitä ei havaittu.

Kuva 13. Jauhoholmen länsipuolinen ranta-alue, rantavyöhykkeen yläpuolella on pieni kesannolla oleva pelto.

Kuva 14. Puronpelto Jauhoholmen eteläpuolella, kuvattu koilliseen.

Kuva 15. Heinäpelto Rantalahden pohjoispuolella, kuvattu kaakkoon.

Kuva 16. Kivikkoinen niemi Syvälahden kaakkoispuolella, osittain avohakattua, osittain nuorta ja varttunutta kasvatusmetsikköä.

Kuva 17. Kivikkoinen rantavyöhyke Jauholammen itäpuolella Hirviniemen kohdalla. Vaikeakulkuista karkeaa huuhtoutunutta kivikkoa.

Kuva 18. Kivikkoinen kangas Jauholammen itäpuolella, kankaan pohjoisosat on laajalti avohakattu ja muokattu.

5. Alueen aiempi maankäyttö.

Kivijärvi oli todennäköisesti esihistoriallisella ajalla tärkeä vesireitti Saimaalta (Keiteleen kautta) luoteeseen Lestijärven kautta Pohjanlahdelle. Lähialueelta tunnetaan runsaasti kivikautisia asuinpaikkoja. Etenkin Piispalanharjun länsi- ja etelälaita olivat otollisia asutukselle, mutta juuri nämä rantavyöhykkeet ovat tuhoutuneet voimakkaan eroosion seurauksena. Rantalan tilan irtolöydöistä piikärki ja kourutaltta ovat kivikautisia, reikäkirves on todennäköisesti pronssikautinen. Rautakautisia löytöjä ei tunneta lähialueelta.

Rakennusjäännös kohde 5 Likolahti voi olla merkki varhaisesta historiallisesta asutuksesta, ilman kaivaustutkimuksia ja ajoitusta asiaa ei kuitenkaan voida varmistaa (ks. kohdekuvaukset). Viimeistään 1700-luvun alku-puolella Piispalanharjun eteläkärkeen oli perustettu 2 taloa, Piispa ja Jauhoniemi, todennäköisesti molemmat kantatalojen paikat ovat jääneet nykyisen rakennetun alueen alle. Näihin taloihin liittyvät ilmeisesti tarvahaudet kohteissa 6 ja 7.

Kartta 7. Ote 1840-luvun pitäjänkartasta. Kartalle on merkitty Piispalan ja Jauhoniemen talot, kartan huonon kunnon takia Jauhoniemen sijainti on epäselvä. Tarkka laatimisvuosi ja tekijä eivät ole tiedossa.

6. Tulokset

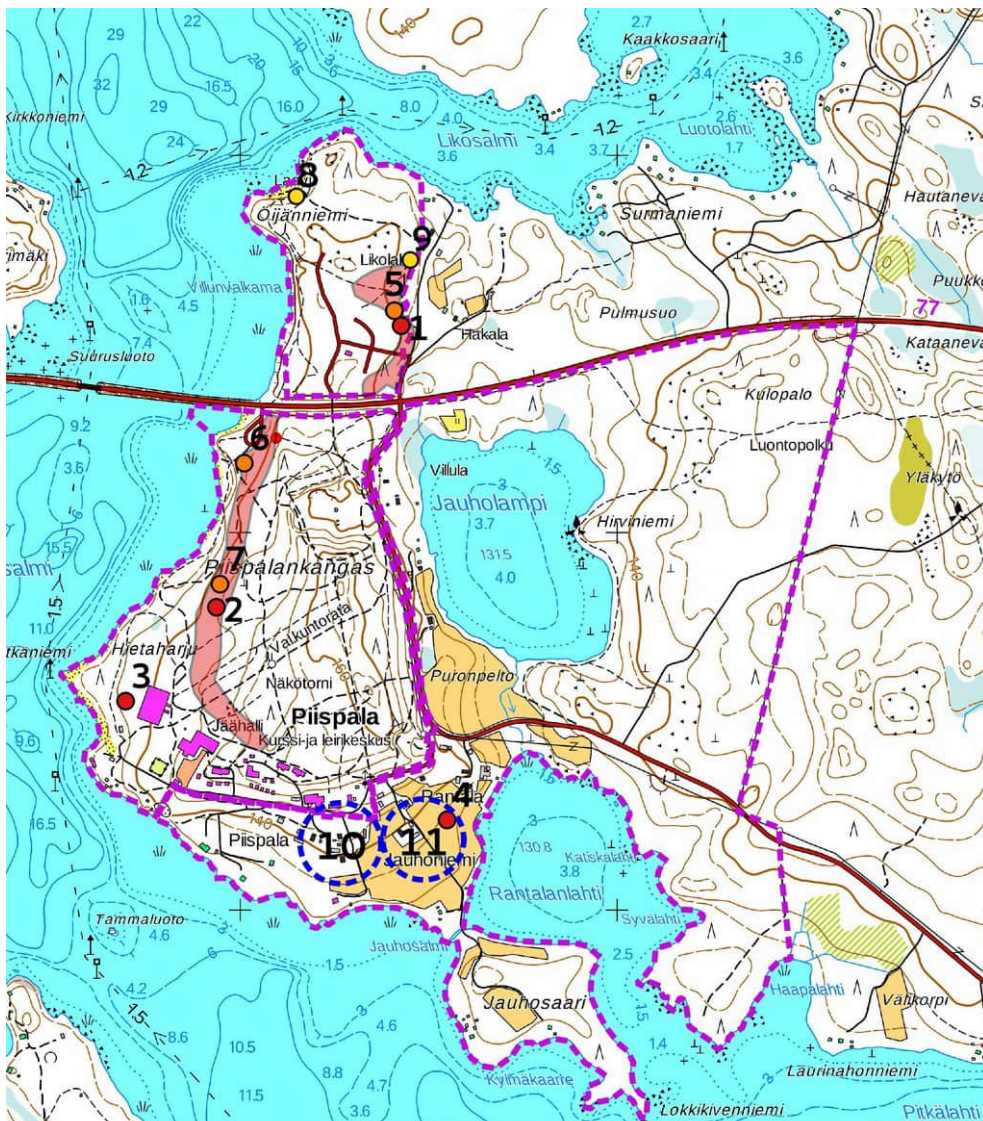
Inventoinnissa kartoitettiin neljä esihistoriallista muinaisjäännöskohdetta (1 Likolahti pyyntikuoppajärjestelmä, 2 Piispalankangas pyyntikuoppajärjestelmä, 3 Piispala Uimaranta esihistoriallinen leiripaikka, 4 Rantala kivi-kautinen löytöpaikka), kolme historiallista muinaisjäännöskohdetta (5 Likolahti 2 rakennusjäänös, 6 ja 7 Piispalankangas 2 ja 3 tervahaudat) sekä kaksi muuta havaintoa. Kahden 1700-luvun kantatalon (Piispala ja Jauhoniemi) taustatiedot selvitettiin, mutta niiden tarkka sijainti jäi puutteellisen kartta-aineiston takia avoimeksi.

Tämän hetken layoutin perusteella voidaan arvioida ainoastaan Öijänniemen asemakaavan vaikutusta muinaisjäännöskohteisiin. Tiestö ja kunnallistekniikka on pääosin valmiina, RA-1 kortteleilla ei ole vaikutusta, huoltoalueen ET-1 kohdalla voi olla vaikutusta kohteen 1 Likolahti alakohteeseen no. 13 pyyntikuoppa. Piispalan asemakaavan suunnittelussa on otettava huomioon muinaisjäännöskohteet ja aluerajaukset.

Lestijärvellä, 7. 10.2016

Hans - Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

Kartta 8. Kohteet 1 – 11. Esihistorialliset muinaisjäännöskohteet punaisena pisteenä, historialliset muinaisjäännöskohteet oranssina pisteenä, muut havainnot keltaisena pisteenä. Kantatalojen mahdollinen sijainti on merkitty sinisellä katkoviivalla. MML:n peruskarttarasteri 1: 20 000, 9/2016.

7. Kohdehakemisto

Kohde	sivu	tyyppi/ tyypin tarkenne	ajoitus	lkm	status
1. Likolahti	18	työ- ja valmistuspaikat pyyntikuoppajärjestelmä	esihistoriallinen	15	MJ
2. Piispalankangas	20	työ- ja valmistuspaikat pyyntikuoppajärjestelmä	esihistoriallinen	29	MJ
3. Piispala-Uimaranta	23	asuinpaikat / leiripaikat	esihistoriallinen	1	MJ
4. Rantala	24	löytöpaikat	kivikausi	1	(MJ)
5. Likolahti 2	25	asuinpaikat / rakennus- jäännökset	historiallinen	1	U
6. Piispalankangas 2	27	työ- ja valmistuspaikat tervahaudoat	uusi aika	1	U
7. Piispalankangas 3	29	työ- ja valmistuspaikat tervahaudoat	uusi aika	1	U
8. Öijänniemi	30	tulisijat	ajoittamaton	1	M
9. Likolahti 3	31	maakuopat	resentti	1	M
10. Piispala	32	asuinpaikat / kantatalot	uusi aika	1	
11. Jauhoniemi	32	asuinpaikat / kantatalot	uusi aika	1	

Taulukko. Status: U uusi muinaisjäännöskohde/löytöpaikka, MJ tunnettu muinaisjäännöskohde, KP muu kulttuuriperintökohde, M muu havainto.

8. Kohdetiedot

Esihistorialliset muinaisjäännökset

1. Likolahti

Mj-rekisteri: 1000006082 (Piispalankangas)
Laji: kiinteä muinaisjäännös
Mj-tyyppi: työ- ja valmistuspaikat
Tyypin tarkenne: pyyntikuoppajärjestelmä
Ajoitus yleinen: esihistoriallinen
Ajoitustarkenne:
Lukumäärä: 15
Rauhoitusluokkaehdotus: 2

Paikkatiedot:

Karttanumero: TM35-lehtijako, P4321L
 vanha yleislehtijako, 2233 08
Koordinaatit: P: 6989548 I: 408427 (keskipiste)
 z 139 m mpy (137 – 140 m mpy)
Kohteen raja: aluomainen, näkyvien rakenteiden mukaisesti (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät: pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat tutkimukset: tarkastus M. Kumpulainen 2006
Aiemmat löydöt: -

Huomautus: kohde mj-tunnus 1000006082 Piispalankangas on erotettu kahdeksi kohteeksi (1 Likolahti ja 2 Piispalankangas), koska niiden välinen etäisyys on yli 300 m ja ne sijaitsevat eri puolella harjun lakea.

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,45 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson itärinteellä. Kuivahko kangas, paikoitellen hieman soistunut. Varttunutta kasvatusmetsikköä, osa on hakattu.

Kuvaus:

Harjun pohjoisosassa, vt:n 77 pohjoispuolella harjun kivisen ytimen itäpuolella on 350 m pitkä ja paikoitellen 130 m leveä epäsäännöllinen 15 kuopan rykelmä. Kuoppien halkaisija on 2,5 – 3,5 m ja syvyys 0,4 – 0,8 m; joissakin on havaittavissa vallia. Huuhtoutumiskerroksen vahvuus kuopissa on 5 – 10 cm.

Vuonna 2006 oli kartoitettu enemmän kuoppia. Osa kuopista on kuitenkin melko resentejä (ei huuhtoutumiskerrosta, ohut humuskerros), yksi 4 kuopan rykelmä on erotettu omaksi kohteeksi (kohde 9, muut havainnot). On mahdollista, että muutama kuoppa on tuhoutunut tien ja kunnallistekniikan rakentamisessa. Muinaisjäännösräjauksen sisällä on myös historiallinen rakennusjäännös (kohde 5).

Vaikutusten arvio: Tiestö ja kunnallistekniikka ovat pääosin olemassa, RA-1 kortteleilla ei ole vaikutusta muinaisjäännökseen, huoltoalueen ET-1 kohdalla voi olla vaikutusta alakohteeseen no. 13 pyyntikuoppa.

Kuoppa 4 kuvattu länteen.

Kuoppa 8 kuvattu koilliseen.

Kohde 1, alakohteet ja numerot (siniset rombit), rajausta punaisena.
Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016; mk n. 1: 2 500.

2. Piispalankangas

Mj-rekisteri:

Laji:

Mj-tyyppi:

Tyypin tarkenne:

Ajoitus yleinen:

Ajoitustarkenne:

Lukumäärä:

Rauhoitusluokkaehdotus:

1000006082 (Piispalankangas)

kiinteä muinaisjäännös

työ- ja valmistuspaikat

pyyntikuoppajärjestelmä

esihistoriallinen

15

2

Paikkatiedot:

Karttanumero:

TM35-lehtijako, P4321L

vanha yleislehtijako, 2233 08

P: 6988802 I: 407938 (keskipiste)

z 144 m mpy (137 – 152 m mpy)

alueellinen, näkyvien rakenteiden mukaisesti (GPS-mittaus)

pintahavainnointi, kairaus

tarkastus M. Kumpulainen 2006

Aiemmat löydöt:

-

Huomautus: kohde mj-tunnus 1000006082 Piispalankangas (tarkastus M. Kumpulainen 2006) on erotettu kahdeksi kohteeksi (1 Likolahti ja 2 Piispalankangas), koska niiden välinen etäisyys on yli 300 m ja ne sijaitsevat eri puolella harjun lakea.

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,2 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson itärinteellä. Kuivahko kangas, paikoitellen hieman soistunut. Varttunutta kasvatusemetsikköä, ulkoilualue, jossa on ulkoilureittejä, näköalatorni, frisbeegolfrata ym.

Kuvaus:

Harjun keski- ja eteläosassa, vt:n 77 eteläpuolella harjun kivisen ytimen länsipuolella on 990 m pitkä ja keskimäärin 60 m leveä 29 kuopan jono. Jono alka heti valtatie eteläpuolella, suuntautuu harjun loivalla länsirinteellä etelään ja kaartaa jäähallin lähellä kaakkoon. Kuoppien halkaisija on 3 – 4,5 m ja syvyys 0,4 – 1,0 m, paikoitellen vallia havaittavissa. Huuhtoutumiskerros on monissa kuopissa melko tumma, ehkä osittain noensekainen, väri voi myös johtua paikoitellen rehevästä aluskasvillisuudesta, kerroksen vahvuus on useissa kuopissa yli 10 cm. Vuonna 2006 oli kartoitettu enemmän kuoppia. Muutama kuoppa on melko resentti (ei huuhtoutumiskerrosta, ohut humuskerros). Muinaisjäännösrajaus sisällä on myös kaksi tervahautaa (kohdet 6 ja 7).

Vaikutusten arvio: Muinaisjäännösrajaus on otettava huomioon kaavan suunnittelussa.

Kuoppa 16 kuvattu etelään.

Kuoppa 26 kuvattu luoteeseen.

Kuoppa 32 kuvattu lounaaseen.

Kohde 2, alakohteet ja numerot (siniset rombit), rajausta punaisena.
Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016; mk n. 1: 5 000.

3. Piispala-Uimaranta

Mj-rekisteri:

216010008

Laji:

kiinteä muinaisjäännös

Mj-tyyppi:

asuinpaikat

Tyypin tarkenne:

leiripaikat

Ajoitus yleinen:

esihistoriallinen

Ajoitustarkenne:

Lukumäärä:

1

Rauhoitusluokkaehdotus:

2

Paikkatiedot:

Karttanumero:

TM35-lehtijako, P4321L

vanha yleislehtijako, 2233 08

Koordinaatit:

P: 6988554 I: 407697

z 135 m mpy

Kohteen rajausta:

pistemäinen

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

inventointi T. Jussila 1989

Aiemmat löydöt:

KM 25398

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,1 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson länsilaidalla noin 3 m korkean törmän yläpuolella. Vieressä jäähalli, varttunutta kasvatusmetsikköä, ulkoilualue, jossa on ulkoilureittejä, kiipeilytelineitä, frisbeegolfrata ym.

Kuvaus:

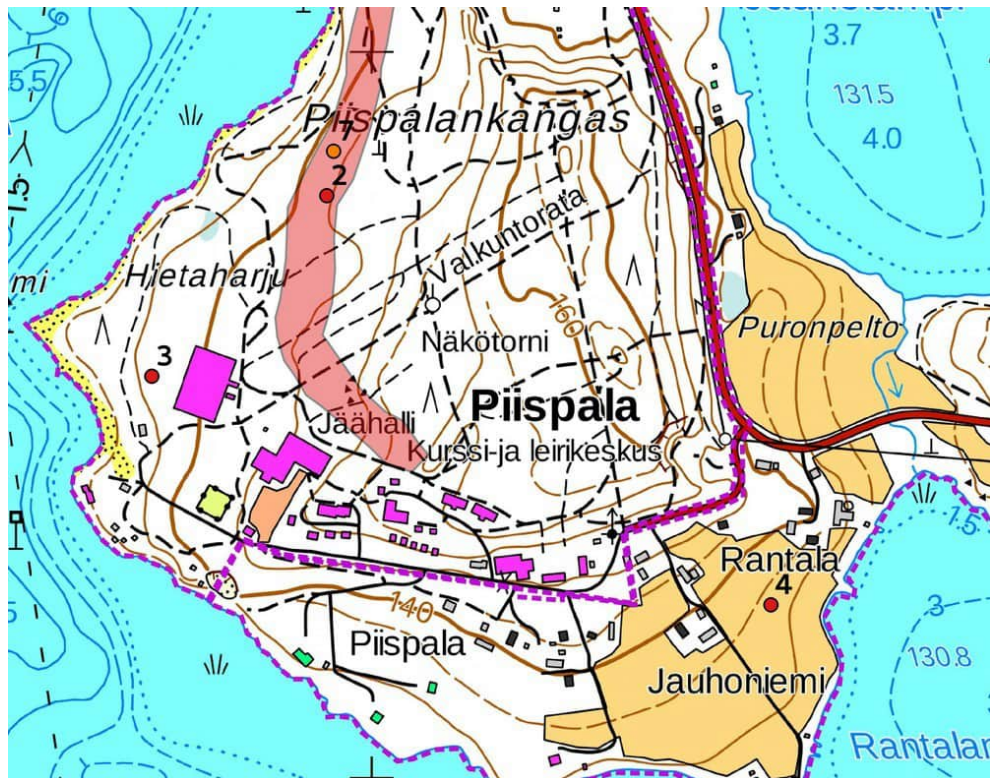
inventointi 1989: Paikka sijaitsee Piispalan kurssi- ja leirikeskuksen päärakennuksesta vajaa 600 m länsiluoteeseen, Suurussalmen sillan itätyvestä 830 - 850 m etelälounaaseen ja Kivijärven rannasta 100 m länteen, uimarannan itäpuolisella törmällä, tilojen Rn:o 11:8 ja 11:3 rajalla. Kyseessä on ehkä melko pienialainen leiripaikka, josta löytyi kvartsia ja palanutta luuta vain kahdesta koekuopasta. Samoissa koekuopissa oli myös likamaata, lopuissa koekuopissa ei ollut mitään asuinpaikkaan viittaavaa. Maaperä alueella on hiekkaa, kasvillisuus mäntyjä ja puolukoita. Topografialtaan alue on asuinpaikaksi sopiva.

Inventointi 2016: inventoinnissa tarkistettiin, että lähialue on ennallaan. Inventoinnin 1989 jälkeen viereen on rakennettu jäähalli, rakentamisen yhteydessä muinaisjäännöksen lähiympäristöä ei ole muokattu eikä kohde ole vahingoittunut.

Vaikutusten arvio: Muinaisjäännös on otettava huomioon kaavan suunnittelussa.

Kohde 3 kuvattu luoteeseen.

Kohteet 3 ja 4. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016; mk n. 1: 5 000.

4. Rantala

Mj-rekisteri:

Laji:
Mj-tyyppi:
Tyypin tarkenne:
Ajoitus yleinen:
Ajoitustarkenne:
Lukumäärä:
Rauhoitusluokkaehdotus:

1000010427

löytöpaikka
löytöpaikat
irtolöytöpaikat
kivikautinen

1 (3)

-

Paikkatiedot:

Karttanumero:

TM35-lehtijako, P4321L
vanha yleislehtijako, 2233 08

Koordinaatit:

P: 6988239 I: 408549
z 137 m mpy

Kohteen rajausta:

pistemäinen

Inventointimenetelmät:

pintahavainnointi

Aiemmat tutkimukset:

inventointi T. Jussila 1989

Aiemmat löydöt:

piikärki (hukassa), kourutalita ja reikäkirves (Lybeckin kokoelma)

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 5,3 km luoteeseen Piispalaharjun kaakkoislaidalla laajalla kaakoon viettävällä peltoalueella Rantalan ja Jauhoniemen talojen välissä.

Kuvaus:

inventointi 1989: "Rantalan isäntä muisti piiterän löytymisen ja jopa melko tarkasti näytti löytöpaikan (koordinaatit yllä), joka on talosta n 100 m SW. Paikka on laajan Piispalankankaan deltan lievettä ja maaperä koko niemessä on hieno lajittunut tasarakeinen hiekka. Kävelin huolellisesti läpi Rantalan ja naapuritilan Jauhoniemen itäpuoliset juuri kynnetyt pellot. Tulokset! Tarkastin korkeusvälin 131-140. Jauhoniemen itäpuoliset pellot olivat kaikki tukevasti nurmella ja havaintomahdollisuudet siellä olivat siten olemattomat Tarkastin

myös Rantalan pohjoispuoliset sänkipellot tuloksetta!"

Inventointi 2016: puolet peltoalueesta oli kynnetty, siltä ei tehty muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja. Mahdollisen löytöpaikan yläpuolinen alue on tiivistä rakennettua / piha-aluetta.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, ei kaavamerkintää.

Löytöpaikka (kuvan keskellä) kuvattu pohjoiskoilliseen.

Kartta sivulla 24.

Historialliset muinaisjäännökset

5. Likolahti 2

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäännös
Tyypin tarkenne:	asuinpaikat
Ajoitus yleinen:	talon jäännös
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	TM35-lehtijako, P4321L vanha yleislehtijako, 2233 08
Koordinaatit:	P: 6989588 I: 408409 z 139 m mpy
Kohteen rajausta:	pistemäinen, (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi koekuoppa, kairaus
Aiemmat tutkimukset:	tarkastus M. Kumpulainen 2006
Aiemmat löydöt:	-

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,3 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson itäosassa tasanteella pyyntikuoppajärjestelmä kohde 1 Likolahti rajauksen sisällä. Kuivahko hiekkakangas.

Kuvaus:

Paikalla on uunin jänneet, jonka ulkoreunan suorakulmainen muoto on vielä melko hyvin säilynyt, mitat 2,3 x 2,2 m, näkyvissä oleva korkeus n. 0,5- 0,6 m. Holvi ja suuaukko ovat sortuneet. Uuni oli tiivistetty savi/hiesu – hiekkasekoituksella, josta löytyi kivien välistä enää hiekkaa ja vähän silttiä. Uunin ympärillä on 20-30 cm paksu maa-/humuskerros, jonka alta löytyi nokinen tasainen hiesukerros, sen laajuutta ei pystytty selvittämään. Uunin eteläpuolella on matala, n. 20 cm syvä 3,5 x 2,5 m mittainen hieman epäsymmetrinen painanne, jonka pohjasta löytyi nokimaata. Todennäköisesti kyseessä on sama lattiataso kuin uunin ympärillä oleva hiesukerros. Rakenne on ilmeisesti savupirtin pohja, vastaavanlaisia kohteita on löydetty ainakin Suomussalmelta, Hyrynsalmelta, Pudasjärveltä ja Taivalkoskelta, Suomussalmen kohde on kartta-aineiston perusteella 1600-luvun puolesta välistä. Nämä syrjäisillä seuduilla sijainneet pienet savupirtit voitaneen mahdollisesti yhdistää varhaiseen historialliseen kaskiviljelyyn.

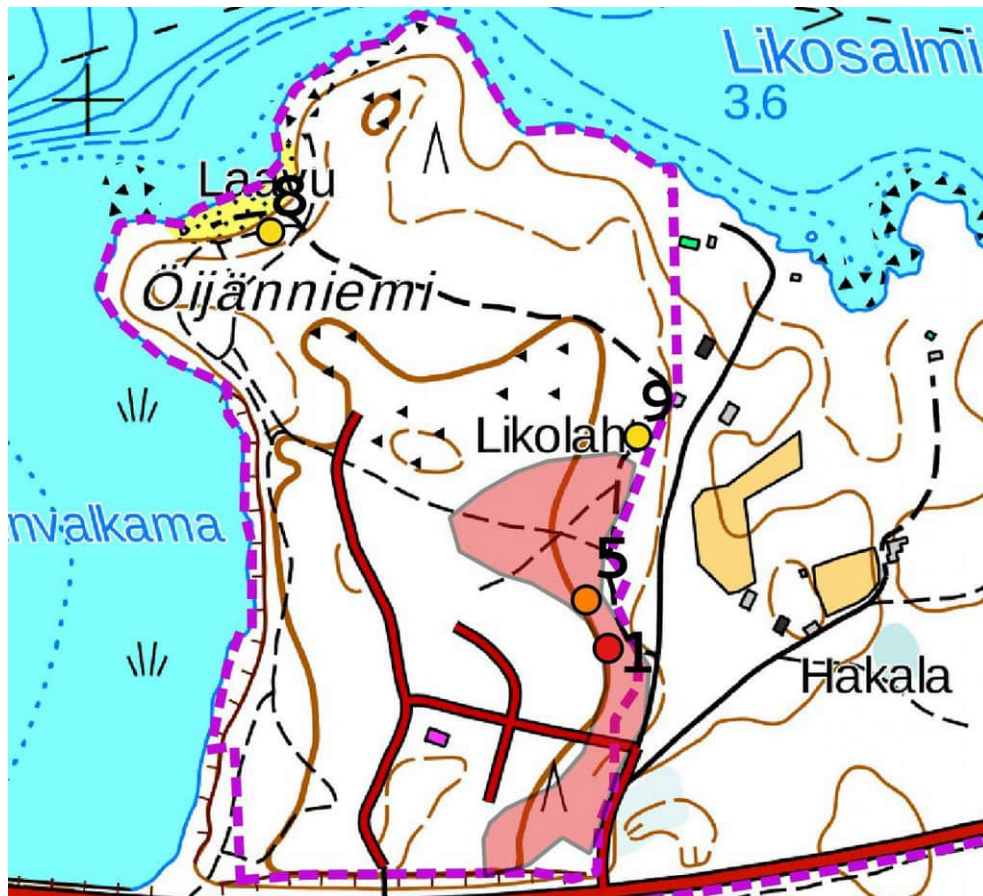
Vaikutusten arvio: Tämän hetken layoutin mukaan kaavalla ei ole vaikutusta muinaisjäännökseen

Uuni kuvattu etelään, takana sijaitsee painanne.

Uuni kuvattuna itään, edessä humuksen peittämä suuaukko, painanne on oikealla puolella.

Kohde 5. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016; mk n. 1: 5 000.

6. Piispalankangas 2

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Mj-tyyppi:	kiinteä muinaisjäänös
Tyypin tarkenne:	työ- ja valmistuspaikat
Ajoitus yleinen:	tervahaudoit
Ajoitustarkenne:	historiallinen
Lukumäärä:	uusi aika
Rauhoitusluokkaehdotus:	1
	2

Paikkatiedot:

Karttanumero:	TM35-lehtijako, P4321L
	vanha yleislehtijako, 2233 08
Koordinaatit:	P: 6989184 I: 408012
	z 137 m mpy
Kohteen rajausta:	pistemäinen, (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat tutkimukset:	tarkastus M. Kumpulainen 2006
Aiemmat löydöt:	-

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,35 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson länsilaidalla loivalla länsirinteellä pyyntikuoppajärjestelmä kohde 2 Piispalankangas rajauksen sisällä. Kuivahko hiekkakangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.

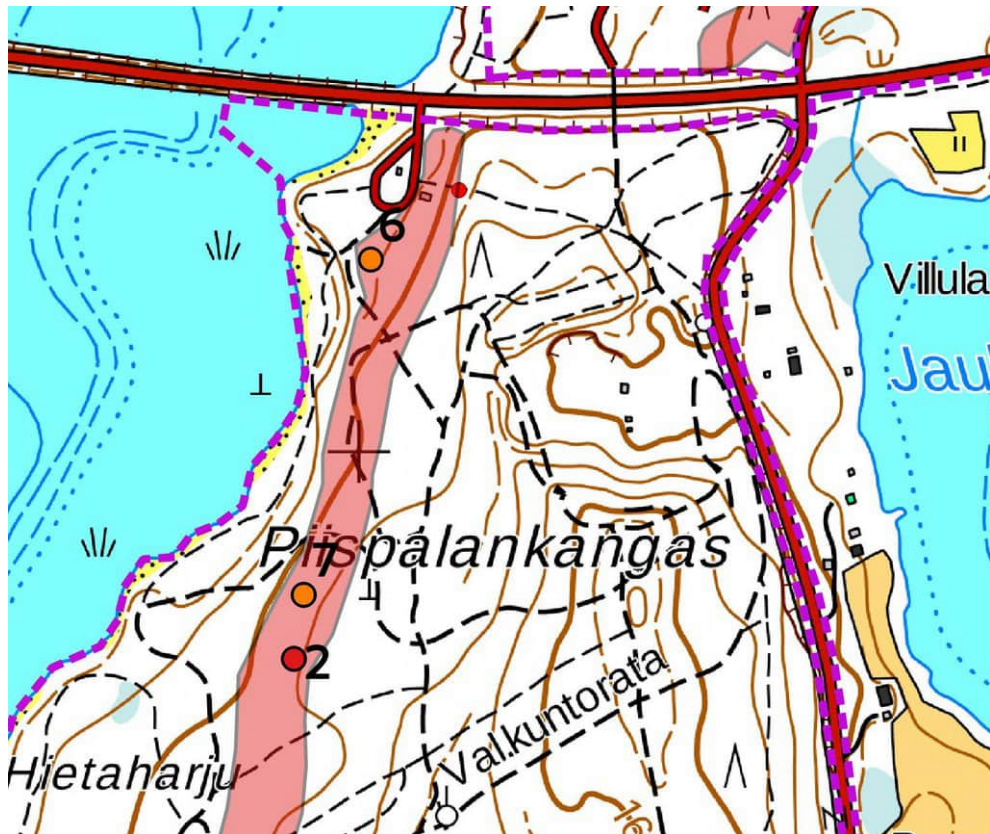
Kuvaus:

Paikalla on pieni tervahauta, halkaisija 6 m, kuopan halkaisija 3,5 m ja syvyys 0,5 m. Halssi suuntautuu länteen, pituus n. 3 m ja syvyys n. 1,5 m. Haudan päällä kasvaa isoja mäntyjä.

Vaikutusten arvio: Muinaisjäännös on otettava huomioon kaavan suunnittelussa.

Tervahauta kuvattu itään, halssi etualalla.

Kohteet 6 ja 7. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016; mk n. 1: 5 000.

7. Piispalankangas 3

Mj-rekisteri:

<i>Laji:</i>	-
<i>Mj-tyyppi:</i>	kiinteä muinaisjäännös
<i>Tyypin tarkenne:</i>	työ- ja valmistuspaikat
<i>Ajoitus yleinen:</i>	tervahaudat
<i>Ajoitustarkenne:</i>	historiallinen
<i>Lukumäärä:</i>	uusi aika
<i>Rauhoitusluokkaehdotus:</i>	1
	2

Paikkatiedot:

<i>Karttanumero:</i>	TM35-lehtijako, P4321L vanha yleislehtijako, 2233 08
<i>Koordinaatit:</i>	P: 6988864 I: 407947 z 143 m mpy
<i>Kohteen rajaus:</i>	pistemäinen, (GPS-mittaus)
<i>Inventointimenetelmät:</i>	pintahavainnointi, kairaus
<i>Aiemmat tutkimukset:</i>	tarkastus M. Kumpulainen 2006
<i>Aiemmat löydöt:</i>	-

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,15 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harujukson länsilaidalla loivalla länsirinteellä pyyntikuoppajärjestelmä kohde 2 Piispalankangas rajauksen sisällä. Tuoreehko hiekkakangas, varttunutta kasvatusmetsikköä.

Kuvaus:

Ison pyyntikuopan vieressä on tervahauta, halkaisija 5,5 m, kuopan halkaisija 3 m ja syvyys 0,5 m. Halssi suuntautuu länteen, pituus n. 2 m ja syvyys n. 1,1 m. Vallin päällä kasvaa isoja mäntyjä.

Vaikutusten arvio: Muinaisjäännös on otettava huomioon kaavan suunnittelussa.

Tervahauta kuvattu itään, halssi etualalla.

Muut havainnot

8. Öijänniemi

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Tyyppi:	muu havainto
Tyyppin tarkenne:	mahdollinen tulisija
Ajoitus yleinen:	ajottamaton
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	1
Rauhoitusluokkaehdotus:	-

Paikkatiedot:

Karttanumero:	TM35-lehtijako, P4321L vanha yleislehtijako, 2233 08
Koordinaatit:	P: 6989891 I: 408159 z 136 m mpy
Kohteen rajausta:	pistemäinen, (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi, koekuopitus
Aiemmat tutkimukset:	tarkastus M. Kumpulainen 2006
Aiemmat löydöt:	-

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,95 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson länsilaidalla törmän yläpuolella, varttunutta kasvatusmetsikköä.

Kuvaus:

Kaatumeen puun kannosta löytyi useita palaneita kiviä ja paikoitellen palanutta hiekkaa. Lähistöllä kaivetuista koekuopista ei tehty havaintoja, kaikissa kuopissa oli puhdasta hiekkaa. Tilanne viittaa siihen, että kannon alla oli yksittäinen tulisija.

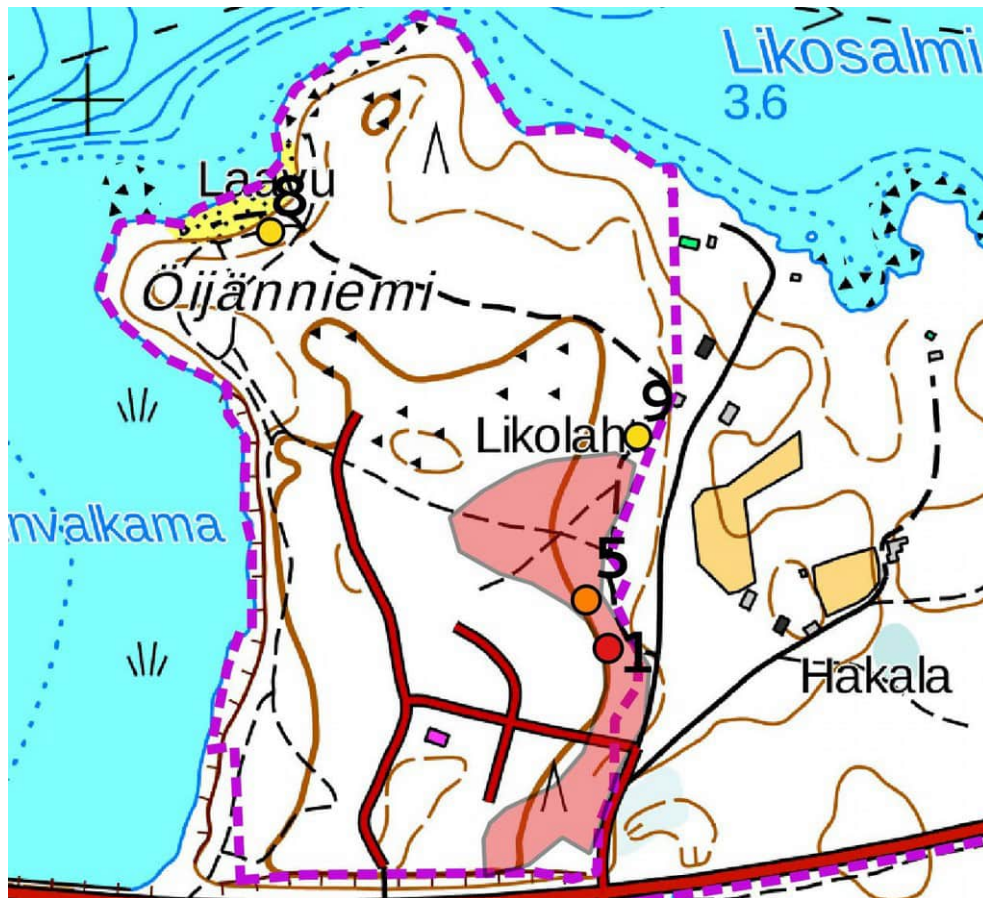
Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Palaneita kiviä kannon alla olleesta hiekassa

Tyypillinen profiili lähialueen koekuopissa

Kohteet 8 ja 9. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 9/2016; mk n. 1: 5 000.

9. Likolahti 3

Mj-rekisteri:

Laji:	-
Tyyppi:	muu havainto
Tyyppin tarkenne:	maakuoppa
Ajoitus yleinen:	resentti
Ajoitustarkenne:	
Lukumäärä:	4
Rauhoitusluokkaehdotus:	-

Paikkatiedot:

Karttanumero:	TM35-lehtijako, P4321L vanha yleislehtijako, 2233 08
Koordinaatit:	P: 6989723 I: 408452 z 138 m mpy
Kohteen raja:	pistemäinen, (GPS-mittaus)
Inventointimenetelmät:	pintahavainnointi, kairaus
Aiemmat tutkimukset:	tarkastus M. Kumpulainen 2006

Maastotiedot:

Kohde sijaitsee Kannonkosken keskustasta 6,6 km luoteeseen Kivijärven itäpuolella harjujakson itälaidalla tasanteella pyyntikuoppajärjestelmän kohde 1 Likolahti pohjoispuolella.

Kuvaus:

Paikalla on 4 kuoppaa tiheästi ryhmässä, halkaisija 1,5 – 2,5 m, syvyys 0,5 m, kuopissa on vain ohut humuskerros, jonka alla on puhdasta tai sekoittunutta hiekkaa, ei huuhtoutumiskerrosta. Kyseessä on mahdollisesti maanottokuopat.

Vaikutusten arvio: Ei vaikutusta.

Pohjoisin kuoppa kuvattu lounaaseen.

Kartta sivulla 31.

1700-luvun kantatalot

1700-luvun alusta on arkistotieto kahdesta kantatalosta, jotka sijaitsivat myöhemmän kartta-aineiston perusteella Piispalanharjun eteläosaosassa. Vanhin kartta seudulta on 1840-luvun pitäjänkartta, joka on huonokuntoinen ja ilmeisesti epätarkka (vertailu Suurusniemen talon sijaintiin), kartan avulla kuitenkin yritettiin määrittää talojen sijainti.

Taloihin viittaava arkistoaineisto:

Suur-Rautalampi Henkikirjat

1712 Kivijärvi Piispa Henrik Klemetsson, h Lisa, mor Valborg

1727 Kivijärvi Piispa Henrik Klemetsson, h Lisa

1738 Kivijärvi Piispa Henrik Klemetsson, sn Klemet

1741:Kivijärvi Piispa Klemet Henriksson, h Brita (Matsdr Kinnunen)

SAY Rautalampi, Laukaa, Viitasaari, Saarijärvi 1720-1739

Kivijärvi Bengtilä & Pispä, <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=500642>

Pispä, Henrik Klemetsson, h Lisa h. Clemet s.

SAY Rautalampi, Laukaa, Viitasaari, Saarijärvi 1740-1759

Kivijärvi Bengtilä & Pispä, <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=496278>

Narc: HisKi:

Kivijärvi vihityt

Vihitty Kylä Talo Mies Vaimo Kylä Talo

10.6.1750 Jauhoniemi Johan Hindrics: Maria Hemmingsdr

Kivijärvi kastetut

Syntynyt Kastettu Kylä Talo Isä Äiti Lapsi

11.5.1752 22.5.1752 Jauhoniemi Johan Pispain Maria Hemmingsdr Elisabeth

4.6.1754 16.6.1754 Jauhoniemi Piispala Joh: Piispain Maria Hämälätär Christina

28.1.1757 30.1.1757 Pispala Johan Pisp: Maria Maria

12.5.1759 4.6.1759 Jauhoniemi Pispala Johan Pispain Maria Kåvain Walborg

Kivijärvi haudatut

Kuollut Haudattu Kylä Talo Henkilö Kuolinsyy

27.4.1744 7.5.1744 Jauhoniemi B. Hendr. Clem.s. Pispainen 58 v.

22.3.1754 7.4.1754 Jauhoniemi Piispala gl. Wärd. Elisab. Jac.dr Bröstv. 69 v.

Ote 1840-luvun pitäjänkartasta (ks. myös kartta 7, s.16), johon on merkitty Piispalan ja Jauhoniemen talot.

10. Piispala (Piispa)

Mahdollisen sijaintialueen keskipiste (radius 75 m) p 6988177 i 408267.

Talo on erittäin suurella todennäköisyydellä sijainnut Piispalan kurssikeskuksen nykyisin rakennetulla alueella ja näin ollen sen jäännökset ovat tuhoutuneet.

11. Jauhoniemi

Mahdollisen sijaintialueen keskipiste (radius 75 m) p 6988187 i 408486.

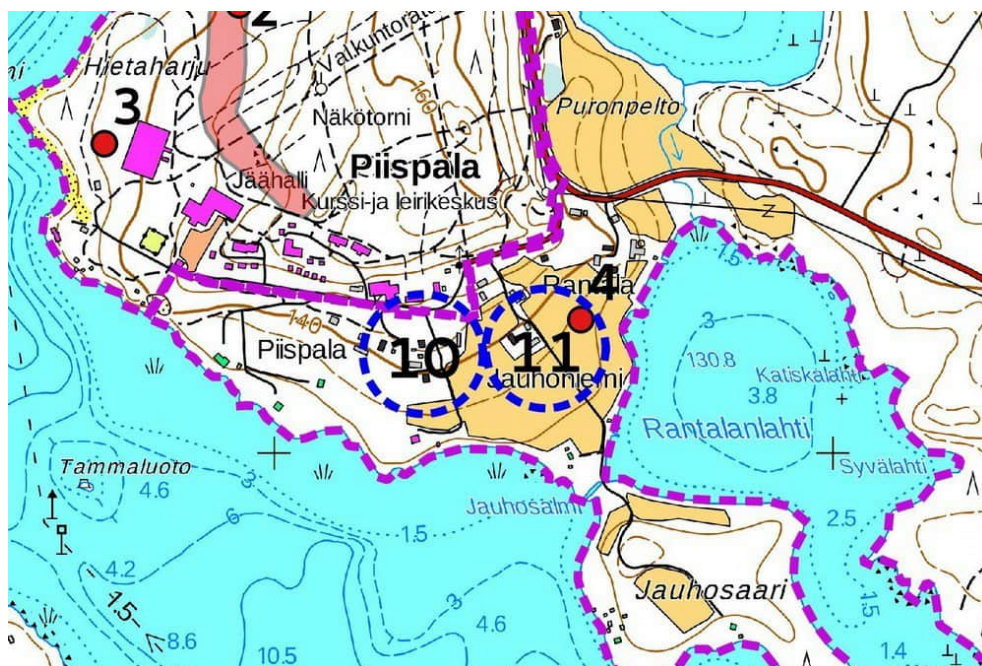
Talon merkintä pitäjänkartalle vastaa nykyistä peltoaluetta Rantalan ja Jauhoniemen välissä lähempänä nykyistä Jauhoniemen taloa. Merkintä on melko lähellä kivikautista löytöpaikkaa kohde 4 Rantala. Pelto oli inventointihetkellä kynnetty ja havaintomahdollisuudet hyvät. Siitä huolimatta alueelta ei havaittu mitään merkkejä, jotka viittaisivat vanhaan talon paikkaan. Ilmeisesti kantatalo on jäänyt nykyisen Jauhoniemen laajan rakennusryhmän ja pihapiirin alle.

Vuoden 1890 isojako täydennyskartan mukaan (Anna-Liisa Nisu, liite) silloiset rakennetut korttelit sijaitsivat Jauhoniemen osalta pohjoisempana, nykyisen tien risteyksen tuntumassa ja Piispalan osalta noin 150 m lännempänä ja hieman pohjoisempana nykyisen majoitusalueen kohdalla.

Koska vuoden 1890 sijainti poikkeaa huomattavasti v. 1840 kartan sijainnista, on oletettavissa (ottaen huomioon pitäjänkartan epätarkkuutta), että rakennuspaikat on siirretty 1800-luvun loppupuolella.

Pitäjäntkartalle merkityn talon sijainti on suunnilleen kuvan keskiosassa.

Kantatalojen mahdollinen sijainti (1840-luvun pitäjänkartan perusteella) on merkitty sinisellä katkoviivalla. MML:n peruskarttarasteri 1: 20 000, 9/2016.

9. Aineistoluettelo

Digitaalinen aineisto:

Geologian tutkimuskeskus,
<http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, <http://www.vanhakartta.fi/>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu,
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos,
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön rekisteriportaali, muinaisjäännösrekisteri ja Kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, Kannonkoski:
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>

Kapsi ry, >wms-server <http://tiles.kartat.kapsi.fi/ortokuva?>

Kansallisarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/>

Liite

Arkkitehtitoimiston Anna-Liisa Nisu lähettämä aineisto

Nykyinen pohjakartta (valkoiset viivat, nykyiset kiinteistönrajat sinisellä) suhteessa isojaon täydennyskarttaan. Jauhoniemen talo no. 2. osuu Jauhosaarentien ja Kurssitien risteyksen tuntumaan nykyisten kiinteistön RN:o 2:66 talousrakennusten tuntumaan, Piispalan konehallin itäpuolelle. Piispalan kantatalo osuisi kiinteistön RN:o 1:85 pihapiirin kohdalle.

RAKENNUSSELVITYS

Piispalan nuorisokeskuksen alue

Arkk.tsto Anna-L. Nisu

2.6.2021

SISÄLTÖ

1.	Yleisesti	4
1.1.	Aikaisemmat inventoinnit.....	4
1.1.1.	Maakunnallisesti arvokkaat alueet	4
1.1.2.	Alue- ja rakennusinventointi.....	4
2.	Kehityshistoriaa	6
2.1.	Asutushistoria.....	6
2.2.	Tiestö.....	8
3.	Rakennuskohteet.....	9
3.1.	Piispantupa - vanha koulurakennus.....	10
3.2.	Päärakennus.....	11
3.3.	Piispanhattu	11
3.4.	Piharakennus	12
3.5.	Ketunkolo ja Oravanpesä	12
3.6.	Koulutuskeskus, rivitalohuoneet	13
3.7.	Harjumökit	13
3.9.	Honkamökit ja Honkala	14
3.10.	Rantasauna ja grillikota	15
3.11.	Perinnerakennusryhmä.....	15
3.12.	Laavu.....	16
3.13.	Vesi- ja jääliikuntakeskus PiiSpa, ylipainehalli	16
3.14.	Huoltorakennuksia	17
3.15.	Pieneläinrakennukset.....	17
3.16.	Hiihtokeskus.....	17
4.	Viherympäristö, rakenteet, yksityiskohdat.....	18

1. Yleisesti

1.1. Aikaisemmat inventoinnit

1.1.1. Maakunnallisesti arvokkaat alueet

Piispalan nuoriso- ja leirikeskus sisältyy maakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Piispalan leirikeskus

Piispalan leirikeskus on opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksesta syntynyt kansainvälinen nuorten kurssi- ja leirikeskus. Helsingissä vuonna 1975 pidetyssä ETY -kokouksessa oli sovittu, että jokaisen maan tulee rakentaa tiloja jossa eri maista tulevat nuoret voivat tavata toisiaan. Leirikeskus perustettiin vuonna 1982 koulurakennukseen vuodelta 1938. Vähitellen alueelle on rakentunut matkailukeskus, jossa on monia erilaisia toimintoja ja palveluja matkailun ja virkistymisen ympärillä. Alueella on edelleen peruskorjattu ja uudistettu entinen koulu vuodelta 1938 ja sen vieressä päärakennus vuodelta 1991. Pihapiiriä täydentää jyrkän rinteen päälle vuonna 2013 rakennettu uusi päärakennus. Metsänrinteessä on myös eri vuosina 1980-2000 -luvuilla rakentunut mökkialue sekä hiekkarantaan päättyvä ranta-alue, jossa myös on tapahtumapuisto ja erityyppistä rakennettua ympäristöä, kuten mm. aidattu perinnepiha saunoineen ja hautatervan valmistukseen tarkoitettu alue. Leirikeskuksen ja uimarannan väliin jää myös vuonna 2005 valmistunut vesi- ja jääliikuntakeskus Piispa sekä DUOL -ylipainehalli. Ympärivuotisesti käytössä oleva kurssi- ja leirikeskus on yksi pohjoisen Keski-Suomen matkailun vetovoimakohteista ja nähtävyyksistä, jota kehitetään edelleen kansainvälisenä kohtaamispaikkana. Piispalalla on erityistä eurooppalaiseen kulttuuriseen integraatioon ja nuorisotyöhön liittyvää maakunnallista kulttuurista ja sivistyksellistä arvoa. Keskuksen alue on rakentunut pääosin 1900-luvun jälkipuolella ja 2000-luvulla maisemallisesti ja arkkitehtonisesti kiinnostavaksi ja näyttäväksi luonto- ja virkistysympäristöksi. Piispala rakennettuna ympäristönä kuvastaa Keski-Suomen maakuntastrategian mukaisia matkailun ja virkistymisen painopistealueita pohjoisessa Keski-Suomessa. (*Ote: Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016, Keski-Suomen Liitto, Keski-Suomen maakuntakaavan tarkistuksen taustaselvitysaineisto*).

1.1.2. Alue- ja rakennusinventointi

Keski-Suomen museo on inventoinut Piispalan alueen ja rakennuskohteet Kannonkosken modernin rakennusperinnön inventoinnin yhteydessä vuonna 2014.

Arviointi:

Piispalan toiminta on kansainvälisesti tunnettua ja sen vaikutukset heijastuvat suoraan Kannonkosken kirkonkylään. Piispalalla on valtakunnallista merkitystä leiri- ja kurssikeskuksena, paikallista historiallista merkitystä kouluna ja maakunnallista maisemallista merkitystä sekä paikallista rakennushistoriallista merkitystä (*Keski-Suomen museo 2014*).

Alueinventointi:

Kuvaus:

Piispalan matkailukeskuksen ympäristö sijoittuu Kannonkosken keskustaajamasta noin 6 kilometrin päähän luoteeseen, Jauhoniemeen Kivijärven rannalle. Alue on maastonmuodoiltaan Kivijärveen päättyvä harjun pää.

Piispala on opetusministeriön alainen, kansainvälinen nuorten kurssi- ja leirikeskus, joka on perustettu Piispalan entiselle koululle vuonna 1982. Piispalan alue koostuu entisen koulun (rakennusvuosi 1938) pihapiiriin rakentuneesta päärakennuksesta (vuodelta 1991), ruokalarakennuksesta ja luentotilasta, jotka muodostavat Piispalan ydinalueen. Pihapiiristä jyrkästi nousevan rinteen päällä on uusi, vuonna 2013 valmistunut päärakennus joka täydentää tiivistä pihapiiriä. Lisäksi alueeseen kuuluu metsärinteeseen sijoittuva, 1980–2000-luvuilla valmistunut mökkialue sekä hiekkarantaan päättyvä ranta-alue, jolle sijoittuu myös erityyppistä rakennuskantaa. Rannassa on muun muassa aidattu perinteitä mukailtu perinnepiha saunoineen ja hautatervan valmistukseen tarkoitettu alue. Lisäksi ranta-alueen ja mökkialueen väliin jää vuonna 2005 valmistunut vesi- ja jääliikuntakeskus Piispa sekä DUOL -ylipainehalli. Piispala on aktiivisessa käytössä ympäri vuoden (*Keski-Suomen museo 2014*).

Historia ennen leirikeskuksen perustamista

Oppivelvollisuuslain myötä alettiin hankkia koulua myös Piispalaan. Vuonna 1927 perustettiin Piispalan ja Talviaislahden yhteinen, 18- viikkoinen alakoulu. Koulu aloitti toimintansa vuokrahuoneissa Rantalassa. Yläkoulu aloitti toimintansa syksyllä 1935 Rantalassa, josta alakoulu oli siirtynyt jo vuonna 1931 Vihtori Pasasen taloon Niemelään. Piispalan koulun tontti saatiin lahjoituksena Enso-Gutzeit Oy:lta ja koulua alettiin rakentamaan v.1937. Koulu kuitenkin paloi ennen valmistumistaan. Uusi koulu tehtiin samoilla piirustuksilla ja koulutyö alkoi syksyllä 1938. Sotavuosina 1939–1942 koulu toimi vaihtelevasti. Piispalan koululla oli evakossa noin kahden vuoden ajan Valamon luostarin munkkeja ja koulua pidettiin Gideon Oinosen talossa sekä alakoulua Mattilan talossa. Piispalan koulu on rakennettu kaksiohjettaisen koulun tyyppipiirustuksilla. Samanlainen koulu on rakennettu 1930-luvulla myös Kannonsahalle. Koulun urakoi rakennusmestari Martti Leppävuori. Siinä oli kaksi luokkaa, koulukeitola sekä alakerrassa kahden huoneen ja keittiön asunto ja yläkerrassa huoneen ja keittiön asunto. Rakennuksen perustus on betonia ja runko hirttä. Katossa on alun perin ollut pienet frontonit. Koulu on vuorattu pystyllä peiterimalaudoituksella v.1953 tai 1954. Pihaan tehtiin 1930-luvun lopulla myös ulkorakennus, jossa oli navetta, sauna, liiteri ja ulkohuoneet. Rakennus purettiin Piispalan uuden päärakennuksen tieltä v. 1990. Piispalan koulu lakkautettiin v.1966. Tämän jälkeen koululla oli kesäisin leirejä, kunnes siitä tuli vuonna 1982 kansainvälinen kurssi- ja leirikeskus. (Keski-Suomen museo 2014).

Leirikeskus on rakennettu opetusministeriön varoilla. Ensimmäiseksi koulu korjattiin päärakennukseksi ja rakennettiin rinnalle luentotila-majoitusrakennus. Koulun luokista tehtiin ruokala, Wc-tiloja ja eteinen, yläkertaan tehtiin kurssikeskuksen toimisto ja asunto korjattiin johtajan asunnoksi. Pian alueelle rakennettiin myös ensimmäiset hirsimökit. 1980-luvulla kurssikeskukselle ostettiin Enso-Gutzeit Oy:ltä lisämaata niin, että männikkörinne ja ranta tulivat kurssikeskuksen käyttöön. (Keski-Suomen museo 2014).

Piispalan leirikeskuksen ollessa jo toiminnassa, järjestettiin alueella vuonna 1990 partiolaisten suurleiri Tervas-90.

Kartta partioleirialueesta v. 1990.

2. Kehityshistoriaa

2.1. Asutushistoria

Kannonkosken kunta perustettiin v. 1933. Osa Kannonkoskesta kuului sitä ennen Kivijärveen ja osa Viitasaareen. Jauhoniemen kylä, jossa Piispala sijaitsee, kuului Kivijärven kuntaan.

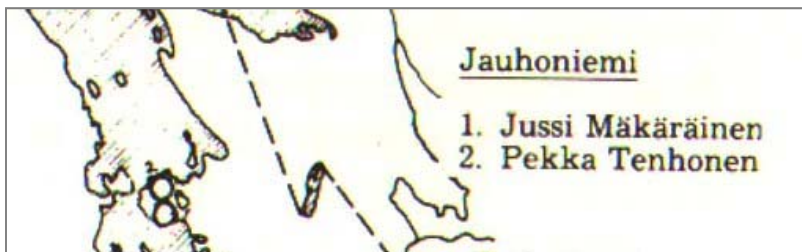
Kivijärvi oli vilkkaan eräntäynnin kohteena ensimmäisiltä kristillisiltä vuosisadoilta alkaen. Pohjois-Hämeen eräsijat merkittiin asiakirjoihin v. 1552 ja tällöin mainittiin Kivijärven tienoot ensimmäisen kerran asiakirjoissa.

Jauhoniemi on ollut ikivanha eräsija, siellä oli v. 1552 ja 1553 kaksi eräsijaa, jotka omisti Martti Pekanpoika Pälkäneen Sappeelta.

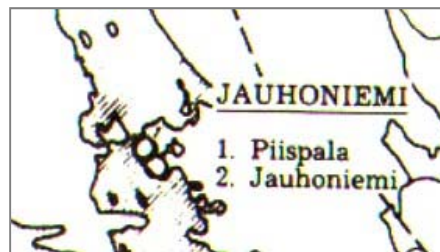
Jauhoniemestä kehittyi yksi asutuksen tyyssiä. Kylässä, jota **1560-luvulla** kutsuttiin nimellä Jauhotörmä ja Jauhoniemi, asui vuonna 1560 Juho Häkkinen ja Pekka Tenhonen. Juho Häkkinen häipyi lähteistä, mutta Jauhoniemeen jäi edelleen kaksi taloa, joista toista asui Juho Mäkäpäinen ja toista Olavi Tenhonen. Huom. kartassa talojen oletettu sijainti etelärannalla ja toinen Öijänniemen alueella. (Lähde: Kivijärven kirja; Kivijärven kunta ja seurakunta, Jyväskylä 1986)

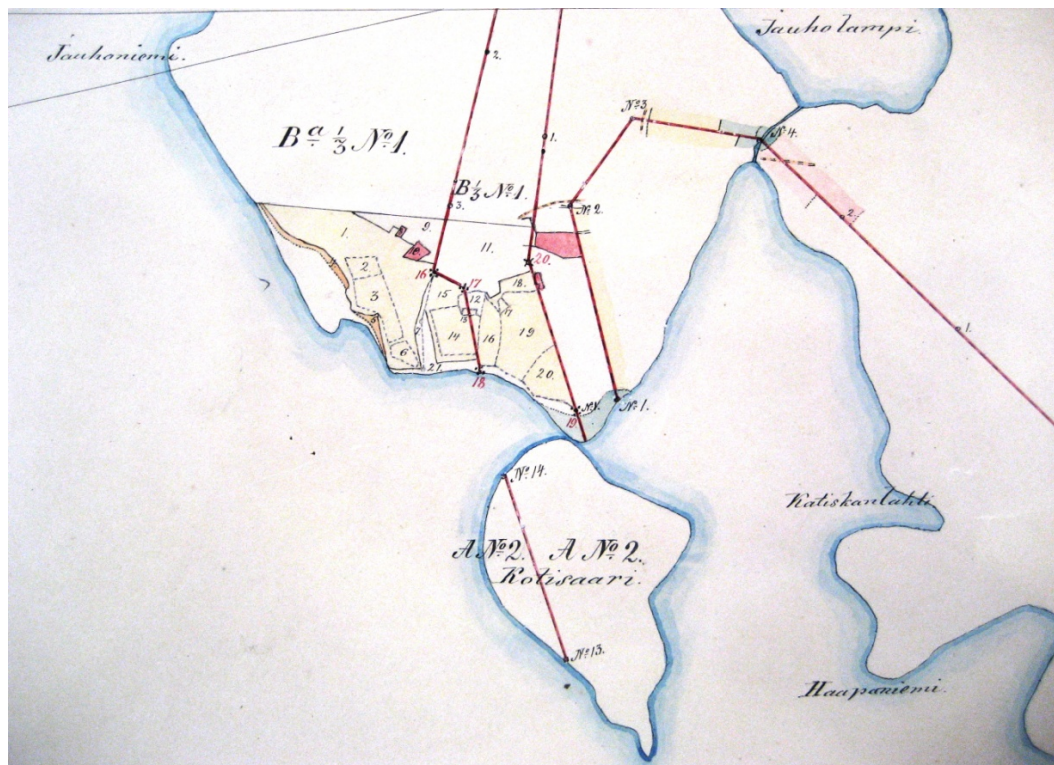
Eräsijat v. 1552 ja 1553. Jauhoniemessä oli kaksi eräsijaa (kaksi ympyrää kuvan yläosassa), joilla oli sama omistaja Martti Pekanpoika Pälkäneen Sappeelta. (Kuva: Kivijärven kirja).

Kivijärven lähteissä mainitut kylät, talojen haltijat ja talojen oletettu sijainti v. 1570. Pekka Tenhonen harjun pohjoisosassa, Jussi Mäkäpäinen harjun eteläosassa (Kuva: Kivijärven kirja).

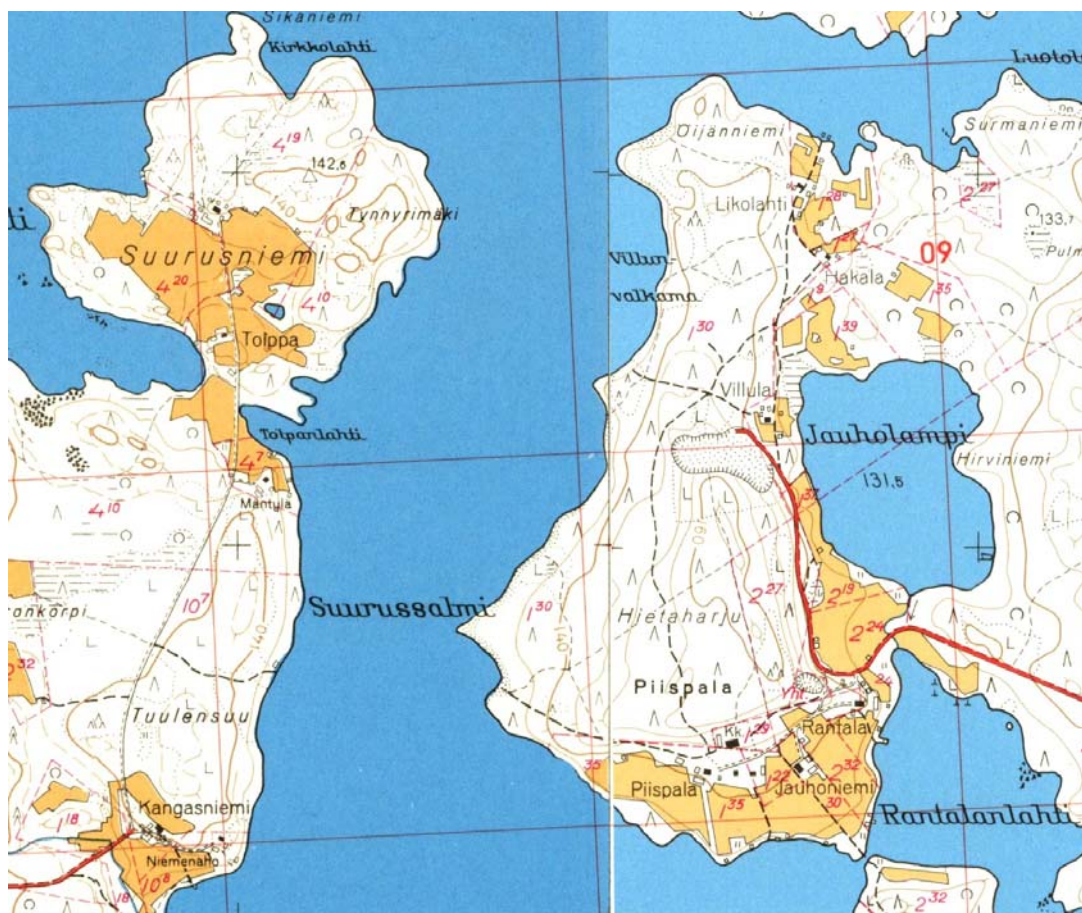
Asutuksen vahvistuminen 1600-luvulla. Molemmat taloista, Piispala ja Jauhoniemi sijaitsevat nyt harjun eteläosassa. (Kuva: Kivijärven kirja).

Ote isojaon täydennyskartasta v. 1892 (Kansallisarkisto). Jauhoniemen talo no. 2. Piispala no. 1. Piispala jaettiin isojaon täydennyksessä kolmeen osaan.

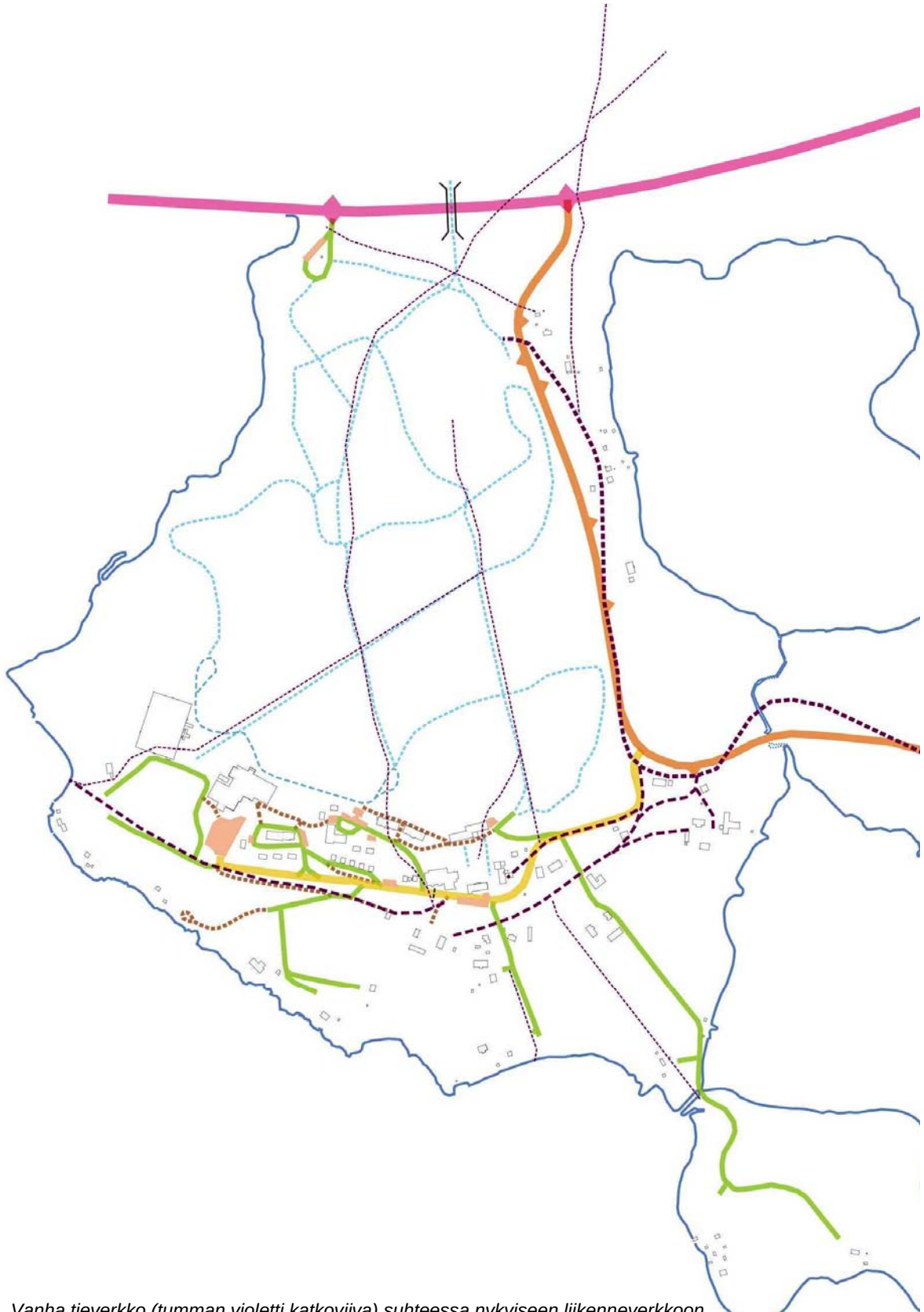
Nykyinen pohjakartta (valkoiset viivat, nykyiset kiinteistönrajat sinisellä) suhteessa isojaon täydennyskarttaan (1892). Jauhoniemen talo no. 2. osuu Jauhosaarentien ja Kurssitien risteysen tuntumaan nykyisten kiinteistön RN:o 2:66 talousrakennusten tuntumaan, Piispalan konehallin itäpuolelle. Piispalan kantatalo osuisi kiinteistön RN:o 1:85 pihapiirin kohdalle.

Ote v. 1966 peruskartasta, tilanne ennen Sinisen tien rakentamista. Piispalassa oli koulu ja siihen liittyvä navettarakennus. Harjun etelä- ja itäpuoliset rannat olivat viljelyssä. Piispalantie johti soranotopaikalle. (Karttaote: Vanhat painetut kartat/maanmittauslaitos).

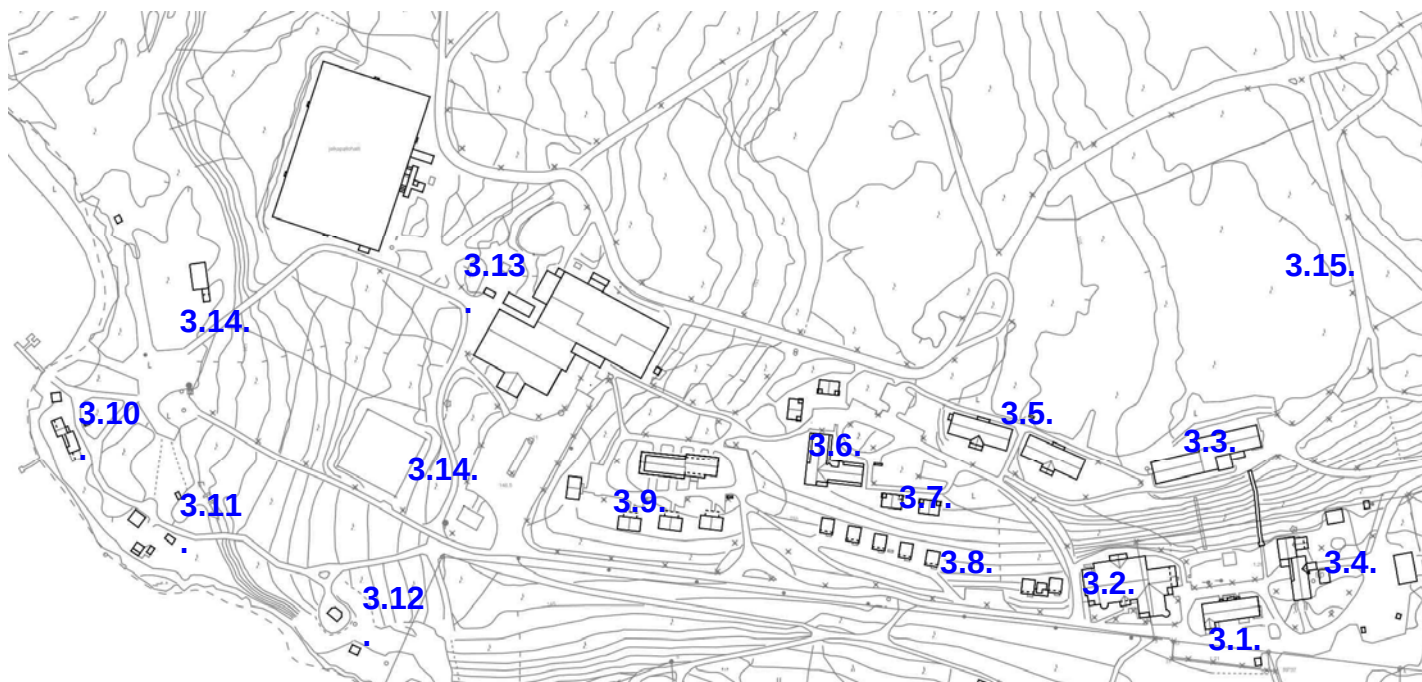
2.2. Tiestö

Alla olevaan karttaan on piirretty vanha tie- ja polkuverkko v. 1966 peruskartan mukaan (tumma katkoviiva) suhteessa nykytiestöön. Maatilan pihapiirejä yhdisti oma tie pihasta pihaan, kansakoululle oli tieyhteys Piispalantieltä sekä rannasta. Piispalantie päättyi soranottopaikalle, tietä on sittemmin suoristettu muutamista paikoin ja Sinisen Tien valmistua Piispalantie yhdistettiin siihen. Villulan tilakeskuksen yhteys Villunvalkamaan katkesi tiestön kehittämisen yhteydessä.

Vanha tieverkko (tumman violetti katkoviiva) suhteessa nykyiseen liikenneverkkoon.

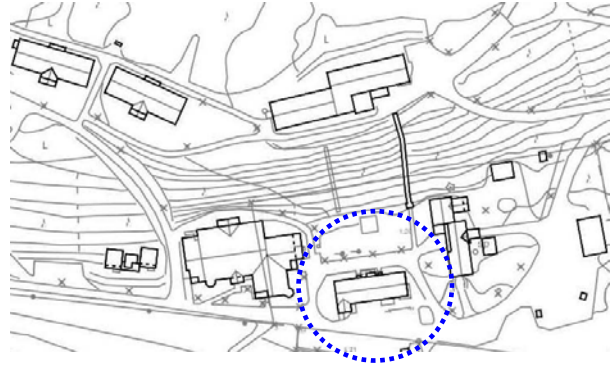
3. Rakennuskohteet

3.1. Piispantupa - vanha koulurakennus

Kuvaus: Piispalan ruokalarakennuksena toimiva entinen koulurakennus sijaitsee Piispalan rakennusryhmän itäpäässä. Rakennuksen pohjoispuolelle muodostuu suojaista sisäpiha, jota reunustaa päärakennus lännessä ja idässä huoltorakennus, pohjoispuolella harjun rinne nousee jyrkähkösti pohjoiseen. Rakennus on hirsirunkoinen, perustus betonista, osassa rakennuksesta on pilariperustus. Julkisivut on peiterimalaudoitettu, katto saumattua peltiä.

Historia: Koulu rakennettiin v. 1938 kaksiohjelmaisen koulun tyyppipiirustuksilla. Samanlainen koulu on rakennettu 1930-luvulla myös Kannonsahalle. Koulun urakoi rakennusmestari Martti Leppävuori. Siinä oli kaksi luokkaa, koulukeittola sekä alakerrassa kahden huoneen ja keittiön asunto ja yläkerrassa huoneen ja keittiön asunto. Sota-aikana koululla oli evakossa n. 2 vuoden ajan Valamon luostarin munkkeja. Pihapiirissä on ollut 1930-luvulla rakennettu ulkorakennus, joka purettiin nykyisen päärakennuksen tieltä v.1990. Piispalan koulu lakkautettiin v. 1966. Tämän jälkeen koululla oli kesäisin leirejä, kunnes v. 1982 siitä tuli kansainvälinen kurssi- ja leirikeskus. (Keski-Suomen museo 2014.) Rakennusta laajennettu/korjattu v. 1996 ja 2001.

Suojaista sisäpiha ja Piispanhatulle johtavat katetut portaat.

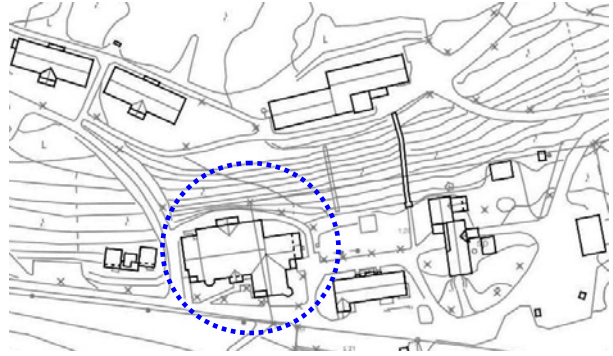

Piispantuvan itäpuolella on huoltorakennus, joka rajaa nurmipintaista sisäpiha-aluetta idässä. Kuvassa oikealla Piispantupa ja taustalla huoltorakennus (Vanhin osa on rakennettu 1982).

3.2. Päärakennus

Kuvaus: Päärakennus sijaitsee ruokalarakennuksen länsipuolella. Suurikokoinen rakennus on sovitettu huolellisesti rinnemaastoon siten, että rakennus muodostaa erilaisia lähitiloja ympärilleen. Puurunkoinen rakennus on satulakattoinen ja Kurssitien puolella on kuusikulmainen torni. Rakennus rajaa itäpuolella olevaa alueen keskeistä sisäpihaa. Julkisivut on laudoitettu, osa on peiterimalaudoitusta, osa ponttilaudoitusta, väreinä on käytetty punamultaa ja valkoista, harmaa katto on saumattua peltiä. Rakennuksessa on toimisto- ja kahvilatilat, monitoimisali, kuntosali, harrasteluokka ja AV-luokka. Rakennuksessa on käytetty perinneaiheita ja se on sovitettu ulkoasultaan viereiseen vanhaan koulurakennukseen.

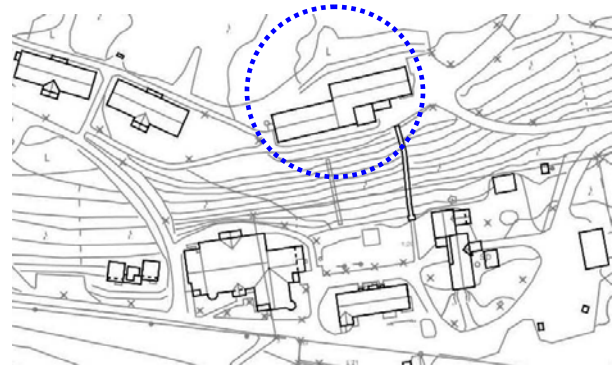
Historia: Päärakennus on rakennettu vuonna 1991, sen on suunnitellut Arkkitehtisuunnittelu Jukka Tikkanen Ky. (KSM 2014.)

3.3. Piispanhattu

Kuvaus: Kookas kaksikerroksinen, puurakenteinen (Metsä-Wood –kerrostalojärjestelmä), satulakattoinen rakennus sijaitsee päärakennuksen ja ruokalarakennuksen pohjoispuolella, harjun päällä. Rakennuksen porrashuoneosa on muuta rakennusta korkeampi ja lapekattoinen. Maastossa on tasoeroa rinteän alaosassa oleviin päärakennuksiin nähden n. 11 m. Kurssitiestä erkanee oma tie Piispanhatulle. Rakennuksessa on mm. kokoustiloja, keittiö- ja ruokailutila ja yläkerrassa majoitustiloja.

Historia: Piispanhattu on rakennettu vuosina 2012-13, suunnittelijana arkkitehti Yrjö Majamaa.

Kuva: Sini Saarilahti/KSM 2014

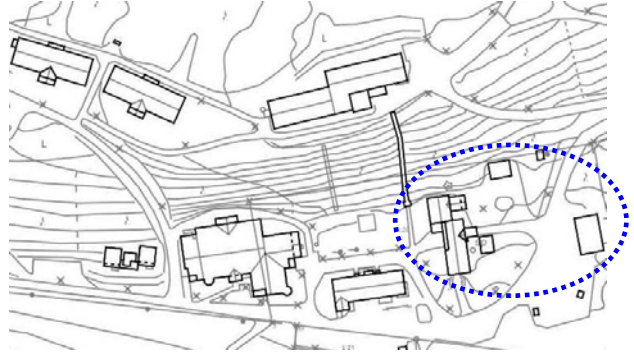
Piispanhatun eteläpuolella olevalla harjurinteellä kasvaa mäntyjä.

Katetut portaat Piispanhatun ja rinteän alapuolella olevien päärakennusten välillä.

3.4. Piharakennus

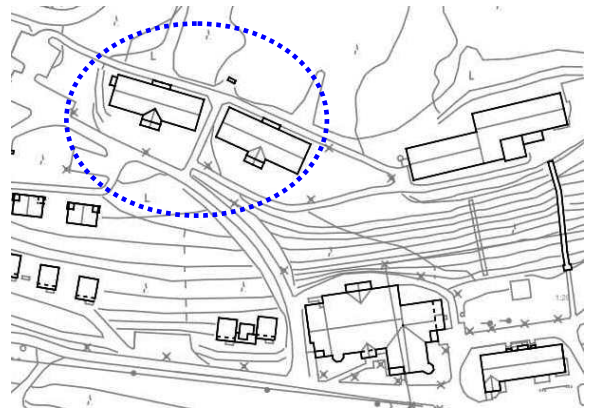
Kuvaus: Piharakennus sijaitsee ruokalarakennuksen (Piispantuvan) itäpuolella. Satulakattoinen puurakennus on sijoitettu pääty järven suuntaan, rakennus reunustaa keskeistä sisäpiha-aluetta itälaidassa. Julkisivut on peiterimalaudoitusta, väreinä on käytetty punamultaa ja valkoista, tumman harmaa katto on saumattua peltiä. Vesikatolla on satulakattoisia kattoikkunoita. Rakennuksessa on pesula, lämpökeskus sekä luentotila ja yläkerrassa majoitushuoneita. Lämpökeskuksen huolto tapahtuu rakennuksen itäpuolelta. Konehalli sijaitsee Piispan nuorisokeskuksen alueen itälaidassa. Halli on lappekattoinen puurakennus. Ajotie kulkee huoltorakennuksen ja konehallin välistä. Huoltopihan pohjoispuolella on telemasto laitetiloihin.

Historia: Huoltorakennus on rakennettu 1982-83, laajennus 2004 (lämpölaitos). Konehalli on rakennettu 2015.

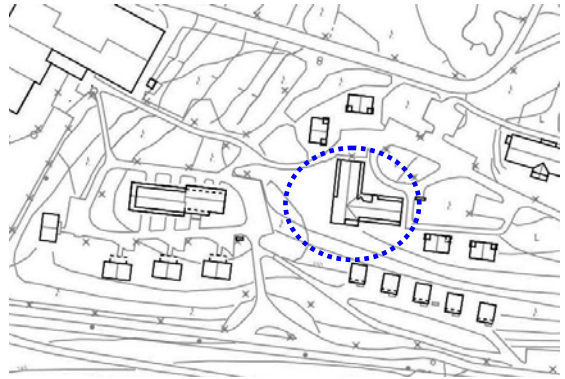
3.5. Ketunkolo ja Oravanpesä

Kuvaus: Kaksi betonirakenteista, yksikerroksista ja satulakattoista rivitalorakennusta sijaitsee perätysten harjun päällä Piispanhätun länsipuolella. Rakennuksia käytetään majoitustiloina. Julkisivut ovat alaosaan kiviainespin-taiset (pesubetoni/levy?) ja yläosaan peiterimalaudoitut. **Historia:** Rakennettu 2004-2005, suunnittelijana arkkitehti Yrjö Majamaa.

3.6. Koulutuskeskus, rivitalohuoneet

Kuvaus: Suurehko, L-muotoon rakennettu, puurunkoinen, julkisivuiltaan pyöröhirsipaneloitu, 1-kerroksinen (parvitalat?), satulakattoinen rakennus, jossa on avoterassi rakennuksen pitkällä sivustolla. Julkisivussa myös pulterikivin muurattu osa rakennuksen lounaiskulmassa. Katto palahuopakatteinen. Rakennusta käytetään koulutuskeskuksena, majoitustiloina ja kokoustiloina. Rakennusta ympäröi 4 samantyylistä hirsimökkiä (harjumökit). Suunnittelijana Heikki Metsäpelto, rakentajana Jotar Oy. Eteläpuolella on alueen vanhimmat majoitusrakennukset; takkamökit 5 kpl.
Historia: Rakennettu vuonna 2000.

3.7. Harjumökit

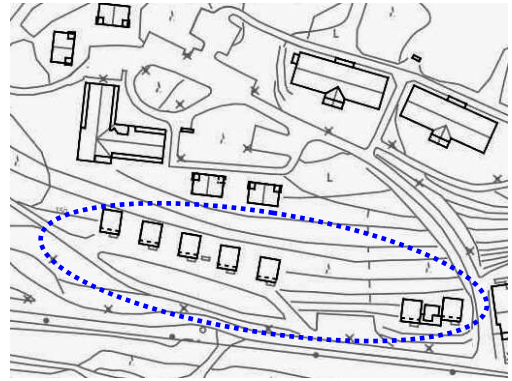
Kuvaus: 4 kpl puurunkoista, kahden majoitushuoneiston käsittävää, satulakattoista majoitusrakennusta sijaitsee koulutuskeskuksen (rivitalo) molemmin puolin. Harjumökit ja koulutuskeskus muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden harjurinteen yläosaan. Rakennuksissa on palahuopakate. Julkisivujen alaosa on pyöröhirsipaneloitu ja yläosa peiterimauloidettu. Suunnittelijana Heikki Metsäpelto, rakentajana Jotar Oy.
Historia: Rakennettu vuonna 2000.

3.8. Takkamökit

Kuvaus: 5 kpl yksittäistä ja kaksi yhdistettyä pyöröhirsirakenteista, loivalla satulakatonla varustettua majoitusmökkiä, jotka on rakennettu etelään päin laskevaan harjuriinteeseen. Hirsirakenteessa pitkänurkka, katot kolmiorimahuopakatteisia. Avoterassi etelään päin. Mökit on nimetty puulajien mukaan.

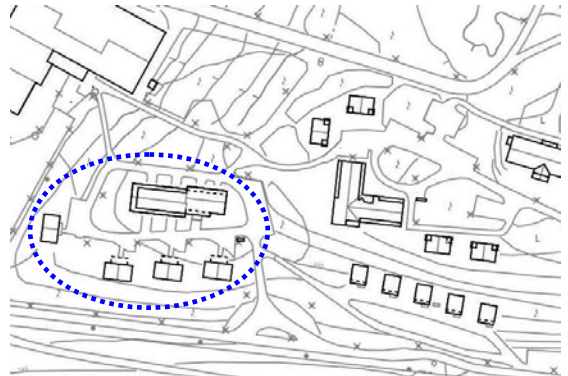
Historia: Takkamökit ovat ensimmäiset majoitusmökki leiri- ja kurssikeskuksen toiminnassa, rakennettu v. 1988.

3.9. Honkamökit ja Honkala

Kuvaus: Yhden rivitalon ja neljän majoitusmökin ryhmä sijaitsee rakennetun leirikeskusalueen länsilaidassa lähellä uimahallia. Rakennuksissa on pyöröhirsirakenne pitkänurkalla, huopakate ja betoniperustus. Honkamökeissä on kaksi majoitushuoneistoa/mökki, sisäänkäynti lasitetun veranнан kautta. Honkalassa on avoterassi sisäänkäyntien edessä (rakennuksen pitkällä sivuilla). Rakennuksen itäpäässä on väestönsuoja ja länsipäässä koulutustiloja.

Historia: Honkamökit ja Honkala on rakennettu vuonna 1993. Rakentajana Honkarakenne.

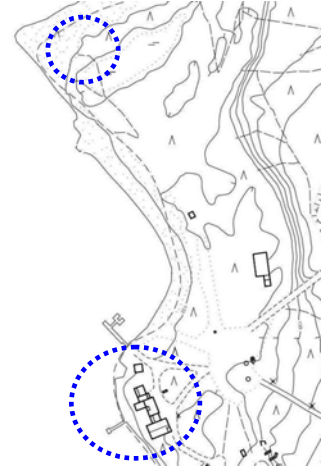
3.10. Rantasauna ja grillikota

Kuvaus: Rantaviivan suuntaisesti sijoitettu pitkänmallinen saunarakennus sisältää 2 saunayksikköä, joissa on yhteensä 4 saunaa ja oleskelu- ja pukutilat. Rakennus sijaitsee uimarannan eteläpuolella, rantaviivan tuntumassa, edessä on laitur. Rakennuksen vanhin osa on hirsirakenteinen pitkänurkalla, laajennusosat ovat puurunkoisia hirsipaneloiduin julkisivuin. Julkisivut ovat väreiltään tumman vihreät, katto mustaa palahuopaa.

Saunan pohjoispuolella oleva aumakattoinen grillikatos on rakennettu pyöröhiristä pitkänurkalla. Rakennukset häipyvät rantamaisemaan materiaalien ja väri-tyksen avulla.

Toinen grillikota on rakennettu vuonna 2019 uimarannan pohjoispuolelle lähelle niemen kärkeä. Rakennus on kahdeksankulmainen, puurakenteinen, tervanväriinen ja katto on aumattu, mustaa palahuopaa (Rakennus sijaitsee viereisen pienemmän ympyrän kohdalla).

Historia: Rakennettu vuonna 1988, laajennettu vuosina 2000 ja 2015. Grillikatos on rakennettu 1997.

3.11. Perinnerakennusryhmä

Kuvaus: Rantaviivan tuntumassa on harmaahirsirakenteinen rakennusryhmä, jossa on tupa, perinnesauna, 2 vajaa sekä joitakin kansanperinteeseen kuuluvia rakennelmia mm. kota. Pihapiiri on rajattu pisteaidalla. Pihapiirin koillispuolella rinteessä on mm. tervahauta ja hirsirakenteinen korsi.

Historia: Tuvan (?) hirsikehikko on peräisin Viitasaareltä, 1800-l. rakennetusta rakennuksesta. Rakennukset rakennettu tälle paikalle vuonna 1996.

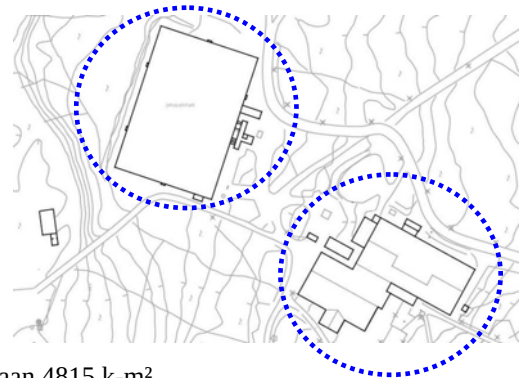
3.12. Laavu

Kuvaus: Uimahallista lounaaseen päin, lähellä rantaa, rantatörmän päällä on hirsirakenteinen laavukatos. Katoksen seinät on rakennettu veistetyistä hirsistä pitkänurkalla, katto on muodoltaan taitettu, kate huopaa. Laavukatokselta avautuu avarat vesistönäkymät lounaaseen. Laavusta kaakkoon rinteän alapuolella on pohjavedenottamo.

3.13. Vesi- ja jääliikuntakeskus PiiSpa, ylipainehalli

Kuvaus: Vesi- ja jääliikuntakeskus sijaitsee Piispalan nuorisokeskuksen rakennetun aluekokonaisuuden luoteislaidassa, Kurssitien päätteessä. Rakennus koostuu kahdesta osasta; pohjoispuolella olevasta jäähallista ja eteläpuolella olevasta uimahallista. Sisäänkäynti on rakennusosien välistä kaakkoispuolelta. Rakennuksen etualalla on paikoitusalue ja rakennuksen takana luoteessa on kiipeilytorni ja luistelumatto ja kauempana luoteessa ylipainehalli. Rakennuksessa on jäähalli, kuntosali, uimahalli, kahvio, luistelua on mahdollista harjoitella simulaattorilla. Uimahallin yläkerrassa on kokoustiloja ja rakennuksessa on myös väestönsuoja. Rakennus on betonirunkoinen, julkisivut harmaaksi maalattua vaakalaudoitusta ja punamullan punaiseksi maalattua pystylaudoitusta, uimahalliosassa julkisivut ovat pääosaltaan lasia. Rakennus on laajuudeltaan 4815 k-m².

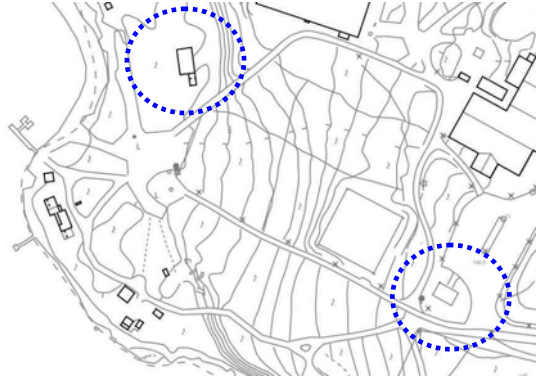
Ylipainehalli sijaitsee vesi- ja jääliikuntakeskuksen luoteispuolella, halli on 1-kerroksinen, laajuudeltaan 5610 k-m² sisältäen jalkapallon tekonurmikentän.

Historia: Vesi- ja jääliikuntakeskus on rakennettu vuosina 2004-2005, suunnittelijana arkkitehti Yrjö Majamaa. Paikoitusalue on rakennettu entisen pallokentän tilalle. Ylipainehalli on pystytetty vuonna 2008.

3.14. Huoltorakennuksia

Konevarasto (kuvassa) uimahallin paikoitusalueen lounaispuolella on rakennettu vuonna 1997. Julkisivut on pysty-laudoitettu, kattomateriaali mustaa palahuopaa. Julkisivujen väri punamulta, ikkunat ja peitelaudat valkoiset Koillisen ja lounaan puolella leveä ovi. Uimarannan puurakenteinen huoltorakennus sijaitsee yli painehallista lounaaseen, se on rakennettu 1998.

3.15. Pieneläinrakennukset

Kuvaus: Piispantuvasta koilliseen n. 100 m päässä on Green Care -toiminta-alue, johon kuuluu harjakattoinen L-muotoinen 1-kerroksinen pieneläinsuoja ja sen pohjoispuolella pieni katettu lantarakennus. Rakennukset rajaavat hiekkapintaista ulkoilupihaa, josta on erotettu kanojen ulkoilualue. Pihasta länteen on aidattu metsä-alue, joka toimii jaloittelutarhana. Pieneläinkodissa on shetlanninponi ja pienikokoinen hevonen, aasi, 4-5 kpl vuohia, muutamia silkkikanoja sekä kaneja/marsuja.
Historia: Rakennukset on rakennettu vuosina 2015 -2016.

3.16. Hiihtokeskus

Kuvaus: Piispalan alueen pohjoisosan entiseen soranottopaikkaan on rakennettu talviurheilukeskus. Rinteessä on vaijerihissi ja rinteän alapuolella on huoltorakennus ja pressuhalli.
Historia: Rakennukset rakennettu vuonna 2015.

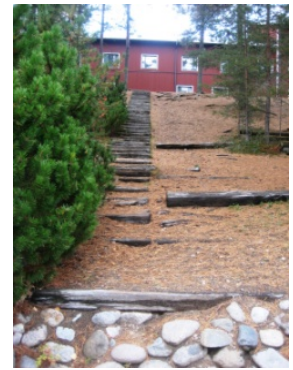
4. Viherympäristö, rakenteet, yksityiskohdat

Pääosa harjualueesta on kuivahkoa kangasmaastoa, jossa valtapuulajina on mänty. Kenttäkerroksessa kasvaa kanervaa, variksenmarjaa, puolukkaa ja myös mustikkaa.

Metsä on valoisa ja tarjoaa avaria näkymiä, alueelle muotoutunut polkuverkosto on helppokulkuista.

Leirikeskuksen alueella harjumetsäluonto jatkuu rakennusten lomaan muodostaen alueelle raikkaan pienilmaston.

Päärakennusten luona, jossa toiminta on vilkkainta, harjurinteen kasvillisuus on kulunut. Piispantuvan ja Piispanhatun välillä olevaan rinteeseen on rakennettu hirsirakenteiset kulkuportaat sekä katettu portaikko, joiden käyttö vähentää rinnemaaston kulumista.

Maaston kohdissa, joissa on jouduttu tekemään maaleikkauksia, kuten paikoitusaluiden tai kulkuteiden kohdalla, rinnettä on tuettu hirsirakenteella. Maaleikkausten tukemiseen on käytetty paikoitellen myös pulterikiveystä.

Muu kuin harjuluontoon kuuluva kasvillisuus ja istutukset on keskitetty rakennusten vierustoille, pääasiassa päärakennusten ja keskuspihan ympäristöön sekä vesi- ja jääliikuntakeskus PiiSpan lähiympäristöön. Lehtipuu- ja pensas- ja kukkaistutuksilla vuodenaajat tulevat näkyviin ja kasvillisuus luo viihtyisyyttä ja kodinomaisuutta. Rakennusten vierustat on viimeistelty kivi- ja sorapinnalla, kulkuväylät on rajattu kiveyksellä.

MUISTIO

Asia:	Nuorisokeskus Piispalan alueen asemakaava	
Aihe:	Muinaismuistolain 13 §:n mukainen neuvottelu	
Aika:	Tiistai 21.11.2023 klo 12.00–13.06	
Paikka:	Teams-kokous	
Läsnä:	Olli Soininen	Museovirasto
	Miikka Kumpulainen	Alueellinen vastuumuseo
	Jukka Tuohimaa	Kannonkosken kunta
	Semi Nuorala	Piispalan johtaja
	Ulla-Maija Humppi	Aluearkkitehtipalvelut
	Minna Vesisenaho	Plandea Oy
	Ville Vihanta	Plandea Oy

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Sovittiin, että Vesisenaho toimii puheenjohtajana ja Vihanta laatii muistion. Käytiin esittelykierros.

2. Kunnan puheenvuoro

Tuohimaa:

- Kaavassa kyse Piispalan liiketoiminnan kehittamisestä. Nykyinen tuloreitti huono esteettisesti sekä saavutettavuuden ja liikenneturvallisuuden kannalta. Uuden tieyhteyden suunnittelu rannan suuntaisesti erittäin tärkeä asia, että saadaan käynti alueelle suoraan Siniseltä tieltä. Sinisen tien varrelle on kehitteillä myös uusia toimintoja. Kokonaisuus kärsii, jos tietä ei pystytä rakentamaan. Uuden tien myötä myös rantaa voitaisiin paremmin hyödyntää.

Nuorala:

- Alueelle nykyisin tulevalla tiellä useampi omistaja, joten tien kunnossapito vaikeaa. Tie tulee suoraan kiinteistöhuollon varastolle, joka ei esteettisesti paras ratkaisu. Tie olisi hyvä saada tulemaan toiselle puolelle toiminnan ytimeen, jossa on Piispalan vastaanotto ja mm. jäalliikuntakeskus.

3. Asian esittely, Plandea Oy

Vesisenaho esitteli lyhyesti kaavaluonnoksen ja tiesuunnitelman. Uusimmassa tiesuunnitelmassa tie kulkee Siniseltä tieltä vastaanoton läheisyyteen muinaisjäännösalueen itäpuolitse, ylittäen sen kahdesti siten, että pyyntikuopat eivät vaarannu. Nyt tulisi sopia, miten asia voidaan ratkaista kaavaehdotukseen.

4. Museoviranomaisten puheenvuoro

Soininen:

- Neuvottelun muistio on kaavaprosessin virallinen asiakirja, joka liitetään kaavaselostuksen liitteeksi.
- Museoviraston rooli liittyy muinaisjäännöksen kajoamiseen. Kajoamiseen vois saada luvan muinaismuistolain 11 tai 13 §:n perusteella. Tässä tapauksessa asia voidaan ratkaista 13 §:n perusteella.

-
- Tässä muinaismuisto on aluemainen, joka koostuu maahan kaivetusta kuopista ja niiden välillä olevista hangasaidoista.
 - Edellinen tiesuunnitelma oli epärealistinen ja kulki pitkälti muinaisjäännösalueella. Kajoamiseen vaaditut tutkimukset olisivat tulleet erittäin kalliiksi.

Kumpulainen:

- Kesän maastokatselmuksessa museon ohjeistuksena oli, että tie voidaan tehdä rannan puolelle, mikäli se mahtuu kulkemaan muinaisjäännösalueen ulkopuolella. Selvästi tämä ei ollut mahdollista.
- Uusi tiesuunnitelma, joka kulkee muinaisjäännösalueen itäpuolella, on ihan hyvä ratkaisu ja voisi olla alueellisen vastuumuseon puolesta hyväksyttävissä. Tulee miettiä, millaisia tutkimuksia ylityspaikoilta tarvitaan, vaihtoehtoina on aina konekaivuun valvonnasta, koekuopituksista, koeojista kaivausalueisiin.

5. Keskustelu

Soininen:

- Uusi tiesuunnitelma on paras kompromissi tierakentamiseen liittyen. Se säilyttää mahdollisimman paljon muinaisjäännöstä.
- Tutkimusmenetelmistä taloudellisen menetelmä olisi, että ennen tierakentamista pyyntikuopastoa leikkaava tielinja merkitään maastoon ja suoritetaan pintamaan poistoa arkeologisena valvontana. Valvonnan perusteella tehdään ratkaisu, tarvitaanko tarkempia arkeologisia tutkimuksia.
- Tutkimukset voidaan tehdä vain sulan maan aikaan.
- Kaavaprosessi voidaan viedä loppuun ennen tutkimuksia. Kaavakartalle tulee lisätä määräys, että muinaisjäännökseen voidaan kajoata vasta, kun muinaismuistolain 13 §:n mukaisessa neuvottelussa määritetyt tutkimukset on suoritettu ja tutkittu riittävästi sekä museoviranomainen antanut luvan rakentamiselle.

Tuohimaa:

- Tietä ei varmasti muutenkaan oltaisi toteuttamassa ensi kesänä, joten tutkimukset eivät vaikuta aikatauluun.
- Kaavaan voidaan tuoda vaadittu määräys
- Tiesuunnitelma on vahva kompromissi, koska tie rikkoo Piispalan yhtenäisen virkistysalueen.

Humppi:

- Kaava on hyvä saada eteenpäin, joten kaavamääräyksen käyttö nähdään hyvänä.

Kumpulainen:

- Kaavaa kannattaa viedä eteenpäin. Kaavaratkaisu mahdollistaa sitten tien rakentamisen omalla aikataululla.
- Tietä periaatteessa mahdollista rakentaa muinaisjäännösalueen ulkopuolellakin ennen arkeologisia tutkimuksia.
- Koekaivuun valvonta on oikea ratkaisu aloittaa. Jos tulee löytöjä eteen, niin voi vaatia tarkempia tutkimuksia.

Vesisenaho:

- Voiko kaivauksista löytyä jotain sellaista, että tietä ei siitä kohdin voida rakentaa?
- Jääkö leikkaukseen näkyville jotain rakennetta, joka voisi olla esim. matkailuvaltti?

Kumpulainen:

- Tuskin löytyy sellaista, joka torppaa koko homman, mutta voi vaikuttaa aikatauluun. Tehdyissä inventoinneissa tärkeimmät kohteet olisi pitänyt löytyä.
- Rakennetta tuskin tulee näkyviin tien teon jälkeen. Kuopat ovat näkyvin rakenne. Kuopastolle voisi tehdä arkeologisen hoitosuunnitelman, jotta kuopat tulisi vielä paremmin näkyviin.
- Tarkempaa tiealueen leveyttä määritettäessä tulee katsoa, ettei se osu yhdenkään kuopan päälle. Jos mennään kuopan reunan päälle, vaaditaan arkeologisia kaivauksia eikä selvitä valvonnalla.

Humppi:

- Kuinka leveä on pyyntikupan reuna?

Kumpulainen:

- Näkyvästä reunasta 2 metriä
- Kumpulainen voi osallistua maastoon merkitsemiseen.

Soininen:

- Kaikille rakentamisessa ja puunkorjuussa hyvä tuoda ilmi, että alueella tällainen suojelukohde

Tuohimaa:

- Onko paikkatiedot automaattisesti metsäkoneyrityksillä?

Soininen:

- Metsäkeskuksen kanssa on käytäntö, että muinaisjäännösten ympärille asetettu 200 m bufferi, että jos alueelle tulee metsäkäyttöilmoitus, niin siitä lähtee ilmoitus alueelliselle vastuumuseolle. Vahinkoja sattuu silti joka vuosi.

Nuorala:

- Viedään kaavaa eteenpäin. Suunnitelmat tärkeä tehdä taloudellisesti järkevästi. Voidaan katsoa, että miten muinaisjäännöksiä voidaan omassa toiminnassa hyödyntää. Arkeologisesta hoitosuunnitelmasta kaivataan lisätietoa, jos sellainen tehtäisiin

Kumpulainen:

- Kun hoitosuunnitelma ajankohtainen, niin voi ottaa yhteyttä.

Soininen:

- Hoitosuunnitelmaan on mahdollista saada avustusta.

6. Jatkosuunnittelu

- Soininen voi lisätä muistioon kaavamääräystä ja kaavaselistusta koskevan tekstin.

-
- Kaivaukset aikaisintaan toukokuun puolivälissä
 - Kunta ei ole saanut ruokalarakennukseen rahoitusta. Hyvin epätodennäköistä, että rakentaminen alkaisi ensi kesänä.
 - Kaava voitaisiin tähdätä nähtäville helmikuuksi.

7. Muut asiat

Ei ollut.

Muistion kirjoitti,
Ville Vihanta
Plandea Oy

PIISPALAN ASEMAKAAVA

Valmisteluvaiheen vastineet 21.3.2025

Valmisteluvaiheen kuuleminen 16.6.2021
- 31.8.2021

Kannonkosken kunta
Plandea Oy

SISÄLLYS:

1.	VASTINEET LAUSUNTOIHIN	2
1.1	Keski-Suomen Liitto.....	2
1.2	Keski-Suomen ELY-keskus	2
1.3	Elenia Verkko Oyj	5
1.4	Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi	5
1.5	Ympäristösihteeri	5
1.6	Keski-Suomen museo	6

Valmisteluvaiheen asiakirjat olivat julkisesti esillä 16.6.2021 - 31.8.2021 välisen ajan. Kuulemisen aikana saatiin kuusi lausuntoa, mielipiteitä ei saatu. Seuraavaan on kirjattu lausuntojen lyhennelmät sekä kaavan laatijan vastineet. Keski-Suomen museon kanssa järjestettiin erillinen kokous, muistio on tämän vastineen liitteenä.

Saapuneet lausunnot:

- Keski-Suomen Liitto
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Elenia Verkko Oyj
- Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi (*ei huomautettavaa*)
- Ympäristösihteeri
- Keski-Suomen museo

1. VASTINEET LAUSUNTOIHIN

1.1 Keski-Suomen Liitto

Piispalan alueen asemakaavatyön tavoitteena on mahdollistaa alueen kehittäminen, lisärakentaminen ja laajentuminen. Alueen asemakaavoituksen kanssa rinnan on käynnissä Piispalan kyläyleiskaavan laadinta ja Kivijärven vesistön rantaosayleiskaavan muutos ja osittainen kumoaminen. Alueen maankäytön suunnittelussa tulevat maakuntakaavamerkintöjen ja -määräysten ohella soveltuvien osin huomioitavaksi koko maakuntaa koskevat määräykset.

Lainvoimaisen Keski-Suomen maakuntakaavan taustaselvitykset on hyvä mainita asemakaavaan liittyvinä taustaselvityksinä.

Maakuntakaavan päivitystyö on käynnissä. Maakuntakaava 2040:n luonnosvaihetta työstetään syksyn 2021 aikana. Lisätietoja Keski-Suomen liiton internet-sivuilta / Maakuntakaava 2040. Maakuntakaavaratkaisu tukee alueen kehittämistä osoittamalla sen vetovoimatekijät ja mahdollisuudet monimuotoisena ja hyvin saavutettavana vetovoima-alueena. Asemakaavaluonnos tarjoaa mahdollisuuksia alueen monipuoliselle ja resurssiviisaalle kehittymiselle, tunnistaen sen luonto- ja kulttuuriympäristöarvot yhtenä kehittämisen lähtökohtana.

Vastine: Kaavaselostukseen on tuotu lausunnon mukainen tieto ja maakuntakaavan tilanne on päivitetty vastaamaan ehdotusvaiheen tilannetta

1.2 Keski-Suomen ELY-keskus

Kaavaselostuksessa esitetyissä laajenemisvaihtoehtoluonnoksissa 1–3 uudisrakentamista on tutkittu olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen, pääosin kaavaselostuksessa kuvattujen maisemasta johdettujen tavoitteiden mukaisesti. Vaihtoehtoissa 1–3 alueen länsipuolen ranta-alueelle on osoitettu ainoastaan virkistysyhteyksiä.

Kaavaluonnoksessa leirikeskuksen ranta-alue on kuitenkin osoitettu laajana matkailua palvelevien rakennusten korttelialueena (RM-4), jossa olisi lähemmäs 4000 k-m² uutta rakennusoikeutta. Rakennusaloja ei ole osoitettu kaavakartalla. Kaavaselostuksessa ei kuvata, miten RM-4 alue voidaan yhteensovittaa em. maisemasta johdettujen kehittämistavoitteiden kanssa ja mitkä ovat RM-4 alueen vaikutukset maisemaan.

Selostuksessa on tarpeen arvioida RM-4-merkinnän vaikutuksia tarkemmin mm. alueen maisemaan, luontoon, talouteen sekä ihmisten elinympäristöön (maankäyttö- ja rakennuslaki MRL 132/1999, 9 § ja maankäyttö- ja rakennusasetus MRA 895/1999, 1 §).

Vastine: RM-4 alueen rakennusala on tuotu kauemmas rannasta siten että alueen rakennuskanta muodostaa selkeästi oman elementtinsä alueen maisemaan. Ranta-alue jää vapaaksi ja kaavalla määrätään rakennusten sijoittelusta, värityksestä, muodoista, koosta sekä avoimien näkymien säilyttämisestä sisämaan suunnasta kohti vesistöä. Vaikutusten arviointia on täydennetty.

Kaavan vaikutusten arviointiin ei sisälly maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointia. Kaavaluonnosta tulee kehittää ja kaavaselostusta täydentää ja niin, että kaavan vaikutukset Piispalan alueen maiseman arvoihin ja ominaispiirteisiin tulevat huomioituiksi ja arvioiduiksi. Piispalan nuoriso- ja leirikeskuksen alue kuuluu maakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin.

Rakennetun ympäristön osalta on syytä selventää kaavan vaikutuksia ja arvioitava lisää suhteessa edellä mainittuun sekä Piispalan nuorisokeskuksen alueesta tehtyyn rakennusselvitykseen. Erityisesti RM-4-alueen arvojen huomiointi ja maisemavaikutusten arviointi edellä esitetyn mukaisesti, mutta myös yleisesti kaavan vaikutukset tunnistettuihin maiseman arvoihin ja ominaispiirteisiin.

Vastine: Kaavan vaikutusten arviointia on täydennetty lausunnon mukaisesti, kaavaselostuksen kohta 5.5

Suhde maakuntakaavaan - Piispalan alue on osoitettu Keski-Suomen maakuntakaavassa Matkailupalvelujen alue/kohdemerkinnällä, jolla osoitetaan merkittävä matkailupalvelujen alue. Aluetta koskee rakentamismääräys: Alueella sallitaan matkailupalveluja tukeva rakentaminen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusi rakentaminen on sopeutettava ympäristöön. Lisäksi Piispalanniemi on maakuntakaavassa osoitettu virkistysalue, valtakunnallinen ulkoilualue. Maakuntakaavan vähintään seudullisesti merkittävillä virkistysalueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Rakentamismääräyksen mukaan alueella sallitaan virkistys- ja retkeilykäyttöä palveleva rakentaminen. Esitettyä kaavaratkaisua tulee arvioida myös suhteessa maakuntakaavan merkintöihin ja -määräyksiin erityisesti sen osalta, kun nyt esitetty asemakaavaluonnos poikkeaa alueen yleiskaavasta.

Vastine: Kaavan vaikutusten arviointia on täydennetty lausunnon mukaisesti, kaavaselostuksen kohta 5.5

Liikenne- Kaavassa esitetään olemassa olevalle kantatien P-alueelle kehittämismahdollisuuksia. Kaava mahdollistaa kyseisen tiealueen osan lakkauttamisen, jolloin omistus siirtyisi kunnalle. Muutokset edellyttävät, että vanhan levähdysalueen osalta alue pysyy jatkossakin kunnan omistuksessa ja kantatien tienkäyttäjien saavutettavissa ja hyödynnettävissä. P-1 alueen kaavamääräyksissä tulee olla mainittuna, että alue tulee jatkossakin säilyttää kantatien tienkäyttäjien saavutettavissa ja hyödynnettävissä. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain myötä tiealueen osan lakkauttaminen on mahdollista selkeissä tapauksissa myös ilman erillistä tiesuunnitelmaa, mutta vaatii lainvoimaisen kaavan lisäksi LjMTL:n 95 a §:n mukaisen ELY-keskuksen tiealueen osan lakkautuspäätöksen.

Vastine: P-alueen kehittämisestä on neuvoteltu ELY-keskuksen kanssa ja aluetta varataan edelleen suurelta osin tienkäyttäjille.

Kurssitien alkuosa on nykyisellään osa yhdystien 16890 tiealuetta. Piispalantie, yhdystie 16890 on maantie, jota ei voida enää katsoa pääasiallisesti pitkämatkaista liikennettä välittäväksi tieksi, joten se tulee osoittaa asemakaavoissa katuna. Koska Piispalantien itäpuolella ei ole asemakaavaa on Piispalantie johdonmukaista jättää kaavan ulkopuolelle, kuten luonnoksessa on tehty. Kurssitie tulee kuitenkin ottaa asemakaavaan mukaan kokonaisuutena Piispalantien liittymään asti, jotta myös alkuosa on muutettavissa hallinnollisesti kadun osaksi kadunpituuspäätöksellä. Jos kunnalla on tarpeita parantaa Kurssitien linjausta tai liittymäaluetta, on ne hyvä ottaa huomioon rajauksissa. P-1 alueelle sallitaan kaavassa myös majoitusrakennuksia. Melulle herkkien toimintojen osalta tulee selvittää melun leviäminen ja asettaa tarvittavat melumääräykset. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista koskee myös virkistysalueita, joten mahdolliset melualueet on hyvä merkitä virkistysalueen sijaan esimerkiksi suojaviheralueena.

Vastine: Liikennemelu on arvioitu osana vaikutusten arviointia teoreettisesti. Kantatien nopeus alueella on 80 km/h ja liikennettä tieosuudella on 351–1500 KVL. Teoreettisen melutarkastelun mukaan 55 dBA leveys olisi siten alle 50 m.

Majoittuminen alueella sijoittuu lähimmilläänkin yli sadan metrin etäisyydelle Kantatiestä, joten voidaan arvioida, että Kantatieltä kantautuvalla melulla ei ole siten vaikutusta alueen toiminnoille, elinoloihin tai elinympäristöön.

On hyvä, että yhdystien ja kaava-alueen rajalle on asetettu liittymäkielto-merkintää sinne, mihin liittymiä ei sallita sijoitettavan. Liittymäkieltomerkin luettavuutta kaavakartalla olisi kuitenkin hyvä parantaa. Hiihtokeskuksen olemassa olevan liittymän näkemät on todettu huonoiksi ja liittymän siirtämistä etelämmäs on selvitetty kaavan alkuvaiheissa. Kaavan yhteydessä paras paikka liittymälle on hyvä tarkentaa ja näiltä osin myös laajentaa liittymäkieltomerkinä niin, ettei alueelle synny uusia liittymiä. Piispalantien varteen on yleiskaavatasoisessa tarkastelussa esitetty jalankulku- ja pyöräväylä. Kaava-aineistosta ei käy ilmi, mihin kyseisen väylän on ajateltu sijoittuvan. Mikäli jkpp-väylä sijoittuisi Piispalantien varteen on kaavan yhteydessä hyvä tutkia tilan riittävyys.

Vastine: Piispala on luopumassa talviurheilualueen toiminnoista, joten kaavaluonnoksessa osoitettu talviurheilualue osoitetaan kaavaehdotuksessa osana laajempaa viheraluetta.

Luonto- Luontoselvitys on tehty asianmukaisesti ja riittävässä laajuudessa. Selvityksen puutteena voidaan pitää sitä, että selvityksessä ei ole tuotu mitenkään esiin alueen poikkeuksellista rantaluontoa muuta kuin sen maisemallisen merkityksen kautta. Kaava-alueelle sijoittuu Keski-Suomen merkittävin hiekkaranta-alue, jonka arvoja on selvitetty jo 1970-luvulla. Keski-Suomen ympäristökeskuksen 1990-luvulla tekemissä selvityksissä oli havaittavissa, että ranta-alue on ollut tuolloin voimakkaasti kasvittunut ja rantaan kerääntyneen kasvijätteen peittämää. Tästä syystä arvokkaan hiekkaranta-alueen ominaispiirteet ovat olleet pahasti heikentyneet.

Umpeenkasvun syy ei ole yksiselitteisen selvää, mutta umpeenkasvuun lienee vaikuttaneet vesistön rehevöityminen, rehevöittävä laskeuma ilmasta ja Suurussalmeen rakennettu pengertie. Umpeenkasvun myötä myös rannan virkistyskäyttö on vähentynyt, mikä on osaltaan nopeuttanut rannan umpeenkasvua avoimuutta ylläpitäneen kulutuksen vähentyessä.

ELY-keskus on rahoittanut 2010-luvun lopulla ranta-alueen maanomistajan hoitohanketta, kaavaselostuksessa s. 25 mainittu ennallistamissuunnitelma, jossa hiekkarannalta on poistettu kasvillisuutta ja kasvijätettä. Rannan edustalta on myös niitetty vesikasvillisuutta, millä on tuettu hiekkarannan auki pysymistä. Tähän hiekkarantaprojektiin on annettu avustusta useammassa erässä. Alkuun avustusta annettiin luonnonsuojelullisin perustein; Keski-Suomessa harvinaisen luontotyyppin hiekkarannan palauttaminen. Alkuvaiheen jälkeen hanketta on tuettu virkistyskäytön parantamisen näkökulmasta. Rannan nykytila selviää liitteessä (LIITE 1) esitetyissä kuvissa. Kuvat on otettu kesäkuussa 2021. Järvien hiekkarannat on nykyisin luokiteltu eteläisessä Suomessa erittäin uhanalaiseksi luontotyyppiksi. Avoimilla hiekkarannoilla on erityistä merkitystä paahdeympäristöjen lajien elinympäristönä ja monien kahlaajalintujen pesimä- ja ruokailuympäristönä.

Piispalankankaan hiekkaranta-alueen ominaispiirteiden ja tätä kautta luontoarvojen säilyminen voidaan säilyttää hoitotoimien ja kohtuullisen käytön (uimaranta- ym. virkistyskäyttö) yhdistelmällä. Kaavassa tulee tästä syystä osoittaa kyseiselle alueelle kaavamerkintä ja -määräys, jolla hiekkarannan ominaispiirteiden (avoin tai vähäisen kasvillisuuden luonnehtima hiekkaranta-alue, jota ei ole rakentamisella taikka täyttämistä tai tasoittamistoimenpiteillä merkittävästi muutettu) säilyminen turvataan.

Vastine: Rannan arvojen säilymistä on turvattu useiden eri kaavamerkintöjen kautta ja vaikutusten arviointia on täydennetty:

- *Maiseman erityispiirteenä on avoin ja laaja hiekkaranta-alue siltä osin kuin suunnittelualue rajautuu Kivijärveen. Kaavaratkaisulla ohjataan liikkumista ranta-alueelle useiden eri kaavamääräysten kautta, mikä edesauttaa rannan säilymistä avoimena. Lisäksi on annettu kaavamääräys koskien rakentamisen ryhmittelyä RM alueella, minkä kautta varmistetaan keskeisten näkymien säilyminen myös kurssikeskuksen alueelta kohti vesistöä.*
- *Kaavalla varataan kaksi erillistä aluetta maihin nousuun vesistöltä, jolloin laiturerakenteet keskittyvät vain näille alueille ja muu osa rannasta säilyy avoimena virkistys- ja uimarantakäytössä.*
- *Kaavamääräyksellä ohjataan rakentamisen vaikutusta maisemaan siten, että alueen rakentamisessa tulee välttää liiallista maaston leikkausta ja maantäyttöä. Lisäksi rakentamatta jäävät alueet tulee säilyttää mahdollisuuksien mukaan metsäisenä.*

1.3 Elenia Verkko Oyj

Elenian osalta riittää nykyiset kaavamerkinnot kuten luonnoksessa esitetty. Elenia tulee todennäköisesti lähivuosina saneeraamaan Piispalantien varressa kulkevan 20 kV ilmajohdon maakaapeliksi samalle reitille. Rakentaminen kielletty 8 m etäisyydelle asti muuntamon ulkoseinästä mitattuna ja 5,22m etäisyydelle 20 kV ilmajohdon laitimmaisista johtimista mitattuna. Kaavoitettavalla alueella sijaitsee Elenian verkkoa oheisen suuntaantavan liitekartan mukaisesti.

Työskenneltäessä ja rakennettaessa nykyisten sähköverkon rakenteiden läheisyyteen tulee huomioida sähköturvallisuuden edellyttämät etäisyysvaatimukset. Elenian muille nykyisille rakenteille ei ole tarkoituksenmukaista varata kaavaan johtoalueita, mutta pyydämme huomioimaan, että mahdollisista ylimääräisistä johtomuutoksista aiheutuvat lisäkustannukset laskutetaan työn tilaajalta. Elenialla ei ole muuta huomauttamista asemakaavaan tai esitettyihin maankäyttöratkaisuihin. (Lausunnossa mukana sähköverkkoa kuvaava kartta).

Vastine: Merkitään tiedoksi.

1.4 Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimi

Lausunto: Kannonkosken kunnan terveydensuojeluviranomaisen roolissa minulla ei ole Piispalan asemakaavaluonnoksesta tai Piispalan kyläyleiskaavasta huomautettavaa. Kaavoissa on huomioitu pohjavesialue ja vedenottamo.

Vastine: Merkitään tiedoksi.

1.5 Ympäristösihteeri

Lausunnon keskeinen sisältö: (sähköposti Nina Pimiä 7.12.2021)

Kannonkosken Nuorisokeskus Piispalan asemakaavaluonnoksen kaavamääräyksissä on yleismääräyksissä kohta: "Maalämpökaivoja ei saa rakentaa 500 m lähemmäksi pohjavedenottamoita." Nykyinen oikeuskäytäntö on kuitenkin ehdottoman kielteinen maalämpökaivoille pohjavesialueilla, käytännössä tämä tarkoittaa vesilain mukaisen luvan hakeamista, jos aikoo sijoittaa maalämpökaivon pohjavesialueelle. Koska Piispalan asemakaava-alue sijoittuu kokonaan pohjavesialueelle, voisi väärin ymmärrysten välttämiseksi kyseisen maininnan poistaa kokonaan kaavamääräyksistä.

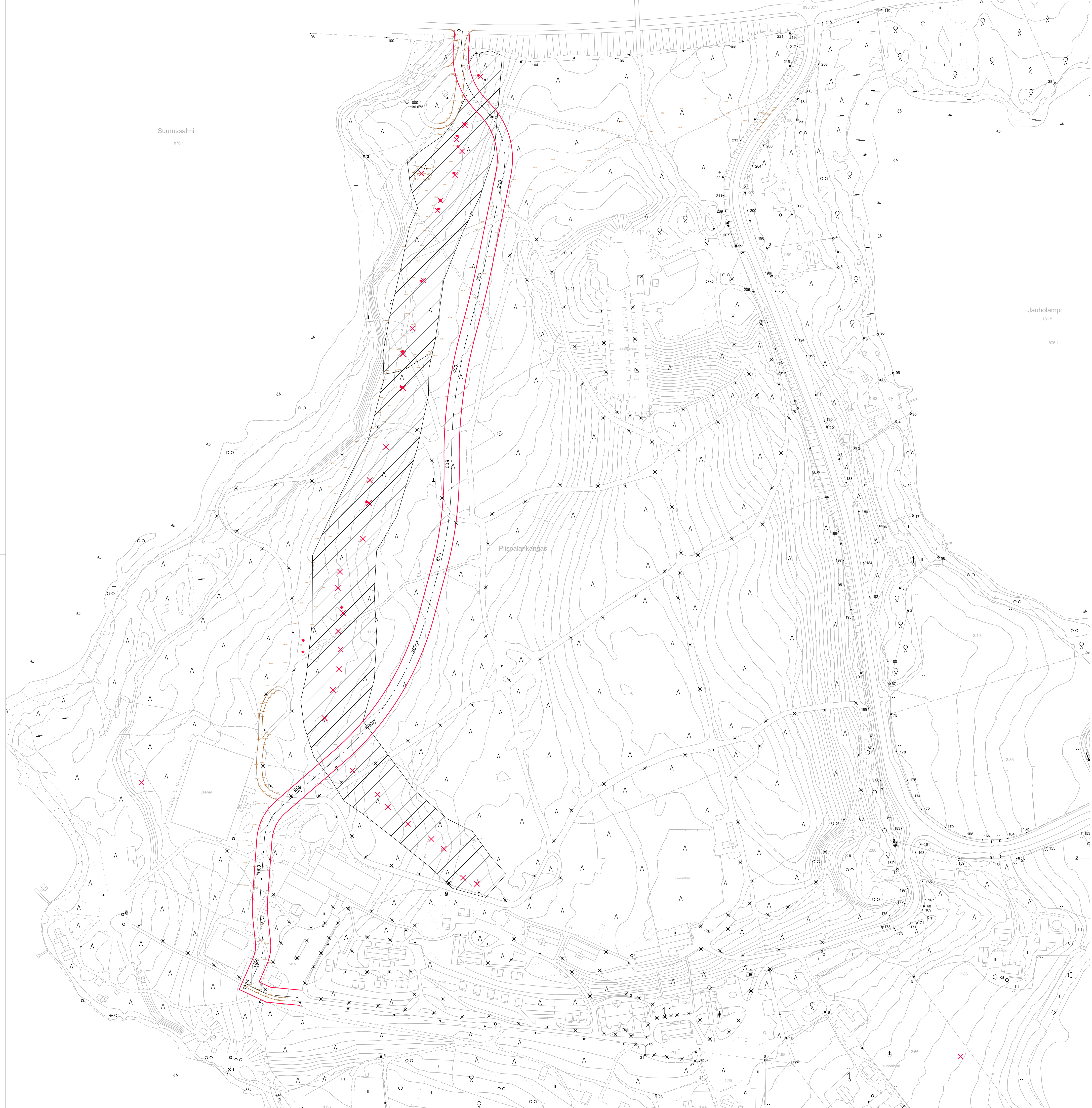
Vastine: Ehdotusvaiheessa on annettu kaavamääräys: Energiakaivoja ei saa rakentaa ilman, että vesilain mukaisen luvan tarve on selvitetty.

1.6 Keski-Suomen museo

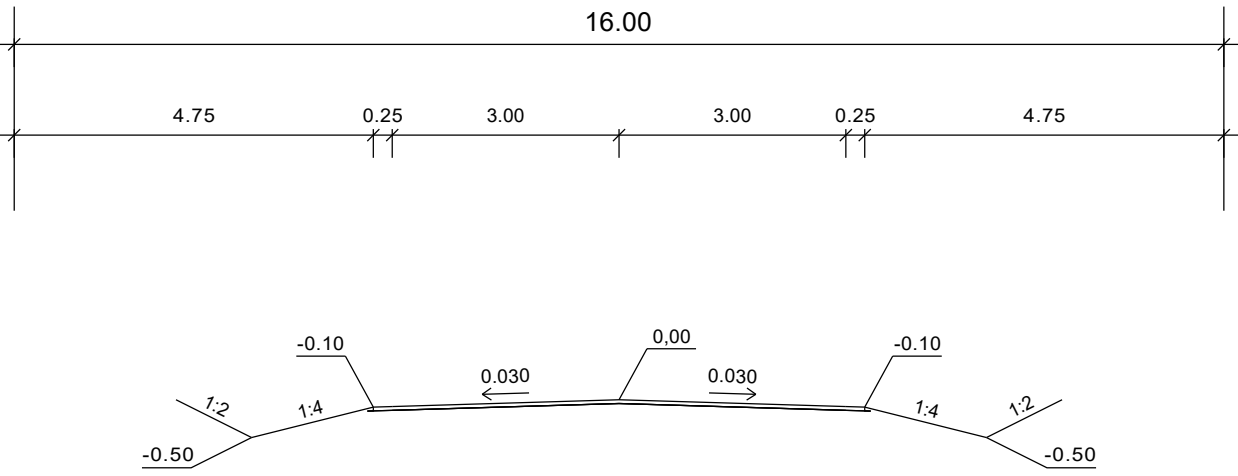
Museon lausunnossa ei ollut huomioitu luonnosaineiston sisältämää rakennusselvitystä, tästä johtuen Keski-Suomen museon kanssa pidettiin työneuvottelu 17.9.2021, jossa käsiteltiin Piispalan kulttuuriympäristöarvoja ja arvojen tuomista kaavasunnitelmaan. Muistio liitteenä.

Vastine: Neuvottelun tuloksia on huomioitu siten, **RM-4** merkintää on tarkennettu (**RM-4/s**) alueen arvojen huomioimiseksi.

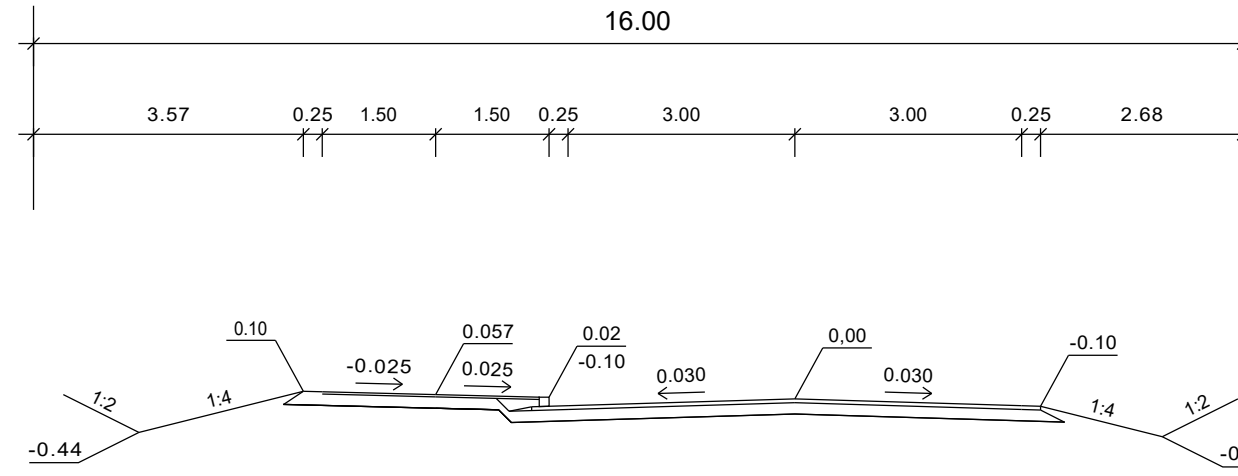
- *Kaavaluonnos:* Matkailua palvelevien rakennusten korttelialue. Uudisrakennusten tulee sopia kooltaan, muodoltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään rantamaisemaan. Rakennusten sijoittamisessa huomioidaan, että alueelle jää rakentamisesta vapaata ranta-aluetta ja rakennukset eivät estä keskeisiä näkymiä vesistöön sisämaan suunnasta.
- *Kaavaehdotus:* Maakunnallisesti arvokkaaseen leirikeskusalueeseen liittyvä, matkailua ja virkistystoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jolla ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Uudisrakennusten tulee sopia kooltaan, muodoltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään rantamaisemaan. Rakennukset tulee sijoittaa ryhmiin huomioiden keskeisien näkymien säilyminen sisämaan suunnasta vesistöön päin.
 - o Rakennusaloja ja -oikeutta on pienennetty. Luonnoksessa =0,07, kaavaehdotuksessa on osoitettu kaksi erillistä rakentamisalaa ja niiden rakennusoikeudet ovat 800m² pohjoisempi ja 900m² eteläinen.
 - o Keskeinen ranta-alue on osoitettu merkinnällä: vv-1, Virkistys- ja uimarantakäyttöön varattava alueen osa. Alue on osa maisemallisesti arvokasta, yhtenäistä hiekkaranta-aluetta, joka tulee säilyttää avoimena. Ranta-alueen keskustana toimiva aukiomainen alue säilytetään ja huomioidaan virkistysreittien johtamisessa ja rakennusten sijoittamisessa.
 - o Muinaisjäännöksen merkintää on laajennettu
 - o Rantaan osoitetulle venevalkama-alueelle LV on osoitettu ohjeellinen ajo RM-4/s alueen läpi
-

TYYPPIPOIKKILEIKKAUS
1:100

TYYPPIPOIKKILEIKKAUS
1:100

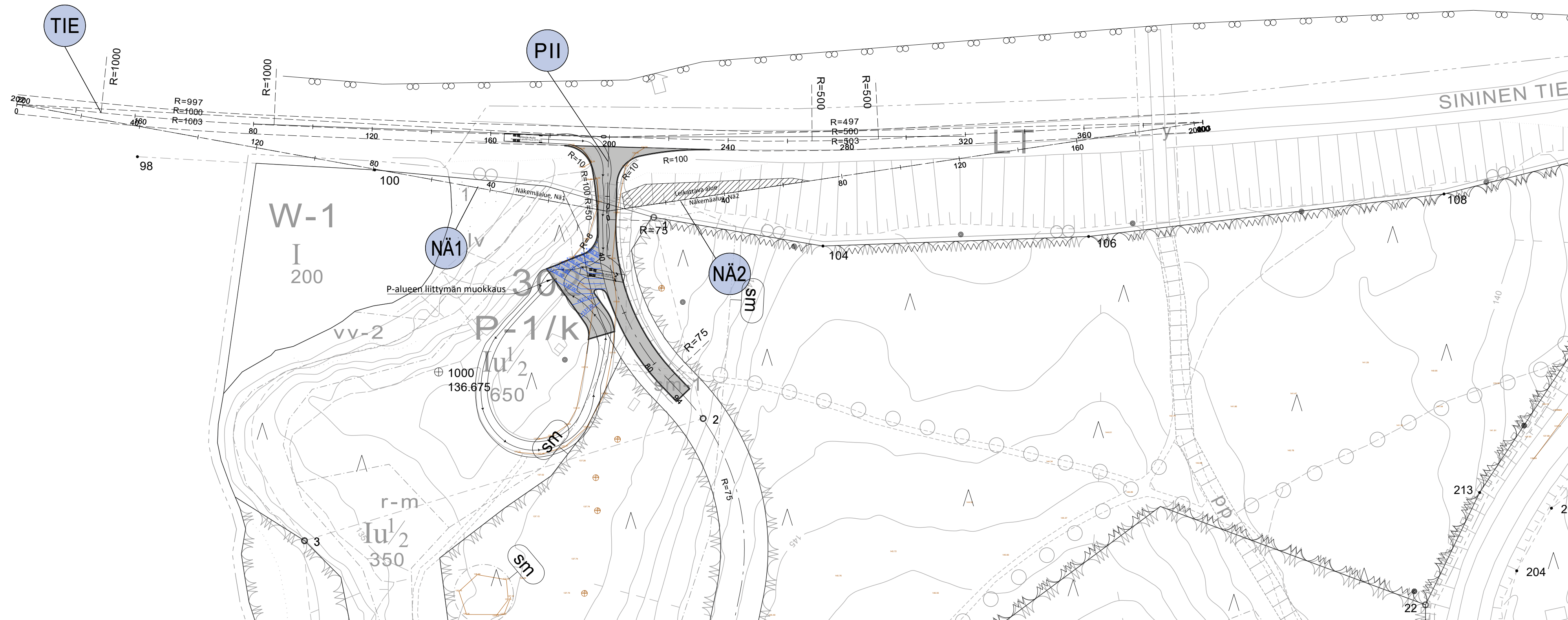
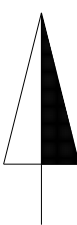
Tilaja ja suunnittelukohde KANNONKOSKEN KUNTA PIISPALAN ASEMAKAAVAN KATUALUESELVITYS	Piirustuksen sisältö SUUNNITELMAKARTTA	Mittakaavat 1:2000
 Aluetaito Oy Asemakatu 1, 62100 LAPUA etunimi.sukunimi@aluetaito.fi www.aluetaito.fi p. 040-8383 281	Koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä ETRS GK-23 N2000	Työn ja piirustuksen n:o 9745.103
23.10.2023 Henri Saari	Juha Porre	

Liittymätyyppi: Avoin liittymä (L1)

Tilaaja ja suunnittelukohde Kannonkosken kunta Piispalan liittymän suunnittelu		Piirustuksen sisältö SUUNNITELMAKARTTA	Mittakaavat 1:1000
 Aluetaito Oy Asemakatu 1, 62100 LAPUA etunimi.sukunimi@aluetaito.fi www.aluetaito.fi p. 040-8383 281		Koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä ETRS GK25 N2000	Työn ja piirustuksen n:o 9745.104
13.9.2024 Miika Väärämäki		 Juha Porre	

P

Liittymätyyppi: Avoin liittymä (L1)

Tilaaja ja suunnittelukohde

Kannonkosken kunta
Piispalan liittymän suunnittelu

Piirustuksen sisältö

SUUNNITELMAKARTTA

Mittakaavat

1:1000

Aluetaito Oy
Asemakatu 1, 62100 LAPUA
etunimi.sukunimi@aluetaito.fi
www.aluetaito.fi
p. 040-8383 281

Koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä

ETRS GK25
N2000

Työn ja piirustuksen n:o

9745.104

13.9.2024

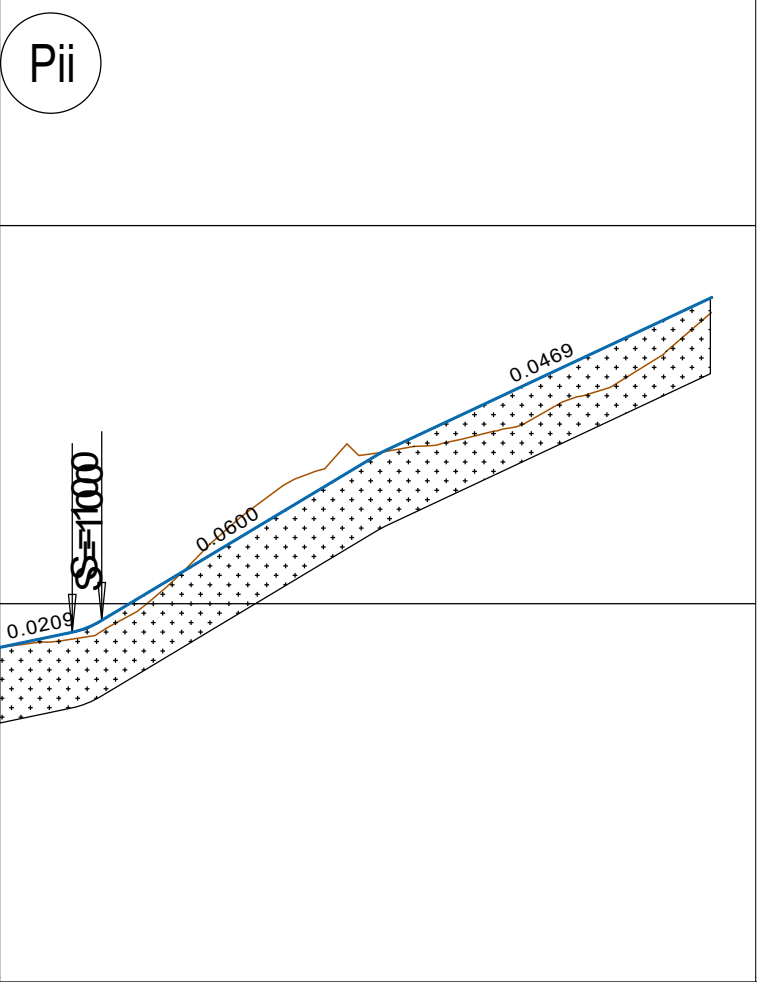
Miika Väärämäki
Miika Väärämäki

Juha Porre
Juha Porre

KUIVATUS

vas.

oik.

VESIJOHTO

LAEN KORKEUS
PUTKEN MITAT, LAATU

PAALU

SADEVESIVIAMÄRI

SISÄPOHJAN KORKEUS
PUTKEN MITAT, LAATU

PAALU
KAIVOVÄLI, KALTEVUUS

JÄTEVESIVIAMÄRI

SISÄPOHJAN KORKEUS
PUTKEN MITAT, LAATU

PAALU
KAIVOVÄLI, KALTEVUUS

PUTKIEN PERUSTAMISTAPA

PÄÄLLYSRAKENNE

MATKA

0.00 9.60 9.60 37.05 50.54 43.77 94.31

KALTEVUUS / PYÖRISTYSSÄDE

0.0209 0.0600 0.0469 0.0600 0.0469 0.0469 0.0469

TASAUSVIIIVAN KORKEUS

134.42 134.63 135.17 135.77 136.37 136.97 137.45 137.92 138.38 138.85

MAANPINNAN KORKEUS

134.42 134.54 135.04 135.98 136.68 136.99 137.15 137.42 137.84 138.49

PAALUTUS

0 50 100

KAAREVUUS

Sr 27.80 87.07 94.19

AJORADAN SIVUKALTEVUUS

R=75

Tilaaaja ja suunnittelukohde

Kannonkosken kunta
Piispalan liittymän suunnittelu

Piirustuksen sisältö

PITUUSLEIKKAUS
PIISPALAN UUSI LIITTYMÄ, PII

Mittakaavat

1:1000/100

Aluetaito Oy
Asemakatu 1, 62100 LAPUA
etunimi.sukunimi@aluetaito.fi
www.aluetaito.fi
p. 040-8383 281

Koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä

ETRS GK25
N2000

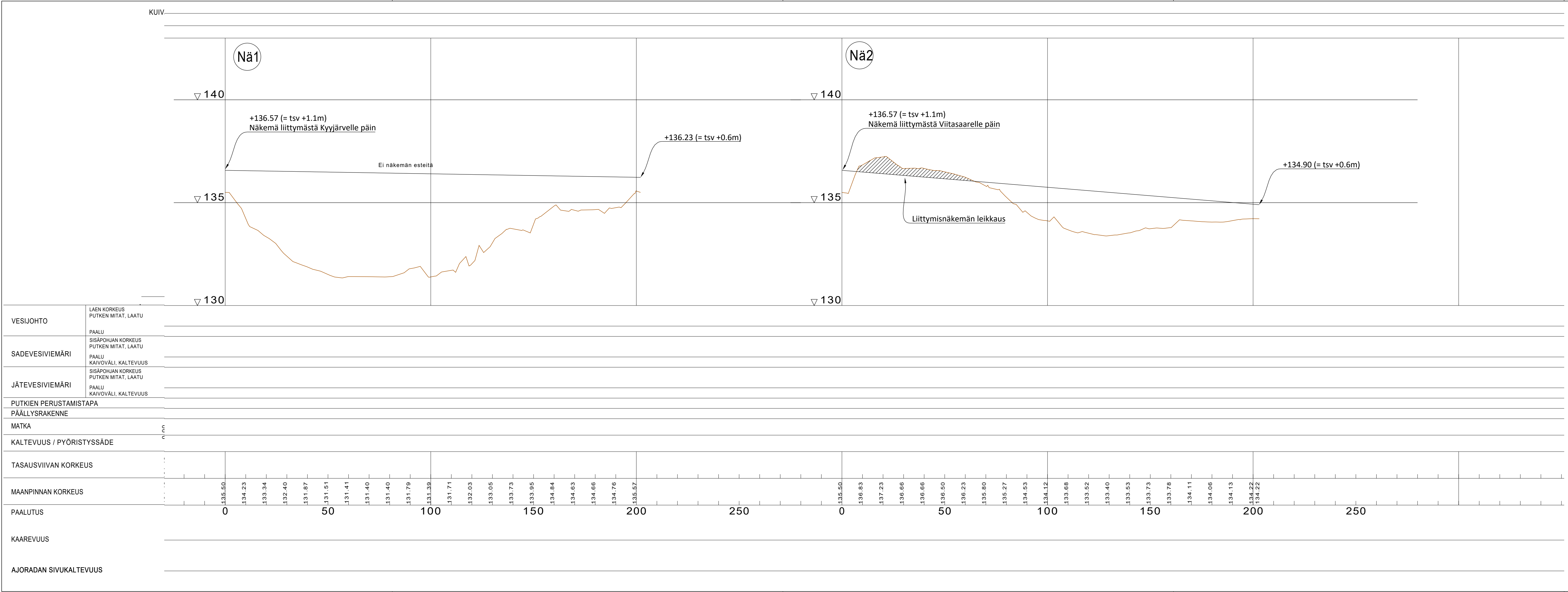
Työn ja piirustuksen n:o

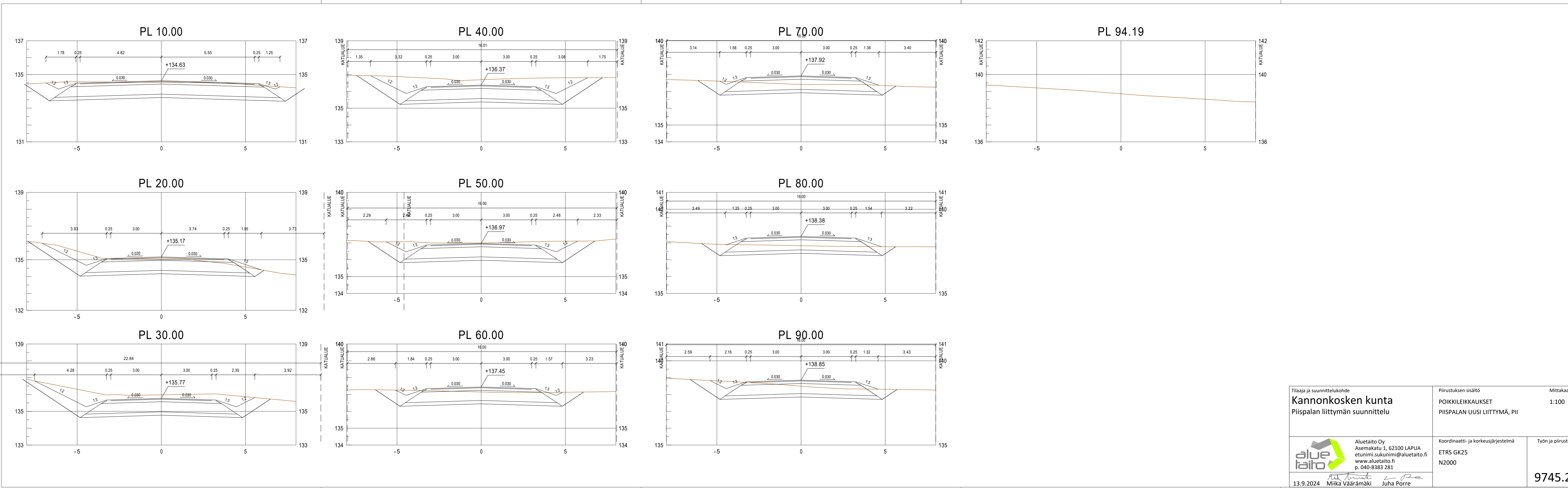
9745.121

13.9.2024

Miika Väärämäki

Juha Porre

Tilaaja ja suunnittelukohde Kannonkosken kunta Piispalan liittymän suunnittelu		Piirustuksen sisältö POIKKILEIKKAUKSET PIISPALAN UUSI LIITTYMÄ, PII	Mittakaavat 1:100
 Aluetaito Oy Asemakatu 1, 62100 LAPUA etunimi.sukunimi@aluetaito.fi www.aluetaito.fi p. 040-8383 281	Koordinaatti- ja korkeusjärjestelmä ETRS GK25 N2000		Työn ja piirustuksen n:o 9745.221
	13.9.2024Miika VäärämäkiJuha Porre		